

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka  
(2)\Robert\_A\_Heinlein-Hvězdná\_pěchota.pdb

PDB Name: Robert\_A\_Heinlein-Hvězdná\_pěcho  
Creator ID: REAd  
PDB Type: TEXT  
Version: 0  
Unique ID Seed: 0  
Creation Date: 16.8.1973  
Modification Date: 16.8.1973  
Last Backup Date: 1.1.1970  
Modification Number: 0

Robert A. Heinlein  
Hvězdná pěchota

Sloka z "Divocha" Rudyarda Kiplinga  
v úvodu VII. kapitoly, je použita  
s dovolením správců pozůstalosti pana Kiplinga.  
Citace z veršů balady "Rodger Young"  
jsou použity s povolením autora, Franka Loessera.

Poděkování

"Seržovi" Arthuru Georgi Smithovi -

VOJÁKU, OBČANU VĚDCI  
- A VŠEM SERŽANTŮM KDEKOLIV,  
KTERÍ TĚŽCE PRACUJÍ, ABY UDĚLALI  
Z CHLAPCŮ MUŽE

R. A. H.

Do toho vy opičáci! To chcete žít věčně?  
Neznámý četař 1918  
KAPITOLA PRVNÍ

Vždycky se před přistáním třesu. Samozřejmě jsem dostal injekce a hypnotickou přípravu a to znamená, že doopravdy se bát nemůžu. Lodní psychiatr zkontroloval moje mozkové vlny a ve spánku mi dával hloupý otázky. Říká, že to není strach, že to není nic závažného - je to jako chvění dychtivého dostihového koně ve startovním boxu.

K tomu jsem nemohl nic říct; nikdy jsem nebyl dostihovým koněm. Ale faktem je, že se hloupě bojím, vždycky.

VD minus třicet, poté, co jsme se shromáždili ve výsadkové místnosti lodi Rodger Young, nás velitel zkontroloval.

Nebyl to náš původní velitel, protože poručík Rasczak to při našem posledním výsadku koupil; byl to služebně nejstarší poddůstojník čtyř, Jelal, dělesloužící seržant výsadkové lodi.

Jelly byl Finnoský Turek z Iskanderu u Proximity - snědý mužík, co vypadal jako úředník, ale já ho viděl popadnout dva rozzuřený vojáky, tak vysoký, že se musel natáhnout, aby na ně dosáhl, praštit jim s hlavama o sebe jako s kokosovějma ořechama a pak se jim vyhnout, když padali.

Mimo službu nebyl nejhorší - na seržanta. Dokonce jste mu mohli říkat "Jelly". Nováčci ne, samozřejmě, ale každé, kdo měl za sebou aspoň jeden bojovej výsadek.

Ale zrovna teď byl ve službě. Každé z nás měl svoje bojový vybavení zkontrolovaný (hele, jde přece o váš vlastní krk, no ne?) - po tom, co nás nechal nastoupit, nás výkonný poddůstojník pečlivě prohlédl. A teď nás Jelly prohlížel znova, s hroznou tváří a očima, kterým nic neujde. Zastavil se u kluka stojícího přede mnou a stiskl mu tlačítko na opasku, kterým se vyvolávaly záznamy o zdravotním stavu. "Vypadni!"

"Ale seržo, je to jenom rýma. Doktor říkal..."

Jelly ho přerušil. "Ale seržo!" vyštěkl, "Doktor s náma nejde - a ty taky ne, s jedním a půl stupněm horečky. Myslíš, že mám čas se tady s tebou vykecávat před výsadkem? Vypadni!"

Jenkins nás opustil, vypadal nešťastně a vztekle - a já se taky necítil nejlíp. Jelikož to na posledním seskoku náš poručík koupil, došlo ke změnám. Já byl zástupce velitele oddílu, druhého oddílu v tomhle seskoku, a teď budu mít v mužstvu díru a nikoho, kdo by ji vyplnil. Což není dobrý, znamená to, že člověk může vyltnout do něčeho hnusného, volat o pomoc, a přitom tam nebude nikdo, kdo by mu pomoh.

Jelly už nikoho dalšího nekontroloval. Postavil se před nás a smutně potřásl hlavou. "Banda opičáků!" zavrčel.

"Kdybyste to dnes všichni koupili, tak by se dalo začít znova a vytvořit takovou jednotku, jakou chtěl mít poručík z vás. Ale spíš ne - s tím, co dneska dostáváme za nováčky." Najednou se narovnal a zařval: "Chci vám jenom

připomenout, vy opičáci, že jeden každé už přišel vládu včetně zbraní, pancířů, munice, přístrojů a tréninku a včetně toho, jak se přežiráte - na víc než půl milionu. Přidejte k tomu třicet centů, což je přesně tolik, za kolik doopravdy stojíte - je to opravdu suma." Hleděl na nás. "Tak to přineste zpátky! Vás můžem postrádat, ale nemůžem odepsat ten fešnej obleček, co máte na sobě. Nechci v týhle partě žádný hrdiny, poručíkovi by se to nelíbilo. Máte práci, kterou musíte udělat, budete dolů, uděláte ji, budete mít uši našpicované na zavolání a ukážete se fofrem na místě naložení v patřičném pořadí. Pochopili jste mě?"

Znova se na nás upřeně podíval. "Předpokládám, že znáte plán. Ale někteří z vás nemaj dobrou paměť, takže vám to zopakuju. Vysadíme vás ve dvou bojových řadách, vypočítaný mezery jsou dva tisíce yardů. Okamžitě po přistání zaměřte mou polohu, polohu a vzdálenost svých sousedů v družstvu na obou stranách, a mezitím se budete krejť. Už jste ztratili deset sekund, takže niče všechno, co máte v dosahu, dokud křídla nepřistanou." (To mluvil o mně - jako zástupce velitele oddílu budu na levém křídle a nebudu mít z jedné strany nikoho. Začal jsem se třást.)

"Jak dopadnou - srovnajte řady! - a vyrovnejte mezery! Nechte toho, co právě děláte a proveďte tyto příkazy! Dvanáct sekund. Pak pokračujte přískoky vpřed, sudej - lichej, zástupci velitelů sekcí nezapomenou počítat a sledujou obkličování." Podíval se na mě. "Když tohle uděláte přesně - o čemž pochybuju -, křídla se spojí, až přijde signál k odletu... a jde se domů. Otázky?"

Nebyly žádné, nikdy nebyly. Seržant pokračoval: "Ještě něco - tohle je jenom nájezd, ne bitva. Je to ukázka naší palebné síly a neohroženosti. Naším úkolem je předvést nepříteli, že jsme jim mohli zničit jejich město - ale neudělali jsme to - a že před náma nejsou v bezpečí, i když jsme neprovedli plošný bombardování. Neberte žádný zajatce.

Zabíjejte, jen když to bude nezbytné. Ale celá oblast, na kterou zaútočíme, bude srovnaná se zemí. Nechci vidět žádného z vás flákačů vracet se na palubu s nevyužitými bombami. Jasný?" Rozhlédl se. "Rasčakovi Rváči si musej zachovat reputaci. Poručík mi těsně před tím, než to koupil, řekl, abych řekl vám, že se na vás bude každou minutu koukat ... a že očekává, že vaše jména budou zářit!"

Jelly se podíval na seržanta Migliaccia, velitele prvního oddílu. "Pět minut pro padreho," prohlásil. Někteří z kluků vykročili z řady, popošli dopředu a poklekli před Migliacciem. A nebyli to jenom lidé jeho vyznání, taky muslimové, křesťané, gnostikové, židé, prostě každý, kdo si s ním chtěl před výsadem pohovořit, měl možnost. Zaslechl jsem, že bývaly bojové jednotky, s nimiž jejich kaplan nebojoval, ale nedokázal jsem si představit, jak by to mohlo fungovat. Myslím tím, jak může kaplan žehnat něčemu, co nechce sám dělat? Každopádně u mobilní pěchoty se každý vyloďuje a každý bojuje - kaplan i kuchař i starýho písá. Jak jednou projdem rourou, nezůstane na palubě jedinej Rvác - kromě Jenkinse ovšem, ale to není jeho chyba.

Já nevystoupil. Vždycky jsem se bál, že mě někdo uvidí, jak se třesu, a Padre mi mohl stejně dobře požehnat odtamtud. Ale když povstal poslední z věřících, došel ke mně a přitiskl svou přilbu k mojí, abychom si mohli promluvit v soukromí. "Johnnie," řekl tiše, "tohle je tvůj první výsadek jako poddůstojníka."

"Jo." Ve skutečnosti jsem nebyl tak úplně poddůstojník, stejně jako nebyl Jelly skutečný důstojník.

"Jen tohle, Johnnie. Nepřeháněj to. Znáš svou práci, tak ji dělej. Prostě ji dělej. Nesnaž se dostat metál."

"Jo, díky, padre. Nebudu."

Jemně něco dodal v jazyce, kterej jsem neznal, poklepal mi po rameni a odběhl zpět ke svému oddílu. Jelly zakřičel:

"Deset... pozor!" a my všichni jsem se napřímili.

"Četo!"

"Oddíle!" Migliaccio a Johnson se přidali jako ozvěna.

"Po oddílech - levobok a pravobok - připravit k výsadku!"

"Oddíle! Do kapslí! Pohyb!"

"Družstvo!" musel jsem počkat, dokud se družstva čtyři a pět nenaloží do výsadkových kapslí a nesjedou odpalovací rourou, než se moje kapsle objeví v dráze na levoboku a já se do ní budu moct vyškřábat. Zajímalo by mě, jestli se ti staří válečníci taky třásli, když lezli do trojského koně. Nebo se to stávalo jenom mně? Jelly zkontroloval u každého muže připoutání a mě zapnul sám. Potom se ke mně naklonil a řekl: "Neutrhně se, Johnnie. Je to stejný jako výcvik." Poklop se nade mnou uzavřel a já byl sám. Stejný jako výcvik! řekl. Začal jsem se nekontrolovatelně třást.

Pak jsem ve sluchátkách uslyšel Jellyho ze střední roury: "Můstku! Rasčakovi Rváči... připraveni k výsadku!"

"Sedmnáct sekund, poručíku!" uslyšel jsem kapitánovu odpověď pronesenou příjemným kontraaltem - a nelíbilo se mi, že Jellyho oslovila poručíku. Je pravda, že náš poručík zemřel a Jelly možná dostane jeho hodnost... ale stejně jsme byli pořád Rasčakovi Rváči.

Velitelka dodala: "Hodně štěstí, hoši!"

"Díky, kapitáne."

"Připravit! Pět sekund."

Byl jsem omotan popruhy - přes břicho, čelo, holeně, ale třásl jsem se více než kdy dřív.

Po vyložení je to lepší. Do té doby tam sedíte v naprosté tmě, zabalení proti zrychlení jako mumie, skoro nemůžete dýchat - a víte, že kolem vás v kapsli je jen dusík, i kdybyste si mohli otevřít přilbu, jako že nemůžete - a víte, že kolem kapsle je stejně odpalovací roura, takže kdyby loď dostala zásah, dokud jste ještě uvnitř, tak se nebudete mít čas ani pomodlit, prostě tam zemřete, neschopni pohybu, bezmocní. To nekonečné čekání v temnotě, to způsobuje třes - myšlenka, že na vás úplně zapomněli... že loď byla zasažena a zůstala na oběžné dráze, mrtvá, a vy to brzo koupíte taky, neschopni pohybu, lapající po dechu. Nebo se řítí dolů k zemi a vás to potká tam, pokud se neusmažíte cestou dolů. Pak nás zasáhl brzdicí program lodi a já se přestal třást. Osm gé, řekl bych, možná deset. Když loď řídí žena, není na tom nic příjemného; budete mít modřiny pod všemi poutacími popruhy. Jo, jo, já vím, že jsou lepšími piloty než muži, jejich reakce jsou rychlejší a zvládnou větší přetížení. Dokážou se na místo dostat rychleji, odletět rychleji, a tak zvýšit šance, vaše šance, tak jako své. Ale to pořád ještě neznamená, že je nějak legrační být přiražen zády ke stěně váhou desetkrát

větší, než je vaše vlastní.

Ale musel jsem přiznat, že kapitán Deladrier ovládá své řemeslo. Poté, co se jednou Rodger Young zastavila, nedošlo k žádnému zdržení, okamžitě jsem ji zaslechl štěknout: "Střední roura... zážeh! a pak dva zpětné nárazy, jak Jelly a jeho výkonný poddůstojník byli odpáleni - a okamžitě: Roury na levoboku a pravoboku - automatický zážeh! a zbytek z nás začal opouštět loď."

Bum! a vaše kapsle se s trhnutím posune o jedno místo dopředu - bum! a zase poskočí, úplně stejně, jako když se nabíjí stará automatická zbraň. No, to jsme vlastně byli... jenomže hlavními naší pušky byla dvojice odpalovacích rour vestavěná do vesmírné výsadkové lodi a nábojem byla kapsle dost velká (sotva dost velká) na to, aby se do ní vešel pěšák s plnou polní.

Bum! - byl jsem zvyklý na třetí pozici, venku jsem býval rychle, teď jsem byl na ocase, a ven se dostanu jako poslední za třemi družstvy. To čekání bylo otravné, i když byly kapsle odpalovány každou vteřinu. Pokoušel jsem se počítat údery - bum! (dvanáct) bum! (třináct) bum! (čtrnáct) - s nepřírozeným zvukem, prázdná kapsle, v které měl být Jenkins) bum! - A klang! - jsem na řadě, odpalovací komora se zavakla za mojí kapslí - a pak JEDUÚ! exploze udeřila silou, proti které je kapitánův brzdný manévr jako jemné pohlazení. Pak najednou nic.

Vůbec nic. Žádný zvuk, žádný tlak, žádná váha. Vznáším se v temnotě... volný pád, jste asi třicet mil nad aktivní atmosférou, padáte bez tíže na povrch planety, kterou jste nikdy neviděli. Teď už se ale netřesu, co mě děsí, je to čekání před tím. Jak jednou opustíte loď, nemůže vám nic ublížit - protože pokud by se něco stalo, stane se to tak rychle, že to koupíte a ani si nevšimnete, že už jste mrtví.

Téměř okamžitě jsem ucítil, jak se kapsle otáčí a naklání, pak se ustálila, takže mi váha tlačila na záda... váha, která se rychle zvyšovala, až jsem měl svoji plnou hmotnost (0.87 gé, říkali nám) pro tuto planetu, když moje kapsle dosáhla terminální rychlosti pro tenkou horní vrstvu atmosféry. Je-li pilot skutečný umělec (a to kapitán byla), tak se přiblíží a zbrzdí loď tak, že vaše ústová rychlost v okamžiku odpálení přesně odpovídá rychlosti rotace planety v dané "zeměpisné" šířce. Vylodovací kapsle jsou těžké, prorazí horní vrstvu atmosféry s jejími větry, aniž je to odfoukne příliš daleko z určené dráhy - ale přesto se jednotka cestou dolů rozptýlí a ztratí něco z dokonalé formace, kterou měla při vysazení. Špatný pilot to může ještě zhoršit, rozhodí útočnou skupinu na tak velkou vzdálenost, že ta potom není schopna se shromáždit k návratu, natož ještě splnit úkol. Pěšák může bojovat, jen pokud ho někdo jiný dopraví na místo, což je důvod, proč si myslím, že piloti jsou stejně důležití jako my.

Ze způsobu, jakým moje kapsle vletěla do atmosféry, jsem mohl říct, že nás kapitán vyložila s nejmenším možným bočním vektorem, jaký byste si mohli přát. Cítil jsem se dobře - nejenom proto, že po přistání budeme v pevné formaci a nebudem ztrácet čas, ale taky proto, že pilot, který vás správně dostane dolů, je taky pilot, který je dost bystrý a přesný, aby vás dostal v pořádku zpátky.

Vnější obal shořel a odloupl se - nestejnoměrně, protože to se mnou zatřásl. Pak odpadl zbytek a já se narovnal.

Turbulenční brzdy druhého obalu začaly působit a let začal být drsný... a ještě víc, jak jedna po druhé shořely, a pak se i druhý obal začal rozpadat na kusy. Jedna z věcí, které pomáhají vojákovi v kapsli dožít se důchodu, je, že obaly odpadávající z jeho kapsle nejenže zpomalují pád, ale zaplní oblohu nad cílovým prostorem spoustou haraburdí, takže radar zachytí na každého vysazeného muže odraz nejméně tuctu cílů. A každý cíl může znamenat člověka, bombu nebo cokoliv jiného. Je toho dost na to, aby se balistický počítač nervově zhroutil - což se taky děje.

Jako přídavek k všeobecnému povyražení ještě vaše loď vypustí těsně po vašem výsadku sérii falešných vajíček, atrap padajících rychleji než vy, protože nejsou brzděny. Dostanou se pod vás, vybuchnou a vytvoří radarové okno, dokonce vysílají, mění směr a dělají spoustu dalších věcí, aby zmátly přivítací výbor dole na zemi.

Zatím se vaše loď pevně drží směrového signálu velitele čtyř a radarového šumu, jež vytvořila, si nevšímá, sleduje vaši cestu, zaznamenává a vyhodnocuje váš dopad pro budoucí použití.

Když odpadl druhý obal, třetí automaticky otevřel můj první páskový padák. Nevydržel dlouho, ale to od něj taky nikdo nečekal, jedno dobré tvrdé cuknutí při několika gé a šel svou cestou a já taky. Druhý padák vydržel o něco dýl a třetí už působil dlouho. V kapsli začínalo být příliš teplo a já začal myslet na přistání.

Třetí obal se sloupil v okamžiku, kdy odešel poslední padák, a já měl kolem sebe akorát svůj oblek a plastové vejce. Stále jsem byl připoután uvnitř a neschopen pohybu. Přišel čas, kdy bylo třeba rozhodnout, jak a kde přistanu. Aniž jsem pohnul rukama (což jsem stejně nemohl), stiskl jsem palcem tlačítko dálkoměru, a když se mi údaje objevily uvnitř přilby na displeji před očima, přečetl jsem si je.

Míle a osm desetin - trochu blíž, než se mi líbilo, zvláště bez doprovodu. Vnitřní vajíčko dosáhlo ustálené rychlosti, žádná výhoda, zůstanu-li uvnitř, a povrchová teplota napovídala, že se ještě nějakou dobu automaticky neotevře - takže jsem druhým palcem stiskl tlačítko a zbavil jsem se obalu.

První nálož odsekla všechny popruhy, druhá roztřelila plastové vejce na osm kusů - a byl jsem venku, seděl jsem ve vzduchu a viděl jsem! Výhoda je, že těch osm kusů bylo pokovené (kromě malého kousku, kterým získával své údaje dálkoměr), a tak vytvoří stejný odraz jako člověk v pancíři. Každá radarová hlídka, ať už živá, či kybernetická, teď bude mít těžký úkol rozeznat mě od odpadu kolem mě, nemluvě o tisících dalších kusů na míle po stranách, nahoře i dole pode mnou. Části výcviku mobilního pěšáka je ukázat mu ze země, a to vizuálně i na radaru, jak matoucí je výsadek pro obranu na zemi - nahoře se totiž cítíte strašlivě nazí. Je snadné zpanikařit a otevřít padák buď moc brzo, a stát se tak sedící kachnou (opravdu kachny sedávají? - a když jo, tak proč?), nebo prošvihnout jeho otevření a zlámat si kotníky a taky páteř a rozrazit lebku.

Takže jsem se narovnal, uvolnil smyčky a rozhlédl se kolem... pak jsem se znovu stočil, srovnal pád tak, abych byl obličejem dolů, a pořádně jsem se rozhlédl. Dole byla podle plánu noc, ale infračervené dalekohledy vám umožní docela dobře přehlédnout terén, pokud jste na ně zvyklí. Řeka, která šikmo protékala městem, byla skoro pode mnou a rychle se blížila. Jasně zářila, protože byla teplejší než okolní terén. Nerozhodovalo, na kterém břehu přistanu, jen jsem nechtěl

přistát uprostřed ní, zpomalila by mě.

Zahlédl jsem napravo záblesk zhruba v mé výšce. Nějaký nepřátelský domorodec tam dole právě něco zasáhl, nejspíš kus mého vajíčka. Takže jsem okamžitě otevřel svůj první padák, aby mě jeho škrubnutí dostalo pryč z obrazovky, na které někdo sledoval klesající cíle na krátkou vzdálenost. Připravil jsem se na náraz, zvládl jej a pak jsem asi dvacet vteřin letěl dolů, než jsem padák odhodil - nechtěl jsem na sebe upoutat pozornost pro změnu tím, že bych padal jinou rychlostí než předměty okolo mne.

Muselo to zabrat, nezasáhli mě.

Šest set stop nad zemí jsem otevřel druhý padák... rychle jsem si uvědomil, že mě to snáší do řeky, zjistil jsem, že asi ve stovce stop budu muset přeletět nějakou plochou střechu skladiště nebo něčeho podobného u řeky... odhodil jsem padák a šel jsem na docela slušné, i když trochu tvrdé přistání na střeše pomocí skokových trysek obleku. V okamžiku dopadu jsem už hledal signální paprsek seržanta Jelala.

Zjistil jsem, že jsem se ocitl na špatné straně řeky, Jellyho hvězdička se ukazovala na kompasu uvnitř mé přilby mnohem dál na jih, než měla být - byl jsem příliš daleko na sever. Běžel jsem ke straně střechy přivrácené k řece a cestou jsem určoval vzdálenost a pozici nejbližšího velitele družstva, zjistil jsem, že je o míli mimo pozici, křikl jsem: "Eso! srovnej řadu," a při cestě ze střechy a přes řeku jsem za sebe hodil bombu. Eso odpověděl podle očekávání - Eso měl být na mém místě, ale nechtěl opustit svoje družstvo, nicméně se mu nelíbilo, že má dostávat rozkazy ode mě. Skladiště bylo za mnou a výbuch do mě uhořel ještě nad řekou, místo aby mě chránilo budovy na protější straně, kde už jsem správně měl být. Téměř mi to rozhodilo gyroskopy a já málem udělal kotrmelec. Nastavil jsem tu bombu na patnáct vteřin... nebo ne? Náhle jsem si uvědomil, že jsem se nechal unést, nejhorší věc, kterou můžete udělat, jak se jednou dostanete na zem. "Stejný jako výcvik," tak to má být, přesně, jak mě varoval Jelly. Dej si na čas a udělej to dobře, i kdyby to vzalo půl vteřiny navíc.

Po dopadu jsem dostal další údaje o Esovi a znovu jsem ho upozornil, aby srovnal svoje družstvo. Neodpověděl, ale už to prováděl. Nechal jsem ho být. Dokud Eso dělá svoji práci, můžu si dovolit přehlížet jeho nerudnost - prozatím. Až budeme na palubě (pokud si mě Jelly ponechá jako zástupce velitele oddílu) budeme si nakonec muset najít tichý místečko a zjistit, kdo z nás dvou je šéf. Byl desátníkem z povolání a já jenom základák s hodností desátníka, ale byl pod mým velením a za těchto okolností nemůžete připustit žádné uražené chování. Ne nadlouho.

Ale neměl jsem čas o tom uvažovat, při skoku přes řeku jsem zahlédl nádherný cíl a chtěl jsem ho dostat, než si ho někdo jiný všimne - roztomilou velkou skupinu staveb na hoře na kopci, které vypadaly jako veřejné budovy. Chrámy, možná... nebo palác. Byly na míle daleko od oblasti našeho nájezdu, ale jedno z pravidel "udeř & uteč" praví: použijte aspoň polovinu munice mimo vlastní napadenou oblast, tak je nepřítel udržován v nejistotě, kde doopravdy jste - toto a být neustále v pohybu, všechno dělat bleskově. Nepřítel má vždy početní převahu, život vám zachraňuje moment překvapení a rychlost.

Nabíjel jsem svůj raketomet a přitom jsem kontroloval Esovu pozici. Podruhé jsem mu řekl, aby vyrovnal řadu.

Uprostřed toho ke mně dolehl Jellyho hlas na komunikačním okruhu jednotky: "Četo! Přískoky! Vpřed!"

Můj velitel, seržant Johnson opakoval: "Přískoky! Lichá čísla! Kupředu!"

Zůstalo mi asi dvacet vteřin, kdy jsem se nemusel o nic starat, takže jsem vyskočil na nejbližší stavení, přiložil raketomet k rameni, našel cíl a zmáčkl první kohoutek, aby si raketa mohla prohlédnout svůj cíl - zmáčkl jsem druhý kohoutek, poslal jí polibek na cestu a seskočil zpátky na zem. "Druhý oddíl, sudá čísla!" zavolal jsem, v duchu jsem odpočítal a nařídil "Kupředu!"

A ihned jsem se podle toho zařídil, přeskočil jsem nejbližší řadu budov a ještě ze vzduchu jsem ručním plamenometem zapálil první řadu domů u řeky. Vypadaly, že jsou ze dřeva, a už byl nejvyšší čas založit nějakou pěknou ohýnek - s trochou štěstí budou v několika skladištích olejové výrobky, nebo dokonce výbušniny. Při přistání odpálil můj ramenní Y-nosič dvě malé, vysoce explozivní bomby pár set yardů vpravo a vlevo ode mě, ale já nikdy nezjistil, co spáchaly, protože zrovna v té chvíli dopadla moje první raketa - nezaměnitelná (pokud jste někdy nějakou viděli) zář atomového výbuchu. Byl to, samozřejmě, jenom prcek, mňň než dvě kilotony nominální hodnoty, s měničem a implozním stlačením, aby bylo dosaženo odpálení podkritického množství - no, ale kdo by si taky chtěl ustlat vedle kosmický katastrofy. Stačilo to na vymazání vrcholu kopce a přinutilo to každého ve městě hledat úkryt před radioaktivním spadem. A co bylo ještě lepší, každý z místních maníků, který náhodou zůstal venku a koukal se tím směrem, příštích pár hodin neuvidí nic - ani mě. Záblesk mě neoslepil, tak jako nikoho z nás. Naše obličejové kryty jsou silně potažené olovem, přes oči máme dalekohledy - a jsme vycvičeni okamžitě sklonit hlavu a zachytit to pancířem, pokud už se náhodou díváme nesprávným směrem.

Takže jsem jenom prudce zamrkal - otevřel jsem oči a zíral jsem přímo na místního obyvatele, který právě vykročil z otvoru v budově přede mnou. Díval se na mě, já se díval na něj a on začal něco zdvihat - nejspíš zbraň -, když Jelly zařval: "Lichá čísla! Vpřed!"

Nemohl jsem s ním ztrácet čas, už tak jsem byl o dobrých pět set yardů pozadu. Ještě pořád jsem v levé ruce držel plamenomet; tak jsem ho usmazil, přeskočil jsem budovu, z níž vyšel, a začal jsem odpočítávat. Ruční plamenomet je původně určen pro zapalování budov, ale je to i dobrá obranná zbraň při boji zblízka, nemusíte nijak zvlášť mířit. Rozčilený a nervózní, abych dohnal ztrátu, jsem skočil příliš vysoko a daleko. Vždycky vás to svádí použít trysky až na doraz - ale nedělejte to! Zůstanete ve vzduchu viset celý vteřiny, velké tlustej cíl. Správný postup je přenést se těsně nad budovami, které máte v cestě, a dole co nejvíce využívat krytí - nikdy nestát na jednom místě dýl než jednu dvě vteřiny, nikdy jim nedat čas, aby na vás zacílili. Buďte vždy někde jinde, kdekoliv. Hejbejte se.

Tentokrát jsem to zvoral - moc daleko pro jednu řadu budov, moc blízko pro řadu za ní, zjistil jsem, že přistávám na střeše. Ale ne na takové krásně rovné, kde bych mohl obětovat tři vteřiny a odpálit dalšího atomového prcka, na týhle střeše byla změt trubek a nosníků a dalšího šrotu - možná to byla továrna nebo chemička. Nikde vhodný místo pro

přistání. A ještě hůř, bylo tam půl tuctu domorodců. Tihleti starouši jsou humanoidi, osm deset stop na výšku, mnohem hubenější než my a mají vyšší tělesnou teplotu, nenosí šaty a v infradalekohledu zářili jako neónový reklamy. V denním světle vyhlížejí pro prostý oko ještě směšněji, ale radši budu bojovat s nima než s pavoukami - z těch Brouků se mi zvedá žaludek.

Jestli tady tihle hoši byli už před třiceti vteřinami, když moje raketa dopadla, tak mě nemůžou vidět, ani nic jiného. Ale nemohl jsem si být jistý a rozhodně jsem si s nima nechťel nic začínat, tento nájezd měl jiný cíl. Takže jsem skočil ještě jednou rovnou ze vzduchu, utrousil hrst desetisekundových ohnivých kuliček, abych je kapku zaměstnal, přistál jsem, okamžitě jsem znovu odskočil a zakřičel: "Druhý oddíl! Sudá čísla!... Vpřed!" a rovnou jsem pokračoval, abych se dotáhl, přičemž jsem se snažil při každém skoku najít něco, co by stálo za raketu. Měl jsem tři další malé atomovky a rozhodně jsem je nehodlal tahat s sebou zpátky. Jenže mi vtloukali do hlavy, že atomovka si na sebe musí vydělat - bylo to teprve podruhé, co mi je dali.

Zrovínka teď jsem se snažil najít jejich vodárnu. Přímý zásah by mohl celé město zneobyvatelnit, donutit je k evakuaci, aniž bychom někoho opravdu zabili - přesně ten druh nepříjemnosti, kvůli kterým nás sem dolů poslali. Měla by být - podle mapy, kterou jsme nastudovali v hypnóze - asi tři míle proti proudu od místa, kde jsem byl já.

Ale neviděl jsem ji, moje skoky nejspíš nebyly dost vysoké. Svádělo mě to vyskočit výš, ale pamatoval jsem si, co řekl Migliaccio o tom, abych se nesnažil získat metál, a tak jsem se držel předpisů. Nastavil jsem Y-odpalovač na automatiku a nechal jsem ho odpálit pár bombiček, kdykoliv jsem dosedl na zem. Mezitím jsem víceméně náhodně pátil kolem a pokoušel jsem se najít vodárnu nebo nějaký jiný vhodný cíl.

No, ve správné vzdálenosti tam něco bylo - vodárna, nebo ne, bylo to velký. Takže jsem vyskočil na střechnu nejvyšší budovy v okolí, zaměřil jsem a odpálil. Jak jsem se řítit dolů, slyšel jsem Jellyho: "Johnnie! Rede! Začněte se stáčet." Potvrdil jsem příjem, zaslechl Redovo potvrzení a nechal jsem svůj signál blikat, takže mě Red mohl přesně vyhmátnout, zaměřil jsem jeho blikající signál a křikl: "Druhý oddíl! Uzavřít kruh! Velitelé družstev, potvrďte."

Čtvrté a páté družstvo odpovědělo: "Rozkaz," Eso řekl: "Už jsme na cestě - ty sebou pohni."

Redův signál ukazoval, že právě křídlo je skoro přímo přede mnou a dobrých patnáct mil daleko. Bože! Eso měl pravdu, budu muset pohnout, nebo tu mezeru nikdy neuzavřu - a to jsem měl na zádech pořád ještě pěkných pár set kilo munice a nejrůznějších ošklivůstek, pro který budu muset najít vhodné použití. Přistáli jsme ve formaci V, Jelly byl na vrcholu, Red a já na konci obou ramen. Teď jsme museli vytvořit kruh kolem místa odletu... což znamenalo, že jsme s Redem museli urazit mnohem větší vzdálenost než ostatní a přitom zvládnout svůj díl škod.

Aspoň že při uzavírání kruhu skončil postup přiskoky. Mohl jsem přestat počítat a soustředit se na rychlost. Začínalo tu být poněkud nezdravo, i při rychlém postupu. Začali jsme s ohromnou výhodou překvapení, dostali jsme se dolů beze ztrát (aspoň jsem doufal, že to nikdo při sestupu nedostal), pobíhali jsme mezi nimi způsobem, který nám dovoľoval pálit podle libosti, a nemuseli jsme se bát, že se postřílíme navzájem, zatímco oni měli dost velkou šanci, že při střelbě na nás zasáhnou vlastní lidi - pokud by nás vůbec dokázali najít. (Nejsem moc velký expert na teorii her, ale pochybuje, že by nějaký počítač dokázal včas určit, co děláme, tak aby mohl předpovědět, kde budem v příštím okamžiku.)

Nicméně domobrana začínala bojovat, ať už koordinovaně, nebo ne. Málem jsem to párkrát dostal, zásahy byly dost blízko na to, aby mi začaly cvakat zuby i v pancíři, a jednou o mě zavadil nějaký paprsek, který mi postavil všechny vlasy na hlavě do pozoru a na moment mě ochromil - jako bych se praštil do brňavky, ale po celém těle. Kdyby býval můj oblek již nedostal příkaz ke skoku, myslím, že bych se odtamtud nedostal.

Takovýhle věci vás přimějou na chvíli se zastavit a zamyslet nad tím, proč jste se vlastně na tu vojnu dali - akorát jsem byl příliš zaneprázdněnej, abych se mohl zastavit. Dvakrát jsem při přeskoku přes vyšší budovy přistál uprostřed jejich skupinky - a okamžitě odskočil, zatímco jsem kolem sebe divoce mával plamenometem.

Takto poháněn jsem překonal asi polovinu vzdálenosti, asi čtyři míle, v minimálním čase, ale neudělal jsem cestou žádné větší škody. Mému Y-nosiči došla munice už před dvěma skoky. Byl jsem zrovna sám na nějakém dvorku, takže jsem se zastavil, abych do něj nacípal rezervní bomby a zaměřil Esa - zjistil jsem, že už jsem dost vepředu, abych považoval, jak utratit ty dvě poslední atomovky. Vyhoupl jsem se na střechnu nejvyšší budovy v okolí.

Bylo už dost světlo. Posunul jsem si infradalekohled na čelo a rychle jsem se rozhlédl prostým okem. Hledal jsem něco za námi, co by stálo za výstřel, cokoliv, neměl jsem čas být vybíravý.

Na obzoru cosi bylo směrem k jejich kosmickému letišti - možná správní budova & kontrolní věž, nebo dokonce kosmická loď. Stejným směrem asi v poloviční vzdálenosti stála obrovská konstrukce, jejíž účel jsem nedokázal rozpoznat vůbec. Vzdálenost k letišti byla velká, ale ukázal jsem ho raketě a řekl: "Hledej, bejby!" a pootočil jsem ji směrovkami. Vrazil jsem tam tu poslední, poslal ji k bližšímu cíli a skočil.

Budova, na které jsem stál, dostala přímý zásah ve chvíli, kdy jsem ji opouštěl. Buď jeden z místních usoudil (a správně), že jeden vlastní barák stojí za pokus dostat jednoho z nás, nebo byl někdo z mejch vlastních kluků zatraceně neopatrný při zacházení s výbušninami. Ať tak, nebo tak, nechťel jsem ze svého místa skákat, ani maličko, chtěl jsem radši několika dalšími domy projít než je přeskočit. Takže jsem při dopadu strhl z ramene těžký plamenomet, stáhl si infradalekohled dolů přes oči a pohlídl zeď před sebou ostrým paprskem na plný pecky. Kus zdi spadl a já se vrhl dovnitř.

Ven jsem vypadl ještě rychleji.

Nevěděl jsem, do čeho jsem se to vlastně naboural. Do církevního shromáždění - domorodé ubytovny - možná dokonce do jejich obranného velitelství. Všechno, co jsem věděl, bylo, že je to velikánská místnost a v ní víc hubenourů, než bych si přál vidět v celém svém životě.

Pravděpodobně to kostel nebyl, protože po mně cestou ven někdo střelil - jenom rána, která se odrazila od pancíře, až mi zazvonilo v uších, drcla do mě, ale nezranila. Připomnělo mi to však, že bych neměl odejít, aniž bych jim nechal

upomínku na svoji návštěvu.

Popadl jsem první věc na opasku, vhodil jsem ji dovnitř - a slyšel, jak to začalo ječet. Jak vám neustále říkají při základním výcviku: udělat něco konstruktivního okamžitě je lepší než vymyslet tu nejlepší věc o pár hodin později. Čistě náhodou jsem udělal to nejlepší. Tohle byla speciální bomba, každý na tento úkol jednu dostal s poučením, aby ji použil, pokud pro ni najde vhodné uplatnění. Jekot, který jsem slyšel, když jsem ji odhodil, byla bomba křičící jejich jazykem (volný překlad): "Jsem třicetisekundová bomba! Jsem třicetisekundová bomba! Dvacet devět!... dvacet osm!... dvacet sedm! -"

Mělo jim to zabrnkat na nervy. Možná to fungovalo, rozhodně to zabrnkalo na nervy mně. Laskavější by bylo je postřílet.

Nečekal jsem na odpočítání, skočil jsem, a zajímalo by mě, jestli stihli najít dostatečný množství dveří a oken, aby se dostali ven včas.

Na vrcholku skoku jsem zaměřil Redův přerušovaný signál a po přistání Esův. Už jsem byl zase pozadu - čas pohnout kostrou.

O tři minuty později jsme uzavřeli mezeru, půl míle nalevo jsem měl Reda. Podal Jellymu hlášení. Slyšeli jsme Jellyho ulehčené zavrčení určené celé četě: "Kruh je uzavřen, ale sonda tady dole ještě není. Postupujte pomalu vpřed, ale přebíhejte do stran, přidejte jim ještě nějaké starosti - ale pamatujte na sousedy, ať nepřiděláte starosti jim. Zatím dobrá práce - tak to nezvorejte. Četo! Po družstvech... Provedte!"

Mně se taky zdálo, že jsme odvedli dobrou práci. Většina města hořela, a přestože už byl skoro bílý den, bylo těžké říct, jestli jsou lepší oči, nebo dalekohledy, tak byl kouř hustej.

Johnson, velitel našeho oddílu, vyštěkl: "Druhý oddíl, ohlaste se!"

Opakoval jsem: "Družstva čtyři, pět a šest - ohlásit a podat zprávu!" Výběr nových bezpečných obvodů, které jsme měli v nových komunikačních stanicích, věci rozhodně urychloval. Jelly mohl mluvit se všemi nebo jenom s veliteli oddílů, velitelé oddílů mohli zavolat celý svůj oddíl nebo své poddůstojníky a četa se mohla hýbat dvakrát tak rychle, když rozhodovaly vteřiny. Poslouchal jsem, jak se hlásí čtvrté družstvo, a přepočítával jsem zbývající municí. Hodil jsem jednou bombou po nějakém domorodci, který vystrčil hlavu zpoza rohu. Utekl a já taky. „Převálcujte to tu," říkal šéf.

Čtvrté družstvo drmolilo hlášení, dokud si velitel nevzpomněl, že musí započítat i Jenkinse. Páté družstvo odpočítávalo jako hodinky a já se začal cítit příjemně... když se hlášení zastavilo za číslem čtyři Esova družstva. Zavolať jsem: "Eso, kde je Louda?"

"Sklapni," odsekl. "Číslo šest! Ohlaš se!"

"Šest!" odvětil Smith.

"Sedm!"

"Šesté družstvo, chybí Flores," zakončil Eso. "Velitel družstva na cestě."

"Jeden muž chybí," ohlásil jsem Johnsonovi. "Flores, družstvo šest."

"Chybí, nebo mrtev?"

"Nevím. Velitel družstva a zástupce velitele oddílu ho jdou vyhledat."

"Johnnie, nech to na Esovi."

Ale já ho neslyšel, tak jsem nemohl odpovědět. Slyšel jsem jeho hlášení Jellymu a taky Jellyho zaklení. Koukněte, já jsem nešel po metálu - je to práce zástupce velitele roty, vyhledávat, on je děvče pro všechno, poslední muž v řadě, postradatelný. Velitelé družstev mají na práci jiný věci. Jak jste si určitě domysleli, tak zástupce velitele roty není důležitý, dokud je velitel roty naživu.

Právě v té chvíli jsem si připadal neobvykle postradatelný, skoro ztracený, protože jsem slyšel nejsladší zvuk v celém vesmíru, sonda, která navádí návratný člun nás svolávala k odletu. Sonda je automatická raketa, vystřelená před člunem, je to jenom hlavice, která se zahrabe do země a začne vysílat tu nádhernou, kouzelnou hudbu. Návratný člun přistane automaticky o tři minuty později a vy byste měli být radši po ruce, protože autobus nečeká a žádný další už nepojede.

Ale vy prostě neodkráčíte od kamaráda, ne, pokud je šance, že je pořád ještě naživu - ne u Rasčakovejch Rváčů. Ani v žádný jiný jednotce mobilní pěchoty. Pokusíte se ho dostat pryč.

Slyšel jsem Jellyho nařizovat: "Hlavy vzhůru, hoši! Přiblížit k místu odletu a ticho! Na povel!"

A taky jsem slyšel sladký hlásek sondy: „- pro nehynoucí slávu pěchoty, září jméno, září jméno Rodger Young!" a mě to k ní táhlo tak silně, tak moc, že jsem to skoro cítil v ústech.

Místo toho jsem si to namířil na opačnou stranu, blížil jsem se k Esovu signálu a odhazoval všechno, co mi ještě zbylo z bomb a ohnivých koulí a všeho ostatního, co mě zatěžovalo. "Eso! Máš jeho signál?"

"Ano. Vrať se. Nejses tu na nic!"

"Už tě vidím. Kde je?"

"Přímě přede mnou, asi čtvrt míle. Zmizni! Je to můj muž."

Neodpověděl jsem, jednoduše jsem si to namířil šikmo k místu, kde Eso říkal, že je Louda.

A našel jsem Esa, jak stojí nad ním, kolem pár usmaženéjch domorodců a pár dalších utíkalo pryč. Sněsl jsem se vedle něj. "Sundejme mu pancíř - člun tu bude každou chvíli."

"Je těžce raněnej."

Podíval jsem se a viděl, že má pravdu - v Loudově pancíři byla skutečná díra a krev vytékala ven. To mě zarazilo.

Abyste mohli dopravit raněného zpátky, musíte ho dostat z jeho pancíře... a pak ho jednoduše vezmete do náručí - v silovém obleku to není žádný problém - a odskáčete odtamtud. Člověk váží míň než munice a krámy, které jste původně nesli s sebou. "Co budeme dělat?"

"Ponesem ho," řekl Eso temně. "Popadni ho vlevo za opasek." On popadl pravou stranu a postavili jsme Florese na nohy. "Drž se! A teď odpočítat, čekej na skok - jedna - dva!"  
Skočili jsme. Nijak daleko a nijak dobře. Jeden člověk by se s ním neodlepil od země, pancéřový oblek je moc těžký. Ale rozdělte váhu mezi dva muže a dá se to zvládnout.  
Skok - a skok - a znovu a znovu, Eso to odpočítával a oba jsme při každém doskoku Loudu podpírali a vyrovnávali. Jeho gyroskopy byly nejspíš v háji.  
Slyšeli jsme, jak se signál přerušil, když přistál návratný člun - viděl jsem ho přistávat... bylo to příliš daleko. Slyšeli jsme výkonného seržanta čtyři volat: "Po řadě připravit k nalodění!"  
A Jelly zakřičel: "Počkej s tím!"  
Nakonec jsme se dostali na otevřené prostranství a spatřili člun, jak stojí na ocase, slyšeli jsme houkání předstartovního varování - spatřili jsme četu stále na zemi kolem v obranném kruhu, přikrčenou za štítem, který vytvořila.  
Slyšeli jsme Jellyho zařvat: "Po řadě muži do člunu - pohyb!"  
A my byli pořád ještě moc daleko! Viděl jsem, jak se první družstvo odděluje, šplhá do člunu a obranný kruh se zužuje.

Jedna postava se odpoutala od kruhu a vyrazila k nám rychlostí, kterou umožňuje pouze velitelský oblek. Jelly nás dostihl ještě ve vzduchu, popadl Florese za Y-nosič a pomohl ho zvednout.  
Tři skoky nás dostaly ke člunu. Všichni už byli uvnitř, ale dveře byly stále otevřené. Dostali jsme Florese dovnitř a dveře jsme zavírali ve chvíli, kdy pilot člunu ječela, že jsme ji donutili prošvihnout rendez-vous na oběžné dráze a teď to koupíme všichni! Jelly jí nevěnoval pozornost, položili jsme Florese na zem a uložili se vedle něj. Když s námi trhlo odpálení motorů, Jelly si pro sebe mumlal: "Všichni přítomni, poručíku. Tři muži zranění - ale všichni přítomni!"  
Tohle musím o kapitánovi Deladrier říct: už se nedělají lepší piloti. Setkání člunu s lodí na oběžné dráze je přesně vypočítané. Nevím jak, ale je, a nedá se to změnit. Nejde to.  
Ale ona to dokázala. Na svém radaru zjistila, že člun prošvihl start, přibrzdila, znovu nabrala rychlost - a srovnala to, zachytila nás, podle oka a citu, neměla čas to prohnat počítačem. Kdyby Všemohoucí někdy potřeboval pomocníka, aby udržel hvězdy v jejich drahách, vím, kam by se měl kouknout.  
Flores zemřel cestou nahoru.

Lekl jsem se, tak jsem zdrhl,  
domů jsem se řítíl.  
Nekoukal jsem vpravo, vlevo,  
ukryl jsem se v skříni.

Yankee Doodle, krok si drž,  
Yankee Doodle dandy.  
Dívky líbej a věz, že nic  
je život beze randy.

## KAPITOLA DRUHÁ

Já vlastně nikdy doopravdy nechtěl narukovat.

A určitě ne k pěchotě! Radši bych dostal deset ran před lidmi na náměstí a poslouchal svého otce, jak mi říká, že jsem ostuda našeho hrdého jména.

Jo, zmínil jsem se otci, koncem posledního roku na střední škole, že uvažuji o vstupu do federální služby. Myslím, že to chce každý dítě, když se na obzoru objeví jeho osmnáctý narozeniny - a moje budou v maturitním týdnu. Jasně, většina z nich o tom jen dumá, trochu si s tím nápadem pohraje a pak jde dělat něco jiného - na vejšku nebo do práce nebo něco takového. Myslím, že se mnou to mohlo být stejné... kdyby se můj nejlepší kámoš smrtelně vážně nerozhodl přihlásit.

Carl a já jsme na střední škole dělali všechno spolu - koukali jsme spolu po holkách, společně chodili na rande, byli jsme spolu v debatním kroužku, v jeho domácí kabině jsme si spolu postrkovali elektrony. Já na elektronickou teorii moc nebyl, ale mám jemnou ruku s pájkou. Carl si potil mozek a já prováděl jeho instrukce. Byla to legrace, všechno, co

jsme dělali spolu, byla legrace. Carlovi staroušci neměli ani zdaleka tolik peněz, jako měl můj otec, ale mezi náma to nic neznamenalo. Když mi otec ke čtrnáctým narozeninám koupil vrtulník rollsku, byla stejně tak Carlova jako moje; a naopak, jeho sklepní laboratoř patřila mně.

Takže když mi Carl řekl, že nepůjde rovnou na vejšku, ale nejdřív odslouží svůj turnus, zarazilo mě to. Myslel to vážně, pro něj to bylo přirozený, správný a samozřejmý.

Takže jsem mu řekl, že se přihlásím taky.

Divně se na mě kouknul. "Tvůj stařík tě nepustí."

"Jo? Jak mě asi zastaví?" Jasně, že mě nemohl zastavit, ne oficiálně. Je to první svobodné rozhodnutí (a možná i poslední), které může každý udělat. Když kluk nebo holka do sáhne osmnácti, může se přihlásit a nikdo jiný do toho nemá co mluvit.

"To uvidíš." Změnil Carl téma.

Takže jsem to probral s otcem. Začal jsem dost ze široka a obloukem se blížil k tématu.

On odložil noviny a cigaretu a zíral na mě. "Synu, ty jsi se zbláznil!"

Zamumlal jsem, že já si to nemyslím.

"No, rozhodně to tak zní." Povzdechl si. "Stejně... asi jsem to měl očekávat. Ve vývoji chlapce je to normální stadium.

Pamatuju se, jak ses naučil chodit a už jsi nebyl dítě - vážně, chvíli jsi byl učiněný rošťák. Rozbil jsi jednu z matčiných mingských váz - schválně, tím jsem si jist... ale byl jsi příliš mladý, než abys věděl, jak jsou cenné, takže jsi dostal jenom plácnutí přes ruku. Pamatuju se na den, kdy jsi vykouřil jeden můj doutník a jak ti z něj pak bylo zle. Tvá matka a já jsme se opatrně vyhýbali tomu, abychom si všimli, že jsi tenkrát nemohl večeret, a já se o tom nikdy nezmínil, až teď - chlapci si musí takovéto věci vyzkoušet a zjistit, že zlozvyky dospělých pro ně nejsou. Díváli jsme se, jak překračuješ hranici puberty a začínáš zjišťovat, že jsou dívky jiné - a nádherné."

Znova si povzdechl. "Všechno normální stadia. A to poslední, na samém konci puberty, je, když se chlapec rozhodne vstoupit do armády a obléknout si slušivou uniformu. Nebo se rozhodne, že je zamilován, tak zamilován, jako nikdo jiný před ním, a že se musí okamžitě oženit. Nebo obojí." Ponuře se usmál. "U mě to bylo obojí. Ale obojí jsem postupně překonal včas, abych ze sebe neudělal hlupáka a nezničil si život."

"Ale otče, já si přece nezničím život. Podepíšu to jen na ty dva roky, nechci být profesionálním vojákem."

"Vyjasněme si to, ano? Poslouchej a nech mě, abych řekl tobě, co uděláš - protože to chceš udělat. Nejdůležitější je, že tato rodina se vyhýbá politice a hraje si na svém vlastním písečku už více než sto let - a já nevidím žádný důvod, proč bys měl zrovna ty přetřhnout takovou krásnou tradici. Předpokládám, že je to vliv toho chlapa tam u vás na škole - jak se jmenuje? Víš, koho mám na mysli."

Myslel našeho profesora dějepisu a morální filozofie - byl to veterán. "Pan Dubois."

"Hmm, hloupé jméno - padne mu. Bezpochyby cizinec. Zákon by měl zakázat používat školy jako tajné základny pro verbování vojáků. Myslím, že o tom napíšu pěkně ostrý dopis - daňový poplatník má určitá práva!"

"Ale otče, on s tím nemá nic společného! On -" zarazil jsem se, protože jsem nevěděl, jak to mám vysvětlit. Pan Dubois měl pohrdavý a nadřazený manýry. Choval se tak, jako by nikdo z nás ve skutečnosti nebyl dost dobrý pro armádu. Neměl jsem ho rád. "Jestli něco, tak on nás od toho odrazuje."

„Hmm! Víš, jak se vodí vůl? No, nevádí. Po maturitě půjdeš na Harvard studovat management, to víš. Potom budeš pokračovat na Sorbonně a zároveň budeš trochu cestovat, setkáš se s našimi obchodními partnery, zjistíš, jak se obchoduje jinde.

Pak se vrátíš domů a budeš pracovat. Začneš od spodních příček, jako obyčejný poslíček, skladník nebo něco takového, jen pro zachování formy - ale než se stihneš nadechnout, dostaneš se do vedení, protože já už mladší nebudu, a čím rychleji převezmeš tu zátěž, tím lépe. Jakmile budeš schopen a ochoten, staneš se ředitelem. Tak! Jak se ti líbí tohle jako program? Ve srovnání s dvěma zahozenými roky tvého života?"

Neřekl jsem nic. Nic z toho pro mě nebylo novinkou. Otec vstal a položil mi ruku na rameno. "Synu, nemysli, že s tebou necítím. Ale podívej se na to reálně. Kdyby byla válka, byl bych první, kdo by tě povzbuzoval - a zavedl bych válečnou výrobu. Ale žádná válka není a prosme Boha, aby už nikdy nebyla. Prerostli jsme války. Tato planeta nyní žije v míru a šťastně a máme docela dobré vztahy s ostatními planetami. Takže co je takzvaná federální služba? Prostě a jednoduše parazitování. Nefunkční útvar, naprosto zastaralý, tyjící z daňových poplatníků. Rozhodně nákladný způsob pro podřadné lidi, kteří by jinak byli bez práce. Je to způsob, jak žít pár let z veřejných peněz a pak se celý zbytek života vytahovat. Je tohle to, co bys chtěl dělat?"

"Carl není podřadnej."

"Promiň. Ne, Carl je hodný hoch... ale špatně vedený." Zamračil se a pak se usmál. "Synu, chtěl jsem si pro tebe schovat jedno překvapení - dárek k maturitě. Ale prozradím ti to už nyní, takže se té hlouposti budeš moci vzdát snadněji. Ne, že bych se bál, co uděláš. Důvěřuji v tvůj zdravý rozum, i v těchto choulostivých letech. Ale vím, že se trápíš - a tohle ti pomůže. Hádej, co to je?"

"Á, nevím."

Usmál se: "Prázdninová cesta na Mars."

Musel jsem vypadat užasle. "Bože, otče, neměl jsem potuchy -"

"Chtěl jsem tě překvapit a vidím, že se mi to podařilo. Víš, jak se vy děti díváte na cestování, ačkoliv si lámu hlavu, co na tom kdo po první cestě ještě vidí. Ale teď je vhodná doba, abys to zkusil - sám, neřikal jsem to? - a dostal to ze sebe ven... protože jak jednou začneš dělat, těžko si najdeš čas být i jen na týden na Měsíci." Zvedl své noviny. "Ne, neděkuji mi. Radši běž a nech mě dočíst si noviny - jeden pán přijde dnes večer, už brzy. Obchodně."

Odběhl jsem. Hádal jsem, že si myslí, že tím je to v pořádku... a já si to asi myslel taky. Mars! A sám! Ale Carlovi jsem o tom neřekl, měl jsem tajný podezření, že by se na to koukal jako na úplatek. No, možná to taky úplatek byl. Místo toho

jsem mu řekl, že to vypadá tak, že můj otec a já na to máme různé názory.

"Jo," odpověděl, "můj taky. Ale je to můj život."

Dumal jsem o tom v naší poslední hodině dějepisu a morální filosofie. Děják a morfízka se lišily od ostatních předmětů v tom, že tam každý musel chodit, ale nikdo nemusel skládat zkoušky - a pan Dubois nikdy nevypadal, že by ho zajímalo, jestli jsme něco pochopili, nebo ne. Jenom na vás ukázal pahýlem levé ruky (nikdy se nezatěžoval jmény) a vyštěkl otázku. Pak začala diskuse.

Ale poslední den to vypadalo, že se pokouší zjistit, co jsme se vlastně naučili. Jedna holka mu otevřeně řekla: "Moje máma říká, že násilím se nikdy nic nevyřeší."

"Jo?" Pan Dubois na ni smutně koukal. "Jsem si jist, že Rada starších města Kartága by to uvítala. Proč jim to vaše matka neřekla? Nebo vy?"

Už se chytli dřív - protože nemůžete prolítnout, není nutný mazat panu Duboisovi med kolem pusy. Takže zaprotestovala: "Děláte si ze mě legraci! Každý přece ví, že Kartágo bylo zničeno!"

"Zdalo se mi, že si toho nejste vědoma," řekl pan Dubois temně. "Ale protože to víte, neřekla byste, že násilí jejich osudy uspořádalo jednou pro vždy? Přesto, nedělal jsem si legraci z vás osobně, snažil jsem se zesměšnit neomluvitelně hloupý nápad - což budu činit vždy. Každému, kdo se drží historicky nepravdivé - a naprosto nemorální - doktríny, která praví, že 'násilím se nic nevyřeší', bych radil, aby vyvolal ducha Napoleona Bonaparta a vévody z Wellingtonu a nechal je to prodebatovat. Hitlerův duch by mohl soudcovat a v porotě by klidně mohli sedět ptáci dodo, alka velká a holub stěhovavý. Násilí, holá síla, vyřešilo v dějinách mnohem více než kterýkoliv jiný faktor, a opačný názor je jenom toužebné očekávání v té nejhorší podobě. Druhy, jež na tuto základní pravdu zapomněly, vždycky platily svými životy a svobodou."

Povzdechl si. "Další rok, další třída - a pro mě další prohra. Jeden může vést dítě ke znalostem, ale nemůže je přinutit myslet." Náhle ukázal svým pahýlem na mě. "Vy. Jaký je rozdíl v morálce vojáka a civilisty?"

"Rozdíl," odpovídal jsem opatrně, "leží na poli občanské ctnosti. Voják přijímá osobní odpovědnost za bezpečnost obce, ke které přináleží, a v případě nutnosti ji brání svým životem. Civilista to nedělá."

"Přesný citát z učebnice," řekl posměšně. "Ale rozumíte tomu? Věříte tomu?"

"No, já nevím, pane."

"Samozřejmě, že nevíte! Pochybuji, že by kdokoliv z vás poznal 'občanskou ctnost', i kdyby vyskočila a štekala vám do obličeje!" Podíval se na hodinky. "To je vše, konec. Možná se uvidíme znovu za šťastnějších okolností. Rozchod."

Hned nato maturita, o tři dny později moje narozeniny a ani ne týden potom Carlovy - a já mu pořád ještě neřekl, že nenarukuju. Jsem si jistý, že on to ani nepředpokládal, ale nahlas jsme o tom nemluvili z rozpaků. Jednoduše jsem si s ním domluvil schůzku den po jeho narozeninách a k odvodní komisi jsme šli spolu.

Pár kroků od Federální budovy jsme narazili na Carmencitu Ibaez, spolužačku, jednu z těch věcí, co zpřijemňují příslušníkovi rasy, rozdělené na dvě pohlaví, život. Nebyla to moje holka - ona nebyla ničím holka, nikdy si nedávala rande s jedním klukem dvakrát za sebou a všechny nás obdařovala stejnou pozorností a zcela neosobně. Ale já ji znal docela dobře. Často si k nám totiž chodila zaplavat, protože náš bazén měl olympijskou délku - někdy s tím klukem, jindy s jiným. Nebo sama, jak na ni má matka naléhala - považovala ji za "dobrý vliv". Pro jednu měla pravdu.

Carmencita nás zahlédla a s úsměvem počkala: "Čau, kluci!"

"Ahoj, oči čornýje," odvětil jsem. "Co tě sem přivádí?"

"Neuhodnete? Dneska mám narozeniny."

"Jo? Všecko nejlepší!"

"Takže se jdu přihlásit."

"Ó..." myslím, že Carl byl stejně překvapený jako já. Ale Carmencita už byla taková. Nikdy nedělala drby a svoje záležitosti držela pod pokličkou. "Nehoupeš?" dodal jsem chytře.

"Proč bych vás měla houpat? Bude ze mě pilot kosmické lodi - nebo se o to aspoň pokusím."

"Není důvod, proč bys to neměla zvládnout," řekl Carl rychle. Měl pravdu - teď vím, jak moc velkou pravdu tenkrát měl.

Carmen byla malá a hezká, dokonale zdravá a s perfektními reflexy - dokázala, že soutěžní skoky do vody vypadaly úplně jednoduše, a byla rychlá v matematice. Já zvládl algebru za tři a obchodní aritmetiku za dvě. Ona se přihlásila do všech matematických předmětů na škole a ještě bokem doučovala. Ale mě nikdy nenapadlo uvažovat nad tím, proč to dělá. Fakt byl, že malá Carmen byla tak hezoučká, že vás nikdy nenapadlo, že by mohla dělat něco užitečného.

"My - hm, já," řekl Carl, "se jdu taky přihlásit."

"Já taky," přidal jsem se. "Jdeme oba." Ne, já žádné rozhodnutí neudělal, moje pusa vedla svůj vlastní život.

"To je skvělý!"

"Přihlásím se taky k pilotům," dodal jsem pevně. Nerozesmála se. Velice vážně odpověděla: "Ó, to je nádhera! Možná na sebe narazíme při tréninku. Doufám."

"Kolizní dráhy?" zeptal se Carl. "To teda není pro pilota nejlepší cesta."

"Nebud' hlupáček, Carle. Jasně že na zemi. Taky se dáš k pilotům?"

"Já? Já nejsem žádné řidič nákladáku. Znáš mě - Hvězdné V&V, pokud mě budou chtít. Elektronika."

"Řidič nákladáku, no teda! Doufám, že tě strčí na Pluto a nechají tě tam zmrznout. Ne, to ne - hodně štěstí! Tak jdeme, co?"

Odvodní komise byla v rotundě ohrazené zábradlím. Seděl tam u stolu seržant flotily v parádní uniformě, vzdobenej jako šašek. Hrud' měl přeplněnou stužkami, který jsem neznal. Ale pravá ruka mu chyběla tak dokonale, že měl kabát ušitý úplně bez rukávu... a když jste došli až k zábradlí, bylo vidět, že nemá nohy.

Zdalo se, že mu to nevadí. Carl řekl: "Dobrý den, chtěl bych se přihlásit."

"Já taky," připojil jsem se.

Ignoroval nás. Dokázal se vsedě uklonit a řekl: „Dobrý den, mladá dámo. Co pro vás můžu udělat?“

„Já se chci taky přihlásit.“

Usmál se. „Hodná holka! Zajděte laskavě do místnosti 201 a ptejte se po majoru Rojas, ona už se o vás postará.“

Prohlídl si ji odshora dolů. „Pilot?“

„Pokud možno.“

„Vypadáte na to. No, najděte slečnu Rojas.“

Carmen mu poděkovala, rozloučila se s námi a opustila nás. Seržant obrátil pozornost k nám a přejel nás pohledem bez nejmenší známky nadšení, které projevoval nad malou Carmen. „Takže kam?“ řekl. „K pracovním praporům?“

„To ne!“ zvolal jsem. „Budu pilot.“

Zadíval se na mě a pak prostě uhnul očima. „A ty?“

„Zajímám se o Sbor pro výzkum a vývoj,“ řekl Carl klidně, „zvlášť o elektroniku. Slyšel jsem, že šance jsou docela dobré.“

„To jsou, jestli to zvládneš,“ poznamenal seržant Flotily chmurně, „ale špatné, pokud nemáš, co je potřeba, v přípravě i schopnostech. Koukněte, hoši, víte vůbec, proč mě sem dopředu posadili?“

Nerozuměl jsem mu. Carl se zeptal: „Proč?“

„Protože vláda nedá ani bůra za to, jestli se přihlásíte nebo ne! Protože to začala být móda mezi některými lidmi - až moc lidí - odkroutit si dva roky, získat zvláštní práva a nosit na klopě stužku, která říká, že jste veteráni... ať už jste vůbec viděli boj, nebo ne. Ale jestli opravdu chcete sloužit a já vám to nevymluvím, tak vás musíme vzít, protože je to vaše ústavní právo. Tam se říká, že každý, žena nebo muž, má přirozené právo sloužit, a získat tak plné občanství - ale faktem je, že nás nutí těžce hledat místa pro všechny ty dobrovolníky, který nejsou zrovna v oslavovaný službě v kuchyni. Všichni nemůžete být vojáky, tolik jich nepotřebujem a většina dobrovolníků stejně není z toho správného materiálu, kterej dělá vojáka. Víte vůbec, co to obnáší, být vojákem?“

„Ne,“ přiznal jsem.

„Většina lidí si myslí, že k tomu stačí dvě ruce, dvě nohy a notná dávka pitomosti. Možná ano, pro kanonfutr. Nejspíš to bylo všechno, co požadoval Julius Caesar. Ale dnešní voják je specialista, tak vysoce kvalifikovaný, že v každém jiném oboru by získal doktorát, nemůžu si dovolit přijímat hlupáky. Takže pro ty, kteří trvají na svém - ale nemají, co chceme a co musí mít - musíme vymyslet celý seznam špinavý, nechutný a nebezpečný práce, která je buď zažene domů s ocasem mezi nohama před koncem závazku... nebo si až do konce života zapamatují, že jejich občanství je pro ně tak cenný, protože za něj zaplatili vysokou cenu. Vemte si tu mladou dámu, co tu byla - chce se stát pilotem. Doufám, že to zvládne, pořád potřebujem dobré piloty, nikdy jich není dost. Možná to zvládne. Ale jestli ne, může skončit v Antarktidě s těma svýma hezkýma očima rudýma od toho, že nikdy neuvidí nic jinýho než umělý světlo, a s rukama plnýma mozolů od tvrdý práce.“

Chtěl jsem mu říct, že tím nejmenším, čím se může Carmencita stát, je programátor počítače pro sledování oblohy; ona byla v matice hotovej kouzelník. Ale on pokračoval.

„Takže mě sem šoupli, abych to vám, klukům, rozmluvil. Koukněte na tohle.“ Otočil se s židlí kolem dokola, aby se ujistil, že jsme nepřehlídli jeho chybějící nohy. „Dejme tomu, že neskončíte na Měsíci u kopání tunelů nebo že z důvodu úplného nedostatku jakýhokoliv talentu nebudete dělat lidský morčata při výzkumu nových nemocí; dejme tomu, že z vás udělají bojovníky. Pořádně se na mě podívejte - takhle taky můžete dopadnout... pokud to nekoupíte definitivně, a vaši pak dostanou telegram s 'hlubokou soustrastí'. Což je víc pravděpodobný, protože dneska není moc raněných ani při tréninku, ani v boji. Pokud zhebnete, přidají vám rakev - já jsem řídká výjimka. Měl jsem štěstí... i když vy byste tomu možná štěstí neřekli.“

Odmlčel se a pak dodal: „Takže proč se, hoši, nevrátíte domů, nejdete na vysokou a nestanete se drogista nebo pojišťovákama nebo tak? Služba není dětskej tábor, je to buď opravdová vojenská služba, drsná a nebezpečná dokonce i v míru... nebo jeho slabomyslná kopie. Žádný prázdniny. Žádný romantický dobrodružství. Takže?“

Carl řekl: „Jsem tu, abych se přihlásil.“

„Já taky.“

„Je vám jasný, že si službu nemůžete vybrat?“

Carl se ozval: „Myslel jsem, že můžem říct, čemu bychom dávali přednost.“

„Jistě. A to je taky poslední možnost vyjádřit své přání, kterou do konce služby máte. A umíst'ovací důstojník na to taky bere ohled. První, co udělá, je, že se podívá, jestli tento týden nemá požadavek na levoruké foukače skla - pokud si myslíte, že by vás to potěšilo. Pokud s těžkým srdcem sezná, že tu je požadavek na to, co jste si vybrali - umístění nejspíš někde na dně Pacifiku - vyzkouší si vaše vrozené schopnosti a připravenost. Asi tak jedenkrát z dvaceti případů musí připustit, že všechno sedí, a vy ten džob dostanete... dokud vám nějaký kanadskéj vtipálek nevydá rozkaz na něco úplně jinýho. Ale v těch ostatních devatenácti případech to vaše přání zamítne a rozhodne se, že jste přesně ten pravý, koho budou potřebovat pro praktický testování výbavy pro přežití na Titanu.“ Přemýšlivě dodal: „Na Titanu je chladno. A je zajímavý, jak často se experimentální vybavení pokazí. Ale praktický testy se musí udělat - laboratoře nikdy nemůžou předvídat všechno.“

„Můžu splnit požadavky na přidělení k elektronice,“ prohlásil Carl pevně. „Pokud je u nich práce.“

„No? A co s tebou, chlapečku?“

Zaváhal jsem - a náhle jsem si uvědomil, že pokud toho nevyužiju, tak se budu celý život ptát sám sebe, jestli jsem opravdu jenom šéfův synáček. „Zkusím to.“

„Dobrá, nemůžete říct, že jsem se nepokusil. Máte s sebou rodný listy? A ukažte identifikační karty.“

Za deset minut, ještě jsme ani nesložili přísahu, nás v horním patře proťukávali a prošťourávali a prohlíželi fluoroskopem. Usoudil jsem, že účel lékařské prohlídky je následující: pokud nejste nemocní, tak oni udělají, co je v

jejich silách, abyste nemocnými byli. Pokud snaha selže, jste přijat. Zeptal jsem se jednoho doktora, jaký je procento obětí, který neprojdou prohlídkou. Vypadal překvapeně. "No, my nikdy nikoho nevyhodíme. Zákon nám to nedovoluje."

"Jo? Totiž, myslím, promiňte, doktore, ale k čemu je pak celej tenhle děsivej cirkus?"

"No, smyslem je," odpověděl, sklonil se a uholil mě kladívkem do kolena (kopl jsem ho, ale ne moc), „zjistit, jakou službu jste schopni fyzicky vykonávat. Ale i kdybyste sem přijel na kolečkovém křesle, slepý na obě oči a byl natolik pitomý, abyste trval na tom, že narukujete, najdou vám něco dost pitomého, abyste to mohl provádět. Třeba počítat pohmatem housence chlupy. Jediný způsob, jak byste mohl neprojit, je přesvědčit psychiatry, že nejste schopni porozumět přísaze."

"Aha. Hm... doktore, byl jste už doktor, když jste narukoval? Nebo se rozhodli, že byste se měl stát doktorem, a poslali vás do školy?"

"Mě?" Vypadal šokovaně. "Mladíku, to vypadám tak hloupě? Já jsem civilní zaměstnanec."

"Aha. Promiňte, pane."

"Bez urážky. Ale vojenská služba je pro mravence. Věřte mi. Vidím je odcházet, vidím je vracet se - pokud se vrátí.

Vidím, co to s nimi dělá. A proč? Pro čistě nominální politické privilegium, které nestojí ani za pár centů a které většina z nich stejně není schopna moudře použít. Kdyby to radši nechali lidem od medicíny - ale toho si nevšímejte, mohl byste si myslet, že páchám velezradu, svoboda projevu sem nebo tam. Ale mladíku, jestli máte dost rozumu, abyste napočítal do deseti, tak odsud vypadnete, dokud ještě můžete. Tady, vemte ty papíry zpátky seržantovi u odvodu - a pamatujte si, co jsem vám říkal."

Vrátil jsem se zpátky do rotundy. Carl už tam byl. Seržant Flotily prohlídl moje papíry a ponuře řekl: "Zdá se, že jste oba nesnesitelně zdraví - kromě těch dutin v hlavě. Okamžik, než seženu nějaký svědky." Zmáčkl knoflík a vyšly dvě úřednice, jedna stará harcovnice, druhá celkem ušla. Seržant ukázal na výsledky naší prohlídky, rodné listy a ID a formálně prohlásil: "Vyzývám vás a požaduji po vás, abyste každá samostatně prozkoumala tyto předměty a určila, co znamenají, každý z nich, a jaký má každý z těchto dokumentů vztah, k těmto dvěma mužům stojícím zde ve vaší přítomnosti."

Provedly to s rutinou, což taky určitě pro ně byla, nicméně prohlédly pečlivě každý dokument, vzaly nám otisky - zase! -- a ta hezká si nasadila na oko hodinářskou lupu a zkontrolovala otisky od narození až po současnost. To samé udělala s podpisy. Začal jsem pochybovat, jestli já jsem já. Seržant Flotily dodal: "Objevily jste důkazy ve vztahu k jejich nynější schopnosti složit vojenskou přísahu? Jestli ano, tak jaké?"

"Na konci každého záznamu o prohlídce," řekla ta starší, "jsme našly náležitě podepsané nálezy skupiny autorizovaných a zplnomocněných psychiatrů, v nichž stojí, že každý z nich je duševně schopen složit přísahu a ani jeden není pod vlivem alkoholu, narkotik, jiných omezujících drog ani hypnózy."

"Velmi dobře." Obrátil se k nám: "Opakujte po mně - Já, plnoletý a o své svobodné vůli -"

"Já," opakovali jsme oba, "plnoletý a o své svobodné vůli -"

"- bez přinucení, slibu nebo navádění jakéhokoliv druhu, plně poučen a varován o smyslu a důsledcích této přísahy -"

"- nyní vstupuji do Federální služby Federace Terra na dobu ne menší než dva roky, která může být prodloužena, jak bude nutné pro potřeby Služby -"

(Při téhle části jsem ztěžka polknul. O "době služby" jsem vždycky uvažoval jen jako o dvou letech, i když mě to mohlo napadnout, protože o tom lidé mluvili. No, možná jsme se upisovali na celý život)

"Přisáhám udržovat a bránit Ústavu Federace proti všem jejím nepřítelům, na Zemi či mimo ni, ochraňovat a bránit ústavní svobody a práva všech občanů a zákona dbalých obyvatel Federace, jejich spojenců a teritorií, provádět na Zemi či mimo ni všechny úkoly v rámci zákonů, jež mi mohou být nařízeny přímo zákonnou nebo zplnomocněnou autoritou -"

"- a uposlechnout všechny zákonné rozkazy velitele Terranské služby a všech důstojníků nebo zplnomocněných osob mně nadřízených -"

"- a vyžadovat tutéž poslušnost ode všech členů Služby, jiných osob či cizích bytostí zákonem mně podřízených."

"- a v případě čestného propuštění po odsloužení příslušné doby či v případě odchodu do zálohy po odsloužení příslušné doby plnit všechny úkoly a závazky a užívat všechna privilegia občanství Federace včetně povinností, závazků a privilegií plného občanství po zbytek svého přirozeného života, pokud nebudu zbaven cti právním rozhodnutím schváleným soudem svrchovaných a mně rovných osob."

(Jůů!) Pan Dubois s náma rozebíral přísahu v dějepise a morální filozofii a donutil nás si ji prostudovat slovo za slovem - ale vy tu její velikost necítíte, dokud se na vás nesvalí, celá, v jednom kuse, těžká a nezarazitelná jako boží mlýny. Aspoň mě to donutilo si konečně uvědomit, že už nejsem civilista s podolkem košile, který mu kouká z kalhot, a s prázdnou hlavou. Ještě jsem nevěděl, co vlastně jsem, ale věděl jsem, co nejsem.

"K tomu mi dopomáhej Bůh!" zakončili jsme oba a Carl se pokřičoval, stejně jako ta hezká úřednice.

Následovalo další kvantum podpisů a otisků všech pěti, udělali ploché kolorografie Carla a mě ze všech stran a přidali je k našim lejstrům. Nakonec seržant Flotily vzhlédl. "No, už jsme skoro prošvihli oběd. Čas na dlabanec, hoši."

Ztěžka jsem polknul. "Á... seržante?"

"É? Vyjádři se."

"Moh bych odtud brnknout našim? Říct jim, co jsem - Říct jim, jak se věci vyvinuly?"

"Můžeš udělat víc."

"Pane?"

"Teď dostanete na osmačtyřicet hodin opuštěák." Studeně se uchechtl. "Víte, co se stane, jestli se nevrátíte?"

"É... vojenskej soud?"

"Ani náhodou. Nic tak vznešeného. Jenom vaše papíry dostanou značku Služba nedokončena uspokojivě a vy už nikdy, nikdy, nikdy nedostanete druhou možnost. Tohle je zchlazovací období, ve kterém se zbavujeme přerostlejších dětí, který to nemyslely opravdu vážně a nikdy neměly skládat přísahu. Vládě to ušetří peníze a těmhle dětem a jejich rodičům to ušetří zármutek - sousedi se to dovědět nemusí. Dokonce to ani nemusíte rodičům říkat." Odsunul židli od stolu. "Takže vás uvidím pozítří v poledne. Jestli vás uvidím. Dojděte si pro osobní věci."

Byla to špatná dovolená. Otec na mě nejdřív hulákal, pak se mnou přestal mluvit. Matka si odešla lehnout. Když jsem nakonec odcházel, o hodinu dřív, než jsem musel, tak se se mnou loučili jen ranní kuchař a pomocníci.

Zastavil jsem se před stolem odvodního seržanta, napadlo mě zaslutovat, ale pak jsem si to rozmyslel, protože jsem nevěděl jak. Seržant zdvihl hlavu. "Aha. Tady jsou tvé papíry. Vem je nahoru do místnosti 201. Protáhnou tě mlejnem. Zaklepej a vejdi."

O dva dny později jsem věděl, že se pilotem nestanu. Ti, co mě prohlíželi, mimo jiné napsali: - nedostatečný intuitivní odhad prostorových vztahů... nedostatečný talent pro matematiku... nedostačující matematická připravenost... reakční doba odpovídající... zrak dobrý. Jsem rád, že přidali ty dvě poslední poznámky, začínal jsem si připadat, že zvládnu tak akorát počítání na prstech.

Personální důstojník mě nechal postupně vyjmenovat další věci, o které bych měl zájem, a já strávil čtyři další dny těmi nejdívočejšími testy mých schopností, o jakých jsem kdy slyšel. Chci říct, co tak asi mohli zjistit, když stenografka vyskočila ze židle a zavískla: "Hadi!" Žádní hadi tam samozřejmě nebyli, akorát neškodný kus umělohmotné hadice. Písemné a ústní testy byly skoro stejně praštěné, ale oni z nich byli tak nadšení, že jsem jim nechtěl kazit radost. Jediné, co jsem vyplnil opravdu pečlivě, byl seznam dalších možných profesí. Přirozeně jsem nejdřív uvedl všechny obory kosmického námořnictva (kromě pilota). Jestli mě vezmou jako strojníka k motorům nebo kuchaře, mi bylo fuk, ale věděl jsem, že radši vezmu jakékoli džob u námořnictva než u armády - chtěl jsem cestovat.

Pak jsem uvedl výzvědnou službu - výzvědači se taky dostanou ven a já doufal, že by to nemělo být moc nudný. (Mýlil jsem se, ale to nevadí.) Pak následoval dlouhý seznam: psychologické zbraně, chemické zbraně, biologické zbraně, bojová ekologie (nevěděl jsem, co to může být, ale znělo to zajímavě), logistické sbory (prostá chyba; studoval jsem logiku pro debatní kroužek a "logistika", jak se ukázalo, byla něco úplně jiného) a tučet dalších. Úplně nakonec jsem s určitým váháním uvedl sbory K-9 a pěchotu.

Neobtěžoval jsem se s různými nebojovými pomocnými sbory, protože pokud mě nevezmou k bojové jednotce, tak mi bylo fuk, jestli budu dělat pokusného králíka, nebo mě pošlou pracovat na pozemšťování Venuše - obojí byla cvokárna.

Pan Weiss, důstojník odpovědný za umístění branců, si pro mě poslal týden po přísaze. Ve skutečnosti to byl major od psychologických zbraní v záloze, aktivní službu vzal na přilepšenou, ale chodil v civilu a trval na tom, aby byl osloven "pane", a vy jste se mohli uvolnit a mluvit s ním otevřeně. Měl můj výběr a zprávu o všech mých testech a všiml jsem si, že v ruce drží kopii mých školních záznamů - což mě potěšilo, protože jsem střední školu celkem zvládal. Byl jsem dost nahoře, ale ne tolik, aby mě mohli označit za slizkého šprta. Nikdy jsem nepropadl a pustil jsem jenom jeden předmět a mimo vyučování jsem byl dost aktivní; plavecké družstvo, debatní kroužek, běžecké družstvo, třídní pokladník, stříbrná medaile v každoroční literární soutěži, předseda uvítací komise pro absolventy školy a tak. Pěkně tlustý záznam a všechno bylo i v té kopii.

Když jsem vešel, zdvihl hlavu a řekl: "Posaď se, Johnnie," vrátil se zpátky k papírům a pak je odložil. "Máš rád psy?" "Cože? Ano, pane."

"Jak moc je máš rád? Spává s tebou tvůj pes v posteli? Mimochodem, kde je teď?"

"No, já teď zrovna žádného psa nemám. Ale když jsem měl - no, nespál se mnou. Víte, matka mi nikdy nedovolila mít psa v domě."

"A ty jsi ho tam nepašoval?"

"É -" přemýšlel jsem, jak mu vysvětlit matčin obvyklý nezlobím-se-ale-velice-velice-mě-to-mrzí přístup" když jste se snažili změnit její názor na něco" o čem se už pevně rozhodla. Nakonec jsem to vzdal. "Ne, pane."

"Mmm... už jsi někdy viděl novopsa?"

"No, jednou, pane. Ukazovali jednoho v MacArthurově kině asi před dvěma roky. Ale ochránáři jim dělali hrozný problémy."

"Vysvětlím ti, jak to vypadá u K-9. Novopes není jenom pes, který mluví."

"Já tomu v kině moc nerozuměl. Oni opravdu mluví?"

"Mluví. Musíš si prostě nacvičit ucho na jejich přízvuk. Jejich tlama nemůže vytvořit 'b', 'm', 'p' nebo 'v', a tak si musíš zvyknout na jejich odlišnou výslovnost - něco jako rozštěp patra, ale u jiných písmen. Nevadí, jejich řeč je stejně jasná jako lidská. Ale novopes není mluvící pes, vůbec to není pes, je to umělé zmutovaný symbiont odvozený od psí rasy. Trénovaný novopes, Caleb, je asi šestkrát chytrější než pes, řekněme zhruba stejně inteligentní jako slabomyslný člověk - což ale není pro novopsa fér srovnání, protože debil je defektní, kdežto novopes je ve svém oboru génus."

Pan Weiss se zamračil. "Ovšem za podmínky, že má symbionta. V tom je ten problém. Mmm... jsi příliš mladý, abys už byl ženatý, ale určitě jsi nějaké manželství viděl. Při nejmenším u svých rodičů. Dokážeš si představit manželství s Calebem?"

"Cože? Ne. To nedokážu."

"Emocionální vztahy mezi psím člověkem a člověčím psem u K-9 jsou mnohem těsnější a mnohem důležitější, než bývají emocionální vztahy ve většině manželství. Je-li zabít pán, zabijeme novopsa - okamžitě! Je to to jediné, co pro toho ubožáka můžeme udělat. Zabít z lásky. Je-li zabít novopes... no, nemůžeme zabít člověka, i když by to bylo nejjednodušší řešení. Místo toho ho zavřeme do nemocnice a pomalu ho dáváme dohromady." Pan Weiss zvedl pero a udělal si poznámku. "Nemyslí, že bychom mohli poslat ke K-9 hoča, který ani nedokázal přesvědčit svoji matku, aby

s ním nechala jeho psa spát. Takže vymyslíme něco jiného."

V té chvíli mi došlo, že jsem prošvihl všechny šance na svém seznamu, které byly nad sborem K-9 - a tuhle jsem teď prošvihl taky. Byl jsem tak překvapený, že jsem skoro přeslechl majorovu další poznámku. Major Weiss mluvil tak zadumaně, že to vypadalo, že mluví o něčem úplně jiném, co se stalo strašně dávno a daleko: "Jednou jsem byl půlkou týmu K-9. Když jsem přišel o svého Caleba, šest týdnů mě drželi pod sedativy a pak mě rehabilitovali pro jinou práci. Johnnie, ty předměty, na které jsi chodil - proč jsi nestudoval něco užitečného?"

"Pane?"

"No, už je pozdě. Zapomeň na to. Mm... zdá se, že tvůj učitel dějepisu a morální filozofie o tobě má vysoké mínění."

"Vážně?" To mě překvapilo. "Co říkal?"

Weiss se usmál. "Říká, že nejsi hloupý, spíš omezený, a plný předsudků díky svému prostředí. Od něj je to vysoké ocenění - já ho znám."

Mě to teda jako vysoký ocenění neznělo! Ten nafoukaný zatvrzelej starej -

"A kluk," pokračoval Weiss, "který dostane tři minus ze 'sledování televize', nemůže být tak špatný. No, myslím, že přijmeme doporučení pana Duboise. Jak by se ti líbila pěchota?"

Z Federální budovy jsem vyšel poražený, i když ne zrovna nešťastný. Aspoň jsem byl voják, v kapse jsem měl papíry, který to potvrzovaly. Nezařadili mě jako úplného blbce, neschopného dělat nic lepšího než makat rukama.

Bylo deset minut po konci pracovní doby a celá budova byla prázdná až na nezbytný noční personál a pár opozdílů. V rotundě jsem vletěl do chláпка, který zrovinka odcházel, obličej mi připadal známý, ale nedokázal jsem ho nikam zařadit.

Ale on mě zblejkl a poznal. "Večír!" pozdravil čile. "Ještě jste neodletěl?"

A pak jsem ho taky poznal - seržant Flotily, u kterého jsme skládali přísahu. Myslím, že mi klesla čelist; tenhle maník byl v civilu a krácel si to po obou nohách a měl obě ruce. "É, dobrý večer, seržante," zamumlal jsem.

Dokonale pochopil můj výraz, kouknul se na sebe a vesele se usmál. "Uklidni se, chlapče. Po úředních hodinách už nemusím vypadat jako strašák - a taky nevypadám. Už vás někam přidělili?"

"Právě jsem dostal rozkazy."

"Kam?"

"Mobilní pěchota."

Obličej se mu roztáhl do širokého potěšeného úsměvu a potřásl mi rukou. "Moje jednotka! Třeste se, synu! Uděláme z vás chlapa - nebo vás při tom zabijem. Možná obojí."

"Je to dobré?" zeptal jsem se pochybovačně.

"Dobré? Synu, je to to jediné, co je dobré. Mobilní pěchota je armáda. Všichni ostatní buď mačkaj knoflíky, nebo to jsou učenci, ti nám akorát radí. My děláme všecku práci." Znova mi potřásl rukou a dodal: "Pošlete mi pohled - 'Seržant Flotily Ho, Federální budova', to mi dojde. Hodně štěstí!" A byl pryč, rovná ramena, klapající podpatky a hlava vzhůru. Podíval jsem se na svou ruku. Ruka, kterou mi nabídnul, byla ta, která tam původně nebyla - pravá ruka. Přesto to vypadalo jako svaly a mou rukou to pevně potřásl. Někde jsem o těchto myoelektrických protézách četl, ale když na nějakou doopravdy narazíte, dost vás to překvapí.

Vrátil jsem se do hotelu, kde byli rekruti dočasně ubytováni během rozmístovacího řízení - ještě jsme ani neměli uniformy, jen jednoduché kombinézy přes den a vlastní šaty mimo pracovní dobu. Šel jsem do svého pokoje a začal balit, protože jsem měl brzo ráno odletět - balil jsem, abych mohl poslat ty krámy domů. Weiss mě varoval, abych si nebral nic než rodinné fotky a možná hudební nástroj, pokud na něco hraju (což nehraju). Carl odletěl už před třemi dny. Dostal umístěnkou u V&V, jak chtěl. Já byl stejně rád jako on, akorát jsem byl příliš ohromenej, než abych pořádně pochopil, co jsem to vlastně podepsal. Malá Carmen už taky odletěla, s hodností kadeta poddůstojníka (na zkoušku) - bude z ní pilot, v pořádku, pokud to zvládne... a já měl podezření, že to zvládne.

Do balení vešel můj dočasný spolubydlicí. "Dostal jsi rozkazy?" zeptal se.

"Jo."

"Kam?"

"Mobilní pěchota."

"Pěchota? Ó ty můj ubohej pitomečku! Cejtím s tebou, fakticky."

Narovnal jsem se a vztekle odsekl: "Drž hubu! Mobilní pěchota je nejlepší jednotka armády - ona je armádou! Zbytek vás trhlouš se kolem motá, jenom aby nám podával nástroje - my děláme všecku práci."

Rozesmál se. "Uvidíš!"

"Chceš mít v hubě mou pěst?"

A on vládnouti jim bude knutou železnou.

## KAPITOLA TŘETÍ

Základní výcvik jsem prodělal v táboře Arthur Currie na severních pláních spolu s pár tisíci dalších obětí - a "tábor" myslím doslova, protože jediná kamenná budova sloužila ke skladování výstroje. Spali jsme a jedli ve stanech, žili jsme venku - pokud byste to nazvali "životem". Já teda ne.

Byl jsem zvyklý na teplé podnebí a zdálo se mi, že severní pól je maximálně pět mil na sever od našeho tábora a pořád se přibližuje. Návrat doby ledové, bezpochyby.

Ale cvičení vás udrží v teple a oni dohlíželi na to, abychom ho měli dostatek.

První ráno po příletu nás vzbudili před svítáním. Měl jsem potíže s přizpůsobováním se změně časových pásem a zdálo se mi, že jsem si zrovna lehl. Nedokázal jsem pochopit, jak by někdo mohl myslet vážně, že mám vstávat uprostřed noci. Ale oni to vážně mysleli. Tlampač odkudsi vyřvával vojenské pochody schopné vzbudit mrtvolu a vlasatý otrapa, který proletěl dolů táborovou uličkou hulákal: Všichni ven! Ukažte se! Pohyb! napochodoval zpátky zrovna ve chvíli, kdy jsem si přetáhl deky přes hlavu, překlopil mou palandu a vysypal mě na studenou tvrdou zem.

Z jeho strany to bylo zcela neosobní, dokonce ani nepočkal, až dopadnu.

Deset minut nato jsem stál v kalhotách, tílku a botách spolu s ostatními v křivé řadě připraven na rozcvičku. Slunko právě vyhlídlo přes východní obzor. Čelem k nám stál vysoký širokoramenný hrozivě vypadající chlap, oblečený stejně jako my - akorát že já vypadal a cítil se jako špatně nabalzamovaná mrtvola, on byl oholený do modra, na kalhotách ostrý puky a jeho boty jste mohli používat místo zrcadla. Byl pozorný, úplně probuzený, uvolněný a odpočatý. Měli jste dojem, že nikdy nepotřebuje spát - stačí pravidelná prohlídka každých deset tisíc mil a občas oprášit.

Zařval: „Rotóó! Póó...zor! Jsem seržant výsadkové lodi Zim, váš velitel roty. Když mě budete oslovovat, zasalutujete a řeknete: 'pane' - budete salutovat a oslovovat 'pane' každého, kdo bude mít hůlku instruktora -" Držel okovanou hůlku a teď s ní rychle zatočil, aby předvedl, co myslí instruktorskou hůlkou. Všiml jsem si mužů s takovými hůlkama už včera v noci, když jsme přijeli, a chtěl jsem jednu pro sebe - vypadaly pěkně. Teď jsem si to rozmyslel. "- protože tady nemáme dost důstojníků, aby s váma trénovali. Budete cvičit s náma. Kdo to kýchnul?"

Žádná odpověď -

"KDO TO KÝCHNUL??"

"Já," ozval se hlásek.

"Já co?"

"Já kýchnul."

"Já kýchnul, PANE!"

"Já kýchnul, pane. Je mi zima, pane."

"Oho!" Zim nakráčel ke klukovi, který kýchnul, strčil mu okovaný konec hůlky pod nos a zeptal se: "Jméno?"

"Jenkins... pane."

"Jenkins..." Zim to zopakoval, jako by to slovo bylo nějak odporný, málem sprostý. "Hádám, že na noční hlídce budete kýchat, protože vám teče z nosu, co?"

"Doufám, že ne, pane."

"Já taky. Ale je vám zima. Hmm... něco s tím provedem." Ukázal hůlkou: "Vidíte tamhleten sklad zbraní?" Kouknul jsem se a neviděl jsem nic, jenom prérii a akorát jedno stavení, které vypadalo, že stojí skoro na obzoru.

"Padejte. Oběhněte ho. Řekl jsem běžet. Rychle! Bronský! Udejte mu tempo."

"Rozkaz, seržo." Jeden z pěti nebo šesti dalších držitelů hůlky se rozběhl za Jenkinsem, lehce ho dohonil a plácl ho svou hůlkou přes zadek. Zim se obrátil k nám ostatním, třesoucím se v pozoru. Přešel tam a zpátky, prohlídl si nás a vypadal hrozně nešťastně. Nakonec se postavil před nás, potřásl hlavou a řekl, evidentně pro sebe, ale měl hrozně znělejší hlas: "A to se musí stát zrovna mně!"

Podíval se na nás. "Vy vopičáci - Ne, ne vopičáci, nestojíte ani za tolik. Vy ubohej houfe pitomejch vopiček... s propadlejma hrudničkama, ochablejma břichama, co zdrhnul od maminčiny zástěry. V celým svým životě sem neviděl takovej nechutnej chumel maminčinejch umazlenejch malejch drahoušků - vy tam! Zatáhněte břicho! Koukejte dopředu! Mluvím s váma!"

Zatáhl jsem břicho, i když jsem si nebyl jistý, jestli myslel mě. Přecházel sem a tam a já při jeho hromování začal zapomínat na svoji husí kůži. Nikdy se ani jednou neopakoval a nikdy nebyl sprostý a nepoužil nadávku. (Později jsem zjistil, že tohle si schovává na obzvlášť speciální příležitosti, což tahle nebyla.) Ale popsal naše nedostatky, fyzické, duševní, morální a dědičné do detailu.

Jenže já se nějak necítil uražený, byl jsem plně zaujat studiem jeho způsobu vyjadřování. Prál jsem si, abychom ho bývali měli v našem debatním kroužku.

Nakonec se zastavil a vypadal, že začne brečet. "Tohle nevydržím," prohlásil hořce. "Prostě jich budu muset pár donutit odejít - měl jsem lepší sadu dřevěnejch vojáků, když mi bylo šest. TAK DOBRÁ! Je mezi vámi sraby aspoň jedinej, kdo si myslí, že by mě dokázal prohnat? Je v tom davu aspoň jeden muž? Ozvěte se!"

Nastalo krátké ticho, ke kterému jsem přispěl. V nejmenším jsem nepochyboval, že by on dokázal prohnat mě. Byl jsem o tom přesvědčen.

Zaslechl jsem odněkud z druhého konce řady hlas: "Já meslím, že bech moh... pne."

Zim vypadal potěšeně. "Dobrá! Vystupte, ať vás vidím." Rekrut tak učinil a vypadal působivě, byl aspoň o tři palce vyšší než seržant Zim a taky širší v ramenou. "Vaše jméno, vojine?"

"Brekinridž, pne - mam dvě sta deset liber a z tich není ani jedinká 'ochablá'."

"Nějaký konkrétní způsob boje?"

"P'ne, veberte se sám, jak chcete zhebnót. Nésem vebéravé."

"Prima, volnej způsob. Začněte, kdy budete chtít." Zim odhodil svoji hůlku stranou.

Začalo to - a hnedka bylo po všem. Velký rekrut seděl na zemi a držel si pravou rukou levý zápěstí. Ani necekl.

Zim stál nad ním. "Zlomený?"

"Řek bech, že jo... pne."

"Je mi líto. Trochu jsem to uspěchal. Vite, kde je ošetřovna? Nevadí - Jonesi! Doprovod'te Breckinridge na ošetřovnu."

Jak odcházeli, Zim ho poplácal po rameni a tiše řekl: "Zkuste to znova asi tak za měsíc. Ukázu vám, co se stalo."

Myslím, že to měla být soukromá poznámka, ale stáli asi šest stop od místa, kde jsem pomalu zamrzal.

Zim ustoupil a zvolal: "Prima, máme v týhle kumpanii aspoň jednoho chlapa. Už se cejtím líp. Možná je tu ještě jeden?

Nebo snad dva? Který dva z vás rachitickejch ropuch si myslí, že by se mi mohli postavit?" Prohlídl naše řady zprava doleva. "Studený nohy, měkký hřbety - ó, o. Ano! Vystupte."

Dva kluci, co stáli vedle sebe v řadě, vystoupili spolu. Hádám, že se šepetem domluvili až tady, ale byli moc daleko ode mě, takže jsem je neslyšel. Zim se na ně usmál: "Jména, pro vaše pozůstalý, prosím."

„Heinrich."

„Heinrich co?"

„Heinrich, pane. Bitte." Rychle promluvil na druhého rekruta a omluvně dodal: "On ještě nemluví moc dobře anglicky, pane."

„Meyer, mein Herr," přidal se druhý kluk.

"To je dobrý, spousta jich anglicky moc neumí, když se sem dostanou - já taky neuměl. Řekněte Meyerovi, ať si s tím neláme hlavu, brzo se chytí. Ale rozumí tomu, o co teď půjde?"

"Jawohl," souhlasil Meyer.

"Jistě, pane. Rozumí standardní angličtině, akorát nemluví plyně."

"Dobrá. Kde jste vy dva přišli k těm jizvám na tváři? V Heidelbergu?"

"Nein - ne, pane. V Königsbergu."

"To je to samý." Zim po boji s Brickenridgem zvedl svoji hůlku, teď s ní zatočil a zeptal se: "Možná byste si oba rádi jednu takovou vypůjčili?"

"Nebylo by to k vám fér, pane," odpověděl pečlivě Heinrich. "Holé ruce, pokud můžeme prosit."

"Jak je libo. Přesto bych vás mohl oblafnout. Königsberg, co? Pravidla?"

"Jaká by mohla být pravidla pro tři?"

"Zajímavý hledisko. Dobře, takže pokud někdo někomu vyrazí oko, tak mu ho pak podá. A řekněte svému korpsbruderovi, že jsem připravený. Začněte, až budete chtít." Zim odhodil hůlku, někdo ji zachytil.

"Děláte si legraci, pane. My nikomu oči nevyrážíme."

"Žádný výrazení očí, souhlas. 'Palte, když jste redy, Gridley.'"

"Prosím?"

"Tak pohyb, bojujte! Nebo se vraťte zpátky do řady." Teď si nejsem jistý, že se to odehrálo tak, jak jsem to viděl.

Možná jsem se část toho dověděl později, při tréninku. Ale tohle je to, co si myslím, že se stalo: ti dva obešli po stranách našeho velitele rotu, až se mu dostali do boku, ale pořád zůstávali z dosahu. Z této pozice si jeden může vybrat mezi čtyřmi základními pohyby, a využít tak výhody své větší pohyblivosti a vyšší koordinace pohybů ve srovnání s dvěma osobami - seržant Zim říká (a správně), že každá skupina je slabší než jednotlivec, pokud nemá skvěle natrénovanou spolupráci. Například Zim mohl jako zaútočit na jednoho z nich, druhého bleskově znehybnit, třeba rozdrčenou českou - a pak v klidu dokončit prvního.

Místo toho je nechal zaútočit. Meyer po něm rychle skočil a chtěl ho, myslím, srazit na zem tělem, zatímco Heinrich by následoval shora a možná na něj dupnul. Tak to vypadalo ze začátku.

A tohle si myslím, že jsem viděl. Meyer na něj ani nedosáhl. Seržant Zim se k němu otočil čelem a přitom kopl dozadu a trefil Heinricha do břicha - a pak už Meyer letěl vzduchem a při dopadu mu Zim srdečně pomáhal.

Ale jediné, čím jsem si opravdu jistý, je, že souboj začal a pak už jen ti dva německý kluci vedle sebe spokojeně snili, jeden obličejem v hlíně, druhý tváří nahoru a Zim stál nad nimi a ani se nezadýchal. "Jonesi," řekl. "Ne, Jones je pryč, že? Mahmude! Sežeňte kýbl vody a pak je podepřete, aby mohli stát v řadě. Kdo má můj párátko?"

Za chvíli už byli oba při vědomí, mokří a zpátky v řadě. Zim si nás prohlídl a jemně se zeptal. "Někdo další? Nebo můžem začít s rozsvíčkou?"

Já nikoho dalšího nečekal a pochybuju, že on ano. Ale z levého konce řady, kde stáli mrňata, vykročil kluk a přešel doprostřed. Zim ho přehlídl. "Sám? Nebo si chcete přibrat partnera?"

"Jen já, pane."

"Jak myslíte. Jméno?"

"Shujumi, pane."

Zimovi se rozšířily oči. "Jste příbuznej plukovníka Shujumiho?"

"Mám tu čest být jeho syn, pane."

"Á tak! Prima. Černej pás?"

"Ne, pane. Ještě ne."

"Jsem rád, že jste to přiznal. No, Shujumi, budeme bojovat podle soutěžních pravidel, nebo mám zavolat sanitku?"

"Jak si přejete, pane. Ale myslím, pokud mohu říci svůj názor, že soutěžní pravidla budou moudřejší."

"Nevím sice, jak jste tohle myslel, ale souhlasím." Zim odhodil svůj velitelský odznak a pak se, Bůh mi pomoz, k sobě otočili čelem a uklonili se.

Začali kolem sebe přikrčeně obcházet a vypadali přitom jako párek kohoutů.

Náhle se dotkli - a ten klouček byl dole na zemi a seržant Zim mu letěl přes hlavu. Ale nepřistál jako Meyer s tím tupým žuchnutím vyrazujícím dech, překulil se a byl na nohou stejně rychle jako Shujumi a stál proti němu. "Banzai!" křikl Zim a zašklebil se.

"Arigato," odpověděl Shujumi a zašklebil se taky. Okamžitě byli v sobě já myslel, že seržant zase poletí. Neletěl; vlítl do toho a nakonec se ze změti rukou a nohou vynořil Zim, který cpal Shujumiho levou nohu do jeho pravého ucha - moc tam nepasovala. Shujumi plácl volnou rukou do země, Zim ho okamžitě pustil. Znova se uklonili.

"Další kolo, pane?"

"Lituju. Máme tady práci. Někdy jindy, jo? Jen tak pro legraci... a pro čest. Možná jsem vám to měl říct, učil mě váš vážený otec."

"To jsem si domyslel, pane. Takže příště."

Zim ho tvrdě poplácal po rameni. "Zpátky do řady, vojíne. Rotóó!"

Pak jsme půl hodiny procvičovali kalisteniku a mně bylo tak horko, jak mi předtím byla zima. Zim nám sám předváděl, všechno dělal s náma a přitom nahlas počítal. Pokud jsem viděl, ani se nerozcuchal a na konci nebyl vůbec zadýchaný. Později už nikdy nepředváděl (už jsme ho nikdy neviděli před snídaní, hodnost má své přednosti), ale to ráno byl s náma, a když jsme skončili a my všichni byli uhnáný, poklusem nás dovedl k jídelně a celou cestu na nás pořvával:

"Srovnat! Pohyb! Necourat se!"

V táboře Arthur Currie jsme vždycky všude klusali. Nikdy jsem nezjistil, kdo to vlastně byl ten Currie, ale musel to být běžec na dlouhé tratě.

Breckinridge už byl v jídelně, na ruce obvaz, který mu nechával volný akorát palec a ukazováček. Slyšel jsem ho, jak říká: "Nic, enem malečká zlomeninka - jedná sem s těm hrál celo čtvrtko. Ale počkáte - já mo to natřo."

Pochyboval jsem o tom. Možná by to zvlád Shujumi - ale ne tenhle velkej opičák. On prostě nepoznal, kdy nemá šanci. Zim se mi nelíbil od prvního momentu. Ale byl třída.

Snídaně byla dobrá - všechny jídla byly dobré, nikdo neblbnul jako na některých internátních školách s tím, že by vám u stolu zneprjemňoval život. Kdybyste se rozhodli sednout si na zem a nabírat si rukama, nikdo by si vás nevšímal - což bylo dobře - jídelna byla jediný místo, kde se po vás nikdo nevozil. Jídelníček byl úplně jiný, než na jaký jsem byl zvyklý z domova, a civilisti, kteří na nás čekali, nám rozhodli jídlo způsobem, z kterého by má matka zbledla a odešla z místnosti - ale bylo to teplý a bylo toho hodně a bylo to dobré, i když jednoduchý. Snědl jsem asi čtyřikrát tolik, co normálně, a splachoval to hrnkama kafe se šlehačkou a spoustou cukru - sněd bych žraloka i s kůží.

Jenkins se objevil s desátníkem Bronským v patách, zrovna když jsem načínal nášup. Zastavili se na moment u stolu, kde jedl Zim o samotě, pak Jenkins zapadl na volnou židli vedle mě. Vypadal hrozně ušle - bledý, vyčerpaný a lapající po dechu. Řekl jsem: "Na, naliju ti kafe."

Potřásl hlavou.

"Radši bys měl něco sníst," naléhal jsem. "Třeba míchaný vajíčka - dobře se polykaj."

"Nemůžu nic sníst. Ten špinavej zmetek." Začal na Zima nadávat tichým, skoro bezvýrazným hlasem. "Všechno, co jsem po něm chtěl, bylo, aby mě nechal jít si lehnout a vynechat snídani. Bronský mě nechtěl nechat - řekl, že se musím zeptat velitele. Tak jsem to udělal a řekl jsem mu, že mi není dobře, řekl jsem mu to. Jenom na mě šáhnul, změřil mi puls a řekl, že nemocní se musí ohlásit do devíti. Nenechal mě odejít do mého stanu. Ta krysa! Jednou si ho v noci najdu, to udělám."

Nandal jsem mu nějaká vajíčka a nalil mu kafe. Nakonec začal jíst. Seržant Zim vstal, ještě když většina z nás jedla, a zastavil se u našeho stolu. "Jenkinsi."

"Jo? Ano, pane."

"V nula-devět-nula-nula se ohlaste na ošetřovně a navštivte doktora."

Jenkinsovi se zachvěla čelist. Pomalu odpověděl: "Nepotřebuju žádný prášky - pane. Zvládnu to."

"Nula-devět-nula-nula. To je rozkaz." A odešel. Jenkins začal zase se svým monologem. Nakonec se zastavil, nabral si sousto vajíček a řekl o něco hlasitěji: "Zajímalo by mě, jaká matka vyprodukovala tohle. Jen bych se na ni rád podíval. Měl vůbec někdy nějakou matku?"

Byla to řečnická otázka, ale dostal na ni odpověď. V čele našeho stolu o pár míst dál seděl jeden z desátníků instruktorů. Už dojedl a teď pokuřoval a přitom se šťoural v zubech. Zjevně naslouchal. "Jenkinsi -"

"É - pane?"

"Vy to o seržantech nevíte?"

"No... učím se."

"Oni nemají matky. Jen se zeptejte kterýhokoliv vojína po ukončení výcviku." Vyfoukl kouř směrem k nám. "Oni se množí dělením... jako všechny bakterie."

I řekl Hospodin Gedeonovi: Příliš mnoho jest lidu s tebou... A protož provolej hned, ať slyší lid, a řekni: Kdo jest strašlivý a lekávy, navrať se zase... I navrátilo se z lidu dvaměcítma tisíců a deset tisíc zůstalo. Řekl opět Hospodin Gedeonovi: Ještě jest mnoho lidu; kaž jim sstoupiti k vodám, a tam jej tobě zkusím... I kázal sstoupiti lidu k vodám, a řekl Hospodin k Gedeonovi: Každého, kdož chlemtati bude jazykem svým z vody, jako chlemtce pes, postavíš obzvláštně, tolikéž každého, kdož se přisegne na kolena svá ku pití. I byl počet těch, kteříž chlemtali, rukama svýma k ústům svým vodu nosíce, tři sta mužů...

I řekl Hospodin Gedeonovi: Ve třech stech mužů... vysvobodím vás... ale ostatek lidu nechť se vrátí...

- Kniha soudců VII: 2-7

#### KAPITOLA ČTVRTÁ

Dva týdny po příchodu nám sebrali lůžka. To znamená, že jsme měli to pochybné potěšení je poskládat, odtáhnout čtyři mile a uložit je do skladu. V té době už to ale nevadilo, země se zdála mnohem teplejší a docela měkká - zvlášť když se uprostřed noci rozječel poplach a my jsme se museli vyhrabat ven a hrát si na vojáky. Což se dělo asi tak třikrát týdně. Já jsem už ale dokázal usnout okamžitě po návratu z takového cvičení, naučil jsem se usnout kdykoliv a kdekoliv - vsedě, vestoje, dokonce i za pochodu. Což o to, uměl jsem spát i v pozoru během večerního nástupu a užívat si při tom hudbu, aniž mě budila - a okamžitě se probrat, když na mě přišla řada při rozpočítávání.

V táboře Currie jsem učinil důležitý objev. Štěstí spočívá v dostatku spánku. Jen tohle, nic jiného. Všichni ti bohatí nešťastní lidé, které jste kdy potkali, brali prášky na spaní. Mobilní pěšáci je nepotřebují. Dejte obyčejnému vojákovi palandu a čas se zakutá a bude šťastnej jak blecha - a spát.

Teoreticky jste měli každou noc osm plných hodin spánku a asi hodinu a půl po večerním žvanci volno. Ale ve skutečnosti vaše doba na spaní byla "ukusována" poplachy, nočními službami, terénními pochody, božskými zásahy a žertíky nadřizených a vaše večerní volno, pokud náhodou nebylo v tahu díky pitomečkům z družstva nebo po službě za nějakou pitomost, tak jste ho strávili leštěním bot, praním, střiháním vlasů (někteří z nás se vycvičili na výborné holiče, ale hlava jako kulečnicková koule byla vždy přijatelná, a to jsme zvládali všichni) - už vůbec nemluvě o tisících dalších menších povinnostech kolem výstroje, vaší osoby a požadavků seržantů. Například jsme se na ranním nástupu naučili zařvat: "Vykoupán!", což znamenalo, že jste se koupali aspoň jednou od posledního budičku. Člověk mohl zalhat a projít (mně to párkrát prošlo), ale nejmíň jednoho z těch, co se pokusili z toho vybruslit vzdor jasněmu usvědčujícímu důkazu, vydrbali jeho kamarádi rejžákama a mýdlem na podlahu a jeho desátník-instruktor u nich stál a přispíval užitečnými radami.

Nicméně pokud jste neměli po večeri jiný nutnější věci na práci, mohli jste psát dopisy, flákat se, pomlouvat, probrat miliony duševních a morálních nedostatků vašich seržantů, a co bylo nejlepší ze všeho, povídat si o ženskéch vašeho druhu (postupně jsme si začali být jistí, že žádný takový stvoření není, že je to mytologie, kterou stvořila přehnaná představivost - jeden kluk z naší roty, který prohlašoval, že viděl holku nahoře ve štábu pluku, byl jednohlasně prohlášen za lháře a podvodníka). Nebo jste mohli mastit karty. Naučil jsem se, a to tím nejtvrdším způsobem, že se do toho nemám vrhat po hlavě, a od té doby jsem to taky neudělal. Vlastně jsem karty od té doby nehrál.

Nebo, pokud vám doopravdy zbylo dvacet minut jenom pro vás, mohli jste usnout. Tahle varianta byla hodnocena hodně vysoko; vždycky jsme, pokud jde o spánek, měli deficit několik týdnů.

Možná to vypadá, že základní výcvik je tvrdší, než by bylo nezbytné. Tak to není.

Výcvik je tak těžkej, jak je jenom možný, a má to svůj důvod.

Každý bažant byl pevně přesvědčen, že je to úplnej nesmysl, vykalkulovaná sadárna, ďábelský potěšení, který maj vylízaní pitomci z lidského utrpení.

Nebylo. Příliš to klapalo, bylo to příliš dobře vymyšlené, příliš účinné a neosobně organizované, než aby to byla jen krutost pro zvrhlé potěšení z krutosti. Bylo to naplánováno jako operace zcela chladná, tak jako u chirurgů. Ó, přiznávám, že některým instruktorům se to mohlo líbit, a já nevím, jestli se jim to líbilo - vím ale (teď), že psycho-důstojníci se snažili odstranit veškerý plevel mezi instruktory, dostat pryč všechny psychopaty. Vyhledávali všechny schopné a zanícené řemeslníky znalé řemesla jak to ztěžovat bažantům co nejvíce, ale psychopat je moc hloupý, moc se citově angažuje a je dost pravděpodobné, že ho to brzo unaví a on odpadne, není proto užitečný. Pořád ještě mezi nima může zůstat pár blbců, ale já slyšel, že existují i chirurgové (a ne všichni špatní), co mají rádi řezničinu a všechnu tu krev okolo chirurgie.

To je přesné: chirurgie. Jejím bezprostředním úkolem bylo zbavit se přímo u jednotky všech nováčků, kteří byli moc měkčí nebo dětinští, než aby se z nich mohli stát mobilní pěšáci. A celkově to taky fungovalo. (Sakra, skoro se jim povedlo zbavit se mě.) Naše rota se v prvních šesti týdnech smrskla na čtu. Někteří byli naprosto chladně vyloučeni s tím, že jim dovolili, pokud si to přáli, dokončit službu u nebojových útvarů, jiní byli vyloučeni pro špatné chování, nevyhovující výkony nebo ze zdravotních důvodů.

Obvykle jste ani nevěděli, proč jde dotyčný pryč, pokud jste ho neviděli odcházet a on vám to dobrovolně neřekl.

Některým dalším se výcvik přejedl, což prohlásili nahlas a vzdali to, čímž si navždy uzavřeli šanci dostat plné občanství. Někteří, zvlášť starší kluci, to prostě fyzicky nezvládli, bez ohledu na to, jak moc se snažili. Pamatuju si na jednoho takového milého staříka, jmenoval se Carruthers, muselo mu být nějakých pětatřicet. Odnášeli ho na nosítkách a on pořád vykřikoval, že to není fér! - a že se vrátí.

Bylo to docela smutný, protože jsme ho měli rádi a on se snažil - takže jsme se koukali na druhou stranu a počítali, že už ho nikdy neuvidíme, že je zralej pro propuštění ze zdravotních důvodů a pro civil. Ale já ho potkal znovu, mnohem později. Odmítl propuštění (lékařské důvody nemusíte přijmout) a dostal se zpátky jako třetí kuchař u dopravy.

Pamatoval si mě a chtěl si popovídat o starých časech, hrdý, že byl chovancem tábora Currie, jako je můj otec hrdý na

svůj harvardský přízvuk - cítil, že je o chlup lepší než obyčejný mariňák. No, možná že byl. Ale důležitější než odřezat nepotřebné údy a ušetřit vládě prachy za trénink těch, co to nikdy nezvládnou, byl hlavní a nejdůležitější úkol, totiž zajistit, jak to jen je v lidských silách, že žádný pěšák nikdy nevleze do vyloďovací kapsle, pokud pro to nebude plně připraven - fit, odhodlaný, disciplinovaný a schopný. Kdyby nebyl, nejenže by to nebylo fér k Federaci, ale rozhodně by to nebylo fér k jeho kamarádům v družstvu, a co je ještě horší, nebylo by to fér k němu. Byl teda základní výcvik těžší a krutější, než bylo nutné? Jediné, co můžu říct, je: Při příštím bojovém výsadbku chci mít vedle sebe kluky, co prošli táborem Currie nebo jeho sibiřským protějškem. Jinak odmítnu vzlít do kapsle.

Tenkrát jsem si ale vážně myslel, že to je kupa opovrženímhodných, zlotřilých nesmyslů. Maličkosti - Asi po týdnu v táboře nám k našim pracovním hadrům poslali ještě převlek pro nástupy. (Uniformy, i ty parádní, přišly až mnohem později.) Vzal jsem svoji blůzu zpátky do výdejny a stěžoval jsem si zásobovacímu seržantovi. Protože to byl jenom zásobovací seržant a choval se skoro přátelsky, myslel jsem si, že je napůl civilista - tehdy jsem se ještě nevyznal tak jako teď ve stužkách na jeho prsou, jinak bych se nikdy neodvážil s ním takhle mluvit. "Seržante, tahle blůza je moc velká. Velitel říká, že mi padne jako stan."

Prohlídl si ten kus látky odshora dolů aniž se ho dotkl. "Opravdu?"

"Jo. Chci nějakou, co mi sedne."

Pořád se ani nehnul. "Dovol, abych tě poučil, synku. V armádě jsou jen dvě velikosti - moc velká a moc malá."

"Ale velitel -"

"Nepochybuju."

"A co mám teda dělat?"

"Jo, tak ty chceš poradit! Mám tu akorát tohle - nová dodávka, dneska přišla. Mmm... řeknu ti, co udělám. Tady máš jehlu a dám ti i špulku nití. Nůžky nebudeš potřebovat, břitva je lepší. A teď je zaber kolem boků, ale tu látku si nech na nastavení přes ramena, pozdějc to budeš potřebovat." Jediné, co seržant Zim řekl na můj krejčování, bylo: "Určitě jste to mohl udělat líp. Dvě hodiny po službě." Takže jsem to na příštím nástup upravil.

Těch prvních šest týdnů bylo samé otužování a zocelování, spousta pořadovejch a spousta pochodování. Nakonec, jak řady prořídly, někteří se vrátili domů nebo zmizeli jinam, jsme dosáhli bodu, kdy jsme zvládli padesát mil v deseti hodinách v tahu - což je slušný výkon i pro jezdeckého koně, pokud jste nikdy neběhali po svých. Odpočívali jsme, ne že bychom se zastavili, ale změnou tempa na pomalý krok, rychlý krok a poklus. Občas jsme ušli celou vzdálenost, utábořili se, zbodli polní dávky, přespali ve spacáku a druhý den jsme odpochodovali zpátky.

Jednou jsme vyrazili na normální denní pochod bez spacáků na zádech a bez přidělů. Když jsme nezastavili na oběd, nevyvedlo mě to z míry, protože jsem se už dávno naučil pašovat z jídelny cukr a tvrděj chleba a schovávat si to u sebe, ale když jsme pokračovali pořád dál od tábora celé odpoledne, začalo mi to být divný. Naučil jsem se ale nedávat hloupý otázky.

Zastavili jsme chvilku před setměním, tři roty, teď už kapku prořídly. Prapor nastoupil, celé jsme to zvládli bez hudby, postavili jsme stráže a dostali jsme rozchod. Okamžitě jsem se ohlížel po desátníku-instruktorovi Bronském, protože se s ním dalo vyjít maličko líp než s ostatními... a poněvadž jsem cítil určitou zodpovědnost. V té době jsem byl sám rekrut-desátník. Tyhle prýmký sice moc neznamenaly - většinou akorát výsadu být seřvanej za všechno, co vyvedlo vaše družstvo, stejně jako za to, co jste vyvedli sami - a mohly být fuč tak rychle, jak se objevily. Zim to nejdřív zkusil se všema staršíma chlapama jako s dočasnýma poddůstojníkama a já prýmký na rukávě zdědil před pár dny, když se náš velitel družstva složil a zmizel v nemocnici.

Řekl jsem: "Desátníku Bronský, kam se podělo to správný slovo? Kdy bude nástup na mináž?"

Uculil se na mě. "Mám s sebou pár sušenek. Mám se s tebou rozdělit?"

"Co? Ó, ne, pane. Děkuji." (Měl jsem s sebou rozhodně víc než pár sušenek; učil jsem se.) "Žádná strava?"

"Mně taky nic neřekli, synku. Ale nevidím přilítat žádný vrtulníky. No, kdybych byl tebou, tak bych teď sehnal svý kluky a ozřejmil jim to. Možná by někdo z vás moh trefit šutrem králíka."

"Ano, pane. Ale - totiž, zůstanem tu přes noc? Nemáme deky."

Zdvihl obočí. "Nemáte deky? No, to je věc!" Vypadal, že o tom přemýšlí. "Mmm... už jsi někdy viděl, jak se k sobě ve vánici choulí ovce?"

"Ne, pane."

"Zkuste to. Ony nezmrznou, vy možná taky ne. Nebo jestli nechceš společnost, tak by ses moh celou noc procházet. Nikdo tě nebude otravovat, pokud zůstaneš uvnitř kruhu hlídek. Když se budeš hejbat, tak nezmrzneš. Akorát budeš ráno kapku ušlej." Znova se zašklebil.

Zasalutoval jsem mu a vrátil se k svému družstvu. Dali jsme zásoby dohromady a rozdělili je rovným dílem - a já skončil s mňm jídlem, než jsem měl na začátku; někteří z těch pitomeců buď nic z jídelny nepropašovali, nebo všechno snědli za pochodu. I tak ale udělá pár sušenek a sušených švestek hodně pro umlčení vašeho protestujícího žaludku.

Ten ovčí trik taky fungoval. Celá naše četa, tři družstva, to zkusila dohromady. Jako způsob spaní bych to nedoporučoval, protože buď jste ve vnější vrstvě, z jedné strany omrzáte a snažíte se prodrat doprostřed, nebo jste ve prostřed, kde je vám sice teplo, ale všichni ostatní na vás zkoušej svý lokty, nohy nebo svůj smradlavej dech. Celou noc se přemísťujete z jedné pozice na druhou jakoby Brownovým pohybem, ani úplně vzhůru, ani spící. Pak se vám noc zdá dlouhá sto let.

Za svítání jsme vstávali za známýho řevu "Budiček! Vstávat!" povzbuzovanýho instruktorskýma hůlkama použitýma na části vykukující z hromad... pak následovala rozcvička. Cítil jsem se jako mrtvola a neměl jsem potuchy, jak se mi podařilo dosáhnout si na špičky prstů u nohou. Zvládl jsem to, i když to bolelo, a dvacet minut nato, když jsme se vydali na cestu, jsem se cítil jako stařec. Seržant Zim nebyl rozouchanej, a dokonce se ten parchant i stihl nějak oholit. Slunce nás při chůzi hrálo do zad a Zim nás donutil zpívat, nejdřív starší kusy, jako Le Regiment de Sambre to Meuse a

Cassions a Paláce Montezumy, a pak tu naši Polka kapslovejch vojáků, která vás přinutí zrychlit a nakonec i klusat. Seržant Zim neměl hudební sluch, ale měl silný hlas. Breckinridge naopak měl hlas jistý a silný a dokázal nás ostatní udržet i přes Zimovy strašlivě falešné noty. Cítili jsme se hrdě a nebezpečně.

O padesát mil dál už jsme se hrdě necítili. Jestli byla noc dlouhá, den neměl konce - a Zim nás seřval proto, jak jsme vypadali při nástupu, a pár maníků bylo potrestáno za to, že se v těch devíti minutách mezi pádem na zem a nástupem nestihli oholit. Pár nováčků to ten večer vzdalo a já o tom taky uvažoval, ale neudělal jsem to, protože jsem měl ty pitomý prýmky a oni mě zatím nevyhodili.

V noci byl dvouhodinový poplach.

Ale nakonec jsem se naučil považovat si domáckého přepychu dvou tří tuctů teplých těl stulených k sobě, protože o dvanáct týdnů později mě vyhodili úplně nahého v neobydlené části kanadských Skalistých hor a já musel projít čtyřicet mil přes hory. Prošel jsem - ale proklínal jsem armádu každé centimetr té cesty.

Přesto jsem na tom nebyl při návratu až tak špatně. Pár králíků nebylo tak ostražitých jako já, takže jsem nešel úplně o hladu... ani úplně nahý. Měl jsem na sobě krásný teplý a tlustý kožich z králíčího špeku a hlíny a na nohách mokasíny - těm králíkům by už jejich kůže stejně k ničemu nebyla. Je zajímavé, co všechno dokážete udělat s odštěpkem pazourku, když doopravdy musíte - hádám, že naši jeskynní předkové nebyli zas až tak hloupí, jak si většinou myslíme.

Ostatní to taky zvládli, ti, kteří se rozhodli, že to zkusí, a nevzdali se už před testem - všichni až na dva kluky, kteří při tom umřeli.

Všichni jsme se pak vrátili do hor a strávili třináct dní jejich hledáním. Vrtulníky nad hlavama nám pomáhaly určit směr, používali jsme nejlepší komunikační vybavení a naši instruktoři ve velitelských silových oblecích na nás dohlíželi a ověřovali občasně typy - protože mobilní pěchota nikdy nikoho neopouští, pokud existuje nejmenší jiskřička naděje. Pak jsme je s celou slávou pohřbili za zvuků písně Země je naše a s posmrtnou hodností svobodníka, první z našeho útvaru, kdo dosáhl tak vysoko - protože výsadkář nemusí nutně zůstat naživu (smrt je součástí dohody)... ale zatraceně se starají o to, jak zemřete.

Musí to být s hlavou nahoře, v pozoru a pořád se snažit.

Jeden z nich byl Breckinridge, ten druhý byl Australan, kterého jsem ani neznal. Nebyli první, kdo umřel při tréninku; a nebyli ani poslední.

Musí bejt parchant  
nebo by tady nebyl!  
Pravobok... PAL!  
Kulka je moc pro tu veš,  
raději ho vykopněte!  
Levobok... PAL!

- Starý popěvek používaný  
při pozdravu zbraním

## KAPITOLA PÁTÁ

Ale to bylo až poté, co jsme opustili tábor Currie a mezitím se hodně přihodilo. Bojový trénink, hlavně - nácvik boje a jeho praktické provádění a bojové manévry za použití všeho možného od holých rukou až po simulované nukleární zbraně. Já netušil, že existuje tolik různých způsobů bojování. Pro začátek ruce a nohy - a jestli si myslíte, že tohle nejsou zbraně, tak jste neviděli seržanta Zima a kapitána Frankela, našeho velitele praporu, předvádět la savate, ani vás malej Shujumi nepřepal holýma rukama a širokým úsměvem - Zim z něj proto okamžitě udělal instruktora a doporučil nám poslouchat jeho rozkazy, i když jsme mu nemuseli salutovat a říkat mu "pane".

Jak se naše řady tenčily, Zim se přestal zabývat jednotkou jako celkem kromě nástupu a trávil víc a víc času osobním výcvikem, kdy doplňoval výcvik našich desátníků-instruktorů. Byl smrtelně nebezpečný s čímkoliv, ale miloval nože a sám si jeden udělal a vyvážil, místo aby používal perfektní kusy dodávané armádou. Jako osobní učitel se trochu umínil, byl jenom nesnesitelný místo úplně odporný - dokázal celkem trpělivě odpovídat na přihlouplé dotazy.

Jednou, během jedné dvouminutové pauzy, které se náhodně vyskytovaly během denní práce, se ho jeden kluk - hoch jménem Ted Hendrick - zeptal: "Seržante? Myslím, že tohle házení nožem je celkem zábavné... ale proč se to musíme učit? Jak by se to dalo použít?"

"Nóó," odpověděl Zim, "dejme tomu, že jediný, co máte, je nůž. Nebo ani to ne. Co uděláte? Prostě se jen pomodlíte a zhebnete? Nebo do toho pudete a donutíte ho zaplatit? Synu, tohle je opravdový - nejní to žádná šachová partie, kterou můžete vzdát, když zjistíte, že už jste moc pozadu."

"To právě myslím, pane. Co když nejste vůbec ozbrojený? Nebo řekněme, že máte akorát jeden z těchhle žabikuchů. A váš protivník má všechny možný nebezpečný zbraně. Nemůžete s tím přece nic udělat, nakonec vás odrovná."

Zim promluvil téměř neslyšně: "Díváte se na to špatně, synu. Neexistuje nic jako 'nebezpečná zbraň'."

"Ano? Pane?"

"Neexistují žádné nebezpečné zbraně, existují akorát nebezpeční muži. Snažíme se vás naučit stát se nebezpečný - nepříteli. Nebezpečný dokonce i bez nože. Smrtelně nebezpeční tak dlouho, dokud ještě máte aspoň jednu ruku nebo jednu nohu a jste naživu. Jestli nevíte, co mám na mysli, tak si jděte přečíst Horácia na mostě nebo Smrt dobrého muže Richarda, obě knihy jsou v táborový knihovně. Ale vezměme příklad, který jste uváděl na začátku: já jsem vy a jediný, co mám, je nůž. Tenhle cíl za mnou - ten, který jste minul, číslo tři - je stráž ozbrojená vším možným kromě vodíkový bomby. Musíte ho dostat... potichu, náraz, nenechat ho volat o pomoc." Zim se plavně otočil - cink! a nůž, který původně ani neměl v ruce, se chvěl uprostřed terče číslo tři. "Vidíte? Lepší je mít dva nože - ale dostat ho musíte, i holejma rukama."

"Och -"

"Ještě něco nechápete? Mluvte. Proto tu jsem, abych odpovídal na vaše otázky."

„Á, ano, pane. Řekl jste, že stráž nemá vodíkovou bombu. Ale on má vodíkovku, to je rozhodující. No, my ji přece míváme, aspoň když jsme na stráži... a každá stráž, na kterou narazíme, ji nespíš bude mít taky. Nemyslím tu hlídku, ale jejich stranu."

"Chápu vás."

"No... vidíte, pane. Když ji můžu použít my - a jak jste říkal, není to šachová partie, je to opravdový, je válka a nikdo si jen tak nehraje -, není pak trochu směšný, plazit se kolem v trávě, házet nožema a možná se nechat zabít... a dokonce prohrát válku... když už máte opravdickou zbraň, kterou můžete použít a vyhrát? Jakej má teda smysl riskovat život spousty mužů se zastaralejšíma zbraněma, když jeden vědecky založený chlápek zvládne mnohem víc jenom zmáčknutím knoflíku?"

Zim neodpověděl hned, což se mu vůbec nepodobalo. Pak měkce řekl: "Líbí se vám u pěchoty, Hendricku? Víte, že můžete kdykoliv odejít."

Hendrick cosi zamumlal a Zim štlkl: "Mluvte!"

"Nechci to vzdát, pane. Chci projít celou službou."

"Chápu. No, na otázku, kterou jste položil, vlastně seržant nemůže kvalifikovaně odpovědět... takže jste ji ani neměl pokládat. Očekává se od vás, že odpověď budete znát dřív než nastoupíte k pěchotě. Nebo byste aspoň měl. Měli jste na škole hodiny dějepisu a morální filozofie?"

„Cože? No jistě - ano, pane."

"Pak jste teda odpověď slyšel. Ale já vám povím svůj - neoficiální - názor na tuhle věc. Když budete chtít potrestat dítě, useknete mu hlavu?"

"Proč... ne, pane!"

"Jasně, že ne. Nasekáte mu. A jsou určitý okolnosti, kdy by bylo úplně stejně pitomý zaútočit na nepřátelský město vodíkovou bombou jako plácnout dítě sekýrou. Válka není násilí a zabíjení, čistý a jednoduchý. Válka je kontrolovaný násilí, musíte k němu mít důvod. Účelem války je podpořit rozhodnutí své vlády silou. Důvodem nikdy není pozabíjet nepřátele jenom proto, aby byli mrtví... ale donutit je, aby udělali, co po nich chcete. Ne zabíjení... ale kontrolovaný a cílený násilí. Není ale ani vaším, ani mým úkolem rozhodovat o důvodech. Úkolem vojáka nikdy není rozhodovat, kdy nebo kde nebo jak - nebo proč - bojuje. To patří státníkům a generálům. Státníci rozhodují proč a kolik, odsud rozhodují generálové a ti nám říkají kde a kdy a jak. My dodáváme násilí, jiní lidé - 'starší a moudřejší hlavy', jak říkají - dodávají kontrolu. A tak to má být. Tohle je ta nejlepší odpověď, jakou vám můžu dát. Jestli vám nestačí, vezmu vás na pohovor s velitelem pluku. Jestli vás nepřesvědčí ani on - tak se vraťte domů a staňte se civilem! Protože v tom případě se z vás zcela určitě nikdy nestane voják."

Zim vyskočil na nohy. "Myslím, že jste mě nechávali mluvit, abyste měli klid. Vstávat, vojáci! Ihned! Obsluha ke zbraním, na cíl - vy první, Hendricku. A tentokrát chci, abyste ten nůž hodil jižním směrem. Jižně, rozumíte? Ne severně. Cíl je od vás na jih a já chci, aby ten nůž letěl aspoň přibližně jižním směrem. Víím, že se netrefíte, ale zkuste ho aspoň trochu zastrašit. Neusekněte si ucho a nepusťte ho, ať netrefíte někoho za sebou - prostě ten zbytek mozku, co ještě máte, soustředte na myšlenku 'jižně!' Připraven - na cíl! Hod'!"

Hendrick znova minul.

Trénovali jsme s holí i s drátem (hodně ošklivých věcí můžete zvládnout jen s kusem drátu) a naučili jsme se, co se dá udělat s opravdu moderními zbraněmi a jak to udělat, jak obsluhovat a udržovat výzbroj simulované nukleární zbraně, pěchotní rakety a celou řadu plynů, jedů, zápalných bomb a výbušnin. Taky hromadu dalších věcí, o kterých je možná lepší nemluvit. Naučili jsme se však taky hodně o "zastaralých" zbraních. Bajonetech na maketách pušek například, a na puškách, co vůbec nebyly falešné, ale vypadaly skoro úplně stejně jako pěchotní puška z 20. století - dost podobná sportovním puškám používaným k lovu, až na to, že jsme stříleli pouze pevnými náboji, náboji s olověným jádrem, jak na pevné cíle, tak i na rychle se objevující cíle na překážkových dráhách. To nás mělo naučit používat jakoukoliv ruční zbraň a vychovat z nás rychlé, pozorné a na všechno připravené vojáky. No, myslím, že to fungovalo. Nemyslím, jsem si tím zatraceně jistý.

Tyhle pušky jsme používali při terénních cvičeních místo mnohem smrtonosnějších a šerednějších střelných zbraní. Používali jsme hodně simulovaných zbraní, museli jsme. "Výbušná" bomba nebo granát, použité proti něčemu nebo

někomu, vybuchne tak akorát mrakem černého kouře, jiný druh vypustí plyn, který vás donutí kýchat a brečet - což vám řekne, že jste mrtví nebo ochrnutí... a bylo to dostatečně ošklivé, abyste se začali věnovat protiplynovým opatřením, nemluvě o tom, že když jste se nechali chytit, tak vás potom pěkně proprali. Pořád jsme měli málo spánku, víc než půlka cvičení probíhala v noci, s infradalekohledy, radary, odposloucháváním a tak.

Pušky, používané místo skutečných střelných zbraní, byly nabitě slepými náboji až na jeden z pěti set, což byla opravdová kulka. Nebezpečné? Ano a ne. Nebezpečné je i jenom být naživu... a nevýbušná kulka vás nejspíš nezabije, pokud vás netrefí do hlavy nebo do srdce, a ani pak možná ne. Co měla ta jedna-z-pěti-set "pravá" za smysl, bylo donutit nás pořádně se krýt, zvláště když jsme věděli, že z některých střílí instruktoři, kteří byli dobří střelci a dělali, co mohli, aby vás trefili - kdyby kulka náhodou nebyla slepá.

Ujistňovali nás, že by schválně do hlavy nestřelili... ale stávají se nehody.

Tohle přátelské ujistění nebylo moc uklidňující. Ta pětistá kulka změnila nudné cvičení na velkoplošnou ruskou ruletu. Přestali jste se nudit ve chvíli, kdy jste prvně zaslechli kulku zasvištět! kolem ucha ještě dřív, než jste uslyšeli výstřel. Přesto jsme ale postupně zvolnili tempo, a tak shora přišlo varování, že jestli nezačnem makat, tak se počet opravdových kulek změní na jednu ze sta... a když ani tohle nezabere, tak na jednu z padesáti. Nevím, jestli to opravdu změnili - nedalo se to poznat -, ale vím, že jsme znova přitvrdili, protože jeden kluk od vedlejší roty to dostal ostrým přes zadek, což mu vyneslo úžasnou jízvu, spoustu připitomělych poznámek, a najednou jsme se všichni zase začali pořádně krýt. Smáli jsme se mu kvůli tomu, kam ho střelili... ale všichni jsme věděli, že to klidně mohla být jeho hlava - nebo naše vlastní hlavy.

Instruktoři, kteří nestříleli, se nekryli. Vzali si bílé košile a procházeli se mezi náma s těma jejich legračníma hůlčičkami. Zřejmě si byli naprosto jisti, že ani nováček nezastřílí schválně instruktora - což mohla u části z nich být přehnaná důvěra. Prostě šance byla pět set ku jedné, že ani střela zamířená s vražedným úmyslem nebude ostrá, a bezpečnostní faktor byl ještě vyšší, protože nováček nejspíš stejně neuměl dobře střílet. Puška není jednoduchá zbraň; nemá vůbec žádný vyhledávač cíle - pochopil jsem, že i v dobách, kdy se války vedly a rozhodovaly právě takovými zbraněmi, vycházelo průměrně několik tisíc výstřelů na jedno zabití. Zdálo se to nemožné, ale vojenské dějiny to potvrzovaly - zjevně nebyla většina výstřelů ani mířená, ale měla prostě jenom přinutit nepřítele držet hlavu u země a narušovat jeho střelbu.

Každopádně nebyl ani jeden instruktor střelbou z pušek zraněn nebo zabit. Ani žádný z bažantů. Smrtelné úrazy byly způsobovány jinými zbraněmi nebo věcmi - některé z nich se mohly obrátit proti vám a kousnout, když jste s nimi nezacházeli podle návodu. Takže si jeden kluk srazil vaz, jak skákal příliš nadšeně do úkrytu, když na něj poprvé začali střílet - nezasažla ho ale ani jedna kulka.

Přesto jsem se díky spojené reakci tohoto střílení a skákání do úkrytu dostal do nejhoršího stavu za dobu pobytu v táboře Currie. Nejdřív jsem přišel o své prýmký, ne proto, že bych něco provedl, ale kvůli tomu, co provedl jeden z mých kluků, když jsem u toho navíc ani nebyl... což jsem taky řekl. Bronský mi nařídil, abych držel hubu. Takže jsem kvůli tomu zašel za Zimem. Chladně mi oznámil, že jsem odpovědný i za to, co dělají moji muži, bez ohledu... a napařil mi šest hodin služby navíc kromě toho, že mě seřval, protože jsem s ním hovořil bez Bronského svolení. Pak jsem dostal dopis, který mě hodně zdrchal. Konečně mi napsala matka. Pak jsem si při svém prvním cvičení se silovým pancířem vykloubil rameno (tyhle cvičné obleky jsou vybaveny tak, že vám může instruktor ublížit, kdy chce, pomocí rádiového ovládání; shodil mě a já si poranil rameno), a tak jsem dostal lehkou službu se spoustou času na přemýšlení v době, kdy jsem měl pocit, že mám hromadu důvodů k sebelítosti.

Kvůli "lehčí službě" jsem měl ten den službu v kanceláři velitele praporu. Nejdřív jsem se těšil, protože jsem tam nikdy předtím nebyl a chtěl jsem udělat co nejlepší dojem. Zjistil jsem, že kapitán Frankel nemá rád přílišný zápal. Chtěl po mně, abych tiše seděl a neotravoval ho. Takže jsem se začal litovat, protože jsem se neodvažoval usnout.

Pak najednou, chvíli po obědě, jsem byl dokonale vzhůru. Vešel seržant Zim se třemi muži. Zim byl řízný a upravený jako obvykle, ale měl výraz Smrtáka na siném koni a na pravém oku měl flek, který vypadal, že se z něj vyklubá pěkná modřina - což byl samozřejmě nesmysl. Prostřední z těch tří byl Ted Hendrick. Byl špinavý jasně, rota byla na polním cvičení; tyhle prerie se nepucují a vy strávíte spoustu času zavrtáváním se do hlíny. Ale Ted měl natržené ret, krev na tváři a na košili a chyběl mu baret. Vypadal divoce.

Muži po jeho boku byli oba nováčci. Oba měli pušky; Hendrick ne. Jeden z nich byl z mého družstva, kluk jménem Levy. Vypadal vzrušeně, a potěšeně a když se nikdo nedíval, mrkl na mě.

Kapitán Frankel vypadal překvapeně. "Co se děje, seržante?"

Zim stál rovně jako svíčka a mluvil, jako by recitoval: "Pane, velitel roty H hlásí veliteli praporu. Porušení disciplíny. Článek devět-jedna-nula-sepm. Znevážení taktického rozkazu a nařízení, oddíl se účastnil simulovaného boje. Článek devět-jedna-dva-nula. Neuposlechnutí rozkazů, stejná situace."

Kapitán Frankel vypadal zmateně. "A s tímhle jdete za mnou, seržante? Úředně?"

Nechápu, jak někdo může vypadat rozpačitě a přitom nemít v obličeji nebo v hlase vůbec žádný výraz. "Pane. Jestli kapitán dovolí. Tento muž odmítl služební postup. Trval na předvedení k veliteli praporu."

"Chápu. Právnická samouk. No, pořád to nechápu, seržante, ale technicky je to jeho právo. Jaký byl taktický rozkaz a smysl cvičení?"

"Ani hnout, pane." Mrkl jsem na Hendricka a napadlo mě: Ó, ó, tak to si teda vyžere. Při "ani hnout" sebou hodíte na zem do jakéhokoliv krytu, který máte po ruce, bleskově, a pak se nepohnete - vůbec, ani nezamrkáte, až do odvolání. Nebo se ani nehnete, když už jste v úkrytu. Vykládají se příběhy o lidech, kteří byli při tomhle povelu zasaženi... a pomalu umírali, ale nevydali ani hlásku, ani se nehnuli.

Frankelovi vyletělo obočí nahoru. "A ta druhá část?"

"To stejné, pane. Po odvolání odmítl rozkaz znovu splnit, když mu tak bylo nařízeno."

Kapitán Frankel vypadal ponuře. "Jméno?"

Odpověděl Zim: "Hendrick. T. C." pane. Vojín základní služby VZS sedm--devět--šest--nula--devět--dva---čtyři."

"Dobrá. Hendricku, jste na třicet dní zbaven všech svých výsad, a pokud nebudete ve službě nebo v jídelně, budete se zdržovat ve svém stanu, s výjimkou sanitárních nezbytností. Každý den odsloužíte tři hodiny navíc pod velením desátníka strážní jednotky, jednu hodinu těsně před večerkou. druhou těsně před budičkem a třetí v době oběda a místo něj. K večeri dostanete jen chléb a vodu - tolik chleba, kolik sníte. Každou neděli odsloužíte deset hodin navíc, doba bude upravena tak, abyste se mohl zúčastnit bohoslužby, pokud se k tomu rozhodnete."

(Pomyslel jsem si: Ó Bože! On na něho použil paragrafy v plném rozsahu.)

Kapitán Frankel pokračoval: "Hendricku, jediný důvod, proč z toho vyváznete tak lacino, je, že vám nemohu napařit nic většího bez svolání válečného soudu... a to nechci, abych nepošpinil dobré jméno vaší roty. Odchod." Vrátil se zpátky ke svým papírům a na příhodu už dávno zapomněl -

- a Hendrick zaječel: "Neslyšel jste moje vysvětlení!" Kapitán vzhlédl. "Ó. Promiňte. Vy máte vysvětlení?"

"Na to vemte jed, že mám! Seržant Zim to na mě ušil! Pořád a pořád po mně jezdil, každé den od chvíle, kdy jsem se sem dostal! On -"

"To je jeho práce," řekl kapitán chladně. "Popíráte ta dvě obvinění proti vám?"

"Ne, ale - On vám neřek, že jsem ležel v mraveništi."

Frankel vypadal znechuceně. "Ó. Takže vy byste se nechal zabít a možná i své kamarády, jenom kvůli několika mrňavým mraveněčkům?"

"Ne jenom několika byly jich tam stovky. Rezavejch."

"Ano? Mladý muži, dovolte mi, abych vám to objasnil. I kdyby to bývalo bylo hnízdo chřestýšů, pořád bychom od vás očekávali a vyžadovali zalehnout a zůstat bez hnutí." Frankel se odmlčel. "Máte vůbec něco na svou obranu?"

Hendrickovi klesla čelist. "To teda mám! Uhodil mě! Vztáhl na mě ruku! Vždycky se jich kolem motá celá banda s těma jejich hůlkama, tloučou vás přes zadek, strkají vás do zad a říkají vám, abyste se sebral - a já se s tím srovnal. Ale on mě uhodil rukou - srazil mě na zem a ječel: 'Ani hnout! ty pitomej osle!' Tak co?"

Kapitán Frankel se podíval dolů na své ruce a pak znovu vzhlédl k Hendrickovi. "Mladý muži, jedná se tu o nedorozumění běžné mezi civilisty. Myslíte si, že vaši nadřízení nemají právo na vás 'vložit ruku', jak jste říkal? Za čistě společenských okolností to pravda je - například kdybychom na sebe narazili v divadle nebo v obchodě, neměl bych o nic větší právo, pokud byste se ke mně choval s respektem odpovídajícím mé hodnosti, dát vám facku než vy mě. Ale ve službě jsou pravidla úplně jiná -"

Kapitán se otočil na židli a ukázal na pár pořadačů s výjimečnými listy. "Tam jsou zákony, podle kterých žijete.

Můžete prohledat všechny paragrafy, všechny případy pro jednané vojenskými soudy podle těchto paragrafů, a nenajdete jediné slovo, které říká nebo naznačuje, že na vás váš nadřízený důstojník nemůže 'vztáhnout ruku' nebo vás jakkoliv jinak uhodit při výkonu služby. Hendricku, já vám mohu zlomit čelist... a budu se odpovídat jenom svým vlastním nadřízeným, které bude zajímat pouze, zda šlo o akt přiměřený okolnostem. Nebudu se odpovídat vám. A mohu udělat víc než to. Existují situace, kdy nadřízený, ať už důstojník, nebo poddůstojník, nejenom může, ale dokonce musí zabít důstojníka nebo vojína, bez odkladu a možná i bez varování - a rozhodně za to nebude potrestán, ale pochválen. Například když musí zabránit zbabělému chování tváří v tvář nepříteli."

Kapitán poklepal na stůl. "A teď k těm hůlkám - Mají dva účely. Za první, označují nadřízené. Za druhé, očekáváme, že budou používány, aby vás opravovaly a udržovaly v pohybu. Nemohou vás poranit, ne při způsobu, jakým jsou používány, přinejhorším vás to trochu štípne. Ale ušetří to tisíce slov. Řekněme, že při budičku ihned nevyskočíte. Službukonající desátník by se vám mohl uklonit a říkat 'pěkně prosím, zjišťovat, zda byste si dnes ráno nedal snídani v posteli - kdybychom mohli postrádat jednoho desátníka z povolání jen na to, aby o vás pečoval. To ale nemůžeme, takže jen plácne do vašich dek a poklusem pokračuje dál a v případě potřeby opět použije povzbuzení. Samozřejmě by vás mohl jednoduše nakopnout, což by bylo stejně podle zákona a téměř stejně efektivní. Jenže generál, mající na starosti výcvik a disciplínu, si myslí, že je mnohem důstojnější jak pro službukonajícího desátníka, tak pro vás, probrat dotyčného spáče z jeho snění pomocí neosobní hůlky označující nadřízeného. Totéž si myslím já. Ne, že by záleželo na tom, jaké na to máme my dva názory; tímto způsobem to prostě děláme."

Kapitán Frankel si povzdechl. "Hendricku, tyto věci jsem vám vysvětlil proto, že je zbytečné trestat člověka, pokud neví, za co je trestán. Vy jste se zachoval jako neposlušný chlapec - říkám chlapec, protože zcela zjevně ještě nejste muž, i když se nepřestaneme snažit - překvapivě neposlušný chlapec vzhledem ke stadiu vašeho výcviku. Nic, co jste zde řekl, není obhajobou, dokonce ani polehčující okolností. Zdá se, že nevíte, o co jde, ani nemáte nejmenší potuchy o svých povinnostech vojáka. Tak mi svými vlastními slovy povězte, proč si myslíte, že se s vámi špatně zachází. Chci, abyste si to ujasnil. Dokonce by něco mohlo mluvit ve váš prospěch, i když se přiznávám, že nemám představu, co by to mohlo být.

Párkrát jsem po Hendrickovi mrknul, když ho kapitán postupně zpracovával - jeho tichá, mírná slova byla jaksí mnohem horší, než co se kdy povedlo Zimovi. Hendrickův výraz se měnil z rozhořčení na naprostý údiv a nakonec na vzdor.

"Mluvte!" dodal Frankel ostře.

"Á... no, nařídili nám ani hnout a já jsem padnul na zem a zjistil jsem, že ležím v tom mraveništi. Tak jsem se zvedl na kolena. abych se o pár kroků odsunul, a on mě zezadu praštil a ječel na mě - a tak jsem vyskočil a jednu mu vrazil a on -"

"DOST!" Kapitán Frankel vyskočil ze židle a najednou vypadal deset stop vysoký, i když není o moc vyšší než já. Zíral na Hendricka.

"Vy... jste... uhodil... svého... velitele roty?"

"É? To jsem řekl. Ale on mě praštil první. Zezadu, ani jsem ho neviděl. Tohle si nedám líbit od nikoho. Tak jsem mu jednu vrazil a on mě praštil znovu a pak -"

"Ticho!"

Hendrick se zarazil. Pak dodal: "Chci od týhle prašivý jednotky pryč."

„Myslím, že vám můžeme vyhovět," řekl Frankel ledově. "A rychle."

"Dejte mi akorát kus papíru, vzdávám to."

"Okamžik. Seržante Zime."

"Ano, pane." Zim neřekl ani slovo po celou dobu. Jen tam stál, oči upřené před sebe, ztuhlý jako socha, jediné svaly na čelisti se mu občas pohnuly. Teď jsem se na něj podíval a viděl jsem, že to určitě byl modrák - parádní. Hendrick ho musel zasáhnout přesně. Ale on o tom neřekl ani slovo a kapitán Frankel se neptal - možná si myslel, že Zim prostě vrazil do dveří, a pokud bude chtít, vysvětlí to později.

"Byla vaše rota seznámena s příslušnými řády podle rozkazu?"

"Ano, pane. Jsou k dispozici a veřejně čteny každou neděli."

"Vím, že byla. Ptám se jen pro záznam."

Každou neděli těsně před mší nás seřadili a nahlas nám předčítali paragrafy o disciplíně ze služebních řádů ozbrojených sil. Pak je připíchl na vývěsku před stanem služeb. Nikdo jim nevěnoval velkou pozornost - byl to jen další výcvik.

Během čtení jste mohli v klidu stát a dřímát. Jediné, co nám utkvělo v paměti, pokud vůbec něco, bylo to, čemu jsme říkali "třicet a jeden způsob tvrdýho přistání". Koneckonců, instruktoři dohlíželi na to, abyste nasáli všechna nařízení, která jste potřebovali, rovnou kůží. "Tvrdý přistání" byl odrbanej fór jako "Budíčkový mazání" nebo "Stanovej zvedák"... bylo to jedenatřicet hlavních disciplinárních deliktů. Sem tam se někdo vytahoval nebo obvinil někoho jiného, že objevil dvaatřicátý způsob - vždycky něco nesmyslného a obvykle obscénního.

"Napadení nadřízeného důstojníka -!"

Najednou to už nebyl vtip. Praštil Zima? Někoho za to pověsit? No, skoro každý z roty se už na Zima napráhl a někteří taky trefili cíl... když nás učil boj zblízka. Brával si nás, když s námi skončili ostatní instruktoři a my se začínali cítit sebejistě a schopně - pak nás trénoval on osobně. Kruci, vždyť jsem viděl Shujumiho srazit Zima do bezvědomí.

Bronský ho pak polil a Zim s úsměvem vstal a potřásl si rukama - a Zim pak přehodil Shujumiho rovnou přes obzor.

Kapitán Frankel se rozhlídl a ukázal na mě. "Vy. Zavolejte mi velitelství pluku."

Což jsem dvěma prsty udělal, a když se objevil obličej důstojníka, ustoupil jsem, abych předal kapitánovi hovor.

"Pobočník," řekl ten obličej.

Frankel řekl ostře: "Velitel druhého praporu zdraví velitele pluku. Žádám o přidělení důstojníka k soudu."

Nos se zeptal: "Na kdy ho potřebuješ, lane?"

"Jak nejrychleji ho sem dostaneš."

"Ihned. Jsem si jist, že Jake bude na velitelství. Článek a jméno?"

Kapitán Frankel uvedl Hendrickovo jméno a pak udal číslo paragrafu. Obličej na obrazovce hvízdal a zatvářil se vážně.

"Okamžitě, lane. Jestli neseženu Jakea, přijedu sám - jen to oznámím starýmu."

Kapitán Frankel se obrátil na Zima. "Tato stráž - jsou to svědkové?"

"Ano, pane."

"Viděl to velitel jejich oddílu?"

Zim maličko zaváhal. "Myslím, že ano, pane."

"Sežeňte ho. Je tam venku někdo v silovém obleku?"

"Ano, pane."

Zim použil telefon a Frankel se zeptal Hendricka: "Které svědky si přejete předvolat na svoji obhajobu?"

"Cože? Nepotřebuju žádný svědky, on ví, co udělal! Jen mi dejte kousek papíru - já odsad' odcháším."

"Všeho do času."

A hodně krátkého, zdálo se mi. Ani ne za pět minut dovnitř vletěl desátník Jones ve velitelském obleku a nesl v náručí desátníka Mahmuda. Pustil ho a zmizel zrovna ve chvíli, kdy vstoupil poručík Spieksma. Ten řekl: "Brý odpoledne, kapitáne. Obviněný a svědkové přítomni?"

"Všechno je nachystáno. Převeźmi to, Jakeu."

"Záznam běží?"

"Už ano."

"Dobrá. Hendricku, předstupte." Hendrick tak učinil a vypadal popleteně, jako by mu začínaly rupat nervy. Poručík Spieksma rázně řekl: "Vojenský polní soud, svolaný na rozkaz majora F. X. Malloye, velitele Třetího výcvikového pluku, tábor Arthur Currie, podle Všeobecného rozkazu číslo čtyři, vydaného velícím generálem, Tréninkové a disciplinární velitelství, připojeného k Zákonům a řádům ozbrojených sil Terranské federace. Požaduje důstojník: Kapitán Ian Frankel, M. P., přidělený k Druhému praporu Třetího pluku a velící témuž. Soudní dvůr: Poručík Jacques Spieksma, M. P., přidělený k Prvnímu praporu Třetího pluku a velící témuž. Obviněný: Hendrick, Theodore C., vojín základní služby VZS7960924. Podle paragrafu 9080. Žaloba: Útok na nadřízeného důstojníka, v době kdy Terranské federace je ve stavu ohrožení."

Co mě zarazilo, bylo, jak rychle to probíhalo. Zničehonic jsem zjistil, že jsem byl jmenován "soudním úředníkem" a poslán "odvést" svědky a mít je po ruce. Nevěděl jsem, jak bych "odvedl" seržanta Zima, kdyby se mu nechtělo, ale on mrknutím oka povolal Mahmuda a ty dva bažanty a společně odešli ven z doslechu. Zim se od nich oddělil a klidně čekal. Mahmud si sednul na zem a balil si cigaretu - kterou musel zahodit, volali ho jako prvního. V příštích ani ne dvaceti minutách všichni tři odsvědčili, všichni říkali zhruba totéž, co Hendrick. Zim nebyl předvolán.

Poručík Spieksma se obrátil na Hendricka: "Přejete si křížový výslech svědků? Soudní dvůr vám pomůže, budete-li si to

přát."

"Ne."

"Stůjte v pozoru a říkejte 'pane', když se obrácíte k soudnímu dvoru."

"Ne, pane." A dodal: "Chci právníka."

"Zákon o polním válečném soudu obhájce nepovoluje. Přejete si podat svědeckví na svoji obhajobu? Nemusíte, vzhledem k důkazům dosud předloženým soud nebude brát v úvahu, zda jste svědčil, nebo ne. Musíte si ovšem uvědomit, že budete-li svědčit, cokoliv řeknete ve své výpovědi, může být použito proti vám a můžete být podroben křížovému výslechu."

Hendrick pokrčil rameny "Nemám co říct, pane. Co by mi to pomohlo?"

"Soud opakuje otázku: Chcete svědčit na svou obranu?"

"Ach ne, pane."

"Soudní dvůr vám musí položit jednu technickou otázku. Byl jste s paragrafem, podle něhož jste souzen, seznámen před tím, než jste údajně udeřil důstojníka, jak stojí v obžalobě? Můžete odpovědět ano nebo ne nebo neodpovědět - ale podle Článku 9167 vztahujícího se ke křivé přísaze jste odpovědný za svoji odpověď."

Obviněný neodpověděl.

"Dobře, soudní dvůr vám přečte příslušný paragraf nahlas a zeptá se vás znovu. 'Článek 9080: Každý člen ozbrojených sil, který udeří nebo napadne či se pokusí udeřit nebo napadnout -"

"Ó, myslím, že jo. Četli nám hromadu takovejch věcí, každou neděli ráno - celej dlouhej seznam toho, co nesmíte."

"Byl, nebo nebyl vám tento konkrétní paragraf přečten?"

"Á ... ano, pane. Byl."

"Dobře. Odmítl jste svědčit, chcete učinit nějaké prohlášení o polehčujících okolnostech?"

"Pane?"

"Chcete k tomu soudnímu dvoru něco říci? Nějakou okolnost, o níž si myslíte, že by mohla ovlivnit výklad dosud předložených důkazů? Nebo která by mohla zmenšit závažnost předložených důkazů? Jako třeba že jste byl nemocen, pod vlivem drog nebo léků? V tomto bodě nejste pod přísahou, můžete říci cokoliv, o čem si myslíte, že by vám mohlo pomoci. Soudní dvůr se snaží zjistit toto: Připadá vám cokoliv, co se týká této věci, jako nespravedlivé? A když ano, tak co?"

"Cože? Jasně, že jo. Všechno kolem toho je nefér! On mě praštil první! Slyšeli jste je! - on mě praštil první!"

"Ještě něco?"

"Cože? Ne, pane. Copak to nestačí?"

"Proces je uzavřen. Vojíne základní služby Theodore C. Hendricku, přistupte!" Poručík Spieksma stál v pozoru celou dobu, teď se postavil i kapitán Frankel. Najednou se ochladilo.

"Vojíne Hendricku, byl jste shledán vinným podle obžaloby."

Žaludek mi provedl přemet. Tak oni mu to udělají... udělají "Danny Deevera" Tedu Hendrickovi. A já vedle něj snídal zrovna dneska ráno.

"Soud vás odsuzuje," pokračoval poručík a mně se dělalo špatně, "k deseti ranám a propuštění pro špatné chování."

Hendrick polkl. "Chci odejít z armády!"

"Soud vám dobrovolný odchod nepovoluje. Soud si přeje dodat, že vaše potrestání je tak mírné jen proto, že soud nemá pravomoc vám udělit tvrdší trest. Žalující strana, která vás poslala před soud, požadovala polní vojenský soud. O důvodech, které vedly k tomuto rozhodnutí, soud nebude spekulovat. Ale kdybyste byl souzen hlavním vojenským soudem, zdá se jisté, že důkazy předložené tomuto soudu, by přinutily hlavní soud odsoudit vás k pověšení za krk, až by nastala smrt. Máte obrovské štěstí - a vaše jednotka byla velice milosrdná." Poručík Spieksma se odmlčel a pak pokračoval: "Trest bude proveden nejpozději hodinu poté, co vyšší instance prohlédne a schválí záznam tohoto procesu, pokud tento bude shledán v pořádku. Soud se odročuje. Odvedte ho a zajistěte."

Tím posledním se obracel na mě, ale já ve skutečnosti nemusel udělat nic jiného než zavolat do strážního stanu a pak si nechat vystavit potvrzení, když ho odvedli pryč.

Kapitán Frankel mě k odpolednímu hlášení na marodce uvolnil a poslal mě navštívit doktora, který mě pak poslal zpátky do služby. Vrátil jsem se k rotě akorát včas, abych se stihl převlíct na nástup - a nechat se Zimem seřvat za "fleky na uniformě". No, on měl mnohem větší flek na oku, ale to jsem mu neřekl.

Na place někdo postavil kůl přímo za místo, kde stává zástupce. Když došlo na čtení rozkazů, tak místo "rozkazu dne" nebo podobných nepatrností přečetli zápis z Hendrickova válečného soudu.

Pak ho vyvedli mezi dvěma strážnými, s rukama spoutanýma vepředu.

Ještě nikdy jsem mrskání neviděl. Doma bylo sice také prováděno veřejně, ale bylo to vždy na zadním dvoře Federální budovy a otec mi přísně nakázal držet se odtamtud dál. Jednou jsem se ho pokusil neposlechnout... ale oni to odložili a já se o to znova už nikdy nepokusil.

Jednou je až příliš.

Strážní mu zdvihli ruce a zavěsili náramky na velký hák vysoko na kůlu. Pak mu stáhli košili a bylo jasné, že byla upravená, takže šla snadno dolů, a pod ní neměl Hendrick nic. Zástupce rázně pronesl: "Provedte rozsudek soudu."

Desátník-instruktor od nějakého jiného praporu vystoupil s bičem. Seržant stráže počítal.

Je to pomalé počítání, pět vteřin mezi jednotlivými ranami, ale připadá vám to mnohem delší. Ted nevydal až do třetí rány ani hlásku, pak začal plakat.

Další, co si pamatuju, je, že jsem koukal nahoru na desátníka Bronského. Pohlavkoval mě a pozorně mě sledoval.

Přestal a optal se: "V pořádku? Dobře, zpátky do řady. Ihned, už nastupujem k slavnostnímu pochodu." Taky jo a my jsme odpochovali zpátky do tábora. Při večeři jsem toho moc nesnědl, ale většina ostatních také ne.

Nikdo se o mém omdlení nezmínil. Později jsem zjistil, že jsem nebyl jediný - padlo nás pár tuctů.

Co snadno získáme, toho si jen málo  
vážíme... bylo by tedy dosti zvláštní,  
kdyby tak nebeské zboží, jakým je  
SVOBODA, nemělo být vysoko ceněno.

- Thomas Paine

## KAPITOLA ŠESTÁ

Té noci, po tom, co vykopli Hendricka, jsem dosáhl nejnižšího bodu za celý pobyt v táboře Currie. Nemohl jsem usnout - a museli byste projít výcvikovým táborem, abyste pochopili, jak strašně na tom musí rekrut být, aby trpěl nespavostí. Ale já jsem za celý den neabsolvoval žádné opravdové cvičení, takže jsem nebyl fyzicky unavený, a rameno mě pořád ještě bolelo, i když jsem byl uznán za "službyschopného", a taky se mi honil hlavou ten dopis od matky a pokaždé, když jsem zavřel oči, uslyšel jsem to krak! a viděl Teda, jak se svíjí u kůlu.

Nenaštvalo mě, že jsem přišel o frčky. Už pro mě nic neznamenaly, protože jsem se pevně rozhodl, že odejdu. Kdyby nebyla hluboká noc a po ruce žádný papír a pero, tak jsem to udělal rovnou.

Ted udělal hroznou chybu, jednu z těch, co trvají půl vteřiny. Skutečně to byla jenom chyba" protože i když jednotku nenáviděl (kdo ji taky měl rád?), tak se tím snažil prokousat a zasloužit si plné občanství; chtěl se pak věnovat politice hodně o tom mluvil, že až dostane občanství: "Začnou se věci hejbat - počkejte a uvidíte."

No, tak teď už veřejný úřad nedostane. Na jeden jediný okamžik se zapomněl a skončil.

Jestli se to mohlo stát jemu, mohlo se to stát i mně. Co kdybych uklouzl já? Zítřka, příští týden? Nejenže by mi nedovolili normálně odejít... ale vybuchovali by mě s rozsekanými zády.

Nastal čas si přiznat, že jsem se mýlil a otec měl pravdu, čas odevzdat ten malý kousek papíru, odpížit se domů a říct otci, že jsem připraven jít na Harvard, a pak začít pracovat v jeho podniku - jestli mě ještě nechá. Nastal čas zajít za seržantem Zimem, první, co udělám zítra ráno, a říct mu, že mám dost. Ale až ráno, protože seržanta Zima budíte jen v případě, kdy jste si jisti, že to on uzná za naléhavé - věřte mi, že jo! Seržanta Zima prostě nebudíte.

Seržant Zim -

Dělal mi starosti, stejně jako Tedův případ. Po skončení válečného soudu, Teda už odvedli pryč, zůstal a řekl kapitánu Frankelovi: "Mohl bych promluvit s velitelem praporu, pane?"

"Zajisté. Sám jsem vás chtěl požádat, abyste se zdržel na slovíčko. Posadte se."

Zim po mně hodil pohledem a kapitán se na mě podíval, nemuseli mi nic říkat; vypadl jsem. V přední místnosti nikdo nebyl, jen pár civilních úředníků. Neodvažoval jsem se jít ven, protože by se po mně kapitán mohl shánět. Našel jsem si vzadu mezi řadama spisů židli a posadil se.

Slyšel jsem je mluvit, přes přepážku, o kterou jsem se opíral hlavou. Štáb praporu bylo stavení ne stan, protože v něm bylo umístěno stálé komunikační a záznamové zařízení, ale byla to "nejnutnější polní budova", bouda, přepážky za moc nestály. Pochybuji, že je slyšeli i civilové, protože měli na uších sluchátka telefonů a skláněli se nad klávesnicemi - kromě toho, ti se nepočítají. Nechtěl jsem poslouchat za dveřma. A, dobře, možná jsem chtěl.

Zim řekl: "Pane, žádám o přeložení k bojové jednotce."

Frankel odpověděl: "Neslyším tě, Charlie. Zase mě zlobí ucho."

Zim: "Myslím to vážně, pane. Tohle není služba pro mě."

Frankel popuzeně odsekl: "Přestaňte na mě házet svoje problémy, seržante. Aspoň počkejte, až se zbavíme služebních úkolů. Co se, pro všechno na světě, stalo?"

Zim ztuhla řekl: "Kapitáne, ten kluk si deset ran nezasloužil."

Frankel odpověděl: "Samozřejmě, že ne. Ty víš, kdo to zblblnul - a já taky."

"Ano, pane. Já vím."

"No? Víš asi lépe než já, že tyhle děti jsou v tomhle věku jako divá zvíř. Víš, kdy je bezpečné se k nim otočit zády a kdy není. Znáš předpisy a platné rozkazy o paragrafu devět nula-osm-nula - nikdy jim nesmíš dát šanci ho porušit. Někteří se o to jistě pokusí - kdyby nebyli agresivní, nebyli by vhodní pro službu u M. P. Při nástupu jsou zvládnutelní, bezpečně se k nim můžeš otočit zády, když jí, spí nebo sedí na zadku a poslouchají výuku. Ale vezmi je do terénu na

bojové cvičení nebo kamkoliv, kde znervózni, a stoupne jim adrenalin a jsou tak výbušní jako klobouk plný fulminátu rtuťnatého. Ty tohle víš, všichni instruktoři to vědí, jste vycvičeni - vycvičeni k tomu, abyste si to pohlídali, abyste to vyčuchali dřív, než k tomu dojde. Vysvětlí mi, jak bylo možné, aby ti napůl vycvičený rekrut udělal na oku takový monokl. Nikdy se tě neměl ani dotknout, měl jsi ho okamžitě umrtvit, když jsi viděl, že se k tomu chystá. Takže jak to, že jsi nebyl v pohotovosti? Už jsi pomalejší?"

"Nevím," odpověděl Zim pomalu. "Myslím, že ano."

"Hmm! Jestli je to pravda, tak je bojová jednotka to poslední místo pro tebe. Ale ona to pravda není. Nebo aspoň nebyla, když jsme my dva spolu naposled pracovali, před třemi dny. Takže co se pokazilo?"

Zim si dával s odpovědí na čas. "Myslím, že jsem ho měl v duchu označeného jako bezpečného."

„Taková nejsou."

"Ano, pane. Ale on byl tak zažraný, tak moc chtěl projít - vůbec na to neměl, ale snažil se -, že jsem si ho tak označil, podvědomě." Zim se odmlčel a pak dodal: "Myslím, že to bylo proto, že jsem ho měl rád."

Frankel si odfrkl. "Instruktor si nemůže dovolit oblíbit si někoho."

"Já vím, pane. Ale udělal jsem to. Je to banda dobřejších kluků. Už jsme odsud dostali všechny opravdový zgrblíky - Hendrickův jediný nedostatek, kromě toho, že je neohrabaný, bylo to, že si myslel, že zná odpověď na všechny otázky. Nevadilo mi to, v tom věku jsem je znal taky. Pitomci odešli domů a ti, co zůstali, jsou horliví, snaží se zavděčit a být připravení - a tak roztomilí, jako kupa kolíích štěňat. Z většiny budou dobří vojáci."

"Tak tohle bylo tvoje slabé místo. Tys ho měl rád... takže jsi ho nestihl zarazit včas. A teď byl potrestán a skončil s propuštěním pro porušení disciplíny. Náhdera."

Zim vážně řekl: "Prosil jsem nebesa, aby byl nějaký způsob, jak bych to mrskání moh vzít na sebe, pane."

"S tím se musíš vyrovnat. Já mám vyšší hodnost, a co si myslíš, že si přeju celou poslední hodinu? Čeho si myslíš, že jsem se bál, od chvíle, kdy jsem tě sem viděl vejít s tím modrajícím okem? Udělal jsem, co se dalo, abych to mohl shodit ze stolu jenom s administrativním trestem, a ten mladý blázen mě nenechal. Ale nikdy by mě nenapadlo, že bude takový pitomec, aby sám vykřikoval, že ti jednu ubalil - je to idiot. Měl jsi ho dostat od jednotky už dávno... místo abys tu o něj pečoval, až se dostal do průšvihů. Ale jak to tu vykřikoval, mně do očí, před svědky, a přinutil mě tomu věnovat oficiální pozornost - to bylo moc. Už se to nedalo vymazat ze záznamu, nedalo se vyhnout soudu... dalo se jenom projít celým tím špinavým zmatkem, přetpět to a výsledek je další civil, který bude proti nám až do konce svých dnů. Protože jsme ho museli zmrskat a ani ty, ani já jsme to za něj nemohli vzít, přestože to byla naše chyba. Protože pluk musel vidět, co se stane, když někdo poruší devět-nula-osm-nula. Naše chyba... ale on to dostal."

"Moje chyba, kapitáne. Proto chci být převelen. A, pane, myslím, že je to nejlepší i pro jednotku."

"Myslíš, jo? Ale já rozhoduju, co je pro můj prapor nejlepší, ne vy, seržante. Charlie, kdo si myslíš, že vytáhl tvoje jméno z klobouku? A proč? Vzpomínáš si, před dvanácti lety? Byl jsi desátník, pamatuješ? Kde jsi byl?"

"Tady, jak moc dobře víte, kapitáne. Přímo tady na týhle samý Bohem zapomenutý préríi - a přál jsem si, abych se sem už nikdy nemusel vrátit!"

"To asi my všichni. Ale náhodou je to nejdůležitější a nejchoulostivější práce v celé armádě - předělat nevycválaná hříbata na vojáky. A kdo byl nejnevycválanější v tvém družstvu?"

"Mmm..." odpovídal Zim pomalu. "Nezašel bych tak daleko, abych řekl, že jste to byl vy, kapitáne."

"Nezašel, jo? Ale musel bys hodně přemýšlet, aby sis vzpomněl na někoho dalšího. Nenáviděl jsem tě z hloubi duše, 'desátníku' Zime."

Zim zazněl překvapeně a trochu ublíženě. "Vážně, kapitáne? No, já vás teda ne - já vás měl docela rád."

"Jo? No, nenávist je další luxus, který si instruktor nemůže nikdy dovolit. Nesmíme je nenávidět, nesmíme si je oblíbit - musíme je učit. Mmm, jestli jsi mě měl tehdy rád, zdá se mi, že máš dost zvláštní způsob, jak to dávat najevo. Ještě pořád mě máš rád? Neříkej nic, je mi jedno, jestli ano nebo ne - nebo to spíš nechci vědět, ať už je to jakkoliv. Ale to nic. Nenáviděl jsem tě a snil jsem o tom, jak se ti dostat na kobytku. Tys ale byl vždycky pohotový a nikdy jsi mi nedal šanci vysloužit si paragraf devět-nula-osm-nula. Takže jsem tu díky tobě. A teď k tvé žádosti: Měl jsi zvyk dávat mi jeden rozkaz pořád dokola, když jsem byl bažant. Hnusil se mi málem víc než všechno ostatní, co jsi dělal nebo říkal. Pamatuješ? Já ano a teď ti ho vrátím: 'Vojáku, držte hubu a vojákuje!'"

"Ano, pane."

"Ještě neodcházej. Tahle nepříjemná věc byla i k něčemu dobrá; každý pluk nováčků potřebuje tvrdou lekci, aby pochopili devět-nula-osm-nula, to víme oba. Oni se ještě nenaučili myslet, nechtou a zřídka poslouchají - ale vidí... a neštěstí mladého Hendricka může jednou zachránit některého z jeho kamarádů před pověšením až do smrti, do smrti, do smrti. Mrzí mě jen, že k lekci musel posloužit člen mého praporu, a rozhodně si nepřejí, aby zde byly další. Svoje si své instruktory a varuji je. Ještě tak čtyřicet hodin budou tyhle děcka v šoku. Pak začnou být vzpurní a poroste napětí. Tak kolem čtvrtky, pátku začne nějaký kluk, který by stejně odpadl, přemýšlet o tom, že Hendrickovi se zase tak moc nestalo, dokonce nedostal ani tolik ran jako za jízdu v opilosti... a začne dumat nad tím, že by mohlo stát za to praštit instruktora, kterého nejvíce nenávidí. Seržante - ta rána nesmí nikdy dopadnout! Je to jasné?"

"Ano, pane."

"Chci, aby byli osmkrát opatrnější než normálně. Chci, aby si je drželi od těla, aby měli oči i na temeni. Chci, aby byli pozorní jako myš na výstavě koček. Bronský - speciálně si promluvíte s Bronským - má sklony k bratříčkování."

"Bronskému domluví, pane."

"Dohlédni na to. Protože další dítě, které začne rozdávat rány, musíte zastavit natvrdo - ne to zvorat jako dneska. Kluk musí skončit na zemi a tuhý a instruktora se nesmí viditelně ani dotknout - nebo ho, zatraceně, vyrazím pro neschopnost. Vyříd' jim to. Musí tyhle děcka naučit, že porušit devět-nula-osm-nula je nejen drahé, ale přímo nemožné... že jim i jen pokus o to přinese krátké odpočinutí, kýbl vody na hlavu, velice bolestivou čelist - a nic jiného."

"Ano, pane. Uděláme to."

"To byste radši měli. Instruktora, který to zvorá, nejenomže vyhodím, ale osobně ho odvežu do prerie a seřezu ho... protože nechci, aby další z mých hochů skončil uvázaný u toho kůlu jenom proto, že jeho učitelé jsou neschopní. Odchod."

"Ano, pane. Dobré odpoledne, kapitáne."

"Co je na něm dobrého? Charlie -"

"Ano, pane."

"Jestli nejsi dnes večer moc zaneprázdněný, proč si do ubytovny pro důstojníky nepřineseš tenisky a chrániče? Trochu si zatancujem. Řekněme kolem osmé?"

"Ano, pane."

"To není rozkaz, to je pozvání. Jestli jsi opravdu pomalejší, možná se mi povede ti vykopnout lopatku."

"A, nechtěl by si na to kapitán trochu vsadit?"

"Cože? S tím, jak si tady sedím a roztékám se po židli? To teda ne! Ne, dokud nebudeš souhlasit s tím, že budeš bojovat s jednou nohou zalitou v betonu. Vážně, Charlie, měli jsme špatný den a než se to začne zlepšovat, tak se to nejspíš ještě zhorší. Když se my dva spolu trochu zapotíme a dáme pár ran, třeba budeme moct dneska v noci spát i přes všechny ty maminčiny mazánky."

"Budu tam, kapitáne. A moc se u večere nenacpěte - musím si sám odpracovat pár záležitostí."

"Já na večeri nejdu, budu sedět tady a potit se nad touhle čtvrtletní zprávou... kterou velitel pluku s potěšením prohlédne ihned po své večeři... a na které jsem kvůli někomu, koho nebudu jmenovat, začal pracovat s dvouhodinovým zpožděním. Takže se možná o chvilku opozdím na náš taneček. Teď už běž, Charlie, a neotravuj mě. Uvidíme se později."

Seržant Zim odešel tak rychle, že jsem se málem nestihl předklonit a zavazovat si botu, a tak zmizel z dohledu za skříněmi na spisy, když procházel přední místností. A kapitán Frankel už hulákal: "Ordonanc! Ordonanc! ORDONANC! - to vás musím volat třikrát? Vaše jméno. Přihlaste se k hodině výcviku navíc, s plnou polní. Najděte velitele rot E, F a G, vyřiďte jim moje poručení a že bych se s nimi rád setkal ještě před nástupem. Pak skočte do mého stanu a přineste mi čistou uniformu, baret, osobní zbraň, stužky - ne medaile. Nechte mi to tady. Pak se ohlaste na ošetřovně - když se s tou rukou můžete drbat tak, jak jsem vás to viděl dělat, tak to s vaším ramenem nemůže být příliš špatné. Máte třináct minut do návštěvy ošetřovny - pohyb, vojáku!"

Zvládl jsem to... dva jsem odchytil ve sprchách starších instruktorů (ordonanc může všude) a třetího u jeho stolu. Rozkazy, které dostáváte, nejsou nesplnitelné, to se jenom tak zdá, protože jsou skoro nesplnitelné. Pokládal jsem právě kapitánovu uniformu, když zazněl signál k hlášení na ošetřovnu. Aniž vzhlédl, zavrčel: "Zapomeňte na tu službu navíc. Odchod." Takže jsem se domů dostal akorát včas, abych vyfasoval výcvik navíc za: "Uniforma, v nepořádku, dva navíc," a viděl smutný konec Hendrickova působení u M. P.

Takže jsem toho měl spoustu na přemýšlení, když jsem tu noc ležel a nemohl usnout. Věděl jsem, že seržant Zim tvrdě pracuje, ale nikdy mě nenapadlo, že by mohl být jiný, než se zdál - úplně a samolibě spokojený s tím, co dělá. Vypadal tak samolibě, tak sebejistě, tak spokojený se světem i sám se sebou.

Myšlenka, že by tenhle nepřemožitelný robot mohl cítit, že selhal, a cítit se tak hluboce a osobně zahanbený, že chtěl utýct, skrýt se mezi cizíma a nabídnout na omluvu svého odchodu, že by to "bylo lepší pro jednotku", mnou otřásla hluboce, a určitým způsobem i víc, než Tedovo bičování.

A vědět, že s ním kapitán Frankel souhlasí myslím s velikostí toho selhání - a pak mu v tom vymáchat nos a seřvat ho. Teda! Myslím doopravdy. Seržanty nikdo neseřvává, seržanti seřvávají ostatní. Přírodní zákon.

Ale musel jsem uznat, že to, co seržant Zim dostal a spolkl, bylo tak ponižující a důkladné, že všechno, co jsem kdy slyšel sám nebo zaslechl od seržantů, znělo ve srovnání s tím jako láskyplná píseň.

Celá příhoda byla tak strašně nepravděpodobná, že mě to ani nesvědlo se o ní zmínit někomu jinému.

A co se týče kapitána Frankela - důstojníci jsme moc často nevidali. Objevovali se na večerních nástupech, přicourali se vždycky až úplně na poslední chvíli a nedělali nic, u čeho by se zapotili. Jednou týdně provedli inspekci, občas něco prohodili k seržantům, poznámky, které neměnně znamenaly trable pro někoho jiného, a každý týden rozhodli, která rota bude mít tu čest stát na stráži u plukovní vlajky. Kromě toho se občas neočekávaně vynořili při namátkových kontrolách, nažehlení, bez poskvrnky, vzdálení a jemně z nich byla cítit kolínská - a za chvíli byli pryč.

No, jeden nebo dva nás vždycky doprovázeli na pochodových cvičeních a Frankel nám dvakrát předváděl svoji zběhlost v la savate. Důstojníci prostě nepracovali, myslím doopravdy, a neměli žádné starosti, protože seržanti byli pod nimi a ne nad nimi.

Teď se ale zdálo, že kapitán Frankel dře tak, že se ani nestihne najíst, pořád ho to či ono zaměstnávalo tak, že si stěžoval na nedostatek cvičení, a obětuje svůj vlastní volný čas jen na to, aby se trochu udržel v kondici.

Co se týče starostí, čestně, vypadal z toho, co se stalo Hendrickovi, ještě víc nešťastně než Zim. A to ho ani neznal, musel se ho zeptat na jméno.

Měl jsem nejistý pocit, že jsem byl úplně vedle, pokud jde o pravou podstatu světa, v kterém jsem se nacházel; jako by každá jeho část byla naprosto jiná, než se navenek zdála - jako byste najednou zjistili, že vaše matka není někdo, koho znáte, ale cizinec v gumové masce.

Jedním jsem si ale byl jistý: Netoužil jsem po tom zjistit, co je M. P. ve skutečnosti zač. Jestli je tak drsná, že i její bohové - seržanti a důstojníci - z ní byli nešťastní, je pro Johnnieho drsná až moc! Jak se můžete vyvarovat chyb ve věcech, které ani nechápete? Já teda nechtěl viset za krk až do smrti, do smrti, do smrti! Dokonce jsem nechtěl ani riskovat pouhý mrskání... přestože doktor stojí vedle a zajišťuje, aby vám to nezpůsobilo trvalé škody. Nikdo v naší rodině nebyl nikdy zmrskán (kromě pohlavků ve škole, samozřejmě, což rozhodně není to samé). V naší rodině nebyli

žádní kriminálníci ani v jedné větvi, nikdo, kdo by byl jenom obviněn ze zločinu. Byli jsme rodina dbalá cti, jediné, co nám chybělo, bylo občanství, a otec to ani nepovažoval za opravdovou čest, spíš za zbytečnost a neužitečnost. Ale kdyby mě zmrskali! - No, asi by ho trefil šlak.

A přitom Hendrick neudělal nic, o čem bych já sám tisíckrát nepřemýšlel. Proč jsem to neudělal já? Myslím, že jsem mírná povaha. Věděl jsem, že tihle instruktoři, každý z nich, by ze mě mohl vytlouct duši, takže jsem držel jazyk za zuby a ani jsem se o to nepokusil. Nemáš na to kuráž, Johnnie. Ted Hendrick aspoň kuráž měl. Já ne... a chlap bez kuráže nemá v první řadě co pohledávat v armádě.

Kromě toho to ani kapitán Frankel nepovažoval za Tedovu chybu. I kdybych si nevysloužil 9080, kvůli nedostatku kuráže, kdy udělám něco jiného než 9080 - co nebude moje chyba - a stejně skončím přivázaný ke kůlu?

Čas odejít, Johnnie, dokud ještě můžeš.

Dopis od matky jenom posílil moje rozhodnutí. Dokud mě rodiče odmítali, dokázal jsem se proti nim zatvrdit - ale když změkli, nemohl jsem to vydržet. Nebo když změkla matka. přinejmenším. Psala:

- je mi líto, ale musím ti říct, že tvůj otec stále ještě nedovoluje vyslovit ve své přítomnosti tvoje jméno. Ale nejdražší, on takto projevuje svůj zármutek, protože nemůže plakat. Musíš pochopit, mi drahé dítě, že tě miluje víc než svůj život - více než mi - a že jsi ho velmi hluboce ranil. Hlásá do světa, že jsi dospělý muž schopný se sám rozhodovat a že je na tebe hrdý. Ale to z něj mluví jeho pýcha, hořká rána uštědřená hrdému člověku, kterého hluboko v srdci zranil ten, koho nejvíce miluje. Musíš pochopit, Juanito, že o tobě nemluví a nepíše ti, protože nemůže - ještě ne, ne, dokud se jeho zármutek nestane snesitelným. Až k tomu dojde, já to poznám a pak se za tebe přimluví - a zase budeme všichni spolu.

Co já? Jak by mohl synáček udělat něco, co by rozzlobilo jeho matku? Raniť jsi mě, ale nemůžeš mě donutit, abych tě méně miloval. Kdekoliv jsi, cokoliv ses rozhodl dělat, vždycky budeš můj chlapeček, který si rozbil kolínko a běží si pro útěchu do mi náruče. Má náruč je menší nebo jsi možná vyrostl (i když jsem tomu nikdy nevěřila), ale přesto pro tebe bude připravena vždy, když ji budeš potřebovat. Malí chlapci se nikdy nezbaví potřeby matčiny náruče - vid', drahý? Doufám, že ne. Doufám, že mi to napíšeš.

Ale musím dodat, že vzhledem ke strašlivě dlouhé době, kdy jsi nenapsal, bude lepší (pokud ti nedám vědět jinak), když mi napíšeš k tetě Eleanoře. Ona mi dopis dá - a nevyvolá tak další smutek. Chápeš?

Tisíc hubiček mému děťátku,

TVÁ MATKA

Pochopil jsem, v pořádku - a jestli můj otec nemůže brečet, já můžu. Taky jsem brečel.

A konečně jsem usnul... a okamžitě mě probudil poplach. Vletěli jsme na bombovou střelnici, celý pluk, a prošli simulovaným cvičením bez munice. Jinak jsme na sobě měli hromadu výstroje včetně sluchátek a všichni sebou rovnou hodili na zem, když jsme dostali rozkaz "ani hnout".

Tak jsme zůstali aspoň hodinu - a myslím tím, že jsme to drželi a skoro ani nedýchali. Myš plížící se okolo by nadělala víc kraválu. Něco přese mě přeběhlo, asi kojot. Ani jsem se nezachvěl. Pěkně jsme přitom promrzli, ale mně to bylo fuk; věděl jsem, že je to naposled.

Příští ráno jsem přeslechl budíček, poprvé za mnoho týdnů mě museli vykopat ze spacáku a jen taktak jsem zvládl rozcvičku. Stejně nemělo cenu pokoušet se rezignovat před snídaní, protože nejdřív jsem musel za Zimem. Ale on u snídaně nebyl. Požádal jsem Bronského o povolení nahlásit se veliteli roty a ten řekl: "Jasně. Poslužte si," a nezeptal se mě proč.

Jenže nemůžete jít na hlášení k někomu, kdo tady není. Po snídani jsme vyrazili na pochodové cvičení a já ho pořád ještě nenašel. Šli jsme jen tam a zpátky, oběd nám dodali vrtulníkem - neočekávaný luxus, protože když jsme před odchodem nedostali konzervy, tak to většinou znamenalo procvičovat si hladovění, pokud jste si něco nevzali s sebou... což já neudělal, měl jsem toho v hlavě moc.

Seržant Zim se objevil s jídlem a rozdál poštu - což neočekávaný luxus nebyl. Tohle musím M. P. přiznat, můžou vám zarazit dávky jídla, vody, spánku a čehokoliv jiného, bez varování, ale nikdy nezadržovali osobní poštu byť jen o minutu déle, než vyžadovaly okolnosti. Ta byla vaše a oni vám ji dodali při první možné příležitosti a vy jste si ji mohli přečíst při první přestávce, dokonce i na manévrech. Pro mě to nebylo extra důležité, protože (kromě pár dopisů od Carla) jsem dostával akorát reklamy, dokud mi nenapsala matka.

Ani jsem se nemotal kolem, když ji Zim rozdával; rozhodl jsem se s ním teď nemluvit, dokud nebude pod střechem nemělo smysl mu zavdávat příčiny, aby si mě všiml, dokud nebudeme v dosahu velitelství. Takže jsem byl překvapen, když zavolal moje jméno a podal mi dopis. Vyskočil jsem a vzal si ho.

A byl jsem překvapen ještě jednou - dopis byl od pana Duboise, mého učitele dějepisu a morální filozofie na střední škole. To bych dřív čekal dopis od Ježíška.

I potom, co jsem si ho přečetl, mi připadal jako omyl.

Musel jsem překontrolovat svoji i zpáteční adresu, abych se přesvědčil, že to napsal on a napsal to mně.

MŮJ DRAHÝ HOCHU,

napsal bych Vám už mnohem dříve, abych vyjádřil své potěšení a svou hrdost, když jsem se dozvěděl, že jste se nejen rozhodl sloužit, ale že jste si také vybral moji zbraň. Ale neměl bych být překvapen; právě toto jsem od Vás očekával - možná kromě onoho dodatečného a velice osobního přídavku, že jste si vybral M. P. To je druh zakončení, jež se nestává příliš často, a přesto dává veškerému úsilí pedagoga smysl. Nutně prosejeme množství oblázků a mnoho písku, abychom získali jeden nugget - ale tyto nuggety jsou naši odměnou.

Ted' už je Vám jasný důvod, proč jsem nenapsal dříve. Mnoho mladých mužů, nikoliv nezbytně jen díky vlastním chybám, odchází v průběhu základního výcviku. Čekal jsem (byl jsem ve styku díky svým známostem), dokud se 'nepropotíte' za určitý vrchol (jak dobře všichni známe tento vrchol!) a bude jisté, že pokud nedojde k úrazu či nemoci, dokončíte svůj výcvik a svou službu.

Nyní procházíte nejtěžší částí své služby - nemyslím fyzicky nejtěžší (fyzická námaha Vám už nikdy nebude činit problémy, ted' už jste poznal její meze), ale nejtěžší duševně... hluboké, duši převracející přízpůsobování a přehodnocování, nezbytné pro přeměnu občana potenciálního v občana skutečného. Nebo bych měl raději říci: právě jste prošel nejtěžší částí, přestože vás v budoucnu očekávají další strasti a překážky, každá vyšší než ta předchozí, jež budete muset překonat. Ale je tu onen "vrchol", který se počítá - a protože Vás znám, chlapče, vím, že jsem čekal dostatečně dlouho, abych si mohl být jist, že jste onen "bod" překonal - jinak byste byl již nyní doma.

Když dosáhnete onoho duchovního vrcholu, něco pocítíte, něco nového. Možná pro to nemáte slova (vím, že já jsem je neměl, když jsem byl nováčkem). Takže možná dovolíte staršímu kamarádovi, aby Vám ta slova půjčil, protože často pomůže mít určitá slova. Jednoduše toto: Nejvznešenější osud, který může muž přijmout, je položit své smrtelné tělo mezi milovaný domov a pustošivost války. Tato slova, samozřejmě, nepocházejí ode mne, jak jste asi poznal. Základní pravdy se nemění a v okamžiku, kdy jasnozřivý člověk vyjádří jednu z nich, není již nutné, bez ohledu na to, jak moc se svět mění, je vyjadřovat jinými slovy. Což je nezměnitelná pravda kdekoliv, kdykoliv, pro všechny lidi a všechny národy.

Dejte mi o sobě, prosím, vědět, pokud byste mohl pro starého člověka obětovat trochu svého vzácného volna a napsat občas dopis. A pokud byste náhodou narazil na některého z mých dřívějších druhů, vyřídte jim mé nejvřelejší pozdravy.

Mnoho štěstí, vojáku! Jsem na Vás hrdý.

JEAN V. DUBOIS

Pplk., M. P., v v.

Podpis byl stejně překvapující jako dopis sám. Tak Stará křivá huba byl málem plukovník? No, náš velitel pluku byl akorát major a pan Dubois ve škole nikdy nepoužíval žádné hodnosti. Předpokládali jsme (pokud jsme o tom vůbec uvažovali), že mohl být desátník nebo tak něco, kterého propustili, když přišel o ruku, a nechali ho za odměnu učit předmět, který nebyl známkován, a tak jsme se ho ani nemuseli učit - jenom si to odsedět. Jasně, že jsme věděli, že je veterán, protože dějepis a morální filozofii musí učit občan. Ale M. P.? Nevypadal na to. Upjatý, lehce pohrdavý, typ učitele tance - ne jeden z nás, opičáků.

Ale přesně takhle se podepsal.

Celou dlouhou štreku zpět do tábora jsem strávil přemýšlením o tomhle ohromujícím dopise. Ani v nejmenším to neznělo jako cokoliv, co kdy říkal ve třídě. Nemyslím tím, že by to odporovalo něčemu, co nám kdy ve třídě pověděl, ale tón byl absolutně jiný. Od kdy nazývá podplukovník vojína "kamarádem"?

Když ještě byl jenom obyčejným "panem Duboisem" a já byl jeden z kluků, co k němu chodili na hodiny, zdálo se, že si mě vůbec nevšímá - akorát jednou, kdy mě našel, protože naznačoval, že mám sice hodně peněz, ale příliš málo zdravého rozumu. (Takže můj tatík mohl koupit celou školu a dát mi ji k vánocům - copak je to zločin? Nic mu do toho nebylo.)

Motal se kolem "hodnoty" a srovnával marxistickou teorii s ortodoxní teorií "užitné hodnoty". Pan Dubois říkal: "Zajisté, Marxova definice hodnoty je směšná. Ať už se jeden rozhodne obětovat kolik chce práce, nezmění tím bábovičku z pisku na jablečný koláč; bábovička zůstane bábovičkou, nulovou hodnotou. Z čehož plyne, že nekvalifikovaná práce dokáže hodnotu snadno zmenšit; neschopný kuchař může změnit dobré těsto a čerstvá zelená jablka, což už hodnotu má, v nepoživatelnou směs, hodnota nulová. Naopak velký mistr kuchař může z těch samých přísad vytvořit pokrm mnohem vyšší hodnoty, než má obyčejný jablečný koláč, s vynaložením menší námahy, než obyčejný kuchař použije k přípravě obyčejné sladkosti.

Tyto kuchyňské příklady ničí Marxovu teorii hodnoty - klamu, z něhož pochází celý velkolepý podvod komunismu - a ukazují pravdivost definice 'užitné hodnoty' založené na zdravém rozumu."

Dubois mávnul svým pahýlem. "Niměně - probudte se, vy tam! - niměně tato stará neuspořádaná mystika Kapitálu, tento bombastický, utrpený, zmatený a neurotický, ne vědecký, nelogický, pompézní podvod - Karel Marx, v sobě měl záblesk velice důležité pravdy. Kdyby Marx měl analytickou mysl, byl by mohl zformulovat první skutečnou definici hodnoty... a tato planeta mohla být ušetřena nekonečného utrpení.

Nebo by nemusela být ušetřena," dodal. "Vy!" S trhnutím jsem se narovnal.

"Když neumíte poslouchat, možná byste mohl třídě říci, zda je 'hodnota' relativní nebo absolutní."

Poslouchal jsem ho, jen jsem neviděl jediný důvod, proč bych to nemohl dělat s očima zavřenými a relaxovat při tom. Ale jeho otázka mě dostala, nepřečetl jsem si ten den úkol. "Absolutní," hádal jsem.

"Špatně," řekl chladně. "Hodnota nemá žádný význam vyjma ve vztahu k živým bytostem. Hodnota věci je vždy relativní vzhledem k určité osobě, je úplně osobní a liší se svou kvantitou pro každého živého člověka - tržní hodnota je fikce, spíše hrubý odhad průměru osobních hodnot, z nichž každá musí být kvantitativně odlišná jinak by trh nemohl fungovat." (Zajímalo mě, co by řekl otec, kdyby uslyšel nazývat tržní hodnotu pouhou fikcí - asi by si znechuceně odfrkl.)

"Tento velice osobní vztah, hodnota, má pro lidské bytosti dva činitele: za prvé, co může s touto věcí udělat, její užitečnost... a za druhé, co musí udělat, aby ji získal, její cena. Existuje jedna stará píseň, v níž se tvrdí: že všechny nejlepší věci v životě jsou zadarmo. To není pravda! Je to naprosto špatně! Toto byl tragický omyl, jenž vedl k úpadku a zhroutení demokracií dvacátého století, tyto vznešené pokusy ztroskotaly, protože lidé byli vedeni k víře, že si

mohou jednoduše odhlasovat všechno, co chtějí... a dostat to bez dřiny, bez potu, bez slzí.

Žádná hodnota není zadarmo. I první nadechnutí v životě je při narození zapláceno námahou a bolestí." Ještě pořád koukal na mě a dodal: "Kdybyste vy, hoši a dívky, museli dřít na své hračky tak, jako musí novorozenec bojovat o svůj život, byli byste šťastnější... a mnohem bohatší. Tak, jak tomu je u některých z vás, lituji chudobu vašeho majetku. Vy! Právě jsem vám předal cenu za běh na sto metrů. Potěší vás to?"

"No, hádám, že jo."

"Neuhýbejte, prosím. Tady máte cenu - napiší na ni: Velká cena šampionátu, běh na sto metrů." A skutečně došel až ke mně a připíchl mi ji na hrud'. "Tady! Jste šťasten? Ceníte si ji - nebo ne?"

Naštval mě. Nejdřív ty blbý kecy o bohatých dětech - typický pošklebování těch, co nic neměli - a teďka tahle fraška.

Strhl jsem si ji a hodil ji po něm.

Pan Dubois vypadal překvapeně. "Netěší vás?"

"Víte zatraceně dobře, že jsem byl čtvrtý!"

"Přesně! Cena za první místo je pro vás bezcenná... protože jste si ji nezasloužil. Ale máte radost z čestného uznání za čtvrté místo, to jste si zasloužil. Věřím, že někteří ze zde přítomných náměsíčníků pochopili smysl této malé hry na etiku. Domnívám se, že básník, který napsal onu píseň, chtěl naznačit, že nejlepší věci v životě musí být koupeny jinak než za peníze - což je pravda - právě tak, jako je doslovný význam jeho slov nesprávný. Nejlepší věci v životě nelze penězi zaplatit, jejich cena je v útrapách, potu a oddanosti... a cena požadovaná za nejvzácnější věc v životě je život sám - nejvyšší cena za dokonalou hodnotu."

Když jsme kráčeli zpátky do tábora, přemítal jsem si v hlavě věci, které jsem slyšel pana Duboise - plukovníka Duboise - říkat, a taky jeho zvláštní dopis. Pak jsem přestal přemýšlet, protože se vzadu za námi v koloně objevila kapela a chvíli jsme zpívali, francouzské písničky - Marsellaisu, jasně, a Madelon, Syny dřiny a nebezpečí, a pak Legion Étrangère a Slečinku z Armentières.

Je hezký, když hraje kapela, zvedne vás to, když vlečete nohy po prérii. Nejdřív jsme měli akorát konzervovanou muziku, a to jenom pro nástupy a přehlídky. Ale naši mocní brzo zjistili, kdo umí hrát a kdo ne, dodali nám nástroje a vytvořili plukovní kapelu, naši vlastní - i dirigent a hlavní bubeník byli bažanti.

Neznamenalo to, že by se z něčeho vyvlíkli. To ne! Jenom jim dovolili hrát a povzbuzovali je, aby hráli ve svém volném čase, zkoušeli pak po večerech a v neděli a tak - ale pak místo aby při přehlídkách pochodovali v řadách se svou četou, předváděli různé vopičky s nástroji a speciální pochodové figury. Spousta věcí, které jsme dělali, byla takhle vedena. Náš kaplan například, byl taky bažant. Byl starší než většina z nás a byl vysvěcen v nějaký záhadný malý sektě, o který jsem v životě neslyšel. Ale do svých kázání vkládal hodně citu, ať už jeho víra byla ortodoxní, nebo ne (mě se na to neptejte), a rozhodně dokázal chápat problémy rekruta. A zpívání byla legrace. Kromě toho se v neděli ráno mezi ranní prohlídkou a obědem stejně nedalo jít jinam.

Hoši z kapely dost trpěli únavou, ale nějak se jim dařilo fungovat. Táboru patřily čtvery dudy a nějaké skotské kroje, které mu věnoval Lochiel z Cameronu, jehož syn se tu při tréninku zabil - a z jednoho bažanta se vyklubal dudák, naučil se to u skotských skautů. Brzo jsme měli už čtyři dudáky, možná ne moc dobrý, ale zato hlasitý. Dudy se napoprvé zdají divný a začátečník vám může způsobit bolení zubů - zní to a vypadá, jako by měl v podpaží kočku, její ocas v puse a kousal do něj.

Ale zvyknete si na ně. Když naši dudáci poprvé nakráčeli do čela kapely a nasadili na Mrtví od Alameinu, postavily se mi na hlavě všechny vlasy, až mi nadzvedly barety. Je to působivá muzika - přinutí vás až k pláči.

Na terénní pochod jsme si s sebou naši vojenskou kapelu brát nemohli, protože oni neměli žádné zvláštní úlevy.

Trombony a bubny musely zůstat doma, protože kluci z kapely museli nést plnou polní jako všichni a mohli nést navíc jenom nástroj docela malý, tak aby to všechno unesli. Ale M. P. měla hudební nástroje, o kterých nevěřím, že by je měl ještě někdo jiný, jako třeba malou krabičku, ne větší než foukací harmonika, elektrický udělátko, který fantasticky napodobovalo velký roh a hraje se na něj stejně. Pochodujeme takhle k obzoru, přijde povel pro kapelu, každý člen bez zastávky shodí svou výstroj, kamarádi z družstva si to rozeberou mezi sebe, on nakluše do čela své rotě a už se hraje. Pomáhá to.

Kapela se začala opožďovat, byla skoro z doslechu a my jsme přestali zpívat, protože když se dostanou moc daleko, náš vlastní zpěv přehluší rytmus.

Najednou jsem zjistil, že je mi dobře.

Pokusil jsem se přijít na to, proč. Protože za pár hodin budu zpátky a já budu moci požádat o propuštění?

Ne. Když jsem se k tomu rozhodl, smířil jsem se s osudem, uklidnilo to moji příšernou nervozitu a já jsem mohl usnout.

Ale teď jsem se cítil jinak - i když pro to nebyl žádný důvod, o kterém bych věděl.

Pak mi to došlo. Dostal jsem se přes svůj vrchol!

Už jsem byl za vrcholem, o kterém mi psal plukovník Dubois. Skutečně jsem se přes něj dostal a sbíhal jsem dolů, lehce. Prerie kolem byla placatá jako lívanec, ale přesto jsem měl pocit, že se plahočím do kopce celou cestu tam a půlku té zpáteční. Pak, v nějakém bodě - myslím, že to bylo tehdy, když jsme zpívali - jsem dolehl na vrchol a odtud už se šlo pořád jenom dolů. Plná polní se mi najednou zdála lehčí a už mi nic nedělalo starosti.

Po návratu jsem za seržantem Zimem nešel, už jsem to víc nepotřeboval. Místo toho po rozchodu on zavolal mě. "Ano, pane?"

"Toto je osobní otázka... takže neodpovídejte, jestli se vám nebude chtít." Zarazil se a mě napadlo, jestli netuší, že jsem slyšel, jak ho kapitán seřval, a zamrazilo mě.

"Dneska jste v poště dostal dopis," řekl. "Všim jsem si - čistě náhodou, nic mi do toho není - jména na zpáteční adrese. Někde je to dost běžný jméno, ale - tohle je osobní dotaz, nemusíte odpovídat - nemá náhodou osoba, co napsala ten dopis, levý zápěstí pryč?"

Spadla mi čelist. "Jak to víte, pane?"

"Byl jsem poblíž, když se mu to stalo. Je to plukovník Dubois? Správně?"

"Ano, pane." Dodal jsem ještě: "Učil mě na gymnáziu dějepis a morální filozofii."

Myslím, že to byl jediný případ, kdy jsem na seržanta Zima udělal dojem, i když malý. Obočí mu vyletělo o dobrou osminu palce výš a oči se mu lehce rozšířily. "Vážně? To jste měl neobyčejný štěstí." Pak dodal: "Až budete odpovídat na ten dopis - pokud by vám to nevadilo -, mohl byste připsat, že palubní seržant Zim mu posílá pozdrav?"

"Ano, pane. É... myslím, že pro vás poslal zprávu, pane."

"Cože?"

"A, nejsem si jistý." Vytáhl jsem dopis a přečetl: "'-pokud byste náhodou narazil na některého z mých dřívějších spolubojovníků, vyřídte jim mé nejvřelejší pozdravy.' Je to pro vás, pane?"

Zim o tom zauvažoval, oči upíral skrz mě, někam do dálky. "Hm? Ano, to je. Kromě dalších. Děkuji mnohokrát." Pak to bylo najednou pryč a on rázně řekl: "Devět minut do nástupu. A vy se musíte ještě vysprchovat a převlíct. Pohyb, vojáku."

Mladý voják hloupý je,  
on chce si život vzít.  
Ztratil pýchu, nenalez hrдост,  
on nemá již proč žít.  
A den po dni tváří v hlíně  
pomoc malá jest.  
Až se vidí jedno ráno  
plnou polní nést.  
Nechce už v špíně, v nepořádku  
ani chvíli být.  
Přestal věci jen tak dělat,  
by měl pro sebe klid.

- Rudyard Kipling

## KAPITOLA SEDMÁ

S tím vyprávěním o výcviku už pomalu končím. Většinou to byla prostě práce, ale je to za mnou - víc není co dodat. Chtěl bych se ještě zmínit o silových oblecích, částečně proto, že mě fascinovaly, a taky proto, že mě dostaly do průšvihů. Nestěžuju si - dostal jsem, co jsem si zasloužil.

M. P. žije se svým oblekem, jako muž od K-9 žije se svým a pro svého psiho partáka. Silový pancíř je půlka důvodu, proč si říkáme "mobilní pěchota" místo jenom "pěchota". (Ta druhá půlka jsou kosmické lodi, které nás vozí na místo výsadku, a čluny, v kterých jsme vysazováni.) Naše obleky nám dávají lepší oči, lepší uši, silnější záda (abychom unesli těžší zbraně a víc munice), lepší nohy, větší rozhled ("rozhled" ve vojenském smyslu, t.j. víc informací, člověk v obleku může být stejně pitomý jako každý jiný - jenom je lepší, aby nebyl), větší palebnou sílu, větší vytrvalost a menší zranitelnost.

Oblek není kosmický skafandr - i když i tak ho můžete použít. Původně to není ani brnění - ačkoliv ani rytíři Kulatého stolu neměli tak kvalitní pancíře, jako jsme měli my. Není to ani tank - ale jeden M. P. voják se klidně může postarat o celou tankovou rotu a zlikvidovat je sám, kdyby byl někdo tak hloupý, aby proti M. P. nasadil tanky. Oblek není plavidlo, ale umí létat, trochu - na druhé straně ani kosmické lodě, ani letadla nemůžou bojovat proti člověku v tomto obleku, kromě plošného bombardování celé oblasti, ve které se nachází (bylo by to jako spálit dům, abyste zabili jedinou blechu!). Oproti tomu my můžeme dělat spoustu věcí, které žádné plavidlo - letadlo, ponorka nebo kosmická loď - nemůžou.

Existuje tucet různých způsobů, jak neosobně ničit ve velkododavatelském stylu, pomocí lodí, takových nebo onakých střel, katastrof, které si nevybírají oběti, tak rozsáhlých, že válka skončí, protože dotýčný národ nebo planeta přestanou existovat. To, co děláme my, je úplně jiné. My děláme válku tak osobní, jako je rána do nosu. Můžeme si vybírat, použít přesně odměřený nátlak v určeném bodě a v určeném čase - nikdy nám neřekli, abychom šli dolů a zabili nebo chytli všechny zrzavý leváky v určitý oblasti, ale kdyby nám to nařídili, zvládnem to. Určitě.

My jsme ti hoši, kteří přijdou na konkrétní místo v hodinu H, obsadí určitý terén, ovládnou ho, vykopou nepřítele z jeho nor a donutí ho se tehdy a tam buď vzdát, nebo umřít. My jsme ta zatracená pěchota, hraboši, platfusáci, pěšouni, co jdou tam, kde je nepřítel, a osobně si to s ním vyřídí. Děláme to, zbraně se sice mění, ale řemeslo zůstává stejný, už

od té doby, kdy nejmíň před pěti tisíci lety donutili pěší jednotky Sargona Velikého Sumeřany volat "Strýčku!" Možná se jednou bez nás obejdou. Možná nějaký krátkozraký génius s vydutou hlavou a kybernetickou myslí vymyslí zbraň, která bude umět vlízt do díry, vybrat protivníka, přinutit ho vzdát se nebo zemřít - bez toho, aby zabil vaše vlastní lidi, který tam dole drží. Nevím, nejsem génius, jsem M. P. Mezitím, dokud tu mašinku, která by nás nahradila, nepostaví, zvládnou moji kamarádi tenhle džob - a já bych jim s tím mohl kapku Helfnout. Možná jednou bude všechno hezký a spořádaný a my budeme mít to, o čem zpíváme: "už na válku nebudem myslet více". Možná. Možná že ten samej den pardál sundá své skvrny a vezme džob za jerseyjský krávy. Ale znova, nevím, nejsem profesor přes kosmopolitiku, jsem M. P. Když mě moje vláda někam pošle, jdu. Mezitím mám spoustu času na spaní.

Ale i když ještě nepostavili tu mašinku, rozhodně vymysleli pár věcíček, které nám ulehčují práci. Ten oblek například. Není nutné ho tu popisovat, protože všude je plno jeho obrázků. Vypadáte v něm jako velká ocelová gorila ozbrojená zbraněma gorilí velikosti. (Možná proto seržant většinou začíná své připomínky: "Vy opičáci -" I tak je dost pravděpodobné, že Caesarovi seržanti používali stejnou poklonu.) Obleky jsou ale značně silnější než gorily. Kdyby si začal M. P. vyměňovat s gorilou objetí, skončila by gorila mrtvá, rozmáčkнутá a M. P. a jeho oblek by neměli ani škrábnutí.

O "svalech", pseudomuskulatuře se furt píše, ale je to řízení celé té síly, o čem by se mělo psát. Nejgeniálnější na něm je to, že oblek nemusíte řídit, prostě si ho jenom oblíknete jako šaty, jako kůži. Každý plavidlo se musíte naučit řídit, což zabere řadu času, úplnou novou sadu reflexů, odlišný a umělý způsob myšlení. I k ježdění na kole potřebujete čas, abyste získali obratnost, která se tolik liší od chůze, zatímco kosmická loď - ó, Bože! nechtěl bych žít tak dlouho. Kosmické lodě jsou pro akrobaty, co jsou zároveň matematici.

Ale oblek jenom máte na sobě.

Má dva tisíce liber, zhruba, plně vystrojený - a přesto když si ho úplně poprvé natáhnete, můžete okamžitě chodit, běhat, skákat, lehat si, zdvihnout vejce a nerozbít ho (to chce trochu praxe, ale všechno se cvikem zlepšuje), tancovat jig (pokud jig umíte tancovat, totiž bez obleku) - rovnou přeskochit nejbližší barák a přistát zlehka jako pírkó.

Tajemství leží v negativní zpětné vazbě a zesílení. Nechtějte po mně, abych vám namaloval schéma jeho obvodů, to neumím. Ale pochopil jsem, že někteří velmi dobří koncertní houslisti taky neumí postavit housle. Zvládám polní údržbu a opravy a kontrolu tří set sedmačtyřiceti položek od "vypnuto" po připraven k použití, a to je všechno, co se od hloupého M. P. očekává. Ale když je mému obleku opravdu zle, zavolám doktora - doktora věd (inženýra přes elektromechaniku), což je aktivní důstojník od námořnictva, obvykle poručík (čti "kapitán" v našich šaržích), a je součástí personálu lodí pro dopravu vojska - nebo je přinucen být u plukovního velitelství v táboře Currie, pro námořníka osud-horší-než-smrt.

Ale pokud se opravdu zajímáte o popisky, obvody a schémata fyziologie obleku, většinu z nich najdete (odtajněné části) v každé větší veřejné knihovně. Ta menší, tajná, část, pro tu se musíte obrátit na spolehlivého agenta nepřítele - říkám "spolehlivýho", protože špióni jsou divná cháska, určitě vám prodá to, co můžete najít volně v knihovně.

Tady máte, jak to funguje, ovšem bez nákrešů. Uvnitř obleku je hromada tlakových čidel, stovky. Přitisknete hřbet ruky, oblek to ucítí, znásobí, odtlačí vás, aby dostal z čidla tlak, který mu dává příkaz zatlačit. Je to matoucí, ale negativní zpětná vazba je vždycky matoucí, když se s ní setkáte poprvé, přestože to vaše tělo provádí od chvíle, kdy jste jako dítě přestali bezmocně kopat nohama. Malé děti se to ještě pořád učí, proto jsou tak neohrabané. Dorostenci a dospělí to dělají každý den a nevědí, že se to vůbec kdy učili - a člověk s Parkinsonovou nemocí si zničil k tomu určené obvody. Oblek má zpětnou vazbu, která způsobuje, že kopíruje každý váš pohyb, přesně - ale s větší silou.

Kontrolovanou silou... síla kontrolovaná bezmyšlenkovitě. Skočíte, ten těžký oblek skočí, ale výš, než byste dokázali skočit sami. Odskočíte opravdu silně, oblekové trysky se do toho vloží a znásobí pohyb "svalů" na nohách obleku, dají vám třítryskový šťouch, přičemž osa tlaku prochází vašim těžištěm. Takže přeskochíte ten vedlejší barák. Což znamená, že jdete dolů stejně rychle, jako jste šli nahoru... oblek to zaregistruje pomocí zařízení pro vzdálenost & přibližování (druh prostoduchého radaru podobného přibližovací pojistce), a tím pádem se do toho trysky vloží znova, přesně tolik, aby vám utlumily přistání a vy jste na to vůbec nemuseli myslet.

A tohle je na energetickém obleku ta pravá krása: nemusíte o něm přemýšlet. Nemusíte ho řídit, pilotovat, zaměřovat nebo obsluhovat; jenom si ho navlíknete a on přijímá rozkazy rovnou od vašich svalů, dělá pro vás to, co se vaše svaly snaží dělat. To vám nechává celou mysl volnou k manipulaci se zbraněmi a k pozorování, co se děje kolem vás... což je pro pěšáka, který chce umřít ve vlastní posteli, to nejdůležitější. Když ověsíte zabláceného kluka hromadou udělatek, který si musí pořád hlídat, někdo s mnohem jednodušším vybavením - řekněme kamennou sekýrou - se k němu připlíží a usekne mu hlavu, zatímco on se bude pokoušet odečíst nějaký údaj.

Taky jsou tam zabudované "oči" a "uši", aby vám pomáhaly, aniž by odváděly vaši pozornost. Řekněme, že máte tři zvukové obvody, běžné v průzkumnickém obleku. Frekvenční kontrola k udržení taktického utajení je hrozně složitá, nejmíň dvě frekvence pro každý obvod, obě nezbytné pro jakýkoliv signál, a každá kmitá pod dohledem cesiových hodin sladěných s protějškem na mikromikrosekundy - ale tohle všechno vůbec není vaše starost. Chcete, aby obvod A zavolal vašeho velitele družstva, jednou skousnete - pro obvod B dvakrát - a tak dál. Mikrofon je přilepen na krku, sluchátka v uších tak, že nemůžete vypadnout, jenom mluvíte. Kromě toho vám vnější mikráky umístěné na obou stranách přilby umožňují stereoposlech vašeho nejbližšího okolí, jako byste na hlavě nic neměli - nebo můžete potlačit každého hlučného souseda prostým otočením hlavy, a tak nepřijdete o to, co říká váš velitel čtyry.

Protože vaše hlava je jediná část vašeho těla, která se nepodílí na tlakovém ovládní oblekových svalů, používáte hlavu - žvýkací svaly, tvář, krk - na přepínání tlačítek, takže vám ruce zůstávají volné k boji. Tvářové destičky ovládají všechny vizuální displeje stejně, jako čelist ovládá audio. Všechny displeje se promítají na zrcadlovou plochu před vaším čelem, všechna práce se odehrává nahore a vzadu za vaší hlavou. Kvůli tomuhle zařízení v přilbě vypadáte jako

gorila s vodnatelností mozku, ale, s trochou štěstí, váš nepřítel nebude žít dost dlouho, aby se cítil dotčen vašim vzhledem. Je to velice výhodné uspořádání, můžete se procvakat několika typy radarových displejů rychleji, než přehodíte TV kanál, abyste se vyhnuli reklamám - zjistit vzdálenost & zaměření, zaměřit šéfa, zkontrolovat své podřízené, cokoliv.

Když pohodíte hlavou jako kůň po mouše, vaše infradalekohledy vám vyjedou na čelo - pohodíte znova a sjedou dolů. Když upustíte svůj raketomet, oblek ho chytí a podrží vám ho, dokud ho zase nepotřebujete. Nemá smysl diskutovat o kohoutcích s vodou, dodávce vzduchu, gyroskopech apod. - smysl všech těchto zařízení je stejný: umožnit vám soustředit se na vaše řemeslo řezníka.

Jasně, že tyhle věci vyžadují praxi, a vy cvičíte tak dlouho, dokud pro vás není nalezení správného obvodu stejně automatické jako třeba čištění zubů a tak. Ale mít oblek jenom na sobě a chodit v něm skoro žádnou praxi nevyžaduje. Trénujete skoky, protože i když to provádíte úplně přirozeně, skáчете výš, dál a letíte dýl. To vyžaduje nový způsob orientace, ty vteřiny ve vzduchu se dají využít - vteřiny jsou v boji nezaplacené klenoty. Zatímco letíte, můžete odečíst vzdálenost & náměr, zvolit terč, vysílat & přijímat, vypálit, nabít, rozhodnout se skočit znova bez přistání a přepnout automatiku, aby znovu nahodila trysky. Tohle všechno můžete udělat při jednom skoku, tedy pokud máte praxi.

Ale obecně vzato silový pancíř nevyžaduje praxi, prostě to pro vás dělá, stejně jako to děláte vy, akorát líp. Kromě jediné věci - nemůžete se podrbat. Jestli někdy najdu oblek, který mě nechá se podrbat na zádech, ožením se s ním. Existují tři hlavní typy M. P. pancíře: útočný, velitelský a průzkumnický. Průzkumáci mají obleky hrozně rychlé a s velkým doletem, ale jsou jenom lehce opancéřované. Velitelské obleky jsou nappány věcmi k pohybu a skákání, jsou rychlé a skáčou vysoko, mají třikrát víc komunikačních & radarových budíků než ostatní a samozaměřovač, setrvačný. Útočné jsou pro nás, pro ty kluky s ospalým vzezřením - popravčí.

Jak už jsem možná říkal, zamiloval jsem se do silového pancíře, přestože mi první setkání vyneslo vykloubené rameno. Od té doby byl pro mě každý den, kdy můj oddíl dostal povolení cvičit s obleky, svátkem. V den, kdy jsem to zvorál, jsem měl jakoby seržantské prýmký jakoby velitele oddílu a měl jsem simulované atomové rakety pro použití v simulované tmě proti simulovanému nepříteli. To byl ten problém, všechno bylo simulované - ale od vás se požaduje, že se budete chovat, jako by to bylo opravdové.

Ustupovali jsme - tím myslím, že "jsme postupovali vzad" - a jeden instruktor odpojil rádiem jednomu z mých mužů přívod energie, a udělal tak z něho těžce raněného. Podle M. P. řádů jsem nařídil vyzvednutí a cítil jsem se docela pyšně, že se mi povedlo ten rozkaz vydat dřív, než se můj číslo dvě utrhl a šel to udělat sám, a otočil jsem se, abych provedl další věc, podle řádů, totiž udělat simulovanéj atomovej bengál k odstrašení simulovanýho nepřitele, který nás mohl dopadnout.

Naše křídlo se stáčelo a ode mě se očekávalo, že vystřelím našikmo, s dostatečnou rezervou na ochranu svých mužů před výbuchem a zároveň dost blízko, aby to těm lumpům způsobilo trable. Stále v pohybu, samozřejmě. Přemísťování v terénu i samotný problém jsme probrali předem, pořád jsme byli jenom bažanti - jediná předpokládaná změna byli ranění.

Řády vyžadovaly radarem přesně zaměřit vlastní muže, které by výbuch mohl zasáhnout. Tohle všechno se muselo udělat rychle a já pořád ještě nebyl moc dobrý na čtení těch malejch radarovejch displejků. Zašvindloval jsem jenom trošičku - odsunul jsem dalekohledy a podíval se prostýma očima v plném denním světle. Měl jsem spoustu místa. Kruci, já viděl jedinýho muže, který by mohl být zasažen, půl míle daleko, a já měl jenom mizernou mříavou vysoce explozivní raketku, která měla udělat akorát spoustu kouře a nic moc jinýho. Takže jsem namířil od oka, popadl odpalovač raket a odpálil.

Pak jsem odskočil a cítil se skvěle - neztratil jsem ani vteřinu.

A ještě ve vzduchu mi odpojili energii. To vám neublíží, je to zpožděná akce, která se projeví až při přistání. Dopadl jsem na zem a tam jsem se ve dřepu zapíchl, gyroskopy mě držely ve svislé poloze, ale nemohl jsem se pohnout. Nezkoušíte se nepohnout, když trčíte v tuně kovu a máte odpojenou energii.

Místo toho jsem se proklínal - nemyslel jsem si, že by ze mě udělali raněného, když jsem tomu měl velet. Krucipísek atd. Měl jsem vědět, že seržant Zim bude velitele oddílu sledovat.

Přítíl se ke mně a soukromě si se mnou promluvil. Naznačoval mi, že bych třeba mohl dostat práci jako uklízeč, protože jsem na umejvání špinavýho nádobí příliš pitomej, neobratnej a neopatrněj. Probral moji minulost a pravděpodobnou budoucnost a pár dalších věcí, o kterých jsem nechtěl nic slyšet. Zakončil to bezvýrazně: Jak by se ti líbilo, kdyby plukovník Dubois viděl, cos vyvedl?"

Pak odešel. Zůstal jsem tam celý skrčený ještě další dvě hodiny, než skončilo cvičení. Oblek, který býval lehký jako pírko, pravý sedmimilový boty, mi připadal jako železná panna. Nakonec se pro mě Zim vrátil, zapojil energii a vyrazili jsme plnou rychlostí k velitelskému.

Kapitán Frankel toho napovídal mň, ale víc to řálo. Odmíchl se a dodal tím monotónním hlasem, co ho důstojníci používají k citování řádů: "Můžete žádat proces u vojenského soudu, pokud se tak rozhodnete. Co říkáte?" Polkl jsem a řekl: "Ne, pane!" Až do téhle chvíle mi nedošlo, v jak velkým průšvihů vlastně vězím.

Zdalo se, že se kapitán Frankel trochu uvolnil. "Pak tedy uvidíme, co k tomu řekne velitel pluku. Seržante, odvedte vězně." Rychle jsme kráčeli ke štábu pluku a já jsem se poprvé setkal s velitelem pluku tváří v tvář - to už jsem si byl jistý, že mě soud nemine, ať už se stane cokoliv. Ale pamatoval jsem si dobře, jak se Ted Hendrick do jednoho takového sám vemluvil, tak jsem neřikal nic.

Major Malloy mi řekl celkem pět slov. Po tom, co vyslechl seržanta Zima, řekl tři z nich: "Je to pravda?"

A já jsem odpověděl: "Ano, pane," čímž skončila moje účast.

Major Malloy řekl kapitánu Frankelovi: "Je zde nějaká možnost jak zachránit tohoto muže?"

Kapitán Frankel odpověděl: "Myslím, že ano, pane."

A major Malloy řekl: "Takže se pokusíme o administrativní potrestání," otočil se ke mně a řekl:

"Pět ran."

No, rozhodně mě v tom nenechali dlouho. Patnáct minut poté dokončil doktor kontrolu mého srdce a seržant stráže mi podal tu speciální košili, která se dá strhnout, aniž se musí převlíkat přes ruce - zipy od krku dolů k zápěstím. Právě zazněl signál k nástupu. Cítil jsem se mimo, neskutečně... což, jak jsem zjistil, je jeden ze způsobů, jak se projevuje smrtelný děs. Noční můra -

Zim přišel do strážního stanu těsně po skončení signálu. Kouknul na seržanta stráže - desátníka Jonese - a Jones vypadl ven. Zim ke mně přistoupil a strčil mi něco do ruky. "Skousněte to," řekl tiše. "Pomáhá to. Já to vím."

Byl to gumový roubík, jaký používáme na ochranu zubů při nácviku boje muže proti muži. Dal jsem si ho do pusy. Dali mi náramky a vyvedli mě ven.

Rozkaz zněl: "- v simulovaném boji, obrovská nedbalost, jež by ve skutečném boji způsobila smrt dalšího vojáka." Strhli ze mě košili a připoutali mě.

Tohle je velice zvláštní: bičování není tak těžký dostávat, jako dívat se na to. Nemyslím tím, že je to legrace. Bolí to víc než všechno ostatní, co se mi kdy stalo, a to čekání mezi ránami je ještě horší než rány samotný. Ale roubík mi pomohl a ten jediný výkřik, kterej mi unikl, přes něj nikdy nepřešel.

A tohle je taky divné: Nikdo se o tom přede mnou ani nezminil, dokonce ani bažanti. Pokud jsem si všiml, tak se mnou Zim a ostatní instruktoři jednali stejně jako před tím. Okamžikem, kdy mi doktor napatlal rány a řekl mi, abych se vrátil zpátky do služby, všechno skončilo, úplně. Dokonce jsem ten večer dokázal i něco sníst a předstírat, že se u stolu účastním obvyklého zívání.

A ještě k administrativnímu potrestání: nezůstane vám černá tečka. Tyhle záznamy se na konci základního výcviku zničí a vy začínáte čistí. Jediný záznam je ten, který se nejvíc počítá.

Nikdy na to nezapomenete.

Vyučuj mladého podle způsobu cesty jeho;  
nebo když se i zestará, neuchýlí se od ní

- Kniha Přísloví XXII:6

## KAPITOLA OSMÁ

Byli i další zmrskaní, ale bylo jich zatraceně málo. Hendrick byl z našeho pluku jediný, kdo k tomu byl odsouzen válečným soudem, ostatní byly administrativní tresty, jako ten můj, a pro mrskání bylo nezbytné projít celou cestu až k veliteli pluku - což podřízenému veliteli připadalo nechutný, abych to vyjádřil jemně. I pak major Malloy spíš dotyčného vykopnul, "propuštění pro nežádoucí chování", než aby nechal vztyčit bičovací kůl. Určitým způsobem je administrativní mrskání tou nejmenší poklonou; znamená totiž, že si vaši nadřízení myslí, že existuje slabounká možnost, že byste mohli mít charakter, z kterýho se nakonec nechá udělat voják a občan, přestože to v tom okamžiku na to nevypadá.

Já jsem byl jediný, kdo dostal plný administrativní trest, nikdo z ostatních nedostal víc než tři rány. Nikdo se taky nedostal tak blízko k civilu, ale ještě jsem proklouzl. Je to určitý sociální postavení. Nedoporučuju ho.

Ale měli jsme jiný případ, mnohem horší než můj nebo Teda Hendricka - opravdu nechutný. Jednou vztyčili šibenici. Koukejte, nechápejte to špatně. Ten případ doopravdy neměl co dělat s armádou. Zločin se nestal v táboře Currie a rozmíst'ovací důstojník, který toho kluka přijal k M. P., by měl jít pořádně do sebe.

Dezertoval, jenom dva dni po příjezdu do Currie. Divný, že jo, ale nic v tom případě nedávalo smysl - proč nepožádal o propuštění? Dezerce je přirozeně jedno z "jedenatřiceti tvrdejších přistání", ale armáda za ni nepředepisuje trest smrti, pokud zde nejsou nějaké zvláštní okolnosti, jako "tváří v tvář nepříteli" nebo něco jiného, co vede k tomu, že se z neformálního propuštění stane něco, co se nedá přejít.

Armáda se nenamáhá s hledáním dezertérů a jejich taháním zpátky. Tohle má hlubokej smysl. My všichni jsme

dobrovolníci, jsme M. P., protože jima chceme být, jsme hrdý na to, že jsme M. P. a M. P. je hrdá na nás. Pokud to někdo takhle necítí, od svých plochejch nohou až k svým chlupatým uším, nechci ho mít vedle sebe v rojnici, až půjde do tuhé. Jestli to koupím, chci mít kolem sebe chlápky, co mě vyzvednou, protože oni jsou M. P. a já jsem M. P. a moje kůže pro ně znamená zrovna tolik, co jejich vlastní. Nechci tam žádný náhražkový vojáček se stáhnutým ocasem a zdrhající pryč, když se zábava stane poněkud tvrdou. Je mnohem bezpečnější jít proti ostrý palbě s mezerou v rojnici než mít vedle sebe rádobyvojáka, co si pěstuje "brancecký" syndrom. Takže když utečou, nechte je běžet, je to ztráta času a peněz, vláčet se s nimi zpátky.

Jasně, většina z nich se vrátí, i když jim to může trvat roky - v kterémžto případě jim armáda věnuje jejich padesát ran, místo aby je pověsili, a nechá je jít. Předpokládám, že to jednomu musí jít na nervy, být uprchlík, když kolem je každý buď občan, nebo má povolení k pobytu, i když se je policie nesnaží hledat. "Proklet je uprchlík, kterého nikdo nepronásleduje." Touha se přihlásit, přijmout svůj díl a znova se volně nadechnout musí být postupně nesnesitelná. Ale tenhle kluk se sám nepřihlásil. Byl pryč čtyři měsíce a pochybuju, že by si ho pamatovali i u jeho vlastní rot, když s nimi byl jenom pár dní, nejspíš to bylo jenom takové jméno bez tváře, "Dillinger N. L.", kterého museli při ranním nástupu hlásit den za dnem jako nepřítomného bez povolení.

Pak zabil holčičku.

Byl chycen a souzen místním soudem, ale kontrola totožnosti ukázala, že je to voják, museli informovat ministerstvo a náš velící generál se do toho okamžitě vložil. Vrátili ho k nám, protože vojenský zákon a pravomoc mají přednost před civilním právem.

Proč se s tím generál otravoval? Proč tu práci nenechal udělat místního šerifa?

Aby nám "dal lekci"?

Vůbec ne. Jsem si jistě, že si náš generál nemyslel, že by se někdo z jeho chlapců potřeboval pozvracet, jenom aby nezabil další holčičky. Teď věřím, že by nás toho pohledu ušetřil - kdyby to bylo možné.

Dostali jsme lekci, i když to tak tenkrát nikdo nemyslel, je to jedna z těch, co potřebují dlouhou dobu, než se ponoří tak hluboko, až se stanou druhou přirozeností: M. P. se o své věci stará - a nezáleží na tom, o jaký. Dillinger patřil k nám, ještě pořád byl v našich záznamech. I když jsme o něj nestáli, i když se k nám nikdy neměl dostat, i když bychom byli mnohem šťastnější, kdybychom se ho mohli zříct, byl to člen našeho pluku. Nemohli jsme ho smést a nechat to vyřídít šerifa tisíc mil daleko. Když se to musí udělat, muž - opravdový muž - svého psa zastřelí sám, nenajme si na to zázrak, který by to za něj ukladil. Plukovní záznamy říkaly, že Dillinger je náš, takže bylo naší povinností se o něj postarat.

Ten večer jsme na shromaždiště pochodovali pomalým krokem, šedesát taktů za minutu (dost těžký udržet krok, když jste zvyklí na stočtyřicet), za zvuků Hymny za neoplakávané. Pak přivedli Dillingera oblečeného do parádní uniformy, tak jako my, a za doprovodu Danny Deever ho zbavili všech distinkcí, dokonce knoflíků a baretu, nechali ho v rudohnědém a bleděmodrém obleku, který už nebyl uniformou. Chvilí vířily bubny a byl konec.

Přehlídka i cesta zpátky proběhly v poklusu. Nemyslím, že někdo omdlel nebo že by se někomu udělalo opravdu špatně, i když většina nás ten večer toho moc nesnědla a ještě nikdy jsem v jídelně neslyšel takový ticho. Ale přesto, jak to bylo hrozný (poprvé jsem viděl smrt, stejně jako většina ostatních), nebyl to takový šok jako zmrskání Teda Hendricka - myslím tím, že jste si nemohli představit sebe na jeho místě, neměli jste pocit: "To jsem moh být já." Nepočítaje v to spíše administrativní delikt, jakým byla dezerce, Dillinger spáchal nejmenší čtyři hrdelní zločiny, i kdyby jeho oběť bývala přezila, stejně by tančil Danny Deevera za ostatní tři - únos, vymáhání výkupného, zločinný zanedbání, atd.

Necítil jsem k němu žádný sympatie a pořád je necítím. Ta stará prűpovídka, že "Chápat znamená odpouštět" je pěkně nesmysl. Čím víc některý věci chápete, tím víc si je hnusíte. Moje sympatie patří Barbaře Anne Enthwaiteové, kterou jsem nikdy neviděl, a jejím rodičům, kteří svoji malou holčičku už nikdy neuvidí.

Když ten večer kapela odložila své nástroje, začali jsme držet třicetidenní smutek za Barbaru a za naši potupu, naše prapory byly zahalené do černého, nástupy bez hudby, pochody bez zpěvu. Jen jednou jsem slyšel, jak si kdosi stěžuje, a jinej bažant se ho okamžitě zeptal, jak by se mu líbilo dostat pořádnou do zubů. Jasně, nebyla to naše chyba, ale naše práce je chránit malý holčičky, ne je zabíjet. Náš pluk byl potupen, museli jsme ho očistit. My jsme byli potupeni a my se cítili potupení.

Tu noc jsem se snažil vydumat, jak by se dalo takovej věc zabránit. Samozřejmě se to dneska stává jenom zřídka - ale i jedenkrát je jednou navíc. Nikdy jsem nenašel uspokojivou odpověď. Tenhle Dillinger - vypadal jako každý jiný a jeho chování a záznamy nemohly být příliš špatný, jinak by se na prvním místě nikdy do tábora Currie nedostal.

Předpokládám, že to byl jeden z těch patologických typů, co se o nich dočtete - nedají se poznat předem.

No, i když neexistuje způsob, jak tomu zabránit poprvé, určitě byl způsob, jak tomu zabránit podruhé. A ten jsme použili.

Jestli Dillinger chápal, co dělá (což se zdá neuvěřitelný), tak dostal, co si zasloužil... akorát byla škoda, že netrpěl tolik jako Barbara Anne - prakticky netrpěl vůbec.

Ale předpokládejme, což se zdá pravděpodobnější, že byl takovej šílenec, že si ani neuvědomoval, že dělá něco špatného? Co pak?

No, vztekly psy přece taky stílíme, ne? Jistě, ale být takovejhle šílenec je nemoc -

Viděl jsem akorát dvě možnosti. Buď se nedal vyléčit - v tom případě mu bylo líp mrtvému pro jeho vlastní dobro a bezpečnost ostatních -, nebo se měl léčit a uzdravit. V tom případě (zdálo se mi), kdyby se někdy stal natolik přičetným pro civilizovanou společnost... a přemýšlel o tom, co udělal, když byl, "nemocnej" - co jiného by mu zbývalo, než sebevražda? Jak by mohl žít s tím vědomím?

A co kdyby uprchl předtím, než by byl vyléčen, a udělal to znova? A možná ještě jednou? Jak vysvětlíte tohle

zarmouceným rodičům? Vzhledem k jeho trestnímu rejstříku? Viděl jsem jenom jednu odpověď.

Najednou jsem zjistil, že si přemílám diskusi v naší třídě při hodině dějepisu a morální filozofie. Pan Dubois hovořil o nepokojích, které předcházely rozpadu Severoamerické republiky, tenkrát v 20. století. Podle něj byly doby, těsně předtím, než se spláchly do kanálu, kdy takové zločiny jako Dillingerův, byly stejně běžné jako psi rvačky. Teror se nevyskytoval jenom v Severní Americe - taky v Rusku a na Britských ostrovech, stejně jako leckde jinde. Ale vrcholu dosáhl v Severní Americe krátce předtím, než se všechno rozpadlo na kusy.

"Zákona dbali lidé," říkal nám Dubois, "se téměř neodvažovali vstoupit v noci do veřejného parku. Riskovali by tím útok smečky dětí ozbrojených řetězy, noži, doma vyrobenými zbraněmi, obušky... zranění, přinejmenším, oloupení zcela jistě, celoživotní invalidita pravděpodobně - či dokonce smrt.

Tak to šlo léta, rovnou k válce mezi rusko-angloamerickou Aliancí a čínskou Hegemonií. Vraždy, toxikomanie, krádeže, útoky a vandalismus byly běžnou věcí. A nejen v parcích - tyto věci se děly také v ulicích za denního světla, na školních hřištích, dokonce i ve školních budovách. Ale parky byly tak nebezpečné, že se jim slušní lidé po setmění vyhýbali."

Pokoušel jsem si tyhle věci představit na naší škole. Prostě to nešlo. Ani v našich parcích. Park byl místo pro zábavu, ne pro ubližování. A být v jednom z nich zabíjet - "Pane Dubois, to oni neměli policii? Nebo soudy?"

"Měli mnohem více policistů, než máme my. A více soudců. Všechny přepracované."

"Myslím, že to nechápu." Kdyby v našem městě udělal kluk něco jen z púlky tak špatného... no, on a jeho tatík by byli zmrskáni vedle sebe. Ale takový věci se prostě nestávaly.

Pak mě pan Dubois požádal: "Definujte mladistvého delikventa."

"Á, jedno z těch děcek - ti, co tloukli lidi."

"Špatně."

"Co? Ale v učebnici se říká -"

"Omlouvám se. Ve vaší učebnici toto opravdu stojí. Ale říkat ocasu noha ještě neznamená, že to je správné. Mladistvý 'delikvent' je protimluv, jenž dává klíč k jejich problému a jejich neschopnosti jej vyřešit. Vychovával jste někdy štěně?"

"Ano, Pane."

"Propašoval jste je někdy do domu?"

„Err... ano, pane. Nakonec." Byla to moje váhavost, která způsobila, že moje matka nařídila, že psi musí zůstat venku.

"Aha, ano. Když vaše štěně udělalo chybu, rozzlobilo vás to?"

"Cože? No, ono přece nevědělo co a jak, bylo to jenom štěně."

"Co jste udělal?"

"No, vynadal jsem mu, vymáchal mu v tom nos a naplálal mu."

"Ono vám jistě nerozumělo ani slovo, že?"

"Ne, ale chápalo, že se na ně zlobím."

"Ale právě jste řekl, že jste nebyl rozzloben."

Pan Dubois měl iritující způsob jak člověka plést. "Ne, ale ono si muselo myslet, že se zlobím. Muselo se učit, ne?"

"Připouštím. Ale když už jste mu objasnil, že se to nedělá, jak jste mohl být tak krutý a ještě je uhodit? Řekl jste, že to ubohé zvíře nevědělo, že provádí něco špatného. Přesto jste mu způsobil bolest. Ospravedlňte se! Nebo jste sadista?"

Tenkrát jsem nevěděl, co to sadista je - ale znal jsem štěňata. "Pane Dubois, to musíte udělat! Vynadáte mu, takže ví, že je v průšvih, vymácháte mu v tom nos, takže bude vědět, jaké průšvih myslíte, a naplácáte mu, takže si to příště zatraceně rozmyslí - a musíte to udělat hned! Potrestat ho později už není k ničemu, jenom ho popletete. I tak se z jedny lekce nepoučí, takže ho hlídáte, přistihnete ho znovu a naplácáte mu ještě víc. Naučí se to hezky rychle. Ale jenom mu vynadat je plýtvání dechem." Pak jsem dodal: "Hádám, že jste štěně nikdy nevychovával."

"Spousty. Teď právě vychovávám jezevčíka - vašimi metodami. Vraťme se k oněm mladistvým delikventům. Ti nejhorší byli v průměru o něco mladší, než jste vy v této třídě... a svoji kariéru začínali často ještě mladší. Nesmíme zapomenout na to štěně. Tyto děti byly často chyceny, policie jich každý den zavírala spousty. Dostaly vynadáno? Ano, často velice. Vymáchal jim v tom někdo nos? Zřídka. Noviny a úřední orgány často držely jejich jména v tajnosti - na mnoha místech to zákon pro zločince pod osmnáct let vyžadoval. Dostaly nasekáno? Rozhodně nikoliv! Mnoho jich nikdy nedostalo výprask ani jako malé děti, existovala rozšířená domněnka, že výprask nebo jakékoliv potrestání způsobující bolest, působí dítěti trvalou psychickou újmu."

(Napadlo mě, že můj otec o týchle teorii v životě neslyšel.)

"Tělesné tresty ve školách byly zakázány zákonem," pokračoval pan Dubois. "Mrskání bylo jako rozsudek soudu uzákoněno jen v jedné malé provincii Delaware, a i tam jen za několik málo zločinů a málokdy používáno. Bylo to pokládáno za 'krutý a zvláštní trest'."

Dubois uvažoval nahlas: "Nerozumím námitkám proti 'krutému a neobvyklému trestu'. I když by soudce měl být shovívavý, jeho výroky by měly zločince nechat trpět, protože jinak to není trest - a bolest je základní mechanismus, zabudovaný v nás během milionů let vývoje, jenž nás chrání tím, že nás varuje v okamžiku, kdy něco ohrožuje naše přežití. Proč by měla společnost odmítat takovýto vysoce vyvinutý mechanismus přežití? Nicméně bylo toto období zatíženo předvědeckými a pseudopsychologickými nesmysly.

A k tomu 'neobvyklému', trest musí být neobvyklý nebo není k ničemu." Ukázal svým pahýlem na jiného kluka: "Co se stane, když štěněti nasekáte každou hodinu?"

"A ... asi se zblázní!"

"Pravděpodobně. Rozhodně je to ničemu nenaučí. Jak je tomu dlouho, kdy ředitel této školy naposledy musel na žáka použít rákosku?"

"No, nejsem si jistý. Asi dva roky. To děcko, co -"

"Na tom nezáleží. Je to dostatečně dlouho. Znamená to, že takovýto trest je natolik neobvyklý, aby byl významný, odstrašující a poučný. Zpět k oněm mladým zločincům - Pravděpodobně nebyli jako malé děti trestáni, zcela určitě nebyli za své zločiny zmrskáni. Obvyklý postup byl: za první přestupek varování vyhubování, často bez soudu. Za další přestupky trest vězení, leč často s odložením trestu a mladistvý propuštěn na podmínku. Chlapec mohl být mnohokrát zadržen a několikrát odsouzen, než byl potrestán - a i potom to bývalo jen vězení, kde seděl s dalšími takovými, od nichž se naučil dalším zločinným návykům. Pokud se ve vězení vyhýbal potížím, obvykle se mohl vyhnout i většině tohoto mírného trestu a být propuštěn na podmínku - 'na čestné slovo' v žargonu oněch dob. Tento neuvěřitelný postup mohl pokračovat léta, zatímco jeho zločiny se stávaly častějšími a horšími, a nenásledoval za ně trest kromě nudného - leč pohodlného - vězení, a to jen někdy. Pak náhle, obvykle podle zákona při jeho osmnáctých narozeninách, se z tohoto 'mladistvého delikventa' stal dospělý zločinec - často už během několika týdnů nebo měsíců skončil v cele smrti, kde čekal na popravu za vraždu. Vy -"

Zase vybral mě. "Dejme tomu, že svému štěněti jen vyhubujete, nikdy je nepotrestáte a necháte je dělat doma neplechu... a občas je zavřete venku do boudy, ale brzy je necháte se vrátit do domu s varováním, aby to příště nedělalo. Pak si jednou uvědomíte, že je to již dospělý pes a stále ještě není vychován - pročež vytáhnete pistoli a na místě ho zastřelíte. Poznámký, prosím?"

"No... to je nejpitoměší způsob, jak vychovávat psa, o kterém jsem kdy slyšel!"

"Souhlasím. Nebo dítě. Či by to byla chyba?"

"No... no, moje, hádám."

"Opět souhlasím. Leč nehádám."

"Pane Dubois," vyhrkla jedna dívka, "ale proč? Proč nenaplácali malým dětem, když to potřebovaly, a ty větší, když si to zasloužily, nepřetáhli pořádně řemenem - takovouhle lekci by určitě nezapomněly? Myslím, když udělaly něco opravdu zlého. Proč ne?"

"Nevím," odpověděl zasmušile, "kromě toho, že časem prověřená metoda vštěpování sociálního vědomí a úcty do duší mladých se nezamlouvala předvědeckým pseudoodborníkům, kteří sami sebe nazývali 'sociálními pracovníky' nebo někdy 'dětskými psychology'. Pro ně to bylo zjevně příliš jednoduché, protože to uměl každý, používat pouze trpělivost a rozhodnost potřebné při výchově štěněte. Občas by mě zajímalo, zda neměli vrozený zájem o nepořádek - ale to je nepravděpodobné, dospělí téměř vždy jednají na základě vědomých 'nejvyšších pohnutek', ať už je jejich chování jakékoliv."

"Ale - dobrý Bože!" odpověděla dívka. "Nelíbí se mi dostávat nářez o nic víc než každému jinému dítěti, ale když to potřebuju, máma to provede. Když jsem jedinkrát dostala výprask ve škole, dostala jsem doma další - a to už je moc a moc let. Nečekám, že by mě někdy přitáhli před soudce a odsoudili k mrskání, dáte si na sebe pozor a takový věci se vám nikdy nestanou. Na našem systému nevidím nic špatného, je to mnohem lepší než se bát vyjít ze dveří, aby vás někdo nezabil - no, to je příšerný!"

"Souhlasím. Mladá dámo, tragický omyl toho, co lidé v dobré víře dělali, v rozporu s tím, co si mysleli, že dělají, jde velmi hluboko. Neměli žádnou vědeckou teorii morálky. Měli teorii morálky a snažili se podle ní žít (radši bych se neměl pošklebovat jejich motivům), ale jejich teorie byla mylná - z jedné poloviny zmatené přání, z druhé rozumem vysvětlované šarlatánství. Čím více tomu věřili, tím více je to zavádělo na scestí. Víte, předpokládali, že člověk má morální instinkty."

"Pane? Myslím - Ale on ho má! Já ho mám."

"Ne, má drahá, vy máte vypěstované svědomí, velice pečlivě cvičené. Člověk nemá žádný morální instinkt. Nerodí se se smyslem pro morálku. Vy jste se s ním nenarodili, já taky ne - a štěně taky ne. My smysl pro morálku získáváme, pokud ano, tak cvičením, zkušeností a tvrdou prací myslí. Tito nešťastní mladiství zločinci se rodili bez něj tak jako vy a já a neměli žádnou možnost nějaký ziskat, jejich zkušenosti to nedovolovaly. Co je 'smysl pro morálku'? Je to pečlivé zpracování instinktu přežít. Instinkt přežít je sám lidskou přirozeností a každá stránka našich osobností se z něj odvíjí. Cokoliv se s ním dostane do rozporu, vede dříve či později k odstranění jedince a pak se neobjeví v dalších generacích. Tato pravda je matematicky prokazatelná, kdekoli ověřitelná, je to jediný věčný imperativ řídící vše, co děláme. Ale instinkt přežít," pokračoval, "může být vypěstován do motivací jemnějších a mnohem komplexnějších než slepé zvířecí nutkání jedince zůstat naživu. Mladá dámo, to, co mylně nazýváte 'morálním instinktem', je vašimi rodiči vštěpená pravda, že přežití se může řídit silnějšími příkazy než vaše vlastní osobní přežití. Přežití vaší rodiny, například. Vašich dětí, až je budete mít. Vašeho národa, jestli se propracujete tak vysoko na stupnici. A tak dále. Vědecky ověřitelná teorie morálky musí být zakotvena v instinktu jednotlivce přežít - a nikde jinde! -, musí přesně popisovat hierarchii přežití, na každé úrovni si všimnout motivací a řešit všechny rozpory."

My již takovou teorii máme, můžeme řešit každý morální problém na jakékoliv úrovni. Sobeckost, lásku k rodině, povinnost k vlasti, odpovědnost k lidské rase - dokonce vyvíjíme přesnou etiku pro mimolidské vztahy. Všechny morální problémy mohou být znázorněny jedním nepřesným citátem: 'Větší lásky nemá žádný člověk než kočičí matka umírající při obraně svých kot'at.' Jak jednou pochopíte problém stojící před tou kočkou a to, jak jej ona vyřešila, tehdy budete připraveni zkoumat sami sebe a zjistit, jak vysoko jste schopni se vyšplhat po žebříku morálky."

Tito mladiství zločinci skončili velice nízko. Zrozeni pouze s instinktem přežít, nejvyšší morální hodnota, již dosáhli, byla vratká věrnost skupině sobě rovných, uličnímu gangu. Ale humanisté se snažili 'apelovat na jejich lepší přirozenost', o 'přiblížení se k nim', o 'zažehnutí jejich smyslu pro morálku'. Tss! Oni neměli žádnou 'lepší přirozenost', zkušenost je naučila, že to, co dělají, je cesta k přežití. Štěně nikdy nedostalo nářez, proto to, co dělá rádo a úspěšně, musí být 'morální'."

Základem veškeré morálky je povinnost, pojem se stejným vztahem ke skupině, jaký má sobeckost k jednotlivci. Nikdo

těmto dětem nekázal o povinnosti způsobem, kterému by rozuměly - to jest výpraskem. Ale společnost, v níž žily, jim neustále vykládala o jejich 'právech'.

Výsledky se daly předpovědět, protože lidská bytost nemá žádná přirozená práva žádného druhu."

Pan Dubois se odmlčel. Někdo se chytil na udici. "Pane? A co 'život, svoboda a hledání štěstí'?"

"Á, ano, 'nezcizitelná práva'. Každý rok někdo cituje tyto skvělé verše. Život? Jaké 'právo' na život má člověk, který se topí v Tichém oceánu? Oceán nebude věnovat pozornost jeho nářkům. Jaké 'právo' na život má člověk, který musí zemřít, pokud chce zachránit své děti? Pokud se rozhodne zachránit svůj vlastní život, učini to jako své 'právo'? Kdyby dva lidé umírali hladem a kanibalismus byl jedinou alternativou smrti, právo kterého z nich je 'nezcizitelné'? A je to vůbec 'právo'? A co se týče svobody, hrdinové, kteří podepsali ten velký dokument, se zaručili vykoupit svobodu svými životy. Svoboda není nikdy nezcizitelná, pravidelně musí být obnovována krví vlastenců nebo navždy zmizí. Ze všech takzvaných přirozených lidských práv, která kdy byla vymyšlena, je u svobody nejméně pravděpodobné, že bude levná, a nikdy není zadarmo.

Třetí 'právo'? - 'hledání štěstí'? Je skutečně nezcizitelné, ale není to právo, je to prostě všeobecný stav, který nemohou tyranové zničit ani vlastenci znovu nastolit. Uvrhněte mne do vězení, upalte mne na hranici, korunujte mne králem králů, mohu 'jít za štěstím', dokud je naživu můj mozek - ale ani bohové, ani svatí, mudrci, ani drogy, nemohou zaručit, že je získám."

Pak se pan Dubois obrátil ke mně. "Řekl jsem vám, že 'mladistvý delikvent' je protimluv. 'Delikvent' znamená 'selhání při plnění povinností'. Ale plnění povinností je dospělá ctnost - ovšem, mladistvý se stane dospělým tehdy a jen tehdy, když získá povědomí o povinnosti a přijme ji jako dražší než sobectví, s nímž se zrodil. Nikdy nebyl, ani nemůže být, 'mladistvý delikvent'. Ale na každého mladistvého zločince je vždycky jeden nebo více zločinců dospělých - lidé dospělí věkem, kteří buď neznají svoji povinnost, nebo kteří, i když ji znají, selhávají.

A tohle bylo slabé místo, které zničilo to, co bylo v mnoha směrech obdivuhodnou kulturou. Mladí pobudové, kteří se potulovali jejich ulicemi, byli pouze příznaky vážnější nemoci, jejich občané (všichni se za takové počítali) oslavovali svoji mytologii 'práv'... a ztratili pojem o svých povinnostech. Žádný národ, založený na tomto, nemůže vydržet."

Zajímalo by mě, kam by plukovník Dubois zařadil Dillingera. Byl to mladistvý zločinec, který si zasloužil politovat, i když jste se ho museli zbavit? Nebo to byl dospělý delikvent, který si nezasloužil nic jiného než opovržení?

Nevěděl jsem to a nikdy se to nedovím. Jedním jsem si byl jist, už nikdy nezabije žádnou malou holčičku.

To mi stačilo. Šel jsem spát.

V téhle jednotce nemáme místo pro ty,  
kdo umí prohrávat. Chceme drsný  
chlápky, kteří se do toho pustí a zvítězí!

- Admirál Jonas Ingram, 1926

## KAPITOLA DEVÁTÁ

Když už jsme udělali všechno, co může pěšák dělat v rovině, přesunuli jsme se do nějakýho drsnýho pohoří, abychom mohli dělat ještě drsnější věci - do kanadských Skalistých hor mezi Good Hope Mountain\*1 a Mount Waddington. Tábor Seržant Strašák Smith byl dost podobný táboru Currie (kromě hrbolatého terénu), ale byl mnohem menší. No, třetí pluk byl teď taky mnohem menší - mň než čtyři stovky, a to jsme začínali s víc než dvěma tisíci. Rota H teď byla organizovaná jako jediná četa a prapor nastupoval, jako kdyby to byla rota. Ale pořád nám říkali "rota H" a Zim byl "velitelem roty", ne velitelem čety.

Dřina teď doopravdy znamenala spíš osobní výuku, měli jsme víc desátníků-instruktorů než družstev. Seržant Zim měl teď na starosti jenom padesát mužů, místo dvě stě šedesáti, s kterými začínal, a tak upíral své Argusovy oči\*2 na každýho z nás a celou dobu - i když tam nebyl. Nebo aspoň když jste něco zblbli, ukázalo se, že stojí přímo za váma. Nicméně, když vás sefvával, bylo to málem přátelský, děsivým způsobem, protože my jsme se změnili stejně jako pluk - ten jeden-z-pětí, který zůstal, už byl skoro voják a Zim se snažil z něj opravdu vojáka udělat, místo aby ho jen honil přes kopce.

Taky jsme mnohem častěji vídali kapitána Frankela, teď trávil většinu svého času tím, že nás cvičil, místo aby seděl za stolem, a všechny nás znal jménem a podle tváří a zdálo se, že má v hlavě kartotéku, kde je přesně zapsán pokrok, který každý muž udělal s každou zbraní, každým kusem vybavení - nemluvě o počtu extra služeb, lékařských záznamech, a jestli jste v poslední době dostali dopis z domova.

Nebyl tak přísný jako Zim, jeho slova byla mírnější a chtělo to opravdu pitomej kousek, aby mu z tváře zmizel ten přátelskej úsměv - ale ať vás to nesplete, pod tím úsměvem byl beryliovej pancíř. Nikdy jsem nezjistil, kterej z nich je lepší voják, Zim, nebo kapitán Frankel - myslím, kdybyste si odmysleli ty frčky a brali je jako vojíny. Nepochybně byli oba lepší vojáci než ostatní instruktoři - ale kterej byl lepší? Zim dělal všechno s přesností a elegancí, jako by byl na přehlídce; kapitán Frankel dělal ty stejné věci s vervou a chutí, jako by to byla hra. Výsledky byly zhruba stejné - a

vždycky se ukázalo, že to vůbec není tak snadný, jak to vypadalo u kapitána Frankela.

Nadbytek instruktorů byl nutný. Skoky v obleku (jak už jsem říkal) byly na rovné zemi snadné. No, oblek skáče stejně vysoko a stejně snadno i v horách - ale je to značně rozdílné, když máte vyskočit na kolmou žulovou stěnu těsně mezi dvěma jedlemi a v posledním okamžiku přetáhnout kontrolu svých trysek. Při nácviku v oblecích v rozeklaném terénu jsme měli tři větší nehody, dva mrtvé a jeden odchod z lékařských důvodů. Ale zdolání té skalní stěny je bez obleku ještě těžší, i když je opletená lanama a skobama. Opravdu jsem nechápal, k čemu je pěšákovi dobrý horolezecký výcvik, ale naučil jsem se být zticha a snažit se naučit to, co nám ukazovali. Naučil jsem se to a nebylo to moc těžké. Kdyby mi ještě někdo loni řekl, že dokážu zlézt kus skály, plochej a kolmej jako holá zeď nějakýho baráku, akorát s cepínem, pár pitomejma malejma kolíkama a kusem šňůry na prádlo, býval bych se mu vysmál do obličeje; jsem typ pro nulovou výšku nad mořem. Oprava: býval jsem. Staly se nějaké změny.

Začínal jsem zjišťovat, jak moc jsem se vlastně změnil. V táboře Seržant Strašák Smith jsme měli svobodu - mohli jsme vyrazit do města, myslím. Ó, "svobodu" jsme měli po prvním měsíci i v táboře Currie. To znamená, že v neděli odpoledne, pokud jste neměli službu, jste se mohli ohlásit ve stanu dozorčího a odejít tak daleko od tábora, jak jste chtěli, akorát jste museli pamatovat na to, že se musíte vrátit na večerní hlášení. Ale v dosahu nebylo nic, pokud nepočítáte králíky - žádné holky, kina, tančírna apod.

Každopádně byla svoboda i v táboře Currie výhodou; občas může být dost důležitý moct odejít tak daleko, že nevidíte ani stan, ani seržanta, dokonce ani ošklivý obličej svých nejlepších kámošů mezi bažantama... ani nemusíte být pořád v pohotovosti, máte čas vytáhnout svoji duši a prohlédnout si ji. O tohle privilegium můžete přijít na několik způsobů; můžete dostat zákaz opustit tábor... nebo uličku vaší roty, což znamená, že si nemůžete zajít do knihovny ani do toho, co mělo zavádějící název "rekreační" stan (několik sad človice, nezlob se a podobně divoký vzrůs)... nebo můžete mít domácí vězení, který vyžaduje zůstat ve stanu, pokud vaše přítomnost není vyžadována někde jinde.

Tenhle poslední trest moc neznamená, protože se obvykle spojuje se službou navíc, která je natolik náročná, že ve stanu máte čas se akorát vyspat. Byla to ozdůbka přidaná asi jako třesinka na zmrzlinovém poháru, aby vám i světu oznámili, že jste spáchali ne nějaký každodenní úlet, ale něco nevhodného pro M. P. a proto se nehodíte do společnosti ostatních vojáků, dokud se ten flek nesmyje.

Ale v táboře Strašák jsme mohli jít do města - po službě a při správném chování atd. povoleno. Každý nedělní ráno lítal do Vancouveru pendlí, hned po bohoslužbě (která byla posunutá na třicet minut po snídani) a vracel se těsně před večerí a pak další ještě před večerkou. Instruktoři dokonce mohli ve městě strávit sobotní noc nebo dostat třídní opušťák, pokud jim to dovolovala služba.

Ještě jsem ani pořádně nevystoupil z raketoplánu, moje první volno, a už jsem si začal uvědomovat, že jsem se změnil. Johnnie už sem nepasoval. Myslím do civilního života. Všechno se zdálo tak úžasně složitý a v strašném nepořádku. Neshazuju teď Vancouver. Je to překrásné město na skvělém místě, lidi jsou okouzlení, jsou zvyklí mít ve městě M. P. a taky je tu vítají. Je tu pro nás dole ve městě společenské centrum, kde pro nás pořádají každý týden tancovačku a dohlížejí na to, aby byly mladší hostesky volny k tanci a starší aby zajistily, že nesmělej kluk (já, k mému úžasu - ale zkuste strávit pár měsíců, kdy jediný opačný pohlaví kolem jsou králičí dámy) bude představený a dostane partnerčiny nohy, aby měl po čem šlapat.

Ale moje první cesta nevedla ke společenskému centru. Většinou jsem jen postával kolem a zíral - na překrásné budovy, na výlohy zaplněné všema možnejma zbytečnostma (a mezi nima ani jediná zbraň), na všechny ty lidi, kteří pobíhali okolo nebo se jenom procházeli a dělali, co se jim zrovna líbilo, a ani dva nebyli oblečení stejně - a na holky. Zvlášť na holky. Neuvědomoval jsem si, jak jsou prostě nádherné. Koukejte, děvčata se mi líbila od první chvíle, kdy jsem zjistil, že rozdíl je ještě v něčem jiném, než že se jenom jinak oblékají. Co se pamatuju, tak jsem nikdy neprošel obdobím, o kterém se předpokládá, že jím každý kluk projde, kdy ví, že jsou holky jiné, ale nemá je rád, já jsem měl holky vždycky rád.

Ale ten den jsem zjistil, že jsem je dlouho pokládal za samozřejmost.

Dívky jsou jednoduše nádherné. Jenom tak stát na rohu a dívat se, jak chodí kolem, je potěšení. Ony nechodí. Přinejmenším ne tak, jak to děláme my, když někam jdeme. Nevím, jak bych to popsal, ale je to mnohem složitější a strašně roztomilé. Nehýbou jenom nohama, všechno se hýbe a v rozličných směrech... a všechno je to půvabné. Ještě jsem tam mohl stát, kdyby kolem nešel policajt. Prohlídl si nás a řekl: "Nazdárek, hoši. Bavíte se dobře?"

Rychle jsem si přečetl tužky na jeho hrudi a udělalo to na mě dojem. "Ano, pane!"

"Nemusíte mi říkat 'pane'. Tady není moc co dělat. Proč nejdete do pohostinského centra?" Dal nám adresu, ukázal směr a my tam vyrazili - Pat Leivy, "Kotě" Smith a já. Zavolał za náma: "Dobře se bavte, hoši... a vyhýbejte se problémům." Což bylo přesně to samý, co nám říkal seržant Zim, když jsme se šplhali do raketoplánu.

Ale nedošli jsme tam, Pat Leivy bydlel jako malej kluk v Seattlu a chtěl se podívat na svůj starý město. Měl peníze a nabídl nám, že zatáhne naše letenky, když půjdeme s ním. Mně to bylo jedno a bylo to v pořádku, raketoplány lítaly každých dvacet minut a naše propustky nebyly omezeny na Vancouver. Smith se rozhodl, že se přidá.

Seattle se od Vancouveru zas tak moc nelišil a dívky byly stejně hojné, líbilo se mi to. Ale v Seattlu nebyli až tak zvyklí mít kolem hromadu M. P. a my jsme si k večerí vybrali špatný místo, kde jsme nebyli moc vítáni - restauraci s barem, dole vedle doků.

Koukejte, my jsme nepili. No, Kotě Smith měl jedno, opakuju jedno pivo k večerí, ale byl akorát přátelskej a milej. Proto taky dostal své jméno: když jsme poprvé cvičili boj muže proti muži, desátník Jones mu znechuceně řekl: "Kotě by mě praštilo tvrději než tohle!" Přezdívkou sedla.

Byli jsme tam jediní v uniformě, většina ostatních zákazníků byli námořníci obchodního loďstva - Seattlem prochází obrovské množství lodního nákladu. Tenkrát jsem to nevěděl, ale námořníci obchodního loďstva nás nemají v lásce. Částečně to plyne z toho, že jejich cechy se snažily a snažily dostat pro sebe stejnou klasifikaci, jako má federální

služba, bezúspěšně - ale chápu, že něco z toho sahá zpátky do historie, staletí.

Byli tam taky nějakí mládenci, zhruba stejně staří - správně věk na službu, akorát že nesloužili - dlouhovlasí, zanedbaní a tak nějak špinaví. No, řekněme, že vypadali asi jako já, předpokládám, než jsem narukoval.

Brzo jsme si všimli, že u stolu za náma si dva tihle mladí pobudové a dva námořníci (odhadem podle šatů) vyměňují poznámky, který jsme neměli přeslechnout. Nebudu se pokoušet je zopakovat.

Neříkali jsme nic. Za chvíli byly poznámky ještě osobnější a smích hlasitější a všichni ostatní v místnosti byli potichu a poslouchali. Kotě mi zašeptal: "Zmizme odsud."

Mrkl jsem na Pata Leivyho, přikývl. Nemuseli jsme platit účet, bylo to jedno z těch míst, co platíte při vstupu. Zvedli jsme se a odešli.

Šli za náma.

Pat mi zašeptal: "Bacha." Pokračovali jsme v chůzi a neotáčeli se.

Zaútočili na nás.

Svému chlápkovi jsem při otočce věnoval kopanec do krku, nechal ho spadnout vedle mě a vrhl se na pomoc svým kamarádům. Ale už bylo po všem. Čtyři do toho, čtyři na zemi. Kotě srovnal dva z nich a Pat nějak jednoho omotal kolem lampy, protože ho hodil poněkud příliš tvrdě.

Někdo, hádám, že majitel, musel zavolat policii, hned jak jsme vypadli ze dveří, protože přijeli hned, jak bylo po všem, když jsme ještě postávali kolem a dumali, co s tím máme - dva policisté, byla to taková čtvrt', kde se všichni znali.

Starší z nich chtěl, abychom podali žalobu za napadení, ale nikomu z nás se nechtělo - Zim nám nařídil "držet se stranou". Kotě vypadal netečně a na patnáct a řekl: "Hádám, že zakopli."

"To vidím," souhlasil policejní důstojník a nohou odsunul nůž z bezvládné ruky mého muže, položil ho na obrubník a zlomil čepel. "No, vy byste, hoši, měli radši pokračovat... dál do města."

Odešli jsme. Byl jsem rád, že ani Pat, ani Kotě z toho nechtějí nic dělat. Je to dost vážná věc, napadení člena ozbrojených sil civilně, ale proč, k čertu? - účet byl vyrovnaný. Oni na nás skočili a dostali, co jim patřilo. Bylo to fifty fifty.

Ale je dobře, že nikdy nechodíme ven ozbrojení... a naučili nás zneškodnit, a přitom nezabíjet. Protože všechno se stalo reflexivně. Nevěřil jsem, že na nás opravdu skočí, dokud to neudělali, a vůbec jsem nepřemýšlel, dokud nebylo po všem.

A takhle jsem poprvé zjistil, jak moc jsem se změnil. Došli jsme zpátky na stanici a chytili raketoplán do Vancouveru. Výsadky jsme začali nacvičovat okamžitě, jak jsme se přestěhovali do tábora Strašák - vždycky jedna četa, na střídačku (plná četa, to je - rota) se přesune dolů na pole severně od Walla Walla, nalodí se, vyletí do vesmíru, provede výsadek, projde cvičením a na signál se vrátí domů. Za jeden den. S osmi rotami to nedávalo ani jeden výsadek týdně, a pak, jak lidé odpadali, to dávalo víc než jeden výsadek týdně, zatímco se výsadky přitvrzovaly přes hory, do arktického ledu, do australský pouště, a než jsme absolvovali, na povrch Měsíce, kde vaši kapsli umístí jen sto stop nad povrch a vybuchne při opuštění lodi - a vy musíte pořádně koukat a přistávat jen v obleku (žádný vzduch, žádný padák) a špatný přistání vám může způsobit únik vzduchu a zabít vás.

Někteří lidé odpadli kvůli nehodám, úmrtí nebo zranění, a někteří prostě proto, že odmítli vlézt do kapsle - a tím to haslo, dokonce ani nedostali vynadáno, prostě jim jen ukázali stranou a ten večer je vyplatili. Dokonce i člověk, který zvládl několik výsadek, může zpanikařit a odmítnout... a instruktoři na něj byli hodní a zacházeli s ním jako zacházíte s přítelem, který je nemocný a už se neuzdraví.

Já nikdy doopravdy neodmítl vlézt do kapsle - ale rozhodně jsem se dozvěděl o tom třesu. Vždycky jsem ho dostal, vždycky jsem byl hloupě vyděšený. A pořád jsem.

Ale výsadkářem se nestanete, dokud vás aspoň jednou nevysadí.

Vykládá se historka, možná ne pravdivá, o výsadkáři, který si prohlížel Paříž. Navštívil Invalidovnu, prohlídl si Napoleonovu rakev a tam se zeptal francouzský strážce: "Kdo je to?"

Francouz byl úplně v šoku. „Monsieur to neví? Toto je hrobka Napoleona! Napoleona Bonaparte - největšího vojáka, jaký kdy žil!"

Ten baret se nad tím zamyslel. Pak se zeptal: "Jo? Kde ho vysadili?"

Skoro určitě to není pravda, protože venku je tam velký nápis, který říká, kdo Napoleon byl. Ale takhle na to barety nahlíží.

Nakonec jsme absolvovali.

Vidím, že jsem skoro všechno vynechal. Nepadlo ani slovo o většině našich zbraní, nic o době, kdy jsme nechali všeho a tři dni jsme bojovali s lesním požárem, ani zmínka o cvičném poplachu, který byl pravej, jenom jsme to až do konce nevěděli, ani o dni, kdy to odfouklo kuchařské stan - fakticky ani zmínka o počasí, a věřte mi, počasí je pro pěšáka důležitý, zvlášť déšť a bláto. Ale i když je počasí důležitý, připadá mi pěkně hloupý na něj vzpomínat. Můžete vzít popis skoro každého druhu počasí z kalendáře a plácnout ho málem kamkoliv, pravděpodobně bude sedět.

Pluk začal s 2009 muži, absolvovalo nás 187 - z ostatních jich bylo čtrnáct mrtvých (jeden popraven, jeho jméno vyškrtáno) a zbytek to vzdal, byl vyřazen, převelen, vyloučen z lékařských důvodů atd. Major Malloy krátce promluvil, dostali jsme osvědčení, naposled jsme prošli kolem něho slavnostním pochodem a pluk byl rozpuštěn, jeho prapor byl uschován, než bude opět zapotřebí (za tři týdny), aby dalším pár tisícům civilů pověděl, že je z nich bojová jednotka, ne dav.

Byl jsem "vycvičený voják" a před svým identifikačním číslem jsem namísto "VZS" měl "VV". Velkej den.

Největší, jaký jsem kdy měl.

Strom Svobody musí být  
čas od času svlažen  
krví vlastenců...

- Thomas Jefferson, 1787

## KAPITOLA DESÁTÁ

To znamená, že jsem si myslel, že jsem vycvičený voják, do té doby, než jsem se ohlásil na své lodi. Zakazuje nějaký zákon špatný odhad?

Vidím, že jsem se ještě nezminil o tom, jak Terranské federace přechází z "míru" do "stavu nebezpečí" a pak dál do "války". Já sám jsem si toho moc nevšiml. Když jsem rukoval, byl "mír", normální stav, přinejmenším si to lidi myslí (kdo kdy čekal něco jiného?). Pak, co jsem byl v táboře Currie, nastal "stav nebezpečí", ale já jsem si toho pořád ještě nevšiml, protože to, co si desátník Bronský myslel o mém účesu, uniformě, nácviku boje a plné polní, bylo mnohem důležitější - a co si o těchto věcech myslel seržant Zim, bylo nepřekonatelně důležité.

Každopádně je "nebezpečí" ještě pořád "mír".

"Mír" je stav, kdy si žádný civil nevšimá vojenských obětí, který se nedostanou na titulní stránku jako hlavní zpráva - pokud ten civilista není blízký příbuzný jedné z obětí. Ale pokud někdy v dějinách existovala doba, kdy "mír" znamenalo, že se vůbec nebojuje, nedokázal jsem ji objevit. Když jsem se hlásil ke své první jednotce, "Willieho Divokým kočkám", známá někde taky jako rota K, třetí pluk, první divize M. P., a nalodil se s nima na Valley Forge (s oním zavádějícím osvědčením v torně), boj už probíhal několik let.

Vypadá to, že se historikové zatím nemůžou shodnout, jestli to mají nazvat "třetí vesmírná válka" (nebo čtvrtá) nebo jestli "první mezihvězdná válka" sedí líp. My tomu říkáme "válka s Brouky", pokud vůbec nějak, což většinou neděláme, a v každém případě se počátek "války" datuje podle historiků až po tom, co jsem nastoupil ke své první jednotce a lodi. Všechno až do téhle události a po ní byly "srážky", "vyčišťovací" nebo "policejní" akce. Každopádně budete mrtví úplně stejně, když koupíte kulku ve "srážce", jako když ji koupíte ve vyhlášené válce...

Ale abych řekl pravdu, voják války nevnímá o moc víc než civil, až na ten svůj malinký kousíček, a to ještě jen ve dnech, kdy se něco děje. Zbytek času se mnohem víc zajímá o spánek, vrtochy seržantů a o to, jak se mezi jídlem vlichotit kuchaři.

Nicméně, když jsme se k nim Kotě Smith, Al Jenkins a já na lunární základně připojili, každý z Willieho Divokých koček už měl za sebou víc než jeden bojový seskok, byli to vojáci a my ne. Nedívali se za to na nás svrchu - aspoň na mě ne - a se seržanty a desátníky se dalo překvapivě dobře vyjít, po té vypočítané drsnosti instruktorů.

Chvilí mi trvalo, než jsem zjistil, že tohle poměrně mírné zacházení jednoduše znamená, že jsme byli nikdo, nestáli jsme jim ani za seřvání, dokud jsme se neprokázali při vysazení opravdovým seskokem, - a že bychom možná mohli nahradit opravdový Kočky, kteří bojovali a dostali to a jejichž pryčny jsme teď obsadili.

Nechte mě, ať vám povím, jak zelený jsem byl. Ještě když byla Valley Forge na lunární základně, vrazil jsem do svého velitele oddílu zrovna ve chvíli, kdy šel na vycházku, navlíknutý v parádní uniformě. V levém uchu měl docela malou náušnici, malinkou zlatou lebku, krásně udělanou, a pod ní, místo běžných zkřížených hnátů ze starý pirátský vlajky, byl celý chumel malinkatejch zlatejch kostiček, malých tak, že skoro ani nebyly vidět.

Doma jsem vždycky nosil náušnice a další šperky, když jsem šel na rande - měl jsem pár překrásnejch klipsů, rubíny tak velký jako nehet na malíčku, který patřily matčině dědečkovi. Mám šperky rád a dost jsem litoval, že je musím nechat doma, když jsem nastupoval do základního výcviku... ale tohle byl druh šperku, který se evidentně dal k uniformě nosit. Neměl jsem propíchnuté uši - matka to neschvalovala, u kluků - ale mohl jsem si ten šperk nechat dát na klips... a ještě mi zbývaly nějaký prašule z odměny k absolvování a já byl celý žhavel se jich zbavit, než zplešniví. "Á, seržante? Kde jste sehnal takovýhle náušnice? Moc šikovný."

Netvářil se pohrdavě, dokonce se ani neusmál. Jenom se zeptal: "Líbí se ti?"

"No jasně!" Obyčejný surový zlato zvýrazňovalo zlatý prýmek a lemování uniformy dokonce ještě líp, než by to zvládly drahokamy. Myslel jsem si, že pár by byl ještě hezčí, jenom se zkříženejma hnátama místo toho chumlu naspod. "Dostanou se v PX prodejně?"

"Ne, tady v PX se nikdy neprodávaly." Dodal: "Aspoň si nemyslím, že by sis kdy mohl koupit nějakou tady - doufám. Ale řeknu ti tohle - až se dostanem na místo, kde by sis mohl jednu vlastní koupit, upozorním tě. Slibuju."

"Á, děkuju!"

"To nestojí za řeč."

Pak jsem viděl ještě několik takovejch maličkejch lebek, některý měly ještě víc "kostí", některý míň, hádal jsem správně,

tyhle šperky byly k uniformě povolený, přinejmenším na vycházce. Skoro hned potom jsem dostal šanci si jednu "koupit" a zjistil jsem, že na takovej jednoduchej vzor je cena nesmyslně vysoká.

Byla to operace Úl. První bitva s Klendathu v dějepisných knížkách, brzo potom, co rozmázli Buenos Aires. Bylo třeba ztratit B. A., aby si pozemský krysy všimly, že se něco děje, protože lidi, kteří se nikdy nedostali ze Země, doopravdy nevěřili na ostatní planety, ne tam uvnitř, kde to něco znamená. Vím, že ani já jsem nevěřil, a to jsem ještě jako kluk byl fanda na vesmír.

Ale B. A. civilisty vážně zvedlo a vyvolalo hlasitý křik, aby byly všechny síly staženy domů, odevšad - na oběžnou dráhu kolem planety prakticky rameno na rameni a vymezily prostor, který Terra považuje za vlastní. Je to samozřejmě pitomost, válku nevyhrajete obranou, ale útokem - žádný "ministerstvo obrany" ještě nikdy nevyhrálo válku, koukněte do dějepisu. Ale je to zřejmě obvyklá reakce civilistů, volat po obranné taktice, jakmile si všimnou války. Pak chtějí válku řídit - jako pasažér, který se pokouší sebrat pilotovi kontrolu nad letadlem v nebezpečí.

Tenkrát se mě rozhodně nikdo na můj názor neptal, dostal jsem rozkaz. Kromě nemožnosti stáhnout vojáky domů kvůli smluvním závazkům a kvůli tomu, co by to udělalo planetárním koloniím Federace a našim spojencům, jsme právě byli strašně zaneprázdnění něčím jiným: přesunout válku k Broukům. Myslím, že jsem zaregistroval zničení B. A. ještě mň než většina civilů. Byli jsme už o pár parseků dál pod Čerenkovovým pohonem a zprávy se k nám nedostaly, dokud jsme je nezískali z jiný lodí, když jsme přibrzdili.

Pamatuju si, jak jsem si pomyslel: "Bože, to je hrozný!" a bylo mi líto toho jedinýho Portugalce na lodi. Ale B. A. nebyl můj domov, Terra byla daleko a já jsem byl strašně zaneprázdněnej, protože útok na Klendathu, domovskou planetu Brouků, začal hned potom a my trávili čas do doby setkání příkurtování na svých pryčnách, nadopování a v bezvědomí, s vnitřním gravitačním polem Valley Forge vypnutým, aby se ušetřila energie a dosáhla větší rychlost. Ztráta Buenos Aires znamenala pro mě osobně hodně, obrovsky změnila můj život, ale to jsem zjistil až o hodně měsíců později.

Když nastal čas k seskoku na Klendathu, byl jsem přidělen k vojínu Bamburgerovi, Holandánovi, jako přespočetný. Povedlo se mu skrýt svou radost nad tou novinkou a ve chvíli, kdy seržant čtyř zmizel z doslechu, řekl: "Poslouchej, bažante, přilepíš se na mě a nebudeš mi překážet. Zpomalíš mě a já ti zlomím ten tvůj pitomej krk."

Jen jsem přikývl. Začalo mi docházet, že tohle nebude cvičný seskok.

Pak jsem se chvíli třásl a pak jsme byli dole...

Operace Úl se spíš měla jmenovat "operace Vosí hnízdo". Všechno šlo špatně. Bylo to naplánováno jako akce všech najednou, abychom dostali nepřítele na kolena, obsadili jejich hlavní město a klíčová místa jejich domovské planety a ukončili válku. Místo toho jsme ji sakra málem prohráli. Nekritizuju generála Diennese. Nevím, jestli je pravda, že žádal víc vojáků a větší podporu a nechal se přehlasovat velícím vesmírným Maršálem - nebo ne. Ani to nebyla moje starost. A navíc pochybuju, jestli ti chytráci po-bitvě-je-každěj-generálem znají všechna fakta.

Co ale vím, je, že generál seskakoval s náma a velel nám ze země, a když se situace stala neudržitelnou, osobně vedl protiútok, který umožnil zachránit hezkou řadu vojáků (včetně mě) - a že přitom koupil svoji kulku. Je z něj radioaktivní odpad na Klendathu a je teď dost pozdě ho postavit před válečný soud, takže proč o tom mluvit?

Mám jen jednu poznámku pro všechny ty fotelový strážníky, který nikdy nebyli při jediném vysazení. Jo, souhlasím, že planeta Brouků možná mohla být srovnaná vodíkovkama, dokud by povrch nebyl jedno radioaktivní sklo. Ale vyhrálo by to válku? Brouci nejsou jako my. Pavoukovci dokonce ani nejsou jako pavouci. Jsou to členovci, kteří náhodou vypadají jako šílencova představa obrovského inteligentního pavouka, ale jejich organizace, psychologická a ekonomická, spíš připomíná mravence nebo termity, mají společné bytí, nejvyšší diktaturu úlu. Rozstřílení povrchu jejich planety by pozabíjelo vojáky a dělnice, nezabíjelo by myslící kastu a královny - pochybuju, že si je vůbec někdo jistý, jestli by dokonce i přímý zásah zahrabávající se vodíkovou raketou zabil královnu, nevíme, jak jsou hluboko. A nejsem žádostiv to zjišťovat; ani jediný z kluků, co vlezli do těch děr, se nevrátil zpátky nahoru.

Takže dejme tomu, že jsme zničili produktivní povrch Klendathu. Pořád by ještě měli lodě a kolonie a další planety, stejně jako to máme my, a jejich hlavní velitelství by zůstalo nedotčený - takže dokud se nevzdají, válka nekončí. Tenkrát jsme ještě neměli nova bomby, nemohli jsme Klendathu roztrhnout. Pokud přežili trest a nevzdali se, válka pořád pokračuje.

Pokud se mohli vzdát -

Jejich vojáci nemohli. Jejich dělnice nemohou bojovat (a vy můžete ztratit spoustu času a munice střílením dělníků, kteří nedokážou říct búú!) a jejich kasta vojáků se nemůže vzdát. Ale nedělejte chybu a nemyslete si, že Brouci jsou jenom hloupý hmyz, protože vypadají tak, jak vypadají, a nevědí, jak se vzdát. Jejich vojáci jsou mazaní, schopní a útoční - mazanější než vy, podle jedinýho všeobecnýho pravidla, jestliže Brouk vystřelí první. Můžete mu spálit jednu nohu, dvě nohy, tři nohy a on se pořád přibližuje, spalte mu čtyři nohy na jedné straně a převrátí se - ale pořád střílí. Musíte najít jeho nervové centrum a trefit se... po čemž kolem vás prokluše a bude střílet do vzduchu, dokud se někde neroztříská o zed' nebo něco jinýho.

Výsadek byl od samého začátku masakr. Za nás do toho šlo padesát lodí a měly přejít z Čerenkovova pohonu na reaktivní tak perfektně uspořádané, aby mohly vylítnout na oběžnou dráhu a vysadit nás ve formaci a na místě, kde jsme měli zasáhnout, aniž by musely jedinkrát obletět planetu a srovnávat formaci. Předpokládám, že je to těžký. Kruci, já vím, že je. Ale když se to zvorá, tak M. P. vyžere to nejhorší.

My jsme měli štěstí, protože Valley Forge a všichni námořníci v ní to koupili, ještě než jsme se dostali na zem. V týchle pevný a rychlý formaci (4.7 mil/sec oběžný rychlosti není žádná procházka) se srazila s Ypres a obě lodě byly zničeny. Měli jsme štěstí, že jsme se dostali z jejich odpalovacích rour - ti z nás, kteří se z nich dostali, protože ještě pořád odpalovala kapsle, když narazila. Ale to jsem si neuvědomoval, byl jsem ve své kukle a mířil k zemi. Předpokládám, že velitel naší rotý věděl, že jsme ztratili loď (a s ním půlku jeho Koček), protože byl první venku a musel poznat, že

najednou ztratil spojení přes velitelský okruh s kapitánem lodi.

Bohužel se ho nemůžu zeptat, protože byl mezi těmi, které se nepodařilo vyzvednout. Já si velmi pomalu začal uvědomovat, že věci se zvrtyly.

Z příštích osmnácti hodin se stala noční můra. Nemůžu vám o tom moc říct, protože si toho moc nepamatuju, jen záblesky, zastavený scény z hororu. Nikdy jsem neměl pavouky rád, jedovatý, nebo ne, křížák v posteli mi nažene husí kůži. Tarantule jsou prostě nemyslitelný, a nemůžu jíst humry, kraby ani nic podobného. Když jsem poprvé uviděl Brouka, mozek mi z fleku vyskočil z lebky a začal protestovat.

Teprve za pár vteřin mi došlo, že jsem to zabil a můžu přestat střílet. Myslím, že to byla dělnice, pochybuju, že jsem byl v takový formě, kdy bych se mohl utkat s vojákem a vyhrát.

Ale i tak jsem byl v lepším stavu, než byly oddíly K-9. Měly dopadnout (kdyby šel výsadek dobře) na okraji celého našeho cíle a novopsi se měly vrhnout ven a provádět taktické zpravodajství pro ženijní družstva, která měli na starosti zabezpečení okraje. Tihle Calebové nebyli samozřejmě ozbrojeni ničím jiným než svými zuby. Od novopsa se očekává, že bude slyšet, vidět a čmúchat a rádiem oznámi svému partnerovi, co zjistil. Všechno, co nese, je rádio a destrukční bomba, kterou může on (nebo jeho partner) v případě vážných zranění nebo zajetí odpálit.

Tihle chudáci psi nečekali, až padnou do zajetí, zjevně jich většina spáchala sebevraždu v okamžiku, kdy navázali kontakt. Měli z Brouků stejný pocity jako já, jenom ještě horší. Teď už mají novopsy, kteří jsou od štěňat trénovaní na to, obhlédnout a vyhnout se Broukům bez toho, aby si ustřílili hlavu při pouhým pohledu nebo pachu Brouka. Ale tihle nebyli.

Ale to nebylo všechno, co krachlo: Jen si řekněte, co vás napadne - všechno krachlo. Nevěděl jsem samozřejmě, co se děje. Jen jsem se držel těsně za Holanďanem a snažil se zastřelit nebo spálit, co se kde hnulo, a do každý díry, kterou jsem uviděl, jsem pustil granát.

Dneska už jsem došel až k tomu, že dokážu zabít Brouka, aniž plýtvám municí nebo šťávou, i když jsem se nenaучil rozeznat od sebe ty, kteří jsou neškodní, a ty, kteří nejsou. Jen jeden z padesáti je voják - ale bohatě vydá za těch ostatních čtyřicet devět. Jejich osobní zbraně nejsou těžké jako naše, ale jsou stejně smrtící - mají paprsek, který projde pancířem a rozřízne maso, jako by krájel vajíčka natvrdo, a spolupracují mezi sebou dokonce ještě líp než my... protože mozek, který provádí za "družstvo" myšlení, není tam, kde se k němu můžete dostat, je dole v jedné z těch děr. Holanďan a já jsme měli dlouho štěstí, motali jsme se v oblasti takový čtvereční míle, špuntovali jsme díry bombama, zabíjeli jsme, co jsme našli nahoře, a šetřili jsme si trysky, jak nejvíc to šlo, pro případ nouze.

Plán byl zajistit celou cílovou oblast a umožnit posílám a těžkým zbraním dostat se dolů bez vážnějšího odporu. Tohle nebyl nájezd, byla to bitva, která měla zajistit předmostí, zůstat na něm, udržet ho a dovolit čerstvým jednotkám a těžkým zbraním dobýt nebo zpacifikovat celou planetu.

Akorát že jsme to nezvládli.

Náš vlastní oddíl se docela držel. Byl na špatném místě a bez kontaktu s druhým oddílem - velitel čety a seržant byli mrtví a my jsme se nikdy znovu nezformovali. Ale kontrolovali jsme náš zábor, naše družstvo speciálních zbraní vybudovalo opěrný bod a byli jsme připraveni předat naše stanoviště posílám, jakmile se objeví.

Akorát že se neobjevily. Dopadly na místo, kam jsme měli dopadnout my, našly nepřátelský domorodce a měly své vlastní problémy. Nikdy jsme je nespátřili.

Takže jsme zůstali, kde jsme byli, čas od času to dostal někdo z nás, a když se naskytla příležitost, tak jsme zabíjeli - pomalu jsme končili s municí a šťávou do trysek, a do konce s energií pro udržení obleků v pohybu. Zdálo se, že to trvá pár tisíc let.

Holanďan a já jsme si to šustili kolem zdi a mířili směrem k našim speciálním zbraním v odpověď na volání o pomoc, když se najednou země před Holanďanem otevřela, vyskočil z ní Brouk a Holanďan spadl.

Spálil jsem Brouka, hodil granát a díra se zavřela, pak jsem se otočil, abych se kouknul, co se stalo Holanďanovi. Ležel na zemi, ale nevypadal zraněně. Seržant čety může sledovat fyzický stav každého člena své čety, rozlišit mrtvé od těch, kdo to jenom nezvládnou bez pomoci a je třeba je vyhledat. Vy můžete udělat to samý ručně pomocí knoflíků na opasku obleku.

Holanďan neodpovídal, když jsem ho volal. Teplota těla byla devadesát devět stupňů, dech, tep a mozkový vlny na nule - což vypadalo špatně, ale možná byl mrtvej jenom jeho oblek. To jsem si aspoň říkal a zapomněl, že jeho teploměr by nic neukazoval, kdyby to byl oblek, a ne člověk. Každopádně jsem hrábl po otvíráku na konzervy uchyceným na svém opasku a začal jsem ho dolovat z jeho obleku a přitom jsem se snažil sledovat okolí.

Pak jsem uslyšel na komunikačním okruhu jednotky ve své přilbě zprávu, kterou už nikdy slyšet nechci. "Sauve qui peut! \*3 Domů! Domů! Seberte se a domů! K prvnímu signálu, kterej uslyšíte. Šest minut! Všichni, zachraňte se, seberte své kamarády. Zpátky na každéj signál! Sauve qui -"

Spěchal jsem.

Jak jsem se snažil ho dostat z obleku, upadla mu hlava, tak jsem ho nechal a vypadl jsem odtamtud. Při dalších seskocích už bych měl dost rozumu, abych sebral jeho municí, ale myslelo mi to hrozně pomalu, prostě jsem vyrazil pryč a snažil se dostat k opěrnému bodu, ke kterému jsme mířili.

Už tam nikdo nebyl a já se cítil ztracený... ztracený a opuštěněj. Pak jsem uslyšel volání, ne to, který to mělo být: Yankee Doodle (kdyby to byl člun z Valley Forge) - ale Sugar Bush, melodii, kterou jsem neznal. Na tom nezáleželo, byl to signál. Mířil jsem k němu a plýtvat zbytkem své skokové šťávy - a dostal se na palubu, akorát když zavírali, a krátce nato se ocitl na Voortreku ve stavu takovýho šoku, že jsem si nemohl vzpomenout ani na služební číslo.

Slyšel jsem to nazývat "strategickým vítězstvím" - ale já jsem tam byl a prohlašuju, že jsme dostali strašnej nářez.

O šest týdnů později (a s pocitem, že jsem o šest let starší) na základně Flotily na Sanktuariu jsem se nalodil na jinou výsadečnou loď a hlásil se do služby lodnímu seržantu Jelalovi na Rodger Young.

Měl jsem ve svém propíchnutém levém lalůčku zlomenou lebku s jednou kostí. Al Jenkins byl se mnou a měl jednu úplně stejnou! (Kotě se nikdy nedostal z roury). Těch pár Divokejch Koček, co přežili, rozstrkali různě po Flotile. Ztratili jsme polovinu lidí, při srážce mezi Valley Forge a Ypres, ten strašlivej zmatek na zemi pak zdvihl ztráty až nad 80 procent a ti nahoře se rozhodli, že je nemožný udělat z těch, co přežili, zase jednotku - uzavřeli to, strčili záznamy do archivu a počkali, až se rány zacelí, než znovu sestavili Rotu K (Divoký Kočky) s novějma tvářema, ale starejma tradicema. Kromě toho v ostatních jednotkách byla spousta prázdných míst k zaplnění.

Seržant Jelal nás hřejivě přivítal, řekl nám, že se dostáváme k ostrý jednotce, "nejlepší ve Flotile", na bezvadný lodi, a zdálo se, že si nevšiml lebek v našich uších. Později nás vzal k poručíkovi, který se usmíval skoro nesměle a otcovsky si s náma popovídal. Všiml jsem si, že Jenkins svoji zlatou lebku nemá. Já taky ne - protože jsem si všiml, že žádný z Rasčakovejch Rváčů nenosí lebky.

Nenosili je, protože u Rasčakovejch Rváčů v nejmenším nezáleželo na tom, kolik bojovejch výsadků máte za sebou, ani který, buď jste byli Rváč, nebo nebyli - a když jste nebyli, nezajímalo je, kdo jste. Protože jsme k nim přišli ne jako nováčci, ale jako staří mazáci, byli ochotni věřit, že nejsme úplně k ničemu, a přivítali nás jen s nevyhnutelnou stopou formálnosti, kterou každý nezbytně ukazuje hostu, jenž není členem rodiny.

Ale ani ne za týden, když jsme s nima absolvovali bojovej výsadek, jsme se stali plnoprávnějma Rváčema, členama rodiny, nazývanějma křestníma jménama, příležitostně seřvávanejma aniž to kterákoli strana brala s trpkostí, a s pocitem, že jsme pokrevní bratři, od kterejch si půjčujete a kterejm půjčujete, který připouštíte na valný hromady s privilegiem vyjevovat svý vlastní pitomý názory naprosto svobodně - a stejně svobodně za ně dostat vynadáno.

Dokonce jsme říkali poddůstojníkům křestníma jménama, kromě přísně služebních záležitostí. Seržant Jelal byl samozřejmě vždycky ve službě, pokud jste ho náhodou nepotkali na vycházce, v tom případě byl "Jelly" a choval se tak, jako by jeho božská hodnost mezi Rváčema nic neznamenala.

Ale poručík byl vždycky "poručík" - nikdy "pan Rasczak", dokonce ani "poručík Rasczak". Jednoduše "poručík", k němu i o něm se mluvilo ve třetí osobě. Neexistoval tu Bůh, ale poručík, a seržant Jelal byl jeho prorok. Jelly mohl říct "ne" sám za sebe a s tím bylo možno diskutovat, přinejmenším mladší seržanti mohli, ale když řekl: "Poručíkovi by se to nelíbilo," hovořil ex cathedra a předmět byl navždy uzavřen. Nikdo se nikdy nepokusil ověřit si, jestli by se to poručíkovi líbilo, či ne, slovo bylo proneseno.

Poručík nám byl otcem, miloval nás a rozmazloval nás, přesto nám byl na lodi spíš vzdálený - i na zemi... pokud jsme se na zem nedostali při výsadku. Ale při seskoku - no, nemysleli byste si, že by se důstojník mohl starat o každého maníka v četě rozhozený na stovce čtverečních mil terénu. Ale on to dělal. Může se mu až udělat špatně, jak se o každého z nás bojí. Jak nás dokázal sledovat, nedokážu vysvětlit, ale uprostřed bitevního kraválu zazpívá jeho hlas na velitelským okruhu: "Johnsone! Zkontroluj družstvo šest! Smitty má potíže," a bylo jasnější než zlatá mince, že si toho všimne dřív, než Smithův velitel družstva.

Kromě toho jste věděli s nejvyšší a absolutní jistotou, že pokud budete naživu, poručík se bez vás do člunu nevrátí. Ve válce s Brouky byli zajatci, ale ani jedinej z Rasčakovejch Rváčů.

Jelly nám byl matkou, byl nám nablízku, staral se o nás, ale vůbec nás nerozmazloval. Ale taky nás nehlásil poručíkovi - u Rváčů nikdy nedošlo k válečnému soudu a nikdo nikdy nebyl zmrskán. Jelly nás ani nenechával moc často sloužit služby navíc, měl jiný způsoby, jak nám dát pár pohlavků. Prohlédl si vás při denní obhlídce nahoru a dolů a jednoduše řekl: "V námořnictvu bys moh vypadat dobře. Proč nepřestoupíš?" - a docílil svého, protože se mezi náma věřilo, že námořníci spí v uniformách a nikdy se nemejou pod okrajem límce.

Ale Jelly disciplínu mezi vojíny udržovat nemusel, protože udržoval disciplínu mezi svými poddůstojníky a očekával, že budou činit totéž. Můj velitel družstva, když jsem poprvé přišel, byl "Red" Greene. Po pár seskocích, kdy už jsem věděl, jak je prima být Rváč, jsem dostal roupy a vyrostl jsem ve vlastních očích - a Redovi jsem odmlouval. Neohlásil mě Jellymu; jenom mě vzal do umývárny a uštědřil mi střední sbírku úderů, a stali jsme se dobřejma kamarádama. Fakticky to byl on, kdo mě později navrhl na svobodníka.

Dopravdy jsme nevěděli, jestli členové posádky spí ve svých šatech, nebo ne, drželi jsme se ve své části lodi a námořníci taky ve své, protože jsme jim dávali pocítit, že jsou nevtaní, pokud se ukázali na našem území jinak než služebně - koneckonců, jeden má společenský postavení, který si musí udržovat, no ne?

Poručík měl svoji kabinu na území důstojníků mužů v námořnické části lodi, ale my jsme tam nikdy nechodili, akorát služebně, a to ještě zřídka. Chodívali jsme dopředu na strážní službu, protože Rodger Young byla smíšená loď, jako kapitán, pilotní důstojníci a někteří plavčíci zde sloužily ženy; dopředu od paluby třicet bylo dámské území - a dva ozbrojení M. P. tam ve dne v noci stáli na stráži u jedinách dveří, které zde byly. (Při bojové pohotovosti byly tyhle dveře jako všechny ostatní plynotěsné, zablokované, nikdo při seskoku nechyběl.)

Důstojníci měli právo chodit dopředu za třicátou palubu služebně a všichni důstojníci včetně poručíka jedli ve smíšené jídelně, která byla hned za přepážkou. Ale moc se tam nepoflakovali, najedli se a šli pryč. Možná že to na ostatních korvetních transportérech fungovalo jinak, ale takhle to šlo na Rodger Young - oba, poručík i kapitán Deladrier, chtěli mít vysoce bojeschopnou loď a taky ji měli.

Nicméně byla strážní služba prima. Byl to oddech stát vedle dveří, ruce založený, nohy od sebe, nic moc nevnímat a přemýšlet o ničem... ale vždycky si být lehce vědom toho, že každou chvíli byste mohli spatřit ženský stvoření, i když jste neměli právo s ní promluvit jinak než služebně. Jednou mě zavolali přímo do kapitánovy pracovny a ona na mě promluvila - podívala se rovnou na mě a řekla: "Doneste tohle hlavnímu inženýrovi, prosím."

Moje denní práce na lodi kromě úklidu obnášela obsluhu elektronických zařízení pod přímým dohledem "otce"

Migliaccia, velitele prvního oddílu, přesně jak jsem býval zvyklej pracovat pod Carlovým dohledem. Seskoky nebyly moc časté a všichni pracovali každý den. Když už člověk neměl žádný jinej talent, vždycky mohl šúrovat paluby, nikdy nebylo nic dost čistý, aby to vyhovovalo seržantu Jelalovi. Drželi jsme se pravidla M. P.: všichni bojují, všichni pracují.

Náš první kuchař byl Johnson, seržant druhého oddílu, velkej přátelskej kluk z Georgie a velice talentovanej šéfkuchař. Byl mlsnej, rád sám ujídal mezi jídly a neviděl žádný důvod, proč by ostatní taky nemohli.

S kaplanem velícím jednomu oddílu a kuchařem druhému o nás bylo dobře postaráno, o tělo i o duši - ale co kdyby to jeden z nich koupil? Kterýho byste si vybrali? Pěkná otázka, kterou jsme se nikdy nepokusili vyřešit, ale vždycky jsme o tom mohli debatovat.

Na Rodger Young bylo rušno a my provedli několik seskoků, každý jiný. Výsadky se musí lišit, aby oni nikdy nemohli odhadnout vaše chování. Ale už žádný hromadný akce, operovali jsme sami, hlídkovali, plenili a prováděli nájezdy. Pravdou bylo, že Terranská federace tenkrát nebyla schopná vést velkou bitvu; ta zvoraná operace Úl stála příliš mnoho lodí, nehledě na příliš mnoho vycvičených mužů. Bylo nezbytné získat čas a lízat si rány a taky vycvičit další muže.

Zatím se malé, rychlé lodě, mezi nima Rodger Young a další korvetní transportéry snažily být všude najednou, vyvést nepřítele z rovnováhy, zranit ho a utéct.

Měli jsme ztráty a díry jsme zaplňovali při návratu na Sanktuarium pro další kapsle. Pořád jsem měl při každém seskoku třes, ale seskoky nebyly tak často ani jsme dole nikdy nebývali moc dlouho - a v mezičase byly dny a dny života na lodi mezi Rváči.

Bylo to nejšťastnější období mého života, i když jsem si to nikdy pořádně neuvědomil - a zvládal jsem plný příděl fyzického tréninku jako všichni ostatní a jinak jsem si užíval.

Doopravdy nám nikdo neublížil, dokud to nekoupil poručík.

Hádám, že to bylo nejhorší období v celém mém životě. Už tak jsem na tom byl špatně z osobních důvodů: má matka byla v Buenos Aires, když ho smetli Brouci.

Zjistil jsem to jednou, když jsme se zastavili na Sanktuariu pro další kapsle a dostihla nás nějaká pošta - zpráva od mé tety Eleanory, jedna, co nebyla kódovaná a poslaná expres, protože ji zapomněla správně označit, dopis přesto přišel. Obsahoval tři zahořklé řádky. Vypadalo to, že mě obviňuje z matčiny smrti. Jestli to byla moje chyba proto, že jsem byl v ozbrojených silách, a měl jsem tak nájezdu zabránit, nebo měla pocit, že má matka jela na výlet do Buenos Aires proto, že jsem nebyl doma, kde bych býval měl být, nebylo úplně jasné. Obojí se jí povedlo naznačit v té samé větě. Dopis jsem roztřhal a pokusil se na to zapomenout. Myslel jsem, že oba moji rodiče jsou mrtví - protože otec by nikdy neposlal matku na tak dlouhý výlet samotnou. Teta Eleanor se o tom sice nezmiňovala, ale ona by se o otci nezmínila v žádném případě. Její oddanost patřila výhradně sestře. Měl jsem skoro pravdu - nakonec jsem se dověděl, že otec chtěl jet s ní, ale něco mu do toho přišlo, a tak zůstal, aby to vyřešil, a měl v plánu přijet druhý den. Ale teta Eleanor mi to nenapsala.

O pár hodin později pro mě poslal poručík a velice jemně se zeptal, jestli nechci na Sanktuariu zůstat, zatímco loď odletí na další hlídku - poukazoval na to, že mám spoustu nevybraného volna a klidně bych mohl nějaké použít. Nevěděl jsem, jak se dozvěděl, že jsem ztratil člena rodiny, ale zjevně to věděl. Řekl jsem ne, děkuju, pane, radši počkám, až dostane volno celá jednotka.

Jsem rád, že jsem to udělal takhle, protože kdyby ne, nebyl bych tam, když to poručík koupil... a to už by na mě bylo moc. Stalo se to hrozně rychle a těsně před návratem na loď. Manik ze třetího družstva byl raněn, ne moc těžce, ale byl na zemi, zástupce velitele oddílu se pohnul, aby ho vyzvedl - a dostal malej kousek sám.

Poručík, jako obvykle, hlídal všechny najednou - nepochybně kontroloval dálkově lékařské záznamy, ale to už se nikdy nedozvíme. Co udělal, bylo, že se ujistil, jestli je zástupce ještě pořád naživu, pak je vyzvedl oba dva sám, v každé ruce svého obleku jednoho.

Posledních dvacet stop je hodil a oni byli vtaženi do záchranného člunu - všichni už byli vevnitř a on se štítem dole a žádným zajištěním dostal zásah a na místě umřel.

Nezmínil jsem tu jména toho vojína a zástupce velitele oddílu schválně. Poručík nás vyzvedával všechny, do posledního dechu. Možná jsem byl já ten voják. Nezáleželo na tom, kdo to byl. Na čem záleželo, bylo, že naše rodina přišla o hlavu. Hlava rodiny, od který jsme získali své jméno, otec, kterej z nás udělal to, čím jsme.

Po tom, co nás opustil poručík, kapitán Deladrier pozvala seržanta Jelala do přední jídelny k ostatním vedoucím oddělení. Ale on prosil, aby ho omluvili.

Viděli jste někdy vdovu s pevným úmyslem udržet rodinu pohromadě tím, že se chová, jako kdyby si hlava rodiny prostě jen někam odskočila a každou chvíli se vrátí? Tohle dělal Jelal. Jenom na nás byl o fous přísnější než obvykle, a pokud někdy musel říct: "Poručíkovi by se to nelíbilo," bylo to víc, než mohl člověk snést. Jelly to neříkal moc často. Nechal organizaci našeho bojového útvaru téměř beze změny; místo aby škatule hejbejte se, přesunul zástupce velitele druhého oddílu nad flek (nominálního) seržanta čtyři a nechal své velitele oddílů tam, kde byli zapotřebí - u jejich oddílů - a mě přesunul ze svobodníka a zástupce velitele družstva na desátníka (zařazením, ne hodností) ve funkci velice ozdobného zástupce velitele oddílu. On sám se pak choval, jako kdyby poručík byl jenom z dohledu a on akorát předává poručíkovy rozkazy, jako obvykle.

Zachránilo nás to.

Nemám nic, co bych vám nabídl,  
kromě krve, slz a potu.

W. Churchill, XX. století  
voják a státník

## KAPITOLA JEDENÁCTÁ

Když jsme se vrátili zpátky na loď po tom nájezdu na Hubeňoury - nájezdu, kdy to koupil Louda Flores, první výsadek seržanta Jelala jako velitele čtyř - lodní střelec, který dohlížel na uzavření člunu, se mě zeptal:

"Jak to šlo?"

"Rutina," odpověděl jsem krátce.

Předpokládám, že jeho poznámka byla míněna přátelsky, ale cítil jsem se dost zmateně a neměl jsem náladu mluvit - byl jsem smutnej kvůli Loudovi, šťastnej, že jsme ho přesto vyzvedli, šilenej, že to bylo zbytečný, a to všechno promíchaný s tím utahaným, ale šťastným pocitem, že jsem zpátky na lodi, schopnej spočítat ruce a nohy a zjistit, že jsou všechny na místě.

Kromě toho, jak chcete vykládat o výsadku chlápku, kterej se nikdy žádnýho nezúčastnil?

"Jo?" odpověděl. "Vy hoši jste to pěkně vyžrali. Flákáte se třicet dní, makáte třicet minut. Já stojím na hlídce od tří a ještě musím sem."

"Jo, hádám, že jo," souhlasil jsem a šel pryč. "Někteří z nás mají holt štěstí."

"Vojáku, ty se nemusíš starat vo vákuum," řekl mým žádům.

A přesto byla spousta pravdy v tom, co střelec od námořnictva říkal. My, barety, jsme jako letci v dřívějších mechanizovaných válkách. Dlouhá a nabitá vojenská kariéra může obsahovat jenom pár hodin opravdového boje tváří v tvář nepříteli, zbytek je: zaměřit, připravit se, vyltnout tam - pak návrat, vyčistit tu spoušť, připravit se na další, a cvičit, cvičit, cvičit, mezitím.

Další seskok jsme dělali až skoro za tři týdny, a to na jiné planetě kolem další hvězdy - kolonie Brouků. Dokonce i s Čerenkovovým pohonem jsou hvězdy daleko od sebe.

V mezičase jsem dostal desátnický prýmky, navrhl mi je Jelly a potvrdila kapitán Deladrier vzhledem k nepřítomnosti našeho vlastního důstojníka. Teoreticky hodnota nebude trvalá, dokud ji pro uprázdňení funkce neschválí hlavouni M. P. Flotily, ale to nic neznamenalo, protože ztráty byly takové, že v jednotkách bylo víc prázdných míst než těl, kterými by se daly zaplnit. Byl jsem desátník, když Jelly řekl, že jsem desátník, zbytek byl úřednický šiml. Ale střelec neměl zas tak úplnou pravdu s tím "flákáním", bylo tu třiapadesát sad silových obleků ke kontrole, údržbě a opravám mezi výsadky, a to se nezmiňuju o zbraních a speciálním vybavení. Občas Migliaccio vyřadí oblek, Jelly to potvrdí a lodní zbrojní inženýr poručík Farley se rozhodne, že ho nemůže opravit bez zařízení na základně - pročež se musí ze zásob vytáhnout nověj oblek a převést ze "studenýho" do „horkýho“ stavu, přesnej proces, kterej vyžaduje šestadvacet pracovních hodin, nepočítaje v to čas toho, kterému se musí upravit na míru. Měli jsme napilno.

Ale taky jsme si užili legrace. Vždycky probíhá pár soutěží, od člověče, nezlob se po čestný družstvo, a měli jsme taky nejlepsi jazzband v několika krychlových světelných letech (no, nejspíš taky jedinej), seržant Johnson s trubkou je vedl buď čistě a jemně jako při hymnách, nebo přímo trhal ocel z paluby, podle okolností.

Po onom mistrovském (nebo by to mělo být "mistryním"?), setkání lodí a návratného člunu bez naprogramované balistiky udělal kovář naší čtyř, VPT Archie Campbell, pro kapitána model Rodger Young a my všichni jsme se podepsali a Archie naše podpisy vyškrábal na podstavec: Ostrému pilotovi Yvette Deladrier s díky Rasčakovi Rváči, a pozvali jsme ji, aby s náma pojedla, kombo Drsná taktovka hrálo během večere a pak jí mladší voják předal model. V očích se jí objevily slzy a ona ho políbila - a políbila taky Jellyho a on se začervenal.

Po tom, co jsem dostal své prýmky, jsem si prostě musel s Esem ujasnit pár věcí, protože Jelly si mě nechal jako zástupce velitele oddílu. To není dobrý. Muž by měl při své cestě nahoru stoupnout na každou příčku. Já jsem měl dostat velitele družstva, místo abych skočil ze svobodníka a zástupce velitele družstva na desátníka a zástupce velitele oddílu. Jelly to samozřejmě věděl, ale já moc dobře vím, že se, jak jen to bylo možný, snažil jednotku vést tak, jako kdyby byl poručík naživu - což znamenalo, že nechal své velitele družstev a velitele oddílů beze změny. Ale mně to zanechalo choulostivej problém: všichni tři moji podřízení desátníci jako velitelé družstev byli ve skutečnosti služebně starší - a kdyby to seržant Johnson při příštím seskoku koupil, nejenom že bychom přišli o zatraceně dobrýho kuchaře, ale já bych se stal velitelem oddílu. Když vydáte rozkaz, nesmí v tom být ani stín pochybností, ne v boji, takže jsem před dalším seskokem musel vyčistit každej možnej stín.

Eso byl ten problém. Nejenže byl z těch tří služebně nejstarší, ale byl taky desátníkem z povolání a starší než já. Kdyby mě přijal Eso, neměl bych s druhějma dvěma družstvama žádný trable.

Na palubě jsem s ním opravdu neměl žádný problémy. Po tom, co jsme spolu vyzvedli Florese, byl docela zdvořilej. Na druhý straně nebylo nic, kvůli čemu by měly nastat problémy, naše práce na lodi nás nesváděla dohromady kromě

denního hlášení a strážní služby, což je všechno přesně dano řádama. Ale mohli jste to cítit. Nebral mě jako někoho, od koho dostává rozkazy.

Takže jsem se po něm ve volnu poohlídl. Ležel na svý pryčně a četl knížku Kosmičtí Rangeři proti Galaxii - docela dobrá historka, akorát pochybuju, že někdy měla nějaká vojenská jednotka tolik dobrodružství a tak málo kopanců. Na lodi byla dobrá knihovna.

"Eso. Musím s tebou mluvit."

Vzhlédl. "No a? Právě jsem opustil loď, mám volno."

"Musím s tebou mluvit teď hned. Odlož tu knížku."

"Co je sakra tak nutný? Musím si dočíst kapitolu."

"Hele, nech toho, Eso. Jestli nemůžeš počkat, řeknu ti, jak to dopadne."

"Uděláš to a já tě přetřnu." Ale odložil knížku, posadil se a poslouchal.

Řekl jsem: "Eso, kolem tý záležitosti s organizací oddílů - jsi služebně starší než já, měl bys být zástupcem velitele oddílu."

"Ó, takže zase tohle!"

"Jo. Myslím, že ty a já bysme měli zajít za Johnsonem a požádat ho, aby to vyřídil u Jellyho."

"Myslíš, jo?"

"Ano, myslím. Takhle by to mělo být."

"No a? Koukni, Prcku, já ti to vysvětlím. Vůbec nic proti tobě nemám. Ve skutečnosti jsi byl tenkrát, když jsme vyzvedávali Loudu, po ruce, dlužím ti to. Ale jestli chceš družstvo, vyhrabej si vlastní. Nekoukej po mým. No, moji hoši by pro tebe ani neloupali brambory."

"To je tvý poslední slovo?"

"Moje první, poslední a jediný."

Povzdechl jsem si. "Myslel jsem si to. Ale musel jsem se ujistit. No, takže tím je to hotový. Ale chtěl jsem ještě něco. Čistě náhodou jsem si všim, že umývárna potřebuje uklidit ... a myslím, že možná ty a já bysme se o to měli postarat. Takže odlož tu knížku... jak říká Jelly, poddůstojníci jsou pořád ve službě."

Nejdřív se ani nepohnul. Tiše řekl: "Dovopravdy si myslíš, že je to nutný, Prcku? Jak jsem říkal, nic proti tobě nemám."

"Vypadá to tak."

"Myslíš, že to zvládneš?"

"Určitě se můžu pokusit."

"Prima. Tak se dejme do toho."

Šli jsme na žád' do umývárny, vyhodili odtamtud vojína, co si chtěl dát sprchu, kterou doopravdy nepotřeboval, a zamkli jsme dveře. Eso řekl: "Máš na mysli nějaký pravidla, Prcku?"

"No... nechtěl bych tě zabít."

"Souhlas. A žádný zlomený kosti, nic, co by jednoho z nás vyřadilo z příštího výsadku - kromě snad nehody, to je jasný. Vyhovuje ti to?"

"Jasně," souhlasil jsem. "Á, myslím, že si asi sundám košili."

"Nechtěl bych ti ji zasvinít krví." Uvolnil se. Začal jsem si ji sundávat a on vyrazil kopem na můj koleno. Nic vážného. Plochou nohou a nic rychlého.

Akorát moje koleno tam nebylo - poučil jsem se. Opravdový boj většinou trvá tak vteřinu dvě, protože tolik času je potřeba k zabítí člověka nebo k jeho sražení do bezvědomí nebo zneschopnění do té míry, že nemůže bojovat. Ale my jsme souhlasili, že se vyhnem způsobení trvalých škod, to věci změnilo. Oba jsme byli mladí, ve vrcholné kondici, skvěle vycvičení a zvyklí potlačit bolest. Eso byl větší, já jsem byl možná o fous rychlejší. Za takových okolností musí tohle jednoduše pokračovat, dokud jeden nebo oba nejsou ztlučeni tak, že nemůžou pokračovat - pokud to nevyřídí náhodná šťastná rána.

Ale ani jeden z nás nedával šanci na šťastný rány, oba jsme byli profici a ve střehu.

Takže to pokračovalo dlouho, únavně a bolestivě dlouho. Podrobnosti by byly nezajímavé a bezpředmětné, mimo to jsem neměl čas si dělat poznámky.

Takže za nějakou, dost dlouhou dobu jsem ležel na zádech a Eso mi lil vodu do obličeje. Podíval se na mě, pak mě zdvihl na nohy, šoupnul mě proti stěně a přidržel mě vstoje. "Vraz mi jednu!"

"Cože?" Byl jsem omámenější a viděl jsem dvakrát. "Johnnie... vraz mi jednu."

Jeho obličej se přede mnou vznášel ve vzduchu, zaostřil jsem na něj a praštil vši silou, dost na to, abych rozplácl každého nemocného komára. Jeho oči se zavřely a on se svezl na podlahu a já jsem se musel chytit sloupu, abych nešel za ním. Pomalu se zvedl. "Dobrý, Johnnie," řekl a potřásl hlavou, "dostal jsem lekci. Už ode mě neuslyšíš žádný odmlouvání... ani od nikoho z oddílu. Dobrý?"

Přikývl jsem a hlava mě bolela. "Ruku?" zeptal se.

Potřásli jsme si rukama a to bolelo taky.

Skoro každý věděl líp než my, jak válka probíhá, líp než my, i když my jsme v ní byli. Tohle bylo období po tom, co Brouci přes Hubeňoury zaměřili naši domovskou planetu a napadli ji, zničili Buenos Aires a převedli "problematická setkání" na všeobecnou válku, ale před tím, než jsme dobudovali naše síly, a před tím, než Hubeňouři změnili stranu a stali se přátelsky nakloněnými neutrály a de facto spojenci.

Částečně účinná obrana pro Terru byla vybudována z Luny (to jsme nevěděli), ale otevřeně řečeno, Terranská federace prohrávala válku.

To jsme taky nevěděli. Ani jsme nevěděli, že bylo vyvinuto ohromné úsilí o rozbití nepřátelského spojení a převedení Hubeňourů na naši stranu, nejbliž jsme se k této informaci dostali, když nám bylo řečeno, před nájezdem, při

kterém zabili Florese, abychom na Hubeňoury šli zlehka, zničili co nejvíc jejich majetku, ale obyvatele zabíjeli, jen když to bude nezbytné.

Co člověk neví, nemůže prozradit, když padne do zajetí; ani drogy, ani mučení, ani vymývání mozku nebo nekonečný nedostatek spánku z něj nemůže vymáčknout tajemství, které nezná. Takže nám řekli, akorát co jsme potřebovali vědět k taktickým účelům. V minulosti se stávalo, že to armády složily a vzdaly se, protože lidé nevěděli, za co bojují nebo proč, a proto neměli vůli zvítězit. Ale M. P. tuhle slabost nemá. Každý z nás byl ostatně dobrovolník, každý z nějakýho určitýho důvodu - dobrýho nebo špatnýho. Ale teď jsme bojovali proto, že jsme byli M. P. Byli jsme profesionálové s espritem de corps. Byli jsme Rasčakovi Rváči, nepochybně nejlepší jednotka v celý prašivý M. P., lezli jsme do svých kapslí, protože nám Jelly řekl, že nastal čas to udělat, a bojovali jsme, když jsme se dostali dolů, protože to je to, co dělají Rasčakovi Rváči.

Rozhodně jsme nevěděli, že prohráváme.

Tihle Brouci snášejí vajíčka. A nejenom to, oni je skladují a líhnou podle potřeby. Když jsme zabili vojáka - nebo tisíc nebo deset tisíc - jeho nebo jejich náhrada byla vyhlášena a ve službě skoro ještě dřív, než jsme se vrátili zpátky na základnu. Můžete si představit, pokud máte náladu, nějakýho Brouka dohlázele nad populací, jak žhví telefon někam dolů a říká: "Joe, ohřej deset tisíc vojáků a měj je připravený na středu... a řekni inženýrům, aby zaktivovali rezervní inkubátory N, O, P, Q a R, poptávka roste."

Neříkám, že to dělali přesně takhle, ale takovýhle byly výsledky. Ale nemyslete si, že jednali čistě instinktivně, jako termity nebo mravenci. Jejich akce byly stejně inteligentní jako naše (hloupý rasy nestaví vesmírný loď) a mnohem líp koordinovaný. Trvá nejmíň rok vycvičit vojína k boji a sehrát ho s ostatními. Brouk voják se líhne bojeschopnej. Vždycky, když jsme zabili tisícovku Brouků za cenu jednoho M. P., bylo to čistý vítězství pro Brouky. Zjišťovali jsme, a drazí, jak výkonnej může totální komunismus být, když ho používají lidi vývojově na něj adaptovaní. Broučí komisaři se nestarali o spotřebovaný vojáků víc, než se my staráme o spotřebovanou municí.

Možná jsme si tohle o Broucích mohli spočítat, kdybychom si všimli, jaký trable způsobila čínská Hegemonie rusko-anglo-americké Alianci, nicméně problém s "historickéjma lekcema" je ten, že jim obvykle rozumíme nejlíp, když dopadnem z výšky na hubu.

Ale učili jsme se. Technické instrukce a taktické rozkazy zpracovávaly každou srážku s nima a byly šířeny po celé Flotile. Naučili jsme se rozlišovat dělnice od vojáků - pokud máte čas, můžete to poznat podle tvaru krunyře, ale nejrychlejší pravidlo pravý ruky bylo: Jestli jde po vás, je to bojovník; jestli prchá, můžete se k němu obrátit zády. Naučili jsme se neplýtvat municí ani na vojáky kromě sebeobrany. Místo toho jsme šli po jejich líhních. Najdete díru, hodíte tam nejdřív plynový granát, který jemně bouchne po pár vteřinách a uvolní olejovitou tekutinu, která se odpařuje jako nervový plyn ušitý Broukům na míru (pro nás je neškodný), je těžší než vzduch a pokračuje dolů - pak použijete druhý granát, vysoce explozivní, na zavření díry.

Pořád jsme ještě nevěděli, jestli se dostaneme dost hluboko, aby to zabilo královny - ale věděli jsme, že se tahle taktika Broukům nelíbí, naše zprávy, získané od Hubeňourů a přes ně od Brouků samotných, byly v tomto bodě zcela jasné. Kromě toho jsme takhle úplně smetli jejich kolonii z Šeolu. Možná se jim povedlo evakuovat královny a mozky... ale při nejmenším jsme se učili, jak způsobit, aby je to bolelo.

Ale co se týkalo Rváčů, tyhle plynové granáty byly prostě další typ výcviku, který se musí udělat podle rozkazů a okamžitě.

Konečně jsme se vrátili na Sanktuarium pro další kapsle. Kapsle jsou spotřební zboží (no, to jsme byli my taky), a když dojdou, musíte se vrátit na základnu, i když Čerenkovovy generátory vás pořád ještě můžou svízt dvakrát kolem Galaxie. Krátce před tím dostal Jelly povýšení na poručíka, Rasčakova náměstka. Jelly se to snažil ututlat, ale kapitán Deladrier to rozhlásila a pak žádala, aby jedl vepředu s ostatními důstojníky. Pořád ale trávil zbývající čas na zádi. V té době už jsme prodělali pár dalších výsadek s ním jako velitelem čety a jednotka si zvykla obejít se bez poručíka - pořád ještě to bolelo, ale už jsme si zvykali. Po Jelalově povýšení se mezi náma pomalu šířil a přežvykoval názor, že nadešel čas a my bychom se měli pojmenovat podle našeho šéfa, jako ostatní jednotky.

Johnson byl služebně nejstarší, a tak šel promluvit s Jellem, vzal mě s sebou jako morální oporu.

"Jo?" zavrčel Jelly.

"Á, seržo - chci říct poručíku, mysleli jsme si -"

"Co?"

"No, hoši to tak nějak probírali a myslel si - no, říkaj, že by se jednotka měla pojmenovat: Jellyho Jaguáři."

"Oni si myslel, jo? Kolik z nich by tomudle měnu dávalo přednost?"

"Je to jednomyslný," řekl Johnson prostě.

"Jo? Dvaapadesát ano... a jedno ne. Nevyrávaj." Nikdo už tohle téma nikdy nenadnesl.

Krátce po tom jsme zaparkovali na oběžné dráze u Sanktuaria. Byl jsem rád, že jsme tam, protože lodní umělé pseudogravitační pole bylo vypnuto už skoro dva dny, a zatímco si s tím šéfinženýr hrál, my jsme byli v beztlížném stavu - což nesnáším. Nikdy nebudu pravej kosmonaut. Cítím se dobře s hlinou pod nohama. Celá četa vyrazila na desetidenní volno a přesunula se do ubytoven na základně.

Nikdy jsem nezjistil souřadnice Sanktuaria, ani jméno nebo katalogové číslo hvězdy, kolem které obíhal - protože co nevíte, nemůžete vyrazit. Umístění je ultratajné, znají ho akorát kapitáni lodí, kormidelníci a takoví... a, jak jsem pochopil, každý z nich má rozkaz a je hypnoticky stimulován, aby spáchal sebevraždu v případě, že mu hrozí zajetí. Takže jsem to ani nechtěl vědět. Protože existovala možnost, že by Lunární základna mohla padnout a Terra sama být obsazená, Federace si držela na Sanktuariu pokud možno co nejvíc lidský svaloviny, takže katastrofa tam doma by nemusela nezbytně znamenat kapitulaci.

Ale můžu vám říct, co je to za planetu. Jako Země, ale zaostalá.

Doslova zaostalá jako dítě, kterému zabere deset let, než se naučí zamávat sbohem a nikdy nezvládne upíct pirožky. Je to planeta tak podobná Zemi, jak si dvě planety můžou být vůbec podobné, stejně stará, podle planetologů, a její hvězda je stejně stará jako Slunce a stejného typu, jak říkají astrofyzici. Má spoustu rostlinstva a zvířectva, stejnou atmosféru jako Země, skoro, a skoro stejné počasí. Dokonce má docela velký měsíc a jinak vzácný zemský příliv a odliv. Se všema těmahle výhodama se skoro nehnula od startovacího boxu. Víte, je tu málo mutací; nemá výhodu, jakou má Země ve vysoké hladině přirozené radioaktivity.

Její typická a nejvyvinutější rostlina je primitivní obrovská plavuň, vrcholem její živočišné říše je jakýsi protohmyz, který dokonce ještě nezačal tvořit kolonie. Nemluvím o transplantované terranské flóře a fauně - náš materiál se tam nahnul a odsunul původní stranou.

S jejím evolučním procesem téměř na nule kvůli nedostatku radiace a následně skoro nezdravě nízkým poměrem mutací neměly přirozené životní formy na Sanktuariu slušnou šanci na vývoj a nejsou schopné soutěžit. Jejich genová výbava zůstává beze změn po poměrně dlouhou dobu, nejsou adaptabilní - jako kdyby musely hrát se stejnou kartou pořád a pořád dokola, celé eóny, bez naděje na získání lepší.

Dokud soutěžily jen mezi sebou, tak to tolik nevadilo - tupci mezi tupci, abych tak řekl. Ale když sem byly přineseny druhy, které se vyvinuly na planetě přizpůsobené vysoké radiaci a tvrdé konkurenci, původní druhy byly odepsané. Tohle všechno je úplně jasné ze středoškolské biologie... ale ten hlavoun z výzkumné stanice, který mi o tom vykládal, nanaslel ještě jeden bod, o kterém jsem nikdy nepřemýšlel.

Co lidské bytosti, které Sanktuarium kolonizovaly?

Ne návštěvníci jako já, ale kolonisti, kteří tam žijí, spousta z nich se tam narodila a jejich potomci tam budou žít až do x-té generace - co tihle potomci? Nikomu neuškodí, když na něj nic nezáří, ve skutečnosti je to i kapku zdravější - leukémie a některé druhy rakoviny tam jsou skoro neznámé. Kromě toho jim v současnosti hraje ekonomická situace dokonale do ruky, když zasejou pole (terranské) pšenice, dokonce se ani nemusí starat o plevel. Terranské pšenice vytlačí cokoliv místního.

Ale potomci těchto kolonistů se nebudou vyvíjet. Rozhodně ne moc. Ten chlápek mi řekl, že se můžou kapku vylepšit díky mutacím z jiných příčin, díky nové krvi dodané přistěhovalci a díky přirozenému výběru mezi genovou výbavou, kterou už mají - ale to je všechno úplně nic ve srovnání s rychlostí evoluce na Teře a na kterékoliv obvyklé planetě. Takže co se stane? Ustnou na své nynější úrovni a zbytek lidské rasy se kolem nich bude vyvíjet, až z nich zůstanou živé fosilie, tak mimo jako *pithecanthropus* ve vesmírném korábu?

Nebo se budou obávat o osud svých potomků a budou se pravidelně dávkovat rtg zářením nebo možná nechají každý rok vybuchnout hromadu nukleárních náloží špinavého typu, aby si v atmosféře vybudovali zásobu spadu? (A samozřejmě přijali okamžité nebezpečí radiace pro sebe, aby si obstarali zásobu mutací pro dobro svých potomků.)

Ten chlap předpovídal, že neudělají nic. Prohlašoval, že lidská rasa je příliš individualistická, příliš egocentrická, než aby se nějak moc starala o budoucí generace. Říká, že genetické ochuzení vzdálených generací kvůli nedostatku radiace je něco, kvůli čemu si většina lidí ani nedokáže dělat starosti. A samozřejmě je to vzdálená hrozba, evoluce pracuje pomalu, dokonce i na Teře, takže vývoj nových druhů je záležitostí mnoha a mnoha tisíciletí.

Nevím. Salcra, nevím, co udělám já sám ve víc než polovině případů, jak můžu předpovědět, co udělá kolonie cizinců? Ale jistě jsem si tímhle: Sanktuarium bude plně osídlený, buď náma, nebo Broukama. Nebo někým. Je to potenciální ráj a vzhledem k tomu, že na tomhle konci Galaxie jsou vhodné nemovitosti strašně vzácné, nebude ponechána ve vlastnictví primitivních životních forem, které nesložily zkoušku.

Je to nádherné místo, v mnoha směrech lepší pro pár dní volna, než většina Terry.

Za druhý, i když je tu šílený kvantum civilistů, víc než milion, tak na civilisty nejsou špatní. Vědí, že je válka. Plná polovina je jich zaměstnaná buď na Základně, nebo ve válečném průmyslu, zbytek vyrábí potraviny a prodává je Flotile. Mohli byste říct, že mají na válce dost velký zájem, ale ať už jsou důvody jakékoliv, mají úctu k uniformě a nad jejich nositeli neohrnují nos. Ba naopak. Když M. P. vstoupí do obchodu, majitel mu říká "pane" a opravdu vypadá, že to tak myslí, i když se mu snaží prodat nějakou bezcennost za příliš vysokou cenu.

Ale za první je polovina z těch civilistů ženská.

Musíte být na hodně dlouhý hlídce, abyste to správně ocenili. Musíte být ve stavu, kdy se těšíte na svůj strážní den, na privilegium stát dvě hodiny z každých šesti opření o palubu třicet a uší našpicovaný i jen na zvuk ženského hlasu. Předpokládám, že na lodích s výhradně mužskou posádkou to musí být lehčí... ale beru Rodger Young. Je dobrý vědět, že konečný důvod vašeho boje doopravdy existuje a že to není jen výtvar představitosti.

Kromě civilních báječných 50 procent je kolem 40 procent lidí z Federální služby na Sanktuariu taky ženských. Dejte to dohromady a dostanete nejkrásnější obraz v celém prozkoumaném vesmíru.

Kromě těchto nepřekonatelných přirozených výhod bylo hodně uděláno uměle, abyste volno jen tak nepromarnili.

Většina civilistů si drží, zdá se, dvě práce: mají kruhy pod očima od noci probdělých kvůli tomu, aby opuštěný sloužícího člověka byl co nejhezčí. Churchill Road, vedoucí od Základny do města, je po obou stranách lemovaná zábavními podniky, který mají člověka bezbolestně zbavit peněz, pro který stejně zrovna nemá žádný použití, za roztomilýho doprovodu občerstvení, zábavy a hudby.

Pokud jste schopni projít kolem těchto pastí, protože z vás už vysály všechno oběživo, jsou ve městě další místa, skoro stejně uspokojivá (myslím tím, že tam jsou taky dívky), kam je volný vstup zajištěn věčnými obyvateli - dost se podobají společenskému centru ve Vancouveru, ale jsou ještě pohostinnější.

Sanktuarium a zvlášť Espiritu Santo, město, mi připadá jako tak dokonalý místo, že jsem si pohrával s nápadem požádat o propuštění sem, až mi skončí služební závazek - koneckonců, doopravdy se nestarám, jestli moji potomci (pokud nějakí) za nějakých pětadvacet tisíc let budou mít dlouhý zelený anténky jako všichni ostatní, nebo jenom vybavení, se kterým jsem si musel vystačit já. Ten profesorský týpek z výzkumné stanice mě nemohl vystrašit těmi kecy o hrozbě

nulový radiace, zdá se mi (kvůli tomu, co jsem tu viděl kolem sebe), že lidská rasa stejně dosáhla svého vrcholu. Nepochybně pan kanec bradavičnatý cítí to samý k dámě bachyni bradavičnatý - ale jestli jo, oba jsme upřímní. Jsou tu i další možnosti rekreace. S určitým potěšením si vzpomínám na jeden večer, kdy se stůl Rváčů dostal do přátelského rozhovoru se skupinou námořníků (nebyli z Rodger Young) sedících u vedlejšího stolu. Debata byla oduševnělá, krapet hlučná, až přišla nějaká policie ze Základny a přerušila ji omračujícíma puškama, zrovna když jsme se začali rozehrávat k naší odpovědi. Nic z toho nebylo kromě toho, že jsme museli zaplatit nábytek - velitel Základny zastával názor, že muži na opuštěném ostrově by měla být dána trocha svobody, pokud si nevybere jeden z "jedenatřiceti způsobů tvrdého přistání".

Ubytovny byly v pořádku - nic zdobného, ale jsou pohodlné a výkrmna fungovala pětadvacet hodin denně a civilisti dělali všechnu práci. Žádné budičky, žádná večerka, opravdu máte volno a do ubytoven vůbec nemusíte chodit. Já chodil, protože se mi zdálo vysloveně nesmyslné utrácet prachy za hotely, když tam byla čistá, měkká postel zadarmo a tolik mnohem lepších způsobů jak utratit nahromaděné prostředky. Hodina navíc každý den byla taky prima, protože to znamenalo devět hodin tvrdého spánku a den zůstal nedotčený - dohnal jsem spaní chybějící ještě od operace Úl. Stejně dobře to mohl být hotel, Eso a já jsme měli pokoj celý pro sebe v oddělení pro projíždějící poddůstojníky. Jednou ráno, když se opuštěný ostrov blížil ke konci, zrovna jsem se kolem místního poledne obracel, když mi Eso zatřásl postelí. "Vyskoč, vojáku! Brouci útočí."

Řekl jsem mu, co má s Broukami udělat.

"Nástup," trval na svém.

"No dinero." Měl jsem včera večer rande s chemikem (ženou, samozřejmě, a okouzluje taky) z výzkumné stanice. Zнала Carla na Plutu a Carl mi psal, abych se po ní poohlídl, jestli se někdy dostanu na Sanktuarium. Byla to štíhlá zrzka s drahejší chutěma. Carl jí zjevně naznačil, že mám víc peněz, než je pro mě dobrý, protože se rozhodla, že předchozí noc je nejvhodnější doba na seznámení se s místním šampusem. Neshodil jsem Carla tím, abych přiznal, že všechno, co mám, je výsadkářské žold. Koupil jsem jí ho a sám jsem pil něco, čemu říkali (ale nebylo to ono) čerstvá ananasová šťáva. Výsledek byl ten, že jsem pak domů musel dojít pěšky - taxíky nejsou zadarmo. Stejně to stálo za to.

Koneckonců, co jsou peníze? - mluvím o penězích Brouků, samozřejmě.

"Žádný problém," odpověděl Eso. "Můžu tě založit - včera jsem měl štěstí. Narazil jsem na námořníka, kterej neznal procenta."

Takže jsem vstal, oholil se a osprchoval a v kuchyni jsme sebrali půl tuctu vajíček naměkko a oblohu, jako brambory a šunku a horký koláčky a tak dál, a pak jsme vyrazili ven sehnat něco k jídlu. Cestou nahoru po Churchill Road bylo horko a Eso se rozhodl zastavit v kantýně. Šel jsem s ním, abych se kouknul, jestli jejich ananasová šťáva byla pravá. Nebyla, ale bylo to studené. Nemůžete mít všechno.

Mluvili jsme o tomhle a tantom a Eso objednal další rundu. Zkusil jsem jejich jahodovou šťávu - to samý. Eso zíral do své sklínky a pak řekl: "Napadlo tě někdy stát se důstojníkem?"

Já jsem řekl: "Cože? Zbláznil ses?"

"Nee. Koukni, Johnnie, tahle válka ještě může chvíli trvat. Nezáleží na tom, jakou propagandu cpou lidem doma, ty a já víme, že Brouci nejsou ještě zralí to vzdát. Tak proč neplánovat dopředu? Jak se říká, když chceš hrát v kapele, je lepší mávat taktovkou než se tahat s velkým bubnem."

Překvapilo mě, jaký obrát rozhovor vzal, zvláště od Esa. "A co ty? Chceš se probojovat až na důstojníka?"

"Já?" odpověděl. "Zkontroluj si obvody, synku - dostáváš nesprávný odpovědi. Nemám žádný vzdělání a jsem o deset let starší než ty. Ale ty máš dost vzdělání, abys zvládl výběrové zkoušky na důstojnickou školu a máš taky IQ, který mají rádi. Garantuji ti, že jestli to podepíšeš nastálo, budeš seržant dřív než já ... a vybraný pro školu hned den nato."

"Teď vím, že ses zbláznil."

"Poslouchej svého tatku. Štve mě, že ti to musím říct, ale ty jseš přesně tak pitomej, snaživej a upřímněj, aby z tebe byl ten druh oficíra, kterého mužstvo s láskou následuje do každého pitomého průsvihu. Ale já - no, já jsem přirozený poddůstojník s tím správným pesimistickým postojem, aby vyvážil optimismus takovejch, jako seš ty. Jednou ze mě bude seržant... a mezi tím si odkrotím svehch dvacet let a dostanu jednu z těch prací pro vysloužilce - třeba policajta - a ožením se s krásnou tlustou ženuškou se stejně nenáročnější chutěma, jako mám já, a budu koukat na sport a chodit na ryby a šťastně dojdou až do konce."

Eso se zarazil, aby si svažil hlasivky. "Ale ty," pokračoval. "Ty zůstaneš a pravděpodobně to dotáhneš vysoko a slavně zemřeš a já si to o tobě přečtu a budu hrdě říkat: 'Já jsem ho znal. Co znal - já mu půjčoval prachy - byli jsme spolu desátníci.' Takže?"

"Nikdy jsem o tom nepřemýšlel," řekl jsem pomalu. "Jenom jsem chtěl odkrotit službu."

Kysele se usklíbl. "Už jsi dneska viděl vyplácet dobrovolníky? Čekáš, že skončíš po dvou letech?"

Měl pravdu. Dokud válka trvala, "služba" nekončila - aspoň ne pro výsadkáře. Byl to hlavně rozdíl v přístupu - přinejmenším v přítomnosti. Ti z nás, co byli v základní službě, se aspoň mohli cítit jako dočasní vojáci, mohli jsme vykládat: "Až tahle prašivá válka skončí." Voják z povolání to neříkal, nikam neodcházel, leda do penze - nebo to koupil.

Na druhé straně, my taky ne. Ale když jste to podepsali a pak nedokončili svých dvacet let... no, oni dokázali být hezky škrobení, co se týkalo vašeho občanství, i když by nedrželi člověka, který by nechtěl zůstat.

"No, možná že ne ve dvou letech," připustil jsem. "Ale válka nebude trvat věčně."

"Nebude?"

"Jak by mohla?"

"Bože, tohle kdybych věděl. Mně tyhle věci nevykládají. Ale vím, že tohle tě netrápí, Johnnie. Čeká na tebe holka?"

"Ne. No, měl jsem," odpovídal jsem pomalu, "ale napsala mi 'Drahý můj'." Jako lež to nebylo víc než malá ozdoba,

kteřou jsem předvedl, protože Eso vypadal, že na to čeká. Carmen nebyla moje holka a nikdy na nikoho nečekala ale začínala dopisy "Drahý můj" při těch málo příležitostech, kdy mi napsala.

Eso moudře přikývl. "Dělají to pořád. Radši si vezmou civilistu a mají kolem sebe někoho, komu můžou nadávat, když na to dostanou náladu. Nic si z toho nedělej, synku - najdeš hromadu dalších, který se budou chtít vdávat, až odejdeš do penze... a v tom věku budeš taky mnohem schopnější ji zvládnout. Svatba je zkáza pro mladýho kluka a pohodlí pro starýho." Zadíval se na moji sklenici. "Dělá se mi blbě, když tě vidím cucat tu břečku."

"Cejtím úplně to samý k tvému pitivu," oznámil jsem mu.

Pokrčil rameny. "Jak říkám, chce to všechno zvážit. Přeber si to."

"Budu o tom přemýšlet."

Eso se vzápětí vrhl na karty a půjčil mi nějaký peníze. Šel jsem se projít, potřeboval jsem přemýšlet.

Podepsat to nastalo? Nechme stranou ten rozruch kolem důstojníků, chtěl jsem zůstat na vojně? No, prošel jsem tímhle vším, abych dostal své občanství, ne? - a když zůstanu, tak budu přesně tak daleko od volebního práva, jako kdybych nikdy nenarukoval... protože dokud jste v uniformě, nejste oprávněni volit.

A tak to má, samozřejmě, být - kdyby nechali Rváče volit, tak by ti idioti mohli odhlasovat, že nemůžou provádět výsadek. To nejde.

Nicméně, já jsem se přihlásil, abych získal volební právo.

Nebo ne?

Staral jsem se vůbec někdy o volby? Ne, byla to prestiž, hrdost, postavení... být občanem.

Nebo ne?

Ani kdyby mi to mělo zachránit život, nemohl jsem si vzpomenout, proč jsem se vlastně upsal.

Každopádně to nebyl volební proces, co dělalo občana - poručík byl občanem v tom nejopravdivějším smyslu toho slova, i když nežil tak dlouho, aby kdy vhodil hlasovací lístek. On "volil" pokaždý, když prováděl výsadek.

A já taky!

Mohl jsem v duchu slyšet plukovníka Duboise: "Občanství je postoj, stav mysli, emocionální přesvědčení, že celek je větší než část... a že část by měla být hrdá na to, že se obětuje, aby celek mohl žít."

Ještě pořád jsem nevěděl, jestli toužím po tom, abych mohl položit své jediný tělo "mezi svůj milovaný domov a válečnou zkázu" - ještě pořád jsem se před každým seskokem třásl a ta "zkáza" by mohla být pěkně zkázonosná. Ale aspoň jsem věděl, o čem to plukovník Dubois tenkrát mluvil. M. P. byla moje a já jsem byl jejich. Jestli to bylo ono, co M. P. dělala, aby narušila monotónnost, tak to bylo to, co jsem dělal já. Vlastenectví na mě bylo trochu esoterický, trochu moc velký, aby bylo vidět. Ale M. P. byla moje smečka, ke které jsem patřil. Byli rodina, kterou jsem opustil, byli to bratři, které jsem nikdy neměl, bližší, než mi kdy byl Carl. Kdybych je opustil, byl bych ztracen.

Takže proč bych se nepřihlásil natrvalo?

Dobrá, dobrá - ale co s tou dřinou, potřebnou, abych se stal důstojníkem? To bylo zase něco jiného. Viděl jsem sám sebe, jak se upisuju na dvacet let a pak to hladce zvládám, jak to popsal Eso, se stužkami na hrudi a bačkorama na nohách... nebo večery dole ve středisku veteránů, připomínám si starý časy s dalšíma, co k nám patřili.

Ale důstojnická škola? Slyšel jsem Ala Jenkinse na jedny valný hromadě, kterou jsme kvůli něčemu takovému měli: "Já jsem vojin! A vojnem zůstanu! Když seš voják, nic od tebe nečekají. Kdo by chtěl být oficír? Nebo jenom seržant? Dejchám stejnej vzduch, no ne? Jím stejný jídlo. Chodím na stejný místa, děláme stejný seskoky. Ale nemám žádný starosti."

Al měl pravdu. Co mi dají prýmký? - kromě ran. Nicméně jsem věděl, že bych seržanta vzal, kdyby mi ho nabídli.

Neodmítnete, výsadkář neodmítne nic, postaví se k tomu a zvládne to. A důstojnickou kariéru taky, předpokládám.

Ne, že by se to mohlo stát. Kdo jsem byl já, abych si myslel, že by ze mě mohl kdy být takovej poručík, jako byl poručík Raszcak?

Procházka mě zavedla blízko ke kandidátské škole, i když nevěřím, že jsem tam šel schválně. Rota kadetů byla venku na cvičišti a trénovala klus, a vypadali úplně jako bažanti při základním výcviku. Slunce hrálo a tohle nevypadalo ani zdaleka tak příjemně jako slezina ve výsadkový místnosti na Rodger Young - no, nepochodoval jsem dál než na palubu třicet od té doby, co jsem skončil základní výcvik, tenhle základáckej nesmysl už byl pryč.

Chvilí jsem je pozoroval, jak se potí ve svých uniformách, slyšel jsem, jak je seřvávají - seržanti, kdo jiný. Staré známé věci. Potřásl jsem hlavou a odešel odtamtud - vrátil jsem se zpátky na ubytovnu do poddůstojnického křídla a našel Jellyho pokoj.

Byl uvnitř, nohy na stole a četl časopis. Zaklepal jsem na futro. Vzhlédl a zavrčel: "Jo?"

"Seržo - myslím, poručíku -"

"Vymáčkni se!"

"Pane, chci to podepsat nastalo."

Shodil nohy ze stolu. "Zdvihni pravou ruku."

Vzal mě pod přísahu, sáhl do šuplíku ve stole a vytáhl papíry.

Už měl mý papíry hotový, čekaly na mě, až se podepíšu. A to jsem udělal. Co dodat?

Jesti nepochybné, že nestačí, aby byl důstojník schopný... Měl by stejně tak býti gentlemanem dostatečného vzdělání, vytříbeného chování, jeho zdvořilost by měla být bez poskvrnky a měl by míti nejkrásnější smysl pro osobní čest... Žádný chvályhodný čin podřízeného by neměl uniknouti jeho pozornosti, i kdyby odměnou mělo býti jen slovo uznání. Naopak by neměl přehlédnouti byt' i jedinou chybu kteréhokoli podřízeného.

Jakkoliv jsou pravdivé politické zásady, které se nyní snažíme prosadit... lodi samotny musí býti vedeny systémem absolutního despotismu.

Věřím, že jsem vám nyní objasnil nesmírnou zodpovědnost... Musíme konati, jak nejlépe dokážeme, s tím, co máme.

- John Paul Jones, 14. září 1775;

výňatek z dopisu námořnímu výboru vzbouřenců

z Námořní akademie.

## KAPITOLA DVANÁCTÁ

Rodger Young se opět jednou vracela na Základnu pro doplnění jak kapslemi, tak muži. Al Jenkins koupil svoji kulku, když kryl vyzvedání - a to stejný nás stálo i kaplana. A kromě toho museli nahradit mě. Měl jsem úplně nový seržantský prýmky (místo Migliaccia), ale měl jsem dojem, že je oblikne Eso, jen co budu z lodi - byly spíš čestný, to jsem věděl, povýšení byl Jellyho způsob, jak mi usnadnit přechod na důstojnickou školu.

Ale to mi nebránilo, abych na ně nebyl hrdej. Na přistávací ploše Flotily jsem prošel východem s nosem v nebi a odkráčel ke karanténě přepážce, aby mi orazítkovali rozkazy. Přitom jsem za sebou zaslechl zdvořilý, uctivý hlas:

"Promiňte, seržante, ale právě přistál člun - je z Rodgeru."

Otočil jsem se po hlase, přeletěl očima po jeho rukávu a viděl, že je to malý, mírně shrbený desátník, nepochybně jeden z našich -

"Otče!"

A pak už měl desátník ruce kolem mě. "Juane! Juane! Ó můj malý Johnnie!"

Políbil jsem ho, objal a začal brečet. Možná že civilista u karanténě přepážky ještě nikdy neviděl, jak se dva poddůstojníci líbají. No, kdybych si všiml, že jenom zdvihá obočí, jednu bych mu vrazil. Ale já jsem si ho nevšímal, měl jsem jiný starosti. Musel mi připomenout, abych si vzal své rozkazy.

Tou dobou už jsme si osušili nosy a přestali ostatním hrát divadlo. Řekl jsem: "Otče, pojďme si najít někde nějaké koutek a sednem si a popovídáme si. Chci vědět... no, všech no!" Zhluboka jsem se nadechl. "Myslel jsem, že jsi mrtvej."

"Ne. Dostal jsem se k tomu dost blízko jednou nebo snad dvakrát. Ale synu... seržante - opravdu musím zjistit, odkud je ten člun. Víš -"

"Jo ten. Je z Rodger Young. Jenom jsem -"

Vypadal hrozně zklamaně. "Pak musím vyrazit, hned teď. Musím se ohlásit." Pak nadšeně dodal: "Ale ty se brzo vrátíš, že ano, Juanito? Nebo máš volno?"

"Á, ne." Rychle jsem přemýšlel. O všech těch věcech, co hýbou světem! "Koukni, otče, znám její jízdní řád. Nemusíš na palubu ještě nejmiň hodinu a něco. Ten člun se nevrací hned, bude se snažit o setkání s minimální spotřebou paliva, až Rog dokončí tenhle oblet - pokud pilot stejně nebude muset čekat na další, musí nejdřív naložit náklad."

Váhavě řekl: "Moje rozkazy jsou okamžitě se hlásit pilotovi prvního vhodného člunu."

"Otče! Otče! Musíš být tak posedlej řady? Ta dívka, která lítá s tím krámem, se nebude starat o to, jestli se nalodíš hned, nebo těsně před tím, než uzavřou vstupy. Každopádně budou odlet hlásit rozhlasem deset minut před startem a upozorňovat na něj. Nemůžeš ho prošvihnout."

Nechal mě, abych ho dovedl do prázdného rohu. Jak jsme si sedali, dodal: "Poletíš tím stejným člunem, Juane? Nebo později?"

"Á -" ukázal jsem mu své rozkazy, zdál se mi to být nejjednodušší způsob, jak vybalit novinky. Lodi, který plujou nocí jako biblické příběhy - blbost, co je to za způsob, jak sdělovat zprávy!

Přečetl si je a v očích se mu objevily slzy a já jsem rychle řekl: "Koukni, otče, pokusím se vrátit zpátky - nechtěl bych se dostat k žádný jiný jednotce než k Rváčům. A s tebou u nich... já vím, že je to zklamání, ale -"

"Nejsem zklamaný, Juane."

"Cože?"

"Jsem pyšný. Můj chlapec bude důstojníkem. Můj malý Johnnie - Ó, jsem zklamaný, to taky, dlouho jsem čekal na tento den. Ale můžu ještě trochu počkat." Usmál se skrz své slzy. "Dospěl jsi, hochu. A zesílil."

"No, hádám, že jo. Ale otče, ještě nejsem důstojník a můžu být pryč z Rog jen pár dní. Myslím, někdy je vyprovodí hezky rychle a -"

"To stačí, mladý muži!"

"Cože?"

"Ty to zvládneš. A už žádný řeči o 'vyprovázení'." Náhle se usmál. "To je poprvé, kdy můžu říct seržantovi, aby sklápnul."

"No... rozhodně to zkusím, otče. A jestli to zvládnu, určitě se vrátím na starou Rog. Ale -" vzdal jsem to.

"Ano, já vím. Tvoje žádost nemusí nic znamenat, pokud pro tebe nebude místo. Nevadí. Jestli je tato hodina vše, co máme, užijeme si ji - a já jsem na tebe tolik pyšný, že se mi rozjíždí jizvy. Jak ses měl, Johnnie?"

"Dobře, celkem dobře." Myslel jsem si, že to nebylo tak špatný. Bude mu líp venku s Rváčema než s kteroukoliv jinou jednotkou. Všichni mi přátelé... se o něj postarají, udrží ho naživu. Budu muset poslat hlášku Esovi - otec, takový, jaký je, jim ani neřekne, že jsme příbuzní. "Otče, jak dlouho už jsi v armádě?"

"Něco přes rok."

"A už desátník!"

Otec se temně usmál. "Dneska je dělají rychle."

Nemusel jsem se ho ptát, co tím myslel. Ztráty. V jednotkách byla vždycky prázdná místa, nemohli jste dostat dost vycvičených vojáků, aby je zaplnili. Místo toho jsem řekl: "A... ale otče, ty jsi - No, myslím, nejsi kapku starší na vojáka? Myslíš, třeba u námořnictva nebo v týlu nebo -"

"Chtěl jsem k M. P. a dostal jsem se sem!" řekl vášnivě. "A nejsem starší než spousta seržantů - nejsem zas tak starý. Synu, pouhý fakt, že jsem o dvaadvacet let starší než ty mě ještě neodsuzuje na kolečkové křeslo. A věk má taky své výhody."

No, něco na tom bylo. Vzpomněl jsem si, jak to seržant Zim vždycky zkoušel se staršími muži nejdřív, když měl udělovat bažantům prýmký. A otec by v základním výcviku nikdy neujel tak, jako se to stávalo mně - pro něj žádný mrskání. Pravděpodobně byl vybrán jako poddůstojnický materiál, ještě než ukončil základní výcvik. Armáda potřebuje pro střední kádry hromadu opravdu dospělých mužů, je to otcovská organizace.

Nemusel jsem se ho ptát, proč chtěl k M. P., ani proč nebo jak se dostal na moji loď - jen jsem z toho měl hřejivější pocit, lichotilo mi to víc než jakákoliv pochvala, kterou mi kdy slovně udělil. A nechtěl jsem se ho ptát, proč se vlastně přihlásil, cítil jsem, že to vím. Matka. Ani jeden z nás se o ní nezmínil - příliš to bolelo.

Takže jsem náhle změnil téma. "Řekni mi něco o sobě. Pověz mi, kde jsi byl a cos dělal."

"No, výcvik probíhal v San Martin -"

"Cože? Ne Currie?"

"Tenhle je nový. Ale stejně staré hroudy, jak jsem pochopil. Jenom tě tím proženou o dva měsíce dřív, žádné volné neděle. Pak jsem zažádal o Rodger Young - a nedostal jsem ji - a skončil jsem u McSlatteryho Dobrovolníků. Dobrá jednotka."

"Ano, já vím." Měli pověst drsnějších, tvrdějších a zlejších - skoro tak dobří jako Rváči.

"Měl jsem říct, že to byla dobrá jednotka. Párkrát jsem s nimi seskočil a někteří chlapi to koupili a za nějakou dobu jsem dostal tohle." Koukl se na své prýmký. "Byl jsem desátník, když nás vysadili na Šeol -"

"Ty jsi tam byl? Já taky!" Pod přívalem hřejivějšího dojetí jsem se cítil svému otci blíže než v celém svém dosavadním životě.

"Já vím. Tedy, věděl jsem, že tam byla tvoje jednotka. Byl jsem asi padesát mil severně od tebe, pokud hádám dobře. Dostali jsme se do jejich protiútoků, kdy se vyrojili ze země jako netopýři z jeskyně." Otec pokrčil rameny. "Takže když bylo po všem, byl jsem desátník bez jednotky, nebylo nás ani tolik, aby z nás udělali zdravý základ. Takže mě poslali sem. Mohl jsem se dostat ke Kingovým Kodiackým Mědvědům, ale promluvil jsem si s kádrovým seržantem - a, jistě jako východ slunce se Rodger Young vrátil s volným místem pro desátníka. Takže tady jsem."

"A kdy ses přihlásil?" Uvědomil jsem si, že to byla špatná poznámka už v okamžiku, kdy jsem ji udělal - ale potřeboval jsem odvést téma od McSlatteryho Dobrovolníků, sirotek z mrtvé jednotky, na to je lépe zapomenout.

Otec řekl tiše: "Krátko po Buenos Aires."

"Ó. Chápu."

Otec chvíli neřekl nic. Pak měkce dodal: "Nejsem si jist, že chápeš, synu."

"Pane?"

"Mmm... nebude to jednoduché vysvětlit. Jistě, ztráta tvé matky s tím měla hodně společného. Ale nepřihlásil jsem se, abych ji pomstil - i když to jsem měl na mysli také. Ty jsi s tím měl co dělat víc -"

"Já?"

"Ano, ty synu. Vždycky jsem chápal tvé počínání lépe než tvá matka - nedávej jí za to vinu, nikdy neměla šanci ti rozumět, ne víc, než může pták rozumět plavání. A možná jsem věděl, proč jsi to udělal, i když pochybuju, že jsi to tenkrát věděl sám. Nejméně polovina mého vzteku na tebe byla čistá uraženost... že jsi udělal něco, o čem jsem někde hluboko v srdci věděl, že jsem to měl učinit já sám. Ale ani ty jsi nebyl příčina toho, že jsem se přihlásil... jen jsi tomu napomohl a určil jsi, kterou službu si vyberu."

Odmíchl se. "Nebyl jsem na tom nejlépe v době, kdy ses přihlásil. Hezky často jsem chodil za hypnoterapeutem - netušil jsi to, že ne? - ale nedostali jsme se dál než k jasněmu poznání, že jsem strašně nespokojený. Po tom, co jsi odešel, vinil jsem z toho tebe - ale nebylo to tím a já jsem to věděl a můj terapeut to věděl také. Předpokládám, že jsem věděl, že nastanou problémy, dříve než ostatní, vyzvali nás, abychom se začali plně věnovat vojenským součástkám o celý měsíc dříve, než byla vyhlášena pohotovost. Změnili jsme téměř celou výrobu na válečnou, ještě když jsi byl ve výcviku."

V té době jsem se cítil lépe, pracoval jsem od rána do večera a byl jsem příliš zaneprázdněný, než abych chodil k terapeutovi. Pak nastaly větší problémy než dříve." Usmál se. "Synu, víš něco o civilistech?"

"No... nemluvíme stejným jazykem. To vím."

"Dost jasně řečeno. Pamatuješ se na madam Ruitmanovou? Po ukončení výcviku jsem dostal pár dní volno a jel jsem domů. Viděl jsem se s několika přáteli, rozloučil se - byla mezi nimi."

Tlachali jsme a ona řekla: "Takže opravdu odlétáte? No, jestli se dostanete na Faraway, určitě musíte navštívit mé drahé

přátele Regatovy.'

Řekl jsem jí, jak nejméně jsem dokázal, že to je dost nepravděpodobné, protože Pavouci Faraway obsadili.

V nejmenším ji to nerozházelo. Řekla: 'Ó, to je v pořádku - oni jsou civilisté!'" Otec se cynicky usmál.

"Ano, já vím."

"Ale příběh pokračuje dál. Vykládal jsem ti, že jsem byl čím dál víc nešťastný.

Smrt tvé matky mě uvolnila k tomu, co jsem musel udělat... i když jsme si my dva byli blíží než většina lidí, nicméně mě to osvobodilo. Předal jsem podnik Moralesovi -"

"Starému panu Moralesovi? Zvládne to?"

"Ano. Protože musí. Spousta nás dělá věci, o kterých jsme nevěděli, že je dokážeme. Dal jsem mu hezký balík akcií podniku - znáš tu starou průpovědku o dobytčeti, které mlátilo obilí - a zbytek jsem rozdělil na dvě části: polovinu Dobročinným dcerám, polovinu tobě, kdyby ses kdykoliv chtěl vrátit a vzít si to. Pokud bys chtěl. Nevadí. Nakonec jsem zjistil, co se mnou bylo v nepořádku." Zarazil se a pak velice tiše pokračoval: "Musel jsem vykonat čin víry. Musel jsem si dokázat, že jsem muž. Ne jen vyrábějící konzumující zvíře... ale muž."

V té chvíli, než jsem mohl odpovědět, reproduktory kolem nás zazpívaly: " - září jméno, září jméno Rodger Young!" a dívčí hlas dodal: "Osoby pro korvetní transportér Flotily Rodger Young, dostavte se ke člunu. Molo H. Devět minut."

Otec vyskočil a hrábl po své polní. "To je pro mě! Dej na sebe pozor, synu - a zvládni ty zkoušky. Nebo zjistíš, že pořádek ještě nejsi dost velký, abys nemohl dostat naplácáno."

"Ano, otče."

Ve spěchu mě objal. "Uvidíme se, až se vrátíš!" A byl pryč.

V předpokojí velitele jsem se ohléhl seržantovi Flotily, který podivuhodně připomínal seržanta Hoa včetně té chybějící ruky. Rozhodně mu ale chyběl jeho úsměv.

Řekl jsem: "Seržant Juan Rico se hlásí k veliteli podle rozkazu."

Kouknul na hodiny. "Vaše loď přistála před sedmdesáti třemi minutami. Takže?"

Tak jsem mu to pověděl. Našpulil ret a přemítavě se na mě podíval. "Už jsem slyšel každou omluvu z učebnice. Ale právě jste přidal novou stránku. Váš otec, váš vlastní otec opravdu nastupoval na vaši loď, zrovna když jste byl převelen?"

"Čistá pravda, seržante. Můžete si to ověřit - desátník Emilio Rico."

"My tady neověřujeme prohlášení 'mladých pánů'. Prostě je degradujeme, pokud se někdy ukáže, že neřekli pravdu.

Dobrá, chlap, který by se neopozdil, aby se mohl rozloučit se svým tátou, by za nic nestál. Zapomeňte na to."

"Díky, seržante. Mám se teď ohlásit veliteli?"

"Už jste se ohlásil." Zaškrkl si něco v seznamu. "Možná tak za měsíc si pro vás pošle spolu s pár tuctama dalších. Tady máte číslo pokoje a tady seznam, se kterým začnete - a začnete s tím, že si odpárete ty prýmký. Ale schovejte si je, možná je budete později potřebovat. Ale od týchle chvíle jste 'pan', ne 'seržant'."

"Ano, pane."

"Neříkejte mi 'pane'. Já budu říkat vám 'pane'. Ale vám se to nebude líbit."

Nebudu tady popisovat důstojnickou školu. Je to jako základní výcvik, ale zarovnaný knížkami. Ráno jsme byli vojáci a dělali ty samý starý věci, jako jsme dělali při základním výcviku a v boji, a seřvávali nás za způsob, jakým jsme to dělali - seržanti. Odpoledne jsme byli kadeti a "gentleman" a opakovali jsme a poslouchali přednášky z nekonečného seznamu předmětů: matiku, přírodák, galaktografii, xenologii, hypnopedii, zásobování, strategii a taktiku, spojařinu, vojenský právo, čtení terénu, speciální zbraně, psychologii vedení, všechno od péče a krmení vojáků až po to, proč Xerxes projel tu svou velkou šanci. A speciálně jak být sám nebezpečný, když dáváte pozor na padesát dalších chlápků, staráte se o ně, milujete je a chráníte je - ale nikdy se s nimi nemazlíte.

Měli jsme postele, kterých jsme si hrozně málo užili; měli jsme pokoje a sprchy a masážní sprchy; a každý čtyři kandidáti měli civilního sluhu, který nám stlal postele a uklízel nám pokoje a leštil nám boty a chystal nám uniformy a chodil s pochůzkama. Tahle služba nebyla míněna jako luxus a taky nebyla: jejím účelem bylo dát studentovi víc času na zvládnutí prostě nemožného tím, že mu uleví ve věcech, který každé absolvent základního výcviku stejně dokonale ovládá. Šest dní pracovat budeš a činit, co jesti v silách tvých. Ten sedmý budiž stejný a zvoniž klekání.

Nebo armádní verze zakončení: - a poklízeti ve stájích, která ukazuje, kolik století už tohle funguje. Rád bych dostal do ruky aspoň jednoho z těch civilů, kteří si myslí, že se flákáme, a nechal bych je měsíc makat ve škole.

Po večerech a celé neděle jsme studovali, až nás pálily oči a bolely uši - pak jsme spali (pokud jsme spali) s hypnopedickým reproduktorem mumlajícím pod polštářem.

Naše pochodový písně byly přiměřeně pesimistické: "Nejdu za vojáky, nejdu za vojáky! Radši budu doma loupat buráky!" a "Nechci už válku více studovat," a "Nedělejte vojáka z mého chlapečka, pláče, volá za mnou mátička," a - nejoblíbenější ze všech - stará klasika "Páni důstojníci" s refrénem na Malou ztracenou ovečku: "- Bůh lituje takové, jako jsme my. BA! Já! BA!"

Ale nějak si nepamatuju, že bych byl nešťastný. Moc práce, hádám. Nikdy se neobjevil ten psychologický "vrchol", přes který byste se museli dostávat, ten, který na každého čeká v základním výcviku, ale byl tam prostě všudypřítomný strach z propadnutí. Moje ubohé znalosti z matiky mě trápily nejvíc. Můj spolubydlící, kolonista z Hespery s podivně přiléhavým jménem Anděl se mnou sedával noc za nocí a učil mě.

Většina instruktorů, zvláště důstojníci, byli postižení. Ti jediná, které si pamatuju, že měli úplnou sadu rukou, nohou, očí, uší atd. byli někteří z poddůstojnických bojových instruktorů - a to ještě ne všichni. Náš trenér v nečistém boji seděl na vozíku, měl umělohmotný límec a byl úplně ochrnutý od krku dolů. Ale jeho jazyk ochrnutý nebyl, jeho oči měly fotografickou paměť a divošský způsob, jakým dokázal analyzovat a kritizovat, co viděl, vyrovnával tu menší nedokonalost.

Nejdřív jsem se divil, proč tihle zjevní kandidáti na odchod z lékařských důvodů a plnou penzi to nevezmou a nejdou domů. Pak jsem se divit přestal.

Hádám, že vrcholem celého mého kadetního kurzu, byla návštěva podporučíka Ibaez, dívky s tmavými očima, mladšího hlídkového důstojníka a pilota-v-zácviku na korvetním transportéru Mannerheim. Carmencita se objevila a v bílé námořnické uniformě vypadala krásně a lehoučce jako muší váha, zatímco moje třída stála nastoupená k večerní přehlídce před jídlem - kráčela podél řady a mohli jste slyšet, jak cvakají oční bulvy, když procházela - došla rovnou k dozorčímu důstojníkovi a zeptala se na mě jménem, jasným pronikavým hlasem.

O dozorčím, kapitánu Chandaroví, se všeobecně věřilo, že se nikdy neusmál ani na svou vlastní matku, ale usmál se dolů na malou Carmen, obličej s námahou změnil tvar a připustil moji existenci... načež ona na něj zamávala svojíma dlouhejma černejma řasama, vysvětlila, že její loď brzo odlétá, a mohla by mě prosím vzít na večeri?

A já jsem zjistil, že mám mimo všechny řady naprosto nevidanou tříhodinovou vycházku. Mohlo to být tím, že námořnictvo vyvinulo hypnotickou techniku, kterou ještě nedali do oběhu Armádě. Nebo její tajná zbraň může být starší než to a nepoužitelná výsadkářem. Každopádně jsem měl nejenom nádherný chvíle, ale moje prestiž u kolegů, dosud nijak vysoká, vyšplhala do závratných výšek.

Byl to fantastický večer a stál za pětky ze dvou předmětů příští den. Byl trochu zatemněn faktem, že jsme oba slyšeli o Carlovi - zabili ho, když Brouci smetli naši výzkumnou stanici na Plutu - ale jenom trochu, protože jsme se oba naučili s téměř věcmi žít.

Jedna věc mě vylekala. Carmen se uvolnila a sundala si při jídle klobouk a její krásný modročerný vlasy byly pryč. Věděl jsem, že si spousta dívek od námořnictva holí hlavu - koneckonců není moc praktické se na válečné lodi starat o dlouhé vlasy, a co je hlavní, pilot nemůže riskovat vlasy poletující okolo a padající do očí při každém manévru v beztížném stavu. Sakra, já jsem si svůj skalp taky oholil, jen pro pohodlí a čistotu. Ale v duchu jsem měl obraz malý Carmen a ten zahrnoval i tu její hustou, vlnitou hřívu.

Ale víte, jak si na to jednou zvyknete, je to celkem hezký. Myslím, když děvče vypadá celkově dobře, vypadá dobře, i když má hladkou hlavu. A taky to slouží tomu, že se holka od Námořnictva odliší od civilních koček - takovej druh spolkovýho odznaku jako zlatý lebký za bojový seskoky. Carmen tak vypadala výjimečně, dávalo jí to důstojnost a poprvý jsem si plně uvědomil, že je opravdu důstojník a bojující - stejně jako velice hezká holka.

Do kasáren jsem se vrátil s očima plnými hvězd a lehce ze mě táhla voňavka. Carmen mě na rozloučenou políbila.

Jediný školní předmět, o jehož obsahu se chci zmínit, je: dějepis a morální filozofie.

Prekvapilo mě, když jsem ho našel v rozvrhu. Nemělo to co do činění s bojem a s tím, jak vést čet, jeho souvislost s válkou (tam, kde souvisí) je v tom, proč bojovat - pro každého kadeta problém vyřešený dávno předtím, než vstoupí do školy. M. P. bojuje proto, že je M. P.

Usoudil jsem, že tento předmět je pro dobro těch z nás (asi tak třetinu), kdo jej nikdy neměli ve škole. Víc než 20 procent z mé třídy kadetů nebyla z Terry (do služby se hlásilo mnohem vyšší procento lidí z kolonií než lidí narozených na Zemi - občas to byl důvod k zamyšlení) a z těch tří čtvrtin nebo tak z Terry pocházeli někteří z přidružených teritorií a dalších míst, kde se D&MF nemusely učit. Takže jsem si to zařadil jako lážovej předmět, v kterém si budu moct trochu oddáchnout od ostatních tvrdých předmětů, těch s desetinnou čárkou.

Opět špatně. Na rozdíl od tohoto předmětu na mé střední škole jste museli složit zkoušku. Akorát se neznámkuje.

Předmět zahrnoval zkoušení a připravené referáty a kvízy a tak - ale žádné známky. Co jste museli získat, byl instruktorův názor, že jste hoden stát se důstojníkem.

Když jste to u něj prošvihli, sešla se kvůli vám komise a probírala nejenom to, jestli z vás může být důstojník, ale taky jestli patříte do armády v jakýkoliv hodnosti, bez ohledu na to, jak jste byli rychlí se zbraní - a rozhodovali se, jestli vám mají dát lekci navíc... nebo vás jenom vykopnou a udělají z vás civila.

Dějepis a morální filozofie funguje jako časovaná bomba. Probudíte se uprostřed noci a dumáte: Co myslel tímhle?

Tohle bylo stejný dokonce i na střední škole; prostě jsem nevěděl, o čem to plukovník Dubois mluvil. Když jsem byl ještě dítě, myslel jsem si, že je hloupý, aby tenhle předmět patřil do přírodovědného oddělení. Nebylo to nic takového jako fyzika nebo chemie, tak proč to nebylo mezi ostatními mlhavejma vědami, kam to patřilo? Jediný důvod, proč jsem dával pozor, tkvěl v těch rozkošnejch sporech.

Neměl jsem ani ponětí, že "pan" Dubois se mě snaží naučit proč bojovat, až jsem se dlouho potom rozhodl bojovat stejně.

No, proč bych měl bojovat? Nebylo to nesmyslný, vystavovat svou jemnou kůži násilí nepřátelských cizáků? Zvlášť když mzda byla almužna bez ohledu na hodnost, pracovní doba příšerná, pracovní podmínky ještě horší? Když jsem si mohl sedět doma a tyhle věci mohly vyřizovat prázdný hlavy, který se vyžívají v takovejch hrátkách?

A navíc když ti cizáci, proti kterým jsem bojoval, mě osobně nikdy nic neudělali, dokud jsem se neukázal u nich a nezačal jim převracet vůz s čajem - jakej druh nesmyslu je tohle?

Bojovat, protože sem M. P.? Brácho, slintáš jako Pavlovovi psi. Nech toho a začni myslet.

Major Reid, náš instruktor, byl slepý a měl zneklidňující zvyk dívat se přímo na vás a oslovovat vás jménem. Opakovali jsme události po válce mezi rusko-anglo-americkou Aliancí a čínskou Hegemonií, 1987 a dál. Ale ten den jsme slyšeli zprávu o zničení San Franciska a San Joaquin Valley, myslel jsem, že z toho bude horký téma. Koneckonců, dokonce i civil by měl být schopnej si to teď spočítat - Brouci, nebo my. Bojovat, nebo zemřít.

Major Reid se o San Francisku nezmínil. Nechal jednoho z nás opičáků zrekapitulovat smlouvu z Nového Dillí a probrat, jak opomíjela válečné zajatce... a jak z toho vyplynulo, že tento problém byl odsunut navždy, příměří se stalo patem a zajatci zůstali, kde byli - na jedné straně, na druhé straně je propustili a během Nepořádků se dostali domů - nebo taky ne, když nechtěli.

Oběť majora Reida shrnula nepropuštěné zajatce: přeživší ze dvou divizí britských parašutistů, pár tisíc civilistů,

chycených hlavně v Japonsku, na Filipínách a v Rusku a odsouzených za "politické" zločiny.

"Kromě toho tam bylo mnoho dalších vojenských zajatců," pokračovala oběť majora Reida, "chycených během války a před ní - šířily se pověsti, že někteří byli chyceni už v předchozí válce a nikdy nebyli propuštěni. Celkový počet nepropuštěných zajatců nebyl nikdy znám. Nejlepší odhady jsou kolem šedesáti pěti tisíc."

"Proč ty 'nejlepší'?"

"Á, to je odhad v učebnici, pane."

"Prosím, vyjadřujte se přesně. Bylo to číslo větší či menší než sto tisíc?"

"No, nevím, pane."

"A taky nikdo jiný. Bylo to větší než sto tisíc?"

"Pravděpodobně, pane. Skoro určitě."

"Zcela určitě - protože více než tolik jich nakonec uniklo, našlo svou cestu domů, byla zaznamenána jejich jména.

Vidím, že jste svůj úkol nečetl pečlivě. Pane Rico!"

Ted' jsem byl obětí já. "Ano, pane."

"Je tisíc nepropuštěných zajatců dostatečným důvodem k započetí nebo pokračování války? Mějte na paměti, že miliony nevinných lidí mohou zemřít, a téměř jistě zemřou, pokud válka začne či se v ní bude pokračovat."

Nezaváhal jsem. "Ano, pane! Víc než dostatečný důvod."

"'Víc než dostatečný důvod.' Dobrá, je jeden zajatec nepropuštěný nepřítelem dostatečným důvodem k začátku nebo pokračování války?"

Zaváhal jsem. Znal jsem M. P. odpověď - ale nemyslel jsem si, že je to ta, na kterou čeká. Ostře řekl: "No tak, pane!

Máme horní hranici tisíc zajatců, vyzývám vás, abyste uvážil spodní hranici jednoho. Ale nemůžete zaplatit dlužní úpis, na kterém stojí 'někde mezi jednou a jedním tisícem liber' - a začít válku je mnohem vážnější než zaplatit dlužné peníze.

Nebyl by to zločin, ohrozit zemi - dvě země, ve skutečnosti - kvůli záchraně jednoho člověka? Zvláště když si to nemusí zasloužit? Nebo mezitím zemřít? Tisíce lidí je každý den zabito náhodou... tak proč váhat nad jedním člověkem?

Odpovězte! Odpovězte ano nebo odpovězte ne - zdržujete třídu."

Naštval mě. Dal jsem mu odpověď výsadbáře. "Ano, pane!"

"'Ano' co?"

"Nezáleží na tom, jestli se jedná o tisíc - nebo jenom o jednoho, pane. Bojujete."

"Aha. Počet zajatců nehraje roli. Dobrá. Ted' zdůvodněte svoji odpověď."

Zarazil jsem se. Věděl jsem, že to je správná odpověď. Ale nevěděl jsem proč. Honil mě dál. "Vyjádřete se, pane Rico.

Toto je přesná věda. Učinil jste matematické prohlášení, musíte ho dokázat. Někdo by mohl prohlásit, že odvodil z analogie, že jeden brambor má cenu ne více, ne méně jako jeden tisíc bramborů. Ne?"

"Ne, pane!"

"Proč ne? Dokažte to."

"Lidé nejsou brambory."

"Dobrá, dobrá, pane Rico! Myslím, že pro dnešek jsme již váš znavený mozek namáhali až dost. Zítra přineste do hodiny napsaný důkaz, v symbolické logice, vaší odpovědi na moji původní otázku. Napovím vám. Podívejte se na odkaz sedm v dnešní kapitole. Pane Salomone! Jak se současná politická organizace vyvinula z Nepokojů? A co je jejím morálním ospravedlněním?"

Sally se prokousal první částí. Nicméně nikdo nedokázal přesně popsat, jak Federace vznikla, prostě vyrostla. Něco muselo zaplnit vakuum po zkolabovaných národních vládách na konci XX. století a v mnoha případech to byli vracející se váleční vysloužilci. Prohráli válku, většina z nich byla bez práce, spousta jich byla rozhořčená, jak jen bylo možné, nad články smlouvy z Nového Dillí, zvláště ti váleční zajatci je štváli - a uměli bojovat. Ale nebyla to revoluce, bylo to spíš podobné tomu, co se přihodilo v Rusku v 1917 - systém se zhroutil, někdo jiný přišel na jeho místo.

První známý případ, v Aberdeenu ve Skotsku, byl typický. Pár vysloužilců se dalo dohromady jako civilní stráž, aby zastavili nepokoje a loupeže, pověsili pár lidí (včetně dvou veteránů) a rozhodli se nepustit do své rady nikoho jiného, než veterány. Nejdřív čistě o své vůli - kapku si navzájem věřili a nevěřili nikomu jinému. Co začalo jako nouzové opatření, stalo se ústavní praxí... v jedné nebo dvou generacích.

Tihle skotští veteráni se pravděpodobně rozhodli, protože usoudili, že je nezbytné pověsit pár veteránů, že když už museli udělat tohle, tak si nenechají žádný "zatracený, prospěchářský, kšeftařský, přelítavý, ulejšácký a do společnosti nevhodný, civily, aby jim do toho mluvili. Budou dělat, co se jim řekne, jasný? - a zatím my, opičáci, srovnáme věci do lajny! To je můj odhad, protože bych se asi cítil stejně... a historikové se shodují v tom, že nepřátelství mezi civilisty a navrátilivšími se vojáky bylo větší, než si dnes umíme představit.

Sally to neodvykládal podle učebnice. Nakonec ho major Reid přerušil. "Přineste zítra do třídy výtah, tři tisíce slov.

Pane Salomone, můžete mi uvést důvod - ne historický nebo teoretický, ale praktický - proč je dnes občanství omezeno na vysloužilé vojáky?"

"Á, protože to jsou vybraní muži, pane. Chytřejší."

"Absurdní!"

"Pane?"

"Je na vás toto slovo příliš složité? Řekl jsem, že to byla hloupá poznámka. Muži ve službě nejsou bystřejší než civilisté. Často jsou civilisté mnohem inteligentnější. Byla to ona skulina v ospravedlnění pokusu o převrat těsně před smlouvou v Novém Dillí, takzvaná Vzpoura vědců: nechte inteligentní elitu řídit věci a budete mít utopii. Samozřejmě to tvrdě dopadlo na svůj bláznivý obličej. Protože zabývat se vědou, i přes její sociální výhody, samo o sobě není sociální činnost. Protože její provozovatelé mohou být muži natolik sobečtí, že postrádají jakoukoli sociální odpovědnost.

Napověděl jsem vám, pane, jste schopni to použít?"

Sally odpověděl: "Á, muži ve službě jsou disciplinováni, pane."

Major Reid na něj byl hodnej. "Lituji. Přitažlivá teorie nepodložená fakty. Vy a já nemáme volební právo po dobu, kdy setrváváme ve službě, ani není potvrzeno, že by vojenská disciplína budovala v lidech vnitřní disciplínu, která by v nich zůstala i potom, co odejdou, procento zločinnosti mezi vysloužilci je velice podobné civilnímu. A zapomněl jste, že v míru většina vysloužilců pochází z nebojových pomocných sborů a neprošla plnou tuhou vojenskou disciplínou, většinou jsou úspěšní, přepracováni a cítí se ohroženi - přesto jejich hlasy platí."

Major Reid se usmál. "Pane Salomone, položil jsem vám základní otázku. Praktický důvod pro pokračování našeho systému je stejný jako pro pokračování čehokoliv: uspokojivě to funguje."

Nicméně je poučné podívat se na detaily. V průběhu dějin se lidé snažili vložit svrchovanost do rukou, jež ji budou strážít a rozumně používat pro dobro všech. Raným pokusem byla absolutní monarchie, vášnivě obhajovaná jako 'božské právo králů'.

Některé pokusy spočívaly v tom, že byl moudrý monarcha vybrán, spíše než aby byl výběr ponechán v rukou božích - jako když si Švédové vybrali Francouze, generála Bernadotta, aby jim vládl. Námitka proti tomu je, že zásoba Bernadottů je omezená.

Příklady v dějinách sahají od absolutní monarchie k naprosté anarchii, lidstvo vyzkoušelo tisíce způsobů a ještě více jich bylo navrženo, některé tak extrémní jako mravencům podobný komunismus prosazovaný Platonem pod zavádějícím názvem Republika. Ale snaha byla vždy moralistická: zajistit stálou a shovívavou vládu.

Všechny systémy se tohoto snaží dosáhnout omezením svrchovanosti na ty, o nichž se věří, že jsou natolik moudří, aby ji používali správně. Opakuji 'všechny systémy', dokonce i takzvané 'neohrančené demokracie' vylučovaly z občanství ne méně než čtvrtinu své populace v důsledku věku, narození, daně z hlavy, kriminálního rejstříku nebo dalšího."

Major Reid se cynicky usmál. "Nikdy jsem nedokázal pochopit, jak může třicetiletý idiot volit moudřejší než patnáctiletý génius... ale byl to věk 'božských práv prostého člověka'. Nevadí, plně za to zaplatili."

Svrchované občanství bylo poskytováno podle všech možných pravidel - místa narození, rodiny, rasy, pohlaví, majetku, vzdělání, věku, náboženství a tak dále. Všechny tyto systémy fungovaly a ani jeden dobře. Na všechny se mnoho lidí dívalo jako na tyranské, všechny se nakonec zhroutily nebo byly svrženy.

A nyní zde máme ještě další systém... a náš systém funguje docela dobře. Mnoho lidí si stěžuje, ale nikdo neprotestuje, osobní svoboda všech je největší v dějinách, zákonů je málo, daně nízké, životní úroveň je tak vysoká, jak dovoluje produktivita práce, zločinnost je na nejnižším stupni. Proč? Ne proto, že naši voliči jsou chytřejší než ostatní lidé, tento argument jsme již zavrhl. Pane Tammamy - můžete nám říci, proč náš systém funguje lépe než kterýkoliv použitý našimi předky?"

Nevím, kde Clyde Tammamy přišel ke svému jménu, myslím, že je Ind. Odpověděl: "Á, odvážil bych se hádat, že je to proto, že voliči tvoří jen malou skupinku, která ví, že rozhodování je na nich... takže se o problémy zajímají."

"Prosím jen žádné hádání, toto je exaktní věda. A váš odhad je mylný. Vládnoucí šlechta mnoha dalších systémů tvořila také jen malou skupinku plně si uvědomující svoji obrovskou moc."

A dále, naši občané nejsou všude jen malou skupinkou. Víte, nebo byste vědět měl, že procento občanů mezi dospělými sahá od více než osmdesáti procent na Iskanderu k méně než třem procentům mezi některými terranskými národy - přesto je vláda víceméně všude stejná. A voliči také nejsou zvlášť vybíraní lidé, nejsou obdařeni žádnou zvláštní moudrostí, talentem nebo výcvikem pro výkon svého vrcholného úkolu. Takže jaký je rozdíl mezi našimi voliči a nositeli svrchovanosti v minulosti? Měli jsme již dost dohadů, řeknu, co je zřejmé: v našem systému je každý volič a úředník člověk, který prokázal dobrovolnou a těžkou službou, že kladě dobro skupiny nad osobní výhody.

A to je ten jediný praktický rozdíl.

Může mu chybět moudrost, může propadnout v civilních ctnostech. Ale jeho průměrný výkon je mnohem lepší, než v každé jiné vládnoucí třídě."

Major Reid se zarazil a dotkl se ciferníku staromódních hodinek a "přečetl si" ručičky. "Hodina je téměř u konce a ještě musíte zjistit morální příčinu našeho úspěchu ve vládnutí sami sobě. Trvajících úspěch není nikdy věcí náhody. Mějte na paměti, že toto je věda, ne zbožné přání. Vesmír je tím, čím je, ne tím, čím chceme, aby byl. Volební právo je k tomu, aby poskytovalo autoritu, je to nejvyšší autorita, od níž se všechny ostatní autority odvozují - jako ta moje, kdy vám mohu jednou denně zkazit náladu. Síla, pokud chcete! - občanství je silou, nahou a surovou, mocí důtek a sekery. Ať už ji vykonává deset lidí, nebo deset miliard, politická autorita je silou."

Ale tento vesmír se skládá z doplňujících se dvojic. Co je doplňkem autority? Pane Rico?"

Vybral jednu, na kterou jsem dokázal odpovědět. "Odpovědnost, pane."

"Potlesk. Jak z praktických důvodů, tak z matematicky ověřitelných morálních důvodů musí být autorita a odpovědnost vyrovnané -- nebo začne vyrovnavání, stejně jistě jako teče proud mezi body o nestejném napětí."

Připuštěním nezodpovědné autority rozesejete zkázu; volat k odpovědnosti člověka za cokoli, co nemůže kontrolovat, je slepé a idiotské chování. Neomezené demokracie byly nestabilní, protože jejich občané nebyli zodpovědní za způsob, jakým projevovali svoji svrchovanou autoritu... jinak než tragickou logikou dějin. Jedinečná 'daň z volebního hlasu', kterou musíme platit, byla tenkrát neznámá. Nebyl podniknut žádný pokus určit, zda volič byl sociálně zodpovědný v rozsahu své doslova neomezené autority. Pokud volil nemožné, nastalo místo toho katastrofální možné - a odpovědnost mu pak byla vnucena chtě nechtě a zničila jak jej, tak jeho chrám stojící na hliněných nohách.

Zdánlivě se náš systém liší jen minimálně, máme demokracii neomezenou rasou, barvou, vírou, původem, zdravím, pohlavím nebo přesvědčením a každý může získat svrchovanou moc díky obvykle krátké a nepříliš namáhavé službě - nic víc než malé zlepšení oproti našim jeskynním předkům. Ale tento malý rozdíl je rozdíl mezi systémem, který funguje, protože je vystavěn tak, aby odpovídal faktům, a systémem, který je od počátku vrozeně nestabilní. Protože

svrchované občanství je nejvyšší lidskou autoritou, zajišťujeme, aby každý, kdo je požívá, přijal i nejvyšší společenskou odpovědnost - vyžadujeme, aby každá osoba, která si přeje vykonávat kontrolu nad státem, nasadila svůj vlastní život - a v případě potřeby jej ztratila - k zachování života státu. Největší odpovědnost, kterou může člověk přijmout, se tak vyrovnává nejvyšší autoritě, kterou člověk může uplatňovat. Jing a jang, dokonalé a vyrovnané." Major dodal: "Může někdo vysvětlit, proč nikdy proti našemu systému nepovstala revoluce? I přes skutečnost, že proti každé vládě v dějinách nějaká povstala? I přes všeobecně známou skutečnost, že stížnosti jsou hlasité a neubývají?"

Jeden ze starších kadetů se chytil. "Pane, revoluce je nemožná."

"Ano. Ale proč?"

"Protože revoluce - ozbrojené povstání - vyžaduje nejenom nespokojenost, ale taky agresivitu. Revolucionář musí být ochotný bojovat a umřít - nebo je to jenom salonní komouš. Když oddělíte ty agresivní a uděláte z nich ovčácké psy, ovce vám nikdy nebudou dělat potíže."

"Hezky řečeno! Analogie je vždy podezřelá, ale tato se blíží skutečnosti. Přineste mi zítra matematický důkaz. Čas ještě na jednu otázku - vy ji položíte a já ji zodpovím. Kdo?"

"É, pane, proč nejit - no, proč nejit až do konce? Žádat od každého službu a nechat všechny volit?"

"Mladý muži, můžete mi vrátit zrak?"

"Pane? No, ne, pane!"

"Zjistil byste, že je to mnohem snazší než vstřípit morální ctnosti - společenskou zodpovědnost - osobě, která ji nemá, nechce a odmítá břemeno na ni vložené. Proto jsme taky tolik ztížili vstup, a tak usnadnili odchod z armády. Sociální zodpovědnost nad hranicí rodiny nebo přinejlepším kmene vyžaduje představitost - oddanost, věrnost, všechny větší ctnosti - které si člověk musí vypěstovat sám, pokud je do nich někdo silou natlačí, on je vyvrhne ven. V minulosti byly vyzkoušeny armády odvedenců. Podívejte se do knihovny na psychiatrické zprávy zajatců s vymytými mozky v takzvané 'korejské válce', kolem 1950 - Hlavní zpráva. Přineste sem příště analýzu." Dotkl se svých hodinek.

"Rozhod."

Major Reid nás zaměstnával. Ale bylo to zajímavé. Chytil jsem jedno z těch diplomových témat, kterými kolem sebe tak nedbale plýtvat, řekl jsem, že křížové výpravy se lišily od většiny válek. Byl jsem uzemněn a dal mi tohle: Zadání: prokázat, že válka a morální dokonalost vychází ze stejného genetického dědictví.

Krátce asi takto: Všechny války vyvstávají z populačního tlaku. (Ano, i křížové výpravy, i když jste to museli vyhrabat z obchodních cest, porodnosti a několika dalších věcí, abyste to dokázali.) Morálka - všechna správná morální pravidla - pocházejí z instinktu přežít, morální chování je snaha přežít na vyšší úrovni, než je jednotlivec - jako otec, který umře, aby zachránil svoje děti. Ale protože populační tlak je důsledkem snahy přežít, pak válka, protože je důsledkem populačního tlaku, vychází z toho stejného zděděného instinktu, který vytváří všechna morální pravidla vhodná pro lidskou bytost.

Kontrola důkazu: Je možné odstranit válku uvolněním populačního tlaku (a tak se vypořádat s celým zjevným zlem války) díky vybudování morálního kódu, podle kterého je populace omezená zdroji?

Bez ohledu na užitečnost nebo morálnost plánovaného rodičovství se dá pozorováním ověřit, že každý druh, který zastaví svůj početní růst, je vytlačen jinými druhy, které se množí. Některé lidské populace to v terranské historii udělaly a jiné se natlačily na jejich místo a pohltily je.

Nicméně, dejme tomu, že lidská rasa dokáže vyrovnat narození a úmrtí akorát na to, aby zaplnila své vlastní planety, a tak se stala mírumilovnou. Co se stane?

Brzo (tak příští středu) se tam dostanou Brouci, vybijí tenhle druh, který "se už nemusí zabývat válkou", a vesmír na nás zapomene. Což se stále může stát. Buď se budeme šířit my a smeteme Brouky, nebo se budou šířit oni a smetou nás - protože obě rasy jsou houževnaté a chytré a chtějí ten stejný pozemek.

Víte, jak rychle může populační tlak způsobit, že zaplníme celý vesmír tak, že budeme stát těsně vedle sebe? Odpověď vás ohromí, je to jen mrknutí oka ve srovnání s věkem naší rasy.

Zkuste to - je to růst na složený úrok. Ale má člověk "právo" šířit se vesmírem?

Člověk je tím, čím je, divoké zvíře s vůlí i schopností (dosud) přežít proti veškeré konkurenci. Dokud nepřijmete tohle, všechny řeči o morálce, válce, politice - jen si řeknete, co dalšího vás napadne - jsou nesmysl. Správná morálka vyrůstá ze znalosti, co člověk je - ne co z něj dobrodějové a dobře-to-myslicí tetičky Nelly chtějí mít.

Vesmír nám to dá vědět - později -, jestli člověk má nebo nemá "právo" se v něm šířit.

Zatím tu bude M. P., pohotová a obratná na straně naší vlastní rasy.

Ke konci nás každého šoupli na loď sloužit pod zkušeným bojovým velitelem. Tohle byla předposlední zkouška, váš instruktor na bojové lodi mohl rozhodnout, že nemáte na důstojnickou hodnost. Mohli jste žádat o komisi, ale já jsem nikdy neslyšel, že by to někdo udělal, buď se vraceli s doporučením - nebo jsme je už nikdy neviděli.

Někteří nezklamali, prostě se nevrátili, protože byli zabiti - lodě, na které jsme byli přidělováni, vzápětí odlétaly do akce. Vyžadovalo se od nás mít sbalenou plnou polní - jednou při obědě byli všichni kadeti z mé třídy odveleni, odešli bez jídla a já jsem zjistil, že jsem velitelem roty kadetů.

Podobně jako prýmký u bažantů je to nepohodlná pocta, ale ani ne za dva dny povolali i mě.

Vyřítel jsem se směrem ke kanceláři velitele, plnou polní přes rameno a cítil jsem se ohromně. Už mi bylo zle z dlouhých hodin učení a pálicích očí a z toho, že jsem pořád nestíhal a ve třídě jsem vypadal jako hlupák. Pár týdnů ve veselý společnosti bojového týmu, to bylo přesně to, co Johnnie potřeboval!

Minul jsem nějaké nové kadety klusající do třídy ve vyrovnané formaci s tím chmurným pohledem, který má každý kandidát školy, když si uvědomí, že nejspíš udělal chybu, když se hlásil na důstojníka, a zjistil jsem, že si zpívám. V doslechu kanceláře jsem sklápl.

Byli tam ještě dva další, kadeti Hassan a Byrd. Hassan Assasin byl nejstarší chlap v ročníku a vypadal jako něco, co rybář vypustil z láhve, zatímco Birdie nebyl o moc větší než vrabec a zhruba stejně hroživý.

Uvedli nás ke Králi Králů. Velitel byl ve svém kolečkovém křesle - nikdy jsme ho neviděli mimo křeslo, vyjma při sobotní inspekci a nástupu, hádám, že ho chození bolí. Ale to neznamenal, že jste ho nevidali - třeba jste odpovídali u tabule, otočili jste se a zjistili, že za váma je kolečkové křeslo a plukovník Nielssen si pročítá vaše chyby.

Nikdy vás nepřerušoval - platilo pravidlo nehulákat "Pozor!". Ale vyvádělo to z míry. Vypadalo to, jako že jich je nejmíň šest.

Velitel měl trvale hodnost generála Flotily (ano, je to ten Nielssen), jeho hodnost plukovníka byla dočasná až do druhé penze, aby mohl dělat velitele. Jednou jsem se na to ptal pokladníka a ověřil si, co se mi zdálo, že říkají pravidla: Velitel dostává pouze plat plukovníka - ale vrátí se k platu generála Flotily v den, kdy se rozhodne znova odejít do penze. No, jak říká Eso, každý jsme jinej - nedokážu si představit, že bych si zvolil poloviční plat za výsadu prohánět stádo kadetů.

Plukovník Nielssen vzhlédl a řekl: "Dobré ráno, pánové. Udělejte si pohodlí." Posadil jsem se, ale moc pohodlně jsem se necítil. Přejel ke kávovaru, vytáhl čtyři hrníčky a Hassan mu pomohl rozdat je. Nestál jsem o kávu, ale kadet neodmítá velitelovu pohostinnost.

Lokl si. "Mám vaše rozkazy, pánové," prohlásil, "a vaše dočasné zařazení." Pokračoval: "Ale chci se ujistit, že chápete své postavení."

Už nás o tom poučili. Budou z nás důstojníci pro výuku a testy - "přespočetní, na zkoušku a dočasní". Mladí, jasně nadbyteční, dobře se chovající a velice dočasní, vrátíme se k hodnosti kadeta v okamžiku, kdy se dostanem zpátky, a důstojníci, co nás zkouší, nás můžou kdykoliv vyhodit.

Budeme "dočasní třetí poručíci" - hodnost potřebná jako nohy pro rybu, vpasovaná do škvíry tenké jako vlásek mezi seržanty Flotily a pravé důstojníky. Je to tak nízko, jak se jen můžete dostat, a pořád jste ještě "důstojníci". Pokud někdo někdy zasalutoval třetímu poručíkovi, muselo to být v hodně mizerném osvětlení.

"Ve vašem přidělení stojí 'třetí poručík'," pokračoval, "ale váš plat zůstává stejný, nadále vás budou oslovovat 'pane', jediná změna na uniformě je hvězda na rameni, dokonce menší než označení kadeta. Budete pokračovat podle instrukcí, protože ještě nebylo rozhodnuto, zda z vás budou důstojníci." Plukovník se usmál. "Takže proč vám říkat 'třetí poručík'?"

Taky mě to zajímalo. Proč tenhle povyk o "důstojnících", co doopravdy nejsou důstojníky?

Jasně, že jsem znal učebnicovou odpověď. "Pane Byrde?" zeptal se plukovník.

"Á... zařadit nás do sledu velení, pane."

"Přesně!" Plukovník popojel ke schématu na zdi. Byla to obvyklá pyramida se sledy velení označenými až dolů.

"Podívejte se sem -" Ukázal na kolonku spojenou se svou vlastní vodorovnou čarou, stálo tam: POMOCNÍK VELITELE (slečna Kendricková).

"Pánové," pokračoval, "bez slečny Kendrickové bych měl problémy s řízením tohoto zařízení. Její hlava je rychle přístupná kartotéka obsahující vše, co se tu kolem děje." Dotkl se kontrolky na křesle a promluvil do vzduchu. "Slečno Kendricková, jakou známku dostal kadet Byrd při zkoušce z válečného práva v minulém semestru?"

Odpověď přišla okamžitě: "Devadesát tři procenta, veliteli."

"Děkuji." Pokračoval: "Vidíte? Podepíšu cokoli, pokud to slečna Kendricková parafuje. Nesnesl bych, kdyby vyšetřovací komise zjistila, jak často se podepisuje mým jménem a já to ani nevidím. Povězte mi, pane Byrde... kdybych zemřel, udržela by slečna Kendricková věci v pohybu?"

"No, á -" Birdie vypadal zmateně. "Předpokládám, že v běžných záležitostech by udělala potřeb-"

"Neudělala by ani jedinou ztracenou věc!" zahřměl plukovník. "Dokud by jí plukovník Někdo neřek, co má dělat - podle něj. Je to velice chytrá žena a chápe to, co vy zjevně ne, totiž že není ve sledu velení a nemá žádnou autoritu."

Mluvil dál: "'Sled velení' není jenom fráze, je to tak opravdové jako facka. Když vám nařídím bojovat jako kadet, nejvíc, co byste mohli dělat, by bylo předat dál rozkaz někoho jiného. Když to váš velitel čtyřikrát vyřekne, vy pak dáte rozkaz vojínovi - dobrý rozkaz, smysluplný a moudrý -, je to chyba a on by se stejně tak mýlil, kdyby ten rozkaz uposlechl. Protože kadet nemůže být ve sledu velení. Kadet nemá žádnou vojenskou existenci, žádnou hodnost a není to voják. Je to student, který se stane vojákem - buď důstojníkem, nebo se svou předchozí hodností. Musí dodržovat armádní disciplínu, ale není v armádě. To je proč -"

Nicka. Úplná nula. Když kadet ani není v armádě -

"Plukovníku!"

"É? Mluvte, mladý muži. Pane Rico."

Překvapil jsem sám sebe, ale musel jsem to říct. "Ale... když nejsme v armádě... tak nejsme ani M. P. Pane?"

Zamrkal na mě. "To vás trápí?"

"Já, é, nemyslím, že by se mi to moc líbilo, pane." Vůbec se mi to nelíbilo. Cítil jsem se nahej.

"Chápu." Nevypadal rozmrzele. "Nechte mě mořit se s tímto vesmírně-právním aspektem, synku."

"Ale -"

"To je rozkaz. Technicky nejste M. P. Ale M. P. na vás nezapomněla, M. P. nikdy nezapomíná na své muže bez ohledu na to, kde jsou. Kdyby ste nyní padl mrtev, budete pohřben jako druhý poručík Juan Rico, mobilní pěchota, z -" plukovník Nielssen se zarazil. "Slečno Kendricková, která byla loď pana Rica?"

„Rodger Young."

"Děkuji." Dodal: "- z a na výsadkové lodi Rodger Young, přiřazen k mobilnímu bojovému týmu druhé čtyř rot George, třetí pluk, první divize, M. P. - 'Rváčům'," odrecitoval zálibně a už se nikam nemusel dívat, když už mu jednou připomněla moji loď. "Dobrá jednotka, pane Rico - pyšná a drzá. Váš poslední rozkaz jde zpět k nim k večernímu

nástupu, a tak bude vaše jméno čteno v Pamětní síni. Proto vždy mrtvého kadeta povyšujeme, synku - můžeme ho pak poslat domů k jeho druhům."

Pocítil jsem záplavu úlevy a stesku a prošvihl jsem pár dalších slov. "... zavřenou pusou, zatímco jsem hovořil, budeme vás mít zpátky u M. P., kam patříte. Během vašeho učňovského letu musíte být dočasnými důstojníky, protože při bojovém seskoku není místo pro pozorovatele. Budete bojovat - a přijímat rozkazy - a dávat rozkazy. Legální rozkazy, protože budete mít hodnost a dostanete příkaz sloužit v tomto týmu, to znamená každý rozkaz, který dáte v souvislosti s plněním vám přidělených povinností, je zavazující jako ty podepsané velitelem.

A navíc," pokračoval velitel, "jak se jednou dostanete do sledu velení, musíte být neustále připraveni přijmout vyšší velení. Jste-li v oddíle o jedné četě - dost pravděpodobně, v nynějším stadiu války - a jste pomocníkem velitele čety, když to váš velitel koupí... pak... vy ... jste... jím!"

Potřásl hlavou. "Ne 'hrající si na velitele čety'. Ne kadet vedoucí cvičení. Ne 'mladší důstojník ve výcviku'. Náhle se stáváte starým, šéfem, stávajícím velícím důstojníkem - a objevíte, s šokem, že ostatní lidské bytosti jsou závislé na vás samých, abyste jim řekl, co mají dělat, jak bojovat, jak zakončit misi a vyváznout živí. Čekají na jistý hlas velitele - a sekundy ubíhají - a je na vás, abyste se stali tím hlasem, činili rozhodnutí, dávali správné rozkazy... a nejen správné, ale klidným, nevzrušeným hlasem. Protože je jisté, pánové, že váš oddíl má problémy - ošklivé problémy! - a cizí hlas, v němž se ozývá panika, může obrátit nejlepší bojový oddíl v Galaxii ve strachy zblázněný dav bez vedení a zákonů. Celá ta nemilosrdná zátěž dopadne bez varování. Musíte jednat okamžitě a nad sebou máte jenom Boha. Nečekejte, že on dodá taktické podrobnosti, to je vaše práce. Učiní vše, co od něj má voják očekávat, pokud vám pomůže potlačit paniku, kterou zcela určitě cítíte, ve vašem hlase."

Plukovník se odmlčel. Vystřízlivěl jsem, Birdie vypadal hrozně vážně a Hassan se mračil. Přál jsem si být zpátky ve výsadkovém místnosti na Rog, s mňí prýmkama a s valnou hromadou v plným proudu po tom, co nás seřvali. Bylo toho hodně, co se dalo říct o práci pomocníka velitele oddílu - když na to přijde, je mnohem jednodušší umřít než používat hlavu.

Velitel pokračoval: "To je okamžik pravdy, pánové. Bohužel neexistuje žádná jiná metoda známá vojenské vědě, podle níž by se dal rozlišit pravý důstojník od obratné napodobeniny s hvězdami na rameni, než projít ohněm. Ti praví projdou - nebo udatně zahynou, napodobeniny se zlomí. Někdy při tom lámání zahynou. Ale tragédií je ztráta ostatních... dobrých mužů, seržantů, desátníků a vojáků, kteří se jen osudnou zlou náhodou ocitli pod velením neschopného. Snažíme se tomu vyhnout. Za prvé je našim pravidlem bez výjimek, že každý kandidát musí být trénovaný výsadkář, zakalený ohněm, veterán bojových výsadků. Žádná jiná armáda v dějinách nikdy nepřistoupila na toto pravidlo, ač některé byly blízko. Většina velkých vojenských škol minulosti - Saint Cyr, West Point, Sandhurst, Colorado Springs - ani nepředstírala, že by se tímto řídila. Přijímali civilní hochy, cvičili je, dali jim důstojnickou hodnost, poslali je bez jakýchkoliv bojových zkušeností velet mužům... a občas zjistili až příliš pozdě, že ten chytrý mladý 'důstojník' byl hlupák, podlézavec nebo hysterik.

My přinejmenším neděláme chyby tohoto druhu. Víme, že jste dobří vojáci - chabří a zkušení, prošlí bitvou - jinak byste tu nebyli. My víme, že vaše inteligence a vzdělání dosáhly přijatelného minima. S tímto pro začátek vyloučíme co nejvíce můžeme ne-dost-schopných - a posíláme je urychleně zpět k jednotkám, dřív než zničíme dobré výsadkáře tím, že je budem tlačit za hranice jejich schopností. Kurz je velmi těžký - protože to, co od vás bude vyžadováno později, bude ještě těžší.

Časem vytřídíme malou skupinku, jejíž šance vypadají velmi dobře. Hlavní věc, která zůstává nevyzkoušena, je to, co nemůžeme vyzkoušet zde, to nedefinovatelné něco mezi vůdcem v bitvě... a tím, kdo sice má známky, ale ne schopnosti. Takže to zkoušíme v poli.

Pánové! - vy jste dosáhli tohoto bodu. Jste připraveni složit přísahu?"

Na okamžik bylo ticho, pak Hassan Assasin pevně odpověděl: "Ano, plukovníku," a Birdie a já jsme to zopakovali. Plukovník se zamračil. "Vykládal jsem vám tady, jak jste báječní - fyzicky dokonalí, duševně na výši, cvičení, disciplinovaní, zakalení. Přesný model chytrého mladého důstojníka -" Odfrkl si. "Nesmysl! Jednou by z vás mohli být důstojníci. Doufám... nejenomže neradi plýtváme penězi, časem a úsilím, ale také, a mnohem více, se klepu ve svých botách pokaždé, když posílám jednoho takového napůl upečeného ještě-ne-důstojníka nahoru Flotile a vím, jakou frankensteinovskou nestvůru jsem právě mohl vypustit do dobrého bojového oddílu. Kdybyste chápali, co vás čeká, nebyli byste tak žhaví složit přísahu v okamžiku, kdy se vás na to zeptám. Můžete to odmítnout a přinutit mě, abych vás nechal se vrátit zpět na vaše současná místa. Ale vy nevíte!

Takže to zkusím ještě jednou. Pane Rico! Myslel jste někdy na to, jak byste se cítil, kdybyste se ocitl před válečným soudem pro ztrátu pluku?"

Zůstal jsem hloupě koukat. "No - Ne, pane, nikdy." Stát před válečným soudem - z jakéhokoliv důvodu - je osmkrát horší pro důstojníka než pro prostého vojáka. Porušení řádů, za které vojina jenom vykopnou (možná s mrskáním, pravděpodobně bez) znamená pro důstojníka smrt. Lepší se nikdy nenarodit!

"Zamyslete se nad tím," řekl plukovník vážně. "Když jsem naznačoval, že by váš velitel čety mohl být zabit, rozhodně jsem nepopisoval nejhorší vojenskou katastrofu. Pane Hassane! Jaký je nejvyšší počet velitelských hodností zničených v jedné bitvě?"

Assasin se zamračil víc než obvykle. "Nejsem si jistý, pane. Nebylo to při operaci Úl, kdy brigádě velel major, před Sove-ki-pú?"

"Byl a jmenoval se Fredericks. Dostal vyznamenání a povýšení. Když se vrátíte zpět k druhé všeobecné válce, najdete případ, kdy mladší námořní důstojník převzal velení velké lodi, a nejenže s ní bojoval, ale posílal rozkazy, jako by byl admirál. Byl vyznamenán, přestože kolem byli služebně starší důstojníci, kteří ani nebyli raněni. Zvláštní okolnosti - přerušené komunikace. Ale mám na mysli případ, kdy byly smeteny čtyři úrovně velení v šesti minutách - jako kdyby si

velitel čtyř protřel oči a zjistil, že velí brigádě. Slyšeli jste o tom?"

Mrtvé ticho.

"No dobrá. Bylo to v jedné z těch malých válek, které vzplanuly na okraji napoleonských válek. Ten mladý důstojník byl služebně nejmladší na válečném plavidle - mokrého námořnictva, samozřejmě - na plachetnici ve skutečnosti. Tento mladík byl asi tak ve věku většiny vaší třídy a nebyl vojákem z povolání. Nesl titul 'dočasný třetí poručík' - povšimněte si, že to je označení, které brzy ponesete vy. Neměl žádné bojové zkušenosti, v řadě velení nad ním byli čtyři důstojníci. Když začala bitva, jeho velitel byl raněn. To dítě ho zvedlo a vyneslo z palby. To je celé - vyzvedl kamaráda. Ale udělal to, aniž dostal povolení opustit své stanoviště. Ti ostatní důstojníci byli zabiti v době, kdy odnášel raněného. Byl obviněn, že jako velící důstojník 'opustil stanoviště před nepřítelem'. Odsouzen. Degradován."

Zalupal jsem po dechu. "Za tohle? Pane."

"Proč ne? Pravda, my své lidi vyzvedáváme. Ale děláme to za jiných okolností, než je bitva mokrého námořnictva, a muž, který to provádí, k tomu dostane rozkaz. Ale vyzvedání nikdy není omluvou pro opuštění bitvy v přítomnosti nepřítele. Rodina toho chlapce se jedno a půl století snažila rozsudek zrušit. Samozřejmě se jim to nepovedlo. Existovaly pochybnosti o některých okolnostech, ale ne o tom, že bez rozkazu opustil své stanoviště v průběhu bitvy. Pravda, byl zelený jako tráva - ale měl štěstí, že ho nepověsili." Plukovník Nielssen na mě upřel pohled. "Pane Rico - mohlo by se toto stát vám?"

Polkl jsem. "Doufám, že ne, pane."

"Povím vám, jak by mohlo, třeba na této zkušební plavbě. Dejme tomu, že se ocitnete v operaci více lodí s vysazeným celým plukem. Důstojníci samozřejmě skáčou první. Má to jak své výhody, tak nevýhody, ale děláme to pro bojovou morálku, žádný voják se nikdy nedotkl země na nepřátelské planetě bez důstojníka. Dejme tomu, že o tomhle Brouci vědí - a to mohou. Předpokládejme, že se vytasí s nějakým trikem a smetou ty, kdo dopadnou první... ale trik nestačí, aby mohli smést celý výsadek. A teď předpokládejme, protože jste přespočetný, že musíte vzít kteroukoliv prázdnou kapsli, místo abyste byl v první vlně. Kde skončíte?"

"Á, nejsem si jistý, pane."

"Právě jste zdědil velení pluku. Co uděláte se svým velením, pane? Mluvte rychle - Brouci nepočkají!"

"Á..." Napadla mě odpověď rovnou z učebnice, a tak jsem ji papouškoval. "Převzmu velení a budu jednat, jak okolnosti dovolí, pane, vzhledem k taktické situaci, jak se mi bude jevit."

"To uděláte, jo?" Plukovník zachrochtal. "A koupíte kulku také - to je všechno, co může kdokoliv udělat s hlupákem, jako jste vy. Ale doufám, že se dolů dostanete rychle - a budete na někoho hulákat rozkazy, ať už budou dávat smysl, nebo ne. Nečekáme, že kořata napadnou lvy a vyhrají - očekáváme jen, že se o to pokusí. V pořádku, povstaňte. Zdvihněte pravé ruce."

Vydrápal se na nohy. O třicet vteřin později jsme byli důstojníky -,dočasnými, zkušebními a přespočetnými". Myslel jsem, že nám dá naše hvězdy a nechá nás jít. Nepředpokládá se, že si je koupíme - jsou zapůjčené jako dočasné povýšení, které představují. Místo toho se znovu usadil a vypadal skoro lidsky.

"Podívejte, hoši - povím vám, jak tvrdé to bude. Chci, abyste se toho začali bát, mysleli dopředu, plánovali, jaké kroky byste mohli podniknout proti jakékoliv kombinaci špatných okolností, které se vám mohou přihodit, a byli si jasně vědomi, že váš život patří vašim mužům a ne vám, abyste ho mohli zahodit v sebevražedné snaze se proslavit... a že svůj život nemáte co chránit, pokud situace bude vyžadovat jeho ztrátu. Nechci, aby vám bylo strachy špatně před seskokem, ale abyste mohli být soustředěni, až nastanou problémy.

Nemožné, samozřejmě. Kromě jedné věci. Co jediné vás může zachránit, až bude zátěž příliš velká? Pánové?"

Nikdo neodpověděl.

"Ale no tak!" řekl plukovník Nielssen opovržlivě. "Nejste rekruti. Pane Hassane!"

"Váš hlavní seržant, pane," řekl Assasin pomalu.

"Evidentně. Pravděpodobně je starší než vy, má na opasku víc seskoků a určitě zná svůj tým lépe než vy. A protože nenese tu strašnou, ochromující zátěž vrchního velení, mělo by mu to myslet jasněji než vám. Zeptejte se na radu jeho. Máte jeden komunikační obvod čistě jen na to.

A nezmenší to jeho důvěru ve vás, je zvyklý na to, že se s ním někdo radí. Pokud to neuděláte, usoudí, že jste hlupáci, sebevědomí vševědi - a bude mít pravdu.

Ale vy se nemusíte řídit jeho radou. Ať už použijete jeho radu, nebo vám pomůže vykresat nějaký úplně jiný plán - rozhodněte se a štěkejte rozkazy.

Jedna věc - jediná věc! - která může vyvolat strach v srdci dobrého seržanta čtyř, je zjistit, že pracuje pro šéfa, který se neumí rozhodovat.

Nikdy neexistovala jednotka, kde by byli důstojníci a mužstvo na sobě více závislí než M. P., a seržanti jsou tmelem, který nás drží pohromadě. Nikdy na to nezapomínejte."

Velitel popojel s křeslem ke skřínce u svého stolu. Obsahovala řady přihrádek a v každé byla krabička. Jednu vytáhl a otevřel. "Pane Hassane -"

"Pane?"

"Tyto hvězdy nosil kapitán Terence O'Kelly na své zkušební plavbě. Budou vám vyhovovat?"

"Pane?" Assasinův hlas vypískl a mně přišlo, že se ten velkej moula rozbere. "Ano, pane!"

"Přistupte." Plukovník Nielssen mu je připnul a pak řekl:

"Noste je hrdě, jako je nosil on... a přineste je zpátky. Rozumíte?"

"Ano, pane. Udělám, co se dá."

"Tím jsem si jist. Na střeše na vás čeká vznášedlo a vaše loď startuje za dvacet osm minut. Proved'te rozkazy, pane!" Assasin zasalutoval a vypadl. Plukovník se otočil a vytáhl další krabičku. "Pane Byrde, jste pověřivý?"

"Ne, pane."

"Opravdu? Já jsem, dost. Doufám, že nebudete protestovat proti hvězdám, které nosilo pět důstojníků a všichni byli zabiti v akci?"

Birdie skoro ani nezaváhal. "Ne, pane."

"To je dobré. Protože těchto pět důstojníků obdrželo sedmnáct vyznamenání, od Terranské medaile po Raněného Iva. Přistupte. Hvězdu s hnědou skvrnou musíte vždy nosit na levém rameni - nesnažte se to očistit! Jen se snažte, abyste nedostal stejné označení i na tu druhou. Pokud to nebude nutné, a vy budete vědět, kdy to nutné je. Tady máte seznam předchozích držitelů. Máte třicet minut do odletu. Skočte si do Pamětní síně a prohlédněte si každý záznam."

"Ano, pane."

"Proveďte rozkazy, pane!"

Otočil se ke mně, podíval se mi do tváře a ostře řekl: "Něco vás trápí, synku? Mluvte!"

"Á -" Vyrázil jsem to ze sebe. "Pane, ten dočasný třetí poručík - ten, co ho zastřelili. Jak bych moh zjistit, co se stalo?"

"Ó. Mladý muži, nechtěl jsem od vás zaplašit denní světlo, jen jsem se snažil vás probudit. Bitva se odehrála v červnu 1813, staromódně mezi USF Chesapeake a HMF Shannon. Zkuste Námořní encyklopedii, bude na vaší lodi." Vrátil se zpátky k hvězdám a zamračil se.

Pak řekl: "Pane Rico, dostal jsem dopis od jednoho z vašich učitelů z gymnázia, důstojníka v záloze, kterým mě žádá, abych vám propůjčil hvězdy, které nosíval jako třetí poručík. Je mi líto, že mu musím říci 'Ne'."

"Pane?" Potěšilo mě, že mě plukovník Dubois stále sleduje - ale ty hvězdy mě hrozně zklamaly.

„Protože nemohu. Propůjčil jsem tyto hvězdy před dvěma lety - a nikdy se nevrátily. Prodělečná záležitost. Hmm -" Vzal krabičku a podíval se na mě. "Mohl byste začít nový pár. Kov není důležitý, důležitost jeho žádosti leží v tom, že váš učitel si přál, abyste je dostal."

"Jak si přejete, pane."

"Nebo" - pohupoval krabičkou - "můžete dostat tyto. Byly použity pětkrát... a poslední čtyři kandidáti neprošli - nic zneuct'ujících, prostě jenom smůla. Chcete se pokusit zlomit tohle kouzlo? Změnit je na hvězdy nosící štěstí?"

Radši bych pohládl žraloka. Ale odpověděl jsem: "V pořádku, pane. Zkusím to."

"Dobrá." Připnul mi je. "Děkuji, pane Rico. Víte, tyhle byly moje, já jsem je nosil první... a velmi by mě potěšilo, kdybyste je přinesl zpět a zlomil tu smůlu, dostal povýšení a absolvoval."

Připadal jsem si deset stop vysokej. "Pokusím se, pane!"

"Vím, že ano. Teď můžete jít splnit své rozkazy, pane. Stejně vznášedlo vás vezme oba, vás i Byrda. Ještě okamžik - Máte sbaleny učebnice matematiky?"

"Pane? Ne, pane."

"Vemte si je. Vážný na vaší lodi byl upozorněn na vaše zavazadlo s nadváhou."

Zasalutoval jsem mu a vypadl. Srazil mě dolů na normální výšku v ten moment, kdy se zmínil o matice.

Moje matika byla na mém stole svázaná do balíku s papírem obsahujícím pod provázkem denní úkoly. Začínal jsem mít dojem, že plukovník Nielssen nikdy neponechával věci náhodě - ale to všichni věděli.

Birdie čekal na střeše u vznášedla. Kouknul na mé knížky a usklíbl se. "To je blbý. No. Jestli budem na stejný lodi, pomůžu ti. Která loď?"

„Tours."

"Sorry, já jsem na Moskvě." Nasedli jsme, zkontroloval jsem pilota a zjistil, že byl naprogramován na pole, zavřel jsem dveře a vznášedlo vzlétlo. Birdie dodal: "Mohl jsi do padnout hůř. Assassin si s sebou nebral jenom matiku, ale ještě další dva předměty."

Birdie nepochybně uměl a nepředváděl se, když mi nabízel, že mě bude doučovat, byl to takovej profesorskej typ, akorát jeho stužky dokazovaly, že je taky voják.

Místo studování matiky ji Birdie učil. Každý den jednu hodinu z něj byl člen učitelského sboru, jako malej Shujumi učil judo v táboře Currie. M. P. neplýtvá ničím, nemůžu si to dovolit. Birdie dostal bakaláře přes matiku na své osmnácté narozeniny, takže přirozeně dostal službu navíc jako instruktor - což ho ovšem nechránilo před seřváním v ostatních hodinách.

Ne že by dostával vynadáno tak často. Birdie měl tu vzácnou kombinaci skvělého intelektu, dobrého vzdělání, zdravého rozumu a odvahy, což kadeta předurčovalo jako potenciálního generála. Odhadovali jsme, že je jistý, že za normálních okolností by ve třiceti velel brigádě, a co teprve ve válce.

Ale moje ctižádost nesahala tak vysoko. "Byla by to špinavá, mizerná smůla," podotkl jsem, "jestli Assassin prolítne", a zatím jsem dumal nad tím, že to bude špinavá, mizerná smůla, jestli prolítnu já.

"Neprolítne," odpověděl vesele Birdie. "Protáhnou ho tím zbytkem, i kdyby mu měli nasadit hypnotickéj trychtýř a nacpat to do něj. Kromě toho," dodal, "Hassan může prolítnout a ještě dostat povýšení."

"Cože?"

„To jsi nevěděl? Assassinova stálá hodnost je první poručík - polní hodnost, přirozeně. Vráti se k ní, jestli propadne. Koukni se do řádů."

Znal jsem je. Když já prolítnu z matiky, vrátím se jako seržant, což je lepší než dostat facku mokrou rybou, ať už se na to koukáte, z který strany chcete... a na to jsem myslel v noci po tom, co jsem zvorál test.

Ale tohle bylo jiný. "Počkej," protestoval jsem. "On se vzdal prvního poručíka... aby se stal dočasným třetím poručíkem? Blbneš ty? Nebo on?"

Birdie se culil. "Akorát dost, aby z nás byli M. P."

"Ale - to nechápu."

"Jasně že chápeš. Assassin nemá žádný jiný vzdělání, než co získal u M. P. Takže jak vysoko až může dojít? Jsem si

jistě, že by dokázal velet pluku v bitvě a odvést dobrou práci - pokud někdo jiné operaci naplánuje. Ale velení v bitvě je jenom zlomek toho, co důstojník dělá, zvláště vyšší důstojník. K řízení války nebo jenom k naplánování a provedení jediný operace musíš znát teorii hry, operační analýzu, symbolickou logiku, pesimistickou syntézu a tučt dalších předmětů. Můžeš se jima propotit sám, když máš zájem. Ale mít je musíš, nebo se nikdy nedostaneš přes kapitána nebo možná majora. Assassin ví, co dělá."

"Hádám, že jo," řekl jsem pomalu. "Birdie, plukovník Nielssen musel vědět, že Hassan byl důstojník - totiž je důstojník." "Co? No jasně."

"Nemluvil tak, jako kdyby to věděl. Všem se nám dostalo stejného zacházení."

"Ne úplně. Všim sis, že když plukovník chtěl dostat na otázku určitou odpověď, vždycky se zeptal Assasina?" Usoudil jsem, že to byla pravda. "Birdie, jaká je tvoje stálá hodnota?"

Auto zrovna přistávalo, odmlčel se s rukou na klíce a usmál se. "Svobodník - nemůžu si dovolit prolítnout!"

Odfíkl jsem si. "Neprolítneš. Nemůžeš!" Překvapilo mě, že nebyl ani desátník, ale kluk, chytřej a vzdělanější jako Birdie, se dostane do důstojnické školy, jakmile své vlastnosti předvede v bitvě... což v probíhající válce může být jenom pár měsíců po osmnáctých narozeninách. Birdie se culil ještě víc. "Uvidíme."

"Absolvuješ. Hassan a já máme starosti, ale ne ty."

"Jo? Dejme tomu, že mě slečna Kendricková nemá ráda." Otevřel dveře a vypadal překvapeně. "Hej! Ohlašují můj odlet. Tak nazdar!"

"Nashle, Birdie."

Ale už jsem ho neviděl a on neabsolvoval. Byl jmenován důstojníkem o dva týdny později a jeho hvězdy se vrátily s osmnáctým vyznamenáním - Raněným lvem, in memoriam.

Vy si, hoši, myslíte, že tahle vygumovaná jednotka je nějaká dobročinná školka.

No, to není! Víte?

- Poznámka přepisovaná řeckému desátníkovi pod zdmi Tróje, 1194 př. Kr.

## KAPITOLA TRINÁCTÁ

Rodger Young nese jednu četu a je přeplněná, Tours jich nese šest - a je tam místa dost. Má roury pro odpálení všech najednou a dost volného prostoru pro dvakrát tolik lidí a druhý výsadek. To by ji přeplnilo, jedli byste na směny, lůžka byste si museli pověsit do chodeb a výsadkových místností, voda by byla na přiděl, nadechovali byste se, když by kolegové vydechovali, a dej pryč svůj loket z mého oka! Jsem rád, že nezdvojnásobili posádku, zrovna když jsem na ní byl. Ale měla dostatečnou rychlost a nosnost, aby dodala i takhle stlačené výsadkáře ještě pořádk v bojové kondici do kteréhokoliv místa ve federálním prostoru a větší části prostoru Brouků, pod Čerenkovovým pohonem hýčkala Mike 400 - lépe řečeno od Slunce ke Capelle, šestačtyřicet světelných let, pod šest týdnů.

Jasně, transportér pro šest čet není moc velký ve srovnání s bitevní lodí nebo linkovým plavidlem, tyhle věci jsou kompromisy. M. P. dává přednost rychlým jednočetovým korvetám, které dávají pružnost každé operaci, zatímco když to bylo na námořnictvu, neměli bychom nic jiného než plukovní transportéry. Řídit korvetu vyžaduje skoro tolik námořníků, jako řídit monstrum dost velké pro pluk - víc lidí na údržbu a úklid, samozřejmě, ale to zvládnou i vojáci. Koneckonců, ti líní výsadkáři nedělají nic jiného, než že chrní a leští knoflíky - prospějme jim a dejme jim trochu pořádný práce. Říká námořnictvo.

Skutečný mínění námořnictva je ještě extrémnější: armáda je zastaralá a měla by být zrušena.

Námořnictvo tohle neříká oficiálně - ale promluvte si s důstojníkem od námořnictva, který dělá ve V&V, když je na opuštěném a cítí se na koni, budete toho mít plný uši. Oni si myslí, že můžou vést jakoukoliv válku, vyhrát ji, poslat dolů pár vlastních lidí, aby udrželi podrobenou planetu, dokud se toho neujmou diplomatické sbory.

Musím uznat, že jejich nejnovější hračky můžou každou planetu rovnou sestřelit z oblohy - nikdy jsem to neviděl, ale věřím tomu.

Možná jsem stejně zastaralejší jako Tyrannosaurus rex. Ale necítím se zastaralejší a my opičáci zvládáme věci, jaký nedokáže ani ta nejvymyšlenější loď.

Kdyby vláda nechtěla, aby někdo tyhle věci udělal, nepochybně by nám to sdělila.

Možná je dobře, že ani námořnictvo, ani M. P. nemají poslední slovo. Člověk se nemůže hlásit na funkci vesmírného maršála, pokud nevelí jak pluku, tak velké lodi - neprošel M. P. a nedostal své a pak se nestal námořním důstojníkem (myslím, že malej Birdie myslel na tohle) nebo se nejdřív nestal pilotem-astronavigátorem a pak nepokračoval táborem Currie atd.

S úctou budu poslouchat každého člověka, kterej obojí dokázal.

Jako většina transportérů je Tours smíšená loď, nejužasnější změna pro mě byla, že jsme mohli chodit "severně od třicátý". Paluba, která odděluje dámský území od drsnějších charakterů, co se holí, není nutně č. 30, ale tradičně se jí na každý smíšený lodi říká "paluba třicet". Důstojnická jídelna je přímo za ní a zbytek dámského území je dál vepředu. Na Tours sloužila důstojnická jídelna zároveň i ženám vojínům, které jídlo těsně před námi, a mezi jídly byla přepažena a sloužila jim a jejich důstojníkům jako odpočinkové místnosti. Muži důstojníci měli odpočívárnu, zvanou kartárna, kousek na záď od třicítky.

Kromě zjevné skutečnosti, že výsadek & návrat vyžadují nejlepší piloty (t. j. ženy), existuje dobrý důvod, proč jsou na transportéry přidělováni námořní důstojníci ženy: je to dobrý pro výsadkářskou morálku.

Nechme M. P. chvíli stranou. Napadá vás něco hloupějšího než nechat se vystřelit z lodi s tím, že na konci vás čeká zmrazení nebo náhlá smrt? Prostě, když už někdo musí udělat tenhle idiotskej kousek, znáte nějakou jistější zůsob, jak ho povzbudit, než mu neustále připomínat, že jedinej dobrý důvod, proč muži bojují, je živá, dýchající skutečnost? Na smíšený lodi je poslední věc, kterou baret uslyší před seskokem (možná poslední slova, která v životě uslyší), ženskéj hlas, kterej mu přeje štěstí. Jestli si myslíte, že to není důležitý, tak nejspíš pocházíte z nějaký jiný než lidský rasy.

Tours měla patnáct námořních důstojníků, osm byly dámy, sedm pánové, bylo tam taky osm M. P. důstojníků včetně (jsem rád, že to můžu říct) mě. Neříkám, že mě "paluba třicet" dotáhla do školy, ale výsada jíst v dámský společnosti je mnohem dráždivější než jakýkoliv zvýšení platu. Kapitán lodi jídelně předsedala, můj šéf, kapitán Blackstone, byl druhý v pořadí - ne kvůli své hodnosti, tři námořní důstojníci byli hodnostně vyšší, ale proto, že jako velící důstojník útočných sil byl de facto nadřazen všem s výjimkou kapitána lodi. Každé jídlo bylo formální. Počkáme v kartárně, dokud hodiny neodbijí, pak následujeme kapitána Blackstonea dovnitř a zastavíme se za svými židlemi. Kapitán vejde v závěsu se svými dámami, a když dojde do čela stolu, kapitán Blackstone se ukloní a řekne: "Paní předsedající... dámy," a ona odpoví: "Pane zástupče... pánové," a muži stojící po pravé straně každé dámy jim přidrží židli. Tento rituál znamená, že se jedná o společenskou záležitost a ne o pracovní poradou, proto byly používány hodnosti nebo tituly, kromě mladších námořních důstojníků a mě jediného z M. P., kterým říkali "pane" nebo "slečno" - s jedinou výjimkou, která mě mátlá.

Při prvním jídle na palubě jsem slyšel, že kapitána Blackstonea oslovují, "majore" přestože jeho ramenní hvězdy jasně říkaly "kapitán". Objasnili mi to později. Na plavidle námořnictva nemůžou být dva kapitáni, takže každý armádní kapitán společensky spíš postoupí o jednu hodnost, než aby bylo spácháno nemyslitelné - oslovovat ho titulem, který patří jednomu jedinému vládci. Je-li na palubě námořní kapitán v jiné funkci než kapitán lodi, jsou on nebo ona oslovováni "Komodore", i když je kapitán lodi jenom nižší poručík.

M. P. se tím řídí, aby se vyhnula nepřijemnostem v jídelně a v naší vlastní části lodi tomu hloupému zvyku nevěnujeme pozornost.

Postavení postupně klesá od obou konců stolu s kapitánem lodi v čele a velitelem útočných sil na opačném konci, mladší lodní důstojníci po jeho pravici a já po pravici kapitána lodi. Raději bych seděl vedle nejmladší příslušnice námořnictva. Byla hrozně hezká - ale tohle uspořádání je naplánovaný jako přítomnost gardedámy na plese, a tak jsem se nikdy nedozvěděl ani její křestní jméno.

Věděl jsem, že já, nejníž zařazený muž, sedím po pravici kapitána lodi - ale nevěděl jsem, že jí mám přisunout židli.

Při prvním jídle čekala a nikdo si nesedal - dokud mě třetí pomocník inženýra nedrcl do lokte. Nikdy jsem se tak neztrapnil od jedny nešťastný události ve školce, přestože kapitán Jorgenson se chovala, jako by se nic nestalo.

Když kapitán lodi vstane, je jídlo u konce. Vždy k tomu zvolila pravý okamžik, ale jednou zůstala sedět jen pár minut navíc a kapitána Blackstonea to otrávil. Vstal a zavolal: "Kapitáne -"

Zarazila se. "Ano, majore?"

"Dal by prosím kapitán rozkaz, abychom já a moji důstojníci dostávali jídlo v kartárně?"

Chladně odvětila: "Jistě, pane." A taky jo. Ale nepřipojil se k nám ani jeden námořní důstojník.

Příští sobotu předvedla svoje právo kontrolovat M. P. na palubě - což kapitáni transportérů skoro nikdy nedělají.

Nicméně ona jednoduše prošla bez komentáře našima řadama. Nebyla opravdovej pes a měla hezký úsměv, pokud se zrovna nemračila. Kapitán Blackstone ustanovil druhého poručíka "Rustyho" Grahama, aby na mě dohlížel kvůli matice, ona to nějak zjistila a nařídila kapitánu Blackstoneovi, abych se hlásil každý den po jídle na hodinu v její kanceláři, kde mě učila matiku a štekala na mě, kdykoliv můj "domácí úkol" nebyl perfektní.

Našich šest čet tvořilo dvě roty jako odloučená část praporu, kapitán Blackstone velel rotě D, Blackieho Banditům, a taky velel této části praporu. Náš velitel celého praporu, tabulkový, major Xera, byl s rotami A a B na sesterské lodi Tours, Normandy Beach - možná o půl oblohy dál, velel nám, jen když celý prapor seskakoval pohromadě - akorát že přes něj kapitán Blackie podával některá hlášení a zprávy. Ostatní záležitosti šly rovnou Flotile, Divizi nebo Základně a Blackie měl opravdu zázračného seržanta Flotily, který tyhle věci udržoval v pořádku a pomáhal mu vést jak rotu, tak i zbytek praporu v boji.

Administrativní záležitosti nejsou v armádě, rozhozené na vzdálenosti spousty světelných let a ve stovkách lodí, jednoduchý. Na staré Valley Forge, na Rodger Young a teď i na Tours jsem byl stále ve stejném pluku, třetím ("Zhýčkaný zvířátka") pluku první ("Polárka") M. P. divize. Dva prapory sestavené z jednotek, které byly po ruce, se

nazývaly "třetí pluk" v operaci Úl, ale já jsem svůj "pluk" neviděl, všechno, co jsem viděl, byl vojín Bamburger a spousta Brouků.

Mohl jsem být povýšenej u Zhýčkanejch zvířátek, zestárnout a odejít do penze - a nikdy se nesetkat s velitelem pluku. Rváči měli velitele roty, ale ten velel zároveň i první četě ("Sršni") na jiné korvetě, ani jsem neznal jeho jméno, dokud jsem ho neuvídel na rozkaze, kterým mě posílali do školy. Existuje pověst o "ztracený četě", která dostala opuštěný korvet, když její korveta byla vyražena. Její velitel roty byl povýšen a ostatní čtyry byly takticky převeleny jinam. Zapomněl jsem, co se stalo poručíkovi čtyry, ale opuštěný čas k odeslání důstojníka - teoreticky po tom, co za něj byla poslána náhrada, ale náhrady byly vždycky hrozně vzácné.

Ríká se, že četa si celý místní rok užívala plodů podél Churchill Road, než je někdo začal postrádat.

Tomu nevěřím. Ale mohlo by se to stát.

Chronický nedostatek důstojníků výrazně ovlivňoval moje povinnosti u Blackieho Banditů. M. P. má nejnižší procento důstojníků ze všech známých armád a toto je částí M. P., jedinečného "dělicího klínu". "Klín" je vojenskej žargon, ale myšlenka je jednoduchá: máte-li 10 000 vojáků, kolik jich bojuje? A kolik jich jenom škrábe erzteple, řídí nákladáky, počítá rubáše a třídí papíry?

V M. P. bojuje 10 000 mužů.

V hromadných bojích XX. století bylo třeba 70 000 mužů (vážně!), aby jich 10 000 mohlo bojovat.

Priznávám, že to chce námořnictvo, aby nás dostalo tam, kde bojujeme, nicméně útočná síla M. P. je i na korvetě nejmíň třikrát větší než námořní posádka transportéru. Taky to chce civily k zásobování a službám, kolem 10 procent z nás je na opuštěném v kterékoliv chvíli a pár nejlepších z nás se střídá při výcviku bažantů v táborech.

I když je pár M. P. za stolem, vždycky zjistíte, že jim chybí nějaká ta ruka nebo noha nebo tak. To jsou ti - seržanti Hoové a plukovníci Nielssenové -, kteří odmítli odejít do penze a opravdu se musí počítat dvakrát, protože uvolňují schopné M. P. tým, že plní úkoly, které vyžadují bojového ducha, ale už ne fyzickou dokonalost. Dělají práci, kterou civilové nezvládají - nebo na kterou nemůžem civily najmout. Civilové jsou jako fazole, kupujete je, když je potřebujete na práci, která vyžaduje pouze zručnost a zdravý rozum. Ale nemůžete si koupit bojového ducha.

Je to nedostatek. Používáme všechno, neplýtváme ničím. M. P. je nejmenší armáda v historii vzhledem k velikosti populace, kterou stráží. M. P. si nemůžete koupit, nemůžete ho odvést, nemůžete si ho vynutit - dokonce ho ani nemůžete zadržet, když se rozhodne odejít. Může skončit třicet vteřin před seskokem, ztratit nervy a nevlízt do kapsle a všechno, co se mu stane, je, že dostane výplatu a nikdy nebude smět volit.

Ve škole jsme studovali armády v dějinách, které byly vedeny jako galeje otroků. Ale M. P. je svobodný člověk, všechno, co ho řídí, pochází zevnitř - ta sebeúcta a potřeba úcty od jeho kamarádů a jeho pýcha na to, že je jeden z nich, to můžem nazvat morálkou nebo esprit de corps.

Základem naší morálky je: "Každý pracuje, každý bojuje." A M. P. netáhá za provázky, aby dostal lehkou, bezpečnou práci, žádná taková není. Ó, výsadkář vyvázne s tím, co zvládne, každý voják s dostatečným množstvím zdravého rozumu, aby dokázal udržet rytmus, dokáže vymyslet důvody, proč nemůže čistit kabiny nebo vydávat zásoby, to je vojákovo starobylý právo.

Ale všechny "lehký a bezpečný" místa jsou zaplněná civilama, takže milej zlatej voják leze do kapsle s jistotou, že každý, od generála po vojína, to dělá s ním. Světelný roky daleko a jiné den, nebo možná o hodinu nebo tak později - na tom nezáleží, je, že každý seskakuje. Proto taky do té kapsle leze, i když si toho nemusí být vědom. Kdybychom se od toho někdy odklonili, M. P. by se rozbila na kusy. Všechno, co nás drží pohromadě, je jediná myšlenka - ta, která svazuje pevněji než ocel, ale její magická síla závisí na tom, že zůstává neporušená.

Je to to pravidlo, že "každý bojuje", které dovoluje M. P. vyjít s tak málem důstojníků.

Vím o tom teď víc, než bych chtěl, protože jsem položil hloupou otázku ve vojenských dějinách a skončil s úkolem, který mě donutil vyhrabat materiál od De Bello Gallico po Tsingovu klasiku, Zhroucení zlaté hegemonie. Zvážit ideální divizi M. P. - na papíře, protože jinde žádnou nenajdete. Kolik důstojníků vyžaduje? Neberte v úvahu jednotky, které jsou odloučené od jiných sborů, nemusí být v průběhu rozruchu přítomny a nejsou jako M. P. - speciální talenty přidělené k Logistikům & spojařům jsou všichni v hodnosti důstojníků. Jestli to bude člověk s pamětí, telepat, senzitiv nebo šťastlivec, který mě nechá mu zasalutovat, rád mu posloužím, je mnohem cennější než já a já ho nemůžu nahradit, i kdybych žil až do dvou set. Nebo si vemte sbory K-9, což jsou z 50 procent "důstojníci", ale jejich druhých 50 procent jsou novopsi.

Nikdo z nich není ve sledu velení, takže berme v úvahu jenom nás, opičáky, a co to vyžaduje, velet nám.

Tahle imaginární divize má 10 800 mužů v 216 četách, každá s poručíkem. Tři čtyry v rotě volají po 72 kapitánech, čtyři roty do praporu volají po 18 majorech nebo podplukovnících. Šest pluků s šesti plukovníkama můžou utvořit dvě nebo tři brigády, každou s nižším generálem, plus střední generál jako nejvyšší šéf.

Skončíte s 317 důstojníky a celkových, všechny hodnosti, 11 117.

Nejsou žádná prázdná místa a každý důstojník velí jednotce. Celkově jsou důstojníků 3 procenta - což taky M. P. má, ale trochu jinak upraveno. Ve skutečnosti je dost čet vedených seržanty a spousta důstojníků "sedí na víc než jedné židli", aby zvládli některé naprosto nezbytné štábní funkce.

I velitel čtyry by měl mít svůj "štáb" - svého seržanta čtyry.

Ale obejde se i bez toho a jeho seržant se může obejít bez něj. Ale generál musí mít štáb, úkol je moc velký, aby ho zvládl sám ze své židle. Potřebuje velký plánovací štáb a malý bojový štáb. Protože nikdy není dost důstojníků, velitelé jednotek na jeho vlajkovém transportéru zaskakují jako jeho plánovací štáb a jsou vybíráni z M. P. nejlepších matematiků logiků - a pak seskakují se svými vlastními jednotkami. Generál seskakuje s malým bojovým štábem plus s malým týmem nejostřejších pozorných výsadkářů v M. P. Jejich práce je zařídít, aby generála neotravovali nevychovaní cizáci, zatímco on vede bitvu. Občas uspějí.

Kromě nezbytného štábního vybavení by měla každá jednotka větší než četa mít zástupce velitele. Ale nikdy není dost důstojníků, takže vycházíme s tím, co dostaneme. K za plnění každého nutného bojového místa, jeden úkol na jednoho důstojníka, by byl potřeba 5 procentní poměr důstojníků - ale 3 procenta jsou všechno, co máme.

Na místě těchto optimálních 5 procent, kterých M. P. nikdy nemůže dosáhnout, měla hromada armád v minulosti 10 procent ze svého počtu v důstojnictvu, nebo až 15 procent - někdy nepředstavitelných 20 procent! To zní jako pohádka, ale je to fakt, zvláště ve XX. století. Co za armádu má víc "důstojníků" než desátníků? (A víc poddůstojníků než vojáků!)

Armáda organizovaná tak, aby prohrála válku - pokud dějiny něco znamenají. Armáda, která je samá organizace, úřednictvo a režijní náklady, v níž většina "vojáků" nikdy nebojuje.

Ale co důstojníci dělají, když nevelí bojujícím mužům?

Hlouposti, evidentně - důstojník pro důstojnický klub, důstojník pro morálku, důstojník pro tělocvik, důstojník pro informování veřejnosti, důstojník pro odpočinek, důstojník pro transport, důstojník přes zákony, kaplan, zástupce kaplana, mladší zástupce kaplana, důstojník pro cokoli, co si kdo dokáže vymyslet - dokonce důstojník ošetřovatel! V M. P. zvládají tyhle věci jako extra povinnosti bojovní důstojníci nebo, když to jsou opravdové práce, jsou udělaný líp a levněji a bez demoralizace bojové jednotky, když se na ni najmou civilové. Ale situace v jedné z hlavních mocností XX. století tak smrděla, že opravdovému důstojníkům dávali zvláštní označení, aby je odlišili od hejna husarů v otáčivejch židlích.

Jak pokračuje válka, nedostatek důstojníků se stále zhoršuje, protože počet obětí je mezi důstojníky vždycky vyšší... a M. P. nikdy nepovyšuje člověka jenom proto, aby zaplnila prázdný post. Z dlouhodobého hlediska si musí každý prapor bažantů dodat svůj díl důstojníků a procento nemůže být zvýšeno bez snížení úrovně... Pro útočnou sílu na Tours bylo třeba třinácti důstojníků - šesti velitelů čety, dvou velitelů roty a dvou zástupců a velitele útočné síly se štábem zástupce a pobočníka.

Co měla, bylo šest... a mě.

Tabulka sledu velení

"Detašovaný prapor", útočná síla -

kpt. Blackstone

("první židle")

seržant Flotily

rota C - "Warrenovi                      rota D - "Blackieho"

Vlčáci" Banditi" Kpt. Blackstone

1. por. Warren    (..druhá židle")

1. četa    1. četa -

1. por. Bayonne    (1. por. Silva, nem)

2. četa - 2. četa -

2. por. Sukarno    2. por. Chorošen

3. četa - 3. četa -

3. por. N'Gam    3. por. Graham

Byl bych býval pod poručíkem Silvou, ale odešel do nemocnice ten den, kdy jsem se ohlásil, dostal nějakou svědivou strašnost. Ale to nezbytně neznamenalo, že dostanu jeho četu. Dočasný třetí poručík se nebere jako pomoc, kapitán Blackstone mě mohl strčit pod poručíka Bayonnea a do velení své první čety dát seržanta, nebo dokonce "se posadit na třetí židli" a vzít si četu sám.

Ve skutečnosti udělal obojí, ale mě nicméně pověřil velením první čety Banditů. To udělal tak, že si od Vlčáků vypůjčil nejlepšího mladšího seržanta do štábu svého praporu, pak šoupnul svého seržanta Flotily jako velitele své první čety - práce o dva řády níž, měl jeho prýmký. Pak mi to kapitán Blackstone vysvětlil v jedné hlavu matoucí lekci: ve sledu budu vedenej jako velitel čety, ale Blackie sám a seržant Flotily četu povedou.

Pokud se budu dobře chovat, mohl bych projít. Dokonce mi dovolí skákat jako velitel čety - ale jediný slovo od mého seržanta čety veliteli roty a čelisti louskáčku se zavrou.

To mi vyhovovalo. Bude to moje četa tak dlouho, dokud ji dokážu zvládnout - a když ne, čím dřív mě odsunou stranou, tím líp pro každého. Kromě toho bylo mnohem míň nervydrásající dostat četu tímhle způsobem než díky náhlý katastrofě v bitvě.

Bral jsem svou práci hrozně vážně, protože to byla moje četa - sled velení to říkal. Ale ještě jsem se nenaučil nést autoritu, a tak, asi za týden, jsem byl na území mužstva častěji, než je pro jednotku dobrý. Blackie si mě zavolal do kabiny. "Synku, co si probíha myslíš, že děláš?"

Odpověděl jsem ztuha, že jsem se snažil svoji četu připravit k akci.

"Jo? No, tak to teda zrovna nedopadá. Dráždíš je jako hnízdo sršňů. Proč si, kčertu, myslíš, že jsem ti přidělil nejlepšího seržanta ve Flotile? Kdybys teď odešel do své kabiny, uvázal se tam k háku a zůstal tam!... a až zazní 'Připravit se k akci', dodá ti tu četu vyladěnou jako housle."

"Jak si kapitán přeje, pane." souhlasil jsem chmurně.

"A ještě jedna věc - nemůžu vystát oficíra, kterej se chová jako zmatenej kadet. Zapomeň na tu pitomou třetí osobu, když se mnou mluvíš - skovej si to pro generály a kapitána lodi. Přestaň s tím šponováním a cvakáním podpatkami. Oficíři maj vypadat uvolněně, synku."

"Ano, pane."

"A tohle je naposled, co mi říkáš 'pane' aspoň na jeden dobřej tejdén. Platí to i pro salutování. Sundej si z obličejě ten příšernej kadetskěj výraz a pověš si tam úsměv."

"Ano, p - Dobře."

"To už je lepší. Opírej se o stěnu. Drbej se. Živej. Cokoliv, místo toho vojáckýho divadýlka."

Zkusil jsem to... a přihloupě jsem se culil, když jsem zjistil, že lámat zvyky není vůbec snadný. Opírání byla těžší práce než stání v pozoru. Kapitán Blackstone mě pozoroval. "Trénuj to," řekl. "Oficír nemůže vypadat zděšeně nebo napjatě, je to nakažlivý. A teď mi, Johnnie, řekni, co tvoje četa potřebuje. A vynech nepodstatnosti, nezajímá mě, jestli má každej ve svý skřínce příslušnej počet ponožek."

Rychle jsem přemýšlel. "Á... nevíte náhodou, jestli chtěl poručík Silva dát Brumbymu seržanta?"

"Náhodu vím. Jakej je tvůj názor?"

"No... záznam ukazuje, že minulý dva měsíce fungoval jako velitel oddílu. Jeho výkonnostní známky jsou dobrý."

"Ptal jsem se na vaše doporučení, pane."

"No, p - pardon. Nikdy jsem ho neviděl pracovat na zemi, takže nemůžu mít správný hledisko, každej zvládne vojákovat ve výsadkověj místnosti. Ale jak to vidím já, tak už dělal seržanta moc dlouho, aby ho sundali zpátky a místo něho povýšili velitele družstva. Měl by dostat ten třetí prýmek, ještě než seskočíme - nebo by měl být převeden, až se vrátíme. Dřív, jestli tu je šance na vesmímej převod."

Blackie zachrochtal. "Jseš pěkně velkomyslněj při posílání mejch Banditů pryč - na třetího lajtnanta."

Zrudl jsem. "Pořád stejně, je to slabý místo mý čty. Brumby by měl dostat povýšení nebo převod. Nechci ho mít zpátky na jeho starým místě s někým povýšeným přes jeho hlavu. Nejspíš by zakysl a já bych měl ještě slabinu. Jestli nemůže dostat další prýmek, měl by zajít za kádrovákem. Pak by nebyl poníženej a dostane rovnou šanci stát se seržantem v jiný jednotce - místo aby tady měl zaracenej postup."

"Vážně?" Blackie si skoro neodfrkl. "Po týhle mistrovský analýze použij svý dedukční síly a řekni mi, proč ho poručík Silva nepovýšil už před třema týdnama, když jsme přistáli u Sanktuaria."

Tomu jsem se taky divil. Čas na převod člověka je nejbližší možný okamžik po tom, co se rozhodnete ho nechat jít - a bez varování, je to lepší pro něj i pro jednotku - říká učebnice. Pomalu jsem řekl: "Byl poručík Silva nemocnej už tenkrát, kapitáne?"

"Ne."

Kousky do sebe zapadly. "Kapitáne, doporučuju Brumbyho na okamžitý povýšení."

Obočí mu vyletělo nahoru. "Ještě před minutou jste ho chtěl vyrazit jako neužitečnýho."

"Á, no to zrovna ne. Říkal jsem, že to musí být jedno nebo druhý - ale nevěděl jsem, který. Teď to vím."

"Pokračuj."

"Á, mám za to, že poručík Silva je schopnej důstojník."

"Hummmf. Pane, pro vaši informaci, 'Blesk' Silva má na svým formuláři jedenatřicet nepřerušenej proud 'Vynikající, doporučen k vyznamenání'."

"Věděl jsem, že je dobřej." Vletěl jsem do toho po hlavě: "Protože jsem zdědil dobrou četú. Dobřej důstojník by nemusel povýšit člověka kvůli - no, kvůli mnoha důvodům a pořád ještě mu to nedat do papírů. Ale v tomhle případě, kdyby ho nemohl doporučit na seržanta, nedržel by si ho ve svý jednotce - takže by se ho zbavil při první vhodný příležitosti. Ale on to neudělal. Z toho vím, že chtěl Brumbyho povýšit." Dodal jsem: "Ale nechápu, proč to neudělal už před třema týdný, takže by Brumby moh nosit svůj třetí prýmek už na opušťáku."

Kapitán Blackstone se uculil. "Protože nepokládáš mě za dost výkonnýho."

"P - promiňte?"

"Nevadí. Dokázal jsi, kdo zabil kohoutka Roberta a já nečekám, že ještě mokrej kadet bude znát všechny triky. Ale poslouchej a uč se, synku. Dokud trvá tahle válka, nikdy nepovyšuj člověka těsně předtím, než se vrátíte na Základnu."

"Á... proč ne, kapitáne?"

"Zmiňoval ses o tom, poslat Brumbyho do kádrovýho oddělení, pokud nedostane povýšení. Ale to je přesně to, kam by šel, kdybychom ho povýšili už před třema tejdnama. Ani nevíš, jak hladovej je ten poddůstojník v kádrovým kanclu. Hrábní do papírů k vyřízení a najdeš tam žádost, abychom jim dodali dva seržanty. Se seržantem čty ve škole a flekem mladšího seržanta prázdným jsem nebyl plnej a moh jsem odmítnout." Divoce se ušklíbl. "Je to tvrdej boj, synku, a tvoji vlastní lidi ti ukradnou tvý nejlepší muže, pokud si je nebudeš hlídat." Vytáhl z šuplíku dva archy papíru.

"Tady -"

Jedno byl dopis od Silvy kapitánu Blackiemu, doporučoval Brumbyho k povýšení na seržanta, datovaný víc než před měsícem.

To druhý bylo Brumbyho jmenování seržantem - datovaný den po tom, co jsme opustili Sanktuarium.

"Stačí?" zeptal se.

"Cože? Ó, ano, jasně!"

"Čekal jsem, jestli si toho slabýho místa ve svým týmu všimneš. Jsem potěšen, že sis to spočítal - ale jenom středně potěšen, protože zkušeněj oficír by to okamžitě vyvodil ze sledu velení a služebních záznamů. Nevadí, takhle získáváš zkušenosti. A teď uděláš tohle. Napíšeš mi dopis jako ten Silvův, datovanej včera. Řeknu tvému seržantovi čty, aby řek Brumbymu, že jsi mu navrhl třetí prýmek - a nezmíním se, že to udělal už Silva. Tys to nevěděl, když jsi ho doporučoval, takže to uděláme tímhle způsobem. Když od Brumbyho přijmu přísahu, sdělím mu, že ho oba jeho oficiři navrhli nezávisle na sobě - což mu udělá dobře. Dobrý, ještě něco?"

"Á... nic organizačního - pokud poručík Silva hodlal povýšit Naidiho na Brumbyho místo. V tom případě můžem

povýšit jednoho mladšího svobodníka na svobodníka... a to nám dovolí povýšit čtyři vojiny na mladší svobodníky včetně tří prázdných míst, co máme teď. Nevím, jestli máte ve zvyku doplňovat velení přesně nebo ne."

"Klidně můžu," řekl Blackie mírně, "jak oba víme, tak někteří z těch hochů nebudou mít moc času, aby si to užili. Jen si pamatuj, že z nikoho neuděláme mladšího svobodníka, pokud nebyl aspoň na jednom bojovém výsadku - ne u Blackieho Banditů. Spočítejte si to se seržantem čtyři a dej mi vědět. Žádný spěch... kdykoliv před večerkou. A teď... ještě něco?"

"No - kapitáne, mám obavy kvůli oblekům."

"Já taky. Všechny čtyři."

"Já neznám všechny ostatní čtyři, ale s pěti novějma rekrutama plus čtyři obleky poškozený a vyměněný, dva další neprošly minulej týden kontrolou a byly nahrazený ze zásob - no, nevím, jak by jich Cunha a Navarre mohli tolik zahřát a udělat běžný testy na dalších jedenačtyřiceti a všechno to zvládnout do vypočítaného data. I když nenastanou žádné problémy -"

"Problémy nastanou vždycky."

"Ano, kapitáne. Ale je potřeba dvě stě a osmdesát šest hodin práce jenom k zahřátí a přípravě, plus sto a dvacet tři hodin na běžnou kontrolu. A většinou to trvá dýl."

"No, co si ty myslíš, že by se dalo dělat? Ostatní čtyři ti půjčí pomocníky, jestli své obleky dokončí dřív. Což pochybuju. Nežádej pomoc od Vlčáků, spíš jim budem půjčovat."

"Á... kapitáne, nevím, co si budete myslet o tomhle, protože jste mi říkal, abych se držel od území mužstva, ale když jsem býval desátník, pomáhal jsem zbrojnímu seržantovi."

„Pokračuj."

"No, nakonec jsem byl zbrojní seržant. Ale jen jsem chodil v botách jinýho chláпка - nejsem hotovej zbrojní mechanik. Ale jsem zatraceně dobrej pomocník, a kdybych dostal svolení, no, buď můžu zahřívát nový obleky, nebo provádět běžnou kontrolu - a dát Cunhovi a Navarreovi o trochu víc času na problémy."

Blackie se opřel dozadu a usmál se. "Pane, pečlivě jsem si prošel předpisy... a nemůžu přijít ani na jeden, kterej říká, že si oficír nemůže umazat ruce." Dodal: "Zmínil jsem se o tomhle, protože někteří 'mladí oficíři', kteří mi byli přidělení, zjevně takový pravidlo četli. V pořádku, vytáhni si nějakou kombinézu - není nutný, aby sis zasvinil ruce i uniformu. Jdi na zád' a najdi svého seržanta čtyři, řekni mu o Brumbym a přikaz mu, ať připraví doporučení na zacpání těch děr ve velení v případě, že se rozhodnu potvrdit tvý doporučení ohledně Brumbyho. Pak mu řekni, že se hodláš plně věnovat výzbroji - a že chceš, aby se postaral o to ostatní. Řekni mu, že kdyby měl nějaký problémy, aby za tebou zašel do zbrojnice. Neříkej mu, žeš to konzultoval se mnou - jen mu dej rozkazy. Jasný?"

"Ano, p - Ano, provedu."

"Prima, dej se do toho. Jak půjdeš kartárnou, prosím, vyříd' mý pozdravy Rustymu a řekni mu, aby to svý líný tělo přitáhl sem."

Nikdy jsem nebyl tak zaměstnaněj, jako příští dva týdny - ani při základním výcviku. Pracovat jako zbrojní mechanik deset hodin denně ještě nebylo všechno, co jsem dělal. Matika, ovšem - a žádněj způsob, jak se vyhnout kapitánovi lodi, co mě učila. Jídlo - řekněme hodinu a půl denně. Plus mechanika přežití - holení, sprchování, přišívání knoflíků k uniformám a pokusy sehnat od námořníků mistra zbrojře, aby odemkl prádelnu a já našel čistý uniformy deset minut před inspekci. (Je nepsaným zákonem námořnictva, že všechno musí být zamknutý vždycky, když je to nejvíc potřeba.) Hlídky, nástupy, inspekce a minimální cvičení čtyři zabraly další hodinu denně.

Ale kromě toho jsem byl "Janek". Každá jednotka má svého "Janka". Je to nejmladší důstojník a má práci navíc - důstojníka přes atletiku, cenzora pošty, rozhodčího při závodech, školícího důstojníka, důstojníka přes korespondenční kurzy, vojenskýho prokurátora, pokladníka fondu pro vzájemný půjčky, správce registrovanějch publikací, zásobovacího důstojníka, důstojníka přes jídlo mužstva a tak dále až k nekonečný nevolnosti.

Rusty Graham byl "Janek", dokud to šťastně nepřevedl mně. Už mň šťastnej byl, když jsem trval na tom, že uvidím všechno, co jsem podepsal. Navrhoval, že když už nemám dost rozumu na to, abych přijal podepsanou inventuru od důstojníka, pak by možná příměj rozkaz mohl změnit můj tón. Takže jsem byl tvrdohlavej a řekl mu, aby mi ten rozkaz dal písemně - s ověřenou kopií, takže si budu moct nechat originál a předat kopii veliteli jednotky.

Rusty našťavaně ustoupil - ani druhý poručík není tak blbej, aby takový rozkaz vydal písemně. Já jsem taky nebyl šťastnej, protože Rusty se mnou bydlel a ještě byl můj učitel matiky, ale provedli jsme očitou prohlídku.

Poručík Warren mi vynadal, že jsem pitomě oficiální, ale otevřel svůj sejf a nechal mě zkontrolovat své zaregistrované publikace. Kapitán Blackstone otevřel ten svůj bez komentáře a já jsem nedokázal říct, jestli s mou očitou inventurou souhlasí nebo ne.

Publikace byly v pořádku, ale počitatelný majetek ne. Chudák Rusty! Přijal součet svého předchůdce a teď mu scházelo - a ten druhý důstojník nebyl jen pryč, byl mrtvý. Rusty strávil neklidnou noc (a já taky!), pak šel za Blackiem a řekl mu pravdu.

Blackie ho seřval, pak prošel chybějící položky a našel způsob, jak jich většinu vydat za "ztracený v bitvě". Snížilo to Rustyho manko na několikadenní plat - ale Blackie ho nechal dělat, a tak posunul placení na neurčito.

Ne všechny "jankovský" práce způsobovaly tolik hlavybolu. Nebyly žádné válečné soudy, u dobré bojové jednotky žádné nejsou. Nebyla žádná pošta ke kontrole, protože loď měla zapnutý Čerenkovův pohon. To stejné s půjčkama.

Atletiku jsem převedl na Brumbyho, soudce se konal "když a až". Jídlo mužstva bylo vynikající, podškrábl jsem menu a občas zkontroloval kuchyň, t. j. když jsem dlouho pracoval ve zbrojnici, tak jsem pak štípl sendvič a ani jsem se nesvlíkal z kombinézy. Korespondenční kurzy znamenaly spoustu papírování, protože dost mužů pokračovalo se vzděláváním, válka neválka - ale pověřil jsem svého seržanta čtyři a záznamy vedl mladší svobodník, co byl jeho úředník.

Nicméně "jankovský" práce zabíraly asi dvě hodiny denně - bylo jich tolik.

Vidíte, kde jsem skončil - deset hodin ve zbrojnici, tři hodiny matiky, jídlo hodinu a půl, osobní záležitosti hodinu, vojenský papírování hodinu, "Janek" dvě hodiny, spánek osm hodin; celkem šestadvacet a půl hodiny dne na Sanktuariu. Jak jsme jednou odletěli, přešli jsme na Greenwichský standard a univerzální kalendář.

Jediný, kde se dalo vzít, bylo z času na spaní.

Jednou ráno kolem jedné jsem seděl v kartárně a stloukal matiku, když vstoupil kapitán Blackstone. Řekl jsem: "Dobře večír, kapitáne."

"Myslíš ráno. Co to, kčertu, s tebou je. Nespavost?"

"Á, to zrovna ne."

Zvedl hrst papírů a poznamenal: "Nemůže to papírování vyřídít tvůj seržant? Ó, chápu. Padej do postele."

"Ale kapitáne -"

"Sedni si. Johnnie, chtěl jsem si s tebou promluvit. Nikdy tě tady v kartárně nevidám po večerech. Když jdu kolem tvého pokoje, sedíš za stolem. Když tvůj kolega vleze do postele, přejdeš sem. Co máš za problém?"

"No... prostě to vypadá, že nestíhám."

"To nikdo. Jak jde práce ve zbrojnici?"

"Skvěle. Myslím, že to zvládnem."

"Já taky. Koukni, synku, musíš si zachovat smysl pro proporce. Máš dvě hlavní povinnosti. První je dohlédnout, aby vybavení tvý čtyři bylo připravený - to děláš. O čtu samotnou se starat nemusíš, to jsem ti říkal. Ta druhá - a stejně důležitá - musíš být připravený k boji. Tohle voráš."

"Budu připravený, kapitáne."

"Blbost a ostatní komentáře. Vůbec necvičíš a ztrácíš spaní. Takhle se trénuje voják? Kdyš velíš četě, synku, musíš být v pohotovosti. Odtěďka budeš cvičit od šestnácti třiceti do osmnácti nula nula každý den. Budeš ve svém kutlochu, když se bude zhasínat, ve dvacet tři nula nula - a jestli neusneš dvě noci po sobě do patnácti minut, přihlásíš se u doktora o medicínu. Rozkaz."

"Ano, pane." Cítil jsem, jak se kolem mě zavírají stěny a zoufale jsem dodal: "Kapitáne, nevím, jak se dostanu do postele ve dvacet tři - a navíc ještě všechno stihnou."

"Tak to nestihneš. Jak jsem říkal, synku, musíš mít smysl pro proporce. Pověz mi, jak trávíš čas."

Tak jsem to udělal. Příkývl. "To jsem si myslel." Zvedl moji "úlohu" z matiky a pohodil ji přede mě. "Vem si to. Jasně, chtěl jsi na tom pracovat. Ale proč tak tvrdě dřít, když jdem do akce?"

"No, myslel jsem -"

"Myšlení, je to, cos nedělal. Jsou čtyři možnosti a jenom jedna si žádá dokončení těchto úkolů. První, můžeš koupit konečnou kulku. Druhá, můžeš být jenom raněný a odejít do penze s čestným dekretem. Třetí, můžeš tím vším projít v pořádku... ale tvůj zkoušející tě nechá prolítnout z formuláře třicet jedna, jmenovitě já. Což je to, o co si teď zrovna říkáš - no, synku, dokonce tě ani nenechám seskočit, jestli se ukážeš s červeněma očima a svalstvem ochablým od samého židlového cvičení. Čtvrtá možnost je ta, že se sebereš... v kterémžto případě bych tě mohl nechat velet četě. Takže dejme tomu, že to zvládneš a předvedeš nejlepší šou od doby, kdy Achilles zabil Hektora, a já tě nechám projít. Jedině v tomto případě - budeš potřebovat dodělat tyhle úkoly z matiky. Takže je dělej až cestou zpátky.

Tím je to hotový - řeknu to kapitánovi lodi. Z ostatních prací jseš uvolněný, odtěďka. Cestou domů můžeš svůj čas trávit nad matikou. Jestli se domů dostanem. Ale ty se nikdy nedostaneš nikam, jestli se nenaučíš dělat první věci jako první. Maž do postele!"

Týden nato jsme dorazili na místo, opustili pohon a pokračovali podsvětelnou rychlostí, zatímco si Flotila vyměňovala signály. Poslali nám Brifink, bitevní plán, naše posláni & rozkazy - kupu slov dlouhou jako román - a řekli nám, že výsadek nebude.

Ó, operace to bude, ale dolů sjedem jako gentlemani, usazení v záchranných člunech. Tohle jsme si mohli dovolit, protože Federace už držela povrch; druhá, třetí a pátá divize M. P. ho zabraly - a zaplatily hotově.

Popsané území skoro nevypadalo, že za to stojí. Planeta P je menší než Terra, s povrchovou přitažlivostí 0.7, většinou je pokrytá ledovým oceánem a skalisky s lišejníkovou flórou a žádnou zajímavou faunou. Její vzduch se moc dlouho dýchat nedá, protože je znečištěn oxidy dusíku a spoustou ozónu. Její jediný kontinent je zhruba poloviční než Austrálie plus hromada bezcenných ostrovů. Pravděpodobně by to vyžadovalo stejně tolik terraformace jako Venuše, než bychom ji mohli použít.

Nicméně jsme si tam nekupovali sídlo, chtěli jsme ji, protože tam byli Brouci - a ti tam byli na náš úkor, aspoň podle štábu. Štáb nám sdělil, že planeta P je nedokončenou předsunutou základnou (pravděp. 87,6 procent) k použití proti nám.

Protože planeta neměla žádnou cenu, běžný způsob, jak se zbavit Brouků, by byl úkolem pro námořnictvo, zůstat opodál v bezpečné vzdálenosti a učinit tenhle ošklivý sféroid neobyvatelný ať už pro člověka, nebo pro Brouka. Ale vrchní velitel měl jiný nápad.

Operace byla nájezdem. Zní to neuvěřitelně, říkat bitvě se stovkami lodí a tisíci obětí "nájezd", zvláště proto, že námořnictvo a spousta dalších výsadkářů zatím udržovali věci v pohybu o tisíce světelných let dál ve vesmíru Brouků, aby je odvrátili od znovuobsazení planety P.

Ale vrchní velitel neplýtvá mužstvem, tenhle mamutí nájezd mohl určit, kdo vyhraje válku a jestli za rok nebo za třicet let. Potřebovali jsme toho zjistit víc o psychologii Brouků. Musíme smést každého Brouka ve vesmíru? Nebo bylo možné je zmlátit a pak jim vnutit mír? To jsme nevěděli, rozuměli jsme jim tak málo, jako rozumíme termitům.

K poznání jejich psychologie jsme s nimi museli komunikovat, zjistit jejich motivaci, dozvědět se, proč bojují a za jakých podmínek toho nechají, pro tohle potřebovaly psychologické zbraně zajatce.

Dělnice je snadné pochyťat. Ale Broučí dělnice není o moc víc než oživená mašina. Vojáci se dají ulovit, když jim upálíte tolik končetin, až jsou bezmocní - ale bez řízení jsou většinou stejně pitomí jako dělnice. Od takových zajatců se naši profesori dověděli důležité věci - vývoj olejovitého plynu, který zabíjel jenom je a nás ne, pocházel z biochemické analýzy dělnic a vojáků, a i v tak krátkém čase, co jsem byl výsadkář, jsme z tohoto výzkumu měli další nové zbraně. Ale ke zjištění, proč Brouci bojují, jsme potřebovali prostudovat členy jejich mozkové kasty. Taky jsme doufali ve výměnu zajatců.

Až dosud jsme nikdy nedostali Brouka - mozka živého. Buď jsme čistili jejich kolonie z povrchu jako na Šeolu, nebo (jak se často stávalo) se nájezdníci dostali dolů do děr a už se nevrátili. Hodně odvážných chlapů jsme tímhle způsobem ztratili.

Ještě víc jsme ztratili při selhání návratu. Občas přišel pozemní tým o svou loď nebo lodě, které byly sestřeleny z oblohy. Co se s takovým týmem stane? Možná zahynou do posledního muže. Pravděpodobnější je, že bojují, dokud jim nedojde energie a munice, přeživší se pak dají chytit stejně snadno jako spousta Brouků obrácených na záda.

Od našich spolubojovníků, Hubeňourů, jsme věděli, že spousta postrádaných výsadkářů žije v zajetí - tisíce, doufali jsme, stovky, to jsme si byli jistí. Rozvědka věřila, že zajatce vždycky brali na Klendathu, Brouci jsou stejně zvědaví na nás jako my na ně - rasa jednotlivců schopná stavět města, kosmické lodě a armády může být ještě záhadnější pro společenstvo úlu, než je společenstvo úlu pro nás.

Ať už tak, nebo onak, chtěli jsme ty zajatce zpátky! Podle temný logiky vesmíru to mohla být slabost. Možná že nějaká rasa, která se nikdy neobtěžovala zachraňovat jednotlivce, využije tenhle lidský rys, aby nás smetla. Hubeňouři měli tuhle vlastnost jen omezeně a Brouci vypadali, že ji nemají vůbec - nikdo nikdy neviděl Brouka jít na pomoc jinému, protože by byl raněn, perfektně spolupracovali v boji, ale jednotky opouštěli v okamžiku, kdy byly k ničemu. Naše chování je jiné. Kolikrát jste už viděli titulky jako tyhle - DVA LIDÉ ZEMŘELI PŘI POKUSU O ZÁCHRANU TOPÍČÍHO SE DÍTĚTE. Když se v horách ztratí člověk, stovky ho budou hledat a často jsou dva tři z hledajících zabiti. Ale až se přišťe někdo ztratit, najde se stejně tolik dobrovolníků.

Ubohý počty... ale velice lidský. Táhne se to celým naším folklórem, každým lidským náboženstvím, celou naší literaturou - rasový přesvědčení, že když jeden člověk potřebuje zachránit, ostatní by neměli počítat cenu.

Slabost? Mohla by to být jedinečná síla, která nám získá Galaxii.

Slabost nebo síla, Brouci ji nemají, nebyla žádná naděje na výměnu vojáka za vojáka.

Ale v hierarchii úlu jsou některé kasty cenné - aspoň v to naši psychouši doufali. Kdybychom dokázali ulovit Brouka - mozka, živého a nepoškozeného, mohli bychom být schopni obchodovat za slušných podmínek.

A co teprve kdybychom chytli královnu!

Jaká je obchodní hodnota královny? Pluk výsadkářů? Nikdo nevěděl, ale bitevní plán nám nařizoval nacytat broučí "výsosti", mozky nebo královny, za každou cenu, v naději, že je budem moci vyměnit za lidské bytosti.

Třetí účel operace Výsost byl vyvinout metody: jak se dostat dolů, jak je vykopat ven, jak vyhrát jinak než za použití konečných zbraní. Výsadkář proti vojákovi, teď jsme je na zemi dokázali porazit, loď proti lodi, naše námořnictvo bylo lepší, ale pořád jsme neměli štěstí, když jsme se pokoušeli dostat dolů do jejich děr.

I kdybychom nakonec nedokázali vyměnit zajatce, pořád ještě jsme museli: (a) vyhrát válku, (b) udělat to tak, abychom dostali šanci zachránit naše lidi, nebo (c) - můžeme to konečně přiznat - umřít při pokusu a prohrát. Planeta P byla polním testem k určení toho, jestli se dokážem naučit, jak je vykouřit ven.

Brífink byl přečten každému výsadkáři a slyšel to znova ve spánku během hypnopřípravy. Takže i když jsme věděli, že operace Výsost pokládá základy k případné záchraně našich kolegů, věděli jsme taky, že na planetě P nejsou v držení žádní lidské zajatci - nikdy jsme ji nepřepadli. Takže nebyl důvod pro cpaní se za medailema v divoké naději, že budete osobně při záchraně, byl to jen další lov na Brouky, ale vedenej velkou silou a novejšma technikama. Šli jsme tu planetu loupat jako cibuli, dokud nebudem vědět, že je každej Brouk vykopanej ven.

Námořnictvo zpracovávalo ostrovy a neobydlené části kontinentu, dokud na nich nebyl hladký radioaktivní povrch, mohli jsme se do Brouků dát bez starostí o své záda. Námořnictvo taky zařídilo barážové hlídky na nejbližších oběžných drahách kolem planety, strážilo nás, doprovázelo transporty, drželo pozorné oko nad povrchem, aby se ujistilo, že Brouci neprorazí ven i přes bombardování.

Podle bitevního plánu nás rozkazy Blackieho Banditům poslaly jako podporu první misi, jak jsme dostali nařizeno, nebo podle situace ponechat v dobyté oblasti další rotu a udržovat spojení s M. P. jednotkama kolem nás - a smést každého Brouka, kterej by ukázal svou ošklivou palici.

Takže jsme pohodlně jeli dolů a naše přistání nikdo neohrožoval. Zavedl jsem svoji četu v pancířích poklusem dál. Blackie se vydal dopředu na setkání s velitelem rot, pod kterého náležel, zjistit situaci a obhlédnout terén. Hnal se k obzoru jako vyděšený králík.

Nechal jsem Cunhu poslat průzkumníky z jeho prvního družstva kolem, aby určili hraniční rohy oblasti, kterou jsme měli hlídat, a poslal jsem svého seržanta čtyři doleva, aby na vázal kontakt s hlídkou pátého pluku. My, třetí pluk, jsme měli na starosti nudli tři sta mil dlouhou a osmdesát širokou, můj kus byl obdélník čtyřicet mil dlouhý a sedmnáct široký na křídle nejvíc vlevo vpředu. Vlčáci byli za náma, četa poručíka Chorošena napravo a Rusty za ním.

Náš první pluk už uvolnil pátý divizní pluk před náma s přesahem "cihlový zdi", což je dostalo do mého rohu a stejně tak dopředu. "Vpředu" a "vzadu", "pravé křídlo" a "levé", označovalo orientaci zabudovanou do samozaměřovačů umístěných v obleku každého velitele, aby naše nudle seděla v bitevním plánu. Neměli jsme opravdovou frontu, byla to prostě jenom oblast a jediný boj v tomto okamžiku probíhal o několik stovek mil dál, podle našeho určení vpravo a vzadu. Někde mimo, asi o dvě stovky mil, by měla být 2. četa rot G, 2. praporu, 3. pluku - všeobecně známá jako "Rváči".

Nebo mohli Rváči být někde pryč čtyřicet světelných let daleko. Taktická organizace nikdy nedodržovala organizační

tabulku, všechno, co jsem z plánu věděl, bylo, že něco zvaného "2. prapor" je někde na našem pravém křídle za kluky z Normandy Beach. Ale tenhle prapor si taky mohli půjčit od jiný divize. Vesmírej maršál hraje šachy a se svýma figurkama to nekonzultuje.

Nicméně bych neměl myslet na Rváče, všechno, co jsem mohl dokázat, jsem zvládl u Banditů. Moje četa byla pro tuhle chvíli v pořádku - v bezpečí, jak se jen na nepřátelské planetě dá - ale měl jsem spoustu práce, než Cunhovo první družstvo dosáhne nejvzdálenějšího rohu. Potřeboval jsem:

1. Najít velitele čety, který držel moji oblast.

2. Určit rohy a označit je oddíly a velitelům družstev.

3. Navázat spojení s osmi veliteli čet po stranách a v rozích, pět z nich už by mělo být na místech (ti z pátého a prvního praporu) a tři (Chorošen od Banditů a Bayonne a Sukarno od Vlčáků), kteří by se na místa měli právě dostávat.

4. Svý vlastní hochy rozmístit do jejich konečných pozic co nejrychleji a nejkratší možnou cestou.

To poslední se muselo zařídit nejdřív, protože otevřený zástup, v kterém jsme seskočili, by to nezvládl. Brumbyho poslední družstvo bylo nutné dostat na levé křídlo, Cunhovo vedoucí družstvo bylo nutné z pozice přímo vepředu posunout šikmo doleva, ostatní čtyři čety se musí rozvinout mezi nima.

Tohle je standardní rozvinutí do plochy a my jsme ve výsadečkové místnosti nacvičovali, jak to udělat rychle, zařval jsem: "Cunho! Brumby! Čas se rozvinout," do poddůstojnickýho okruhu.

"Rozumím druž jedna!" - "Rozumím druž dva!"

"Velitelé družstev vpřed... a pozor na každého rekruta. Půjďte kolem spousty Cherubínů. Nechci je mít omylem zastřelený!" Skousl jsem pro svůj soukromej okruh a řekl: "Seržo, máte kontakt nalevo?"

"Ano, pane. Vidí mě, vidí vás."

"Dobrý. Nevidím signál našeho kotevního rohu -"

"Chybí."

"- takže najdete Cunhu podle zaměřovače. Stejný pro vedoucího průzkumníka - to je Hughes - a necháte Hughese nastavit nové signál." Zajímalo mě, proč třetí nebo pátý ten kotevní signál už nevyměnily - na mém předním levém rohu se stýkaly naše tři pluky.

Nemělo smysl se ptát. Pokračoval jsem: "Kontrola zaměřovače. Máte dva sedm pět, mil dvanáct."

"Pane, zpětně je to devět šest, mil dvanáct zhruba."

"Dost blízko. Ještě jsem nenašel číslo naproti mně, takže se řítím dopředu na maximum. Hlídejte podnik."

"Dostaňte je, pane Rico."

Řítil jsem se kupředu nejvyšší rychlostí a cvakal jsem důstojnickým okruhem: "Čtverec černá jedna, odpovězte. Černá jedna, Changovi Cherubíni - slyšíte mě? Odpovězte." chtěl jsem si promluvit s velitelem čety, kterou jsme střídali - a ne jen kvůli běžnému my-vás-střídáme-pane: Chtěl jsem nepřikrášlený slovo.

Nelíbilo se mi to, co jsem viděl.

Bud' byla vrchnost optimistická, když věřila, že jsme vrhli obrovskou přesilu proti malý a ne plně rozvinutý základně Brouků - nebo dostali Banditi za odměnu flek, kde spadla střecha. Za tu chvíli, co jsem byl ze člunu, jsem na zemi zahlídl půl tuctu silovejch obleků - doufal jsem, že prázdných, možná mrtvů, ale bylo jich kapku moc, ať už jste se na to dívali, z který strany jste chtěli.

Kromě toho mi taktický radar ukazoval celou četou (moji vlastní) pohybující se na místa, ale jenom zbytky na cestě zpátky ke člunu nebo stojící na místě. Ani jsem nedokázal v jejich pohybech objevit nějaký systém.

Odpovídal jsem za 680 čtverečních mil nepřátelského terénu a hrozně jsem chtěl zjistit všechno, co jsem mohl, předtím, než v tom moje četa bude moc hluboko. Bitevní plán nařizoval novou taktickou doktrínu, která mi připadala děsivá: neuzavírejte Broukům tunely. Blackie to vysvětloval, jako by to byl jeho vlastní šťastnej nápad, ale pochybuju, že se mu to líbilo.

Strategie byla jednoduchá a hádám, že i logická... pokud se dokážeme vyhnout ztrátám. Nechat Brouky vylízt. Setkat se s nima a zabíjet je na povrchu. Nechat je lízt nahoru. Ne bombardovat jejich díry, nezaplynovávat jejich díry - dostat je ven. Za nějakou dobu - za den, dva dny, týden - pokud budeme opravdu v přesile, přestanou lízt nahoru. Plánovací štáb odhadoval (neptejte se mě jak!), že Brouci použijí 70 až 90 procent svehch vojáků, než se přestanou pokoušet nás sundat z povrchu.

Pak začneme loupat, cestou dolů zabíjet přeživší vojáky a pokusíme se pochyťat "výsosti" živý. Věděli jsme, jak vypadá mozková kasta, viděli jsme je mrtvý (na fotkách) a věděli jsme, že nemůžou utíkat - skoro nefunkční končetiny, nadmutá těla skládající se hlavně z nervového systému. Královnu nikdy žádný člověk neviděl, ale sbory pro bio válku připravily náčrtky, jak by měly vypadat - obscénní zrůdy větší než kůň a úplně nepohyblivé.

Kromě mozků a královen tam mohly být další "královský" kasty. Mělo to vypadat - navnadit jejich vojáky, aby vylezli a zemřeli, pak pochyťat, co bude živý, kromě vojáků a dělnic. Plán nutnej a velice hezkej, na papíře. Pro mě to znamenalo, že jsem měl oblast 17 x 40 mil, která mohla být proděravěná jako řešeto nezavřenejma Broučima dírama. Chtěl jsem koordináty každý z nich.

Jestli jich tu bylo moc - no, mohl bych jich náhodou pár ucpat a nechat svý hochy soustředit se na hlídání zbytku. Vojín v útočným obleku dokáže uhlídat spoustu terénu, ale může se koukat jenom na jedno místo najednou, není to nadčlověk.

Doletěl jsem pár mil před první družstvo a pořád volal velitele čety Cherubínů, obměňoval jsem to voláním po jakýmkoliv důstojníkovi od Cherubínů a popisoval jsem vzor signálu svého transpondéru (tá-ty-tá-tá).

Žádná odpověď -

Nakonec jsem dostal odpověď od svýho šéfa: "Johnnie! Zaráž ten kravál. Odpověz mi na poradním okruhu."

Což jsem udělal a Blackie mi ostře řekl, ať přestanu volat velitele Cherubínů pro čtverec černá jedna, žádný nebyl. Ó,

moh by tu někde být naživu nějaký poddůstojník, ale sled velení byl přetržen.

Podle učebnice se vždycky někdo posune nahoru. Ale občas se stane i tohle, když je příliš mnoho linek mimo. Jak mě jednou plukovník Nielssen varoval, v temný minulosti... skoro před měsícem.

Kapitán Chang vstoupil do akce se třemi důstojníky kromě sebe, doteď zůstal jeden (můj spolužák, Abe Moise) a Blackie se od něj pokoušel zjistit situaci. Abe mu v tom moc nepomohl. Když jsem se připojil k poradě a identifikoval se, Abe myslel, že jsem jeho velitel praporu, a podal zprávu se skoro srdcelámající přesností, zvláště proto, že vůbec nedávala smysl.

Blackie ho přerušil a řekl mi, ať pokračuju. "Zapomeň na hlášení k odchodu. Situace je taková, jak ji vidíš - takže sebou hni a koukej se."

"Provedu, šéfe!" Mrkl jsem sebou přes svou oblast ke kotevnímu rohu tak rychle, jak jsem zvládal, a při prvním skoku jsem zapínal okruhy. "Seržo! Co je s tím signálem?"

"V tom rohu to není kam dát, pane. Je tam čerstvej kráter, asi šest jednotek."

Zahvízdl jsem. V kráteru velikosti šest byste mohli přistát s lodí velikosti Tours. Jeden z úskoků, který na nás Brouci používali, když jsme spolu zápasili, my na povrchu, Brouci v podzemí, byly zemní miny. (Nikdy nepoužívali střely, jenom ve vesmíru, z lodí.) Když jste se dostali moc blízko, otřes země vás dostal, pokud jste byli ve vzduchu, když nějaká vyletěla, tlaková vlna vám mohla zamávat s ciferníky a vyvést váš oblek z kontroly.

Nikdy jsem neviděl větší než čtyřjednotkové kráter. Teorie pravila, že se neodváží použít větší výbuch kvůli škodám na jejich jeskynních obydlích, i když si to kolem opevnili.

"Dej signál na kraj," řekl jsem mu. "Dej vědět velitelům oddílů a družstev."

"Už se stalo, pane. Úhel jedna jedna nula, míle jedna čárka tři. Tá-dý-dý. Měl byste být schopnej si to přečíst, orientace asi tři tři pět od místa, kde jste." Zněl stejně klidně jako seržant-instruktor při výcviku a mě zajímalo, jestli jsem nechal svůj hlas se třást.

Našel jsem si to na svém displeji nad levým obočím - dlouhá a dvě krátký. "Prima. Vidím, že Cunhovo první družstvo je skoro na místě. Odvolejte to družstvo a nechte je hlídat kráter. Vyrovnajte muže v oblasti - Brumby bude muset dohlédnout o čtyři míle na šířku navíc."

Znepokojeně jsem si pomyslel, že každý muž už tak musí hlídat čtrnáct čtverečních mil, když se máslo rozetře na tak tenko, znamená to sedmnáct čtverečních mil na muže - a Brouk může vylízt z díry menší než pět stop v průměru.

Dodal jsem: "Jak horkej je ten kráter?"

"Na kraji jantarově červeně. Vevnitř jsem nebyl, pane."

"Zůstaňte mimo něj. Zkontroluju to později." Jantarově červená by nechráněného člověka zabila, ale výsadkář v obleku to nějakou chvíli zvládne.

Jestli bylo na kraji takový zařízení, na dně byste si nepochybně vypálili oči. "Řekněte Naidimu, aby poslal Malana a Bjorka zpátky do jantarové zóny, aby tam nainstalovali zemní odposlouchávání." Dva z mých rekrutů byli v prvním družstvu - a rekruti jsou jako štěňata, strkají do věcí čumáky. "Řekněte Naidimu, že mě zajímají dvě věci: pohyb uvnitř kráteru... a zvuky v zemi kolem." My bychom neposlali výsadkáře dírou, která je tak radioaktivní, že i pouhej vchod zabíjí. Ale Brouci ano, kdyby nás takhle mohli dostat. "Ať mi Naidi podá zprávu. Mně a vám, myslím."

"Ano, pane." Můj seržant čtyř dodal: "Můžu podat návrh?"

"Jasně. A příště se nezdržujte žádostma."

„Navarre dokáže zvládnout zbytek prvního družstva. Seržant Cunha by moh vzít družstvo ke kráteru a nechat Naidiho v klidu dohlížet na stráž u zemního odposlechu."

Věděl jsem, co tím myslí. Naidi, desátník tak čerstvej, že nikdy předtím družstvo na zemi neměl, byl těžko ten pravej na krytí něčeho, co vypadalo jako nejnebezpečnější bod čtverce černá jedna, chtěl stáhnout Naidiho dozadu ze stejných důvodů, proč jsem stáhl dozadu oba rekruty.

Zajímalo mě, jestli ví, na co myslím. Ten "louskáček" - používal oblek, kterej nosíval Blackieho praporek štábník, měl o jeden obvod víc než já, soukromě ke kapitánu Blackstoneovi.

Blackie byl pravděpodobně napíchnutej a poslouchal přes tenhle extra okruh. Můj seržant čtyř zjevně nesouhlasil s mým rozdělením čtyř. Kdybych nepřijal jeho radu, příští věc, kterou bych uslyšel, by mohl být Blackieho hlas, jak se do toho vkládá: "Seržante, převezměte velení. Pane Rico, jste uvolněn."

Ale - čert to vem, desátník, kterému nedovolí šéfovat vlastnímu družstvu, není desátník... a velitel čtyř, kterej je jenom břichomluveckou loutkou pro svého seržanta čtyř, je jenom prázdněj oblek!

Nepřemítal jsem nad tím. Blesklo mi to hlavou a já jsem okamžitě odpověděl: "Nemůžu postrádat desátníka, aby pečoval o dva rekruty. Ani seržanta, aby šéfoval čtyřem vojínům a svobodníkovi."

"Ale -"

"Dost. Chci, aby stráž u kráteru byla obnovována každou hodinu. Chci, aby to tu naše první hlídka zametla rychleji. Velitelé družstev překontrolují každou ohlášenou díru a určí orientaci k signálu, aby je velitelé oddílů, seržant čtyř a velitel čtyř mohli zkontrolovat, když se k nim dostanou. Jestli jich není moc, postavíme stráž ke každý - to rozhodnu později."

"Ano, pane."

"Za druhý, chci pomalou obhlídku, tak těsnou, jak je jenom možný, k zachycení děr, který přehlídneš při první obhlídce. Pobočníci velitelů družstev při tomhle průchodu použijí infradalekohledy. Velitelé družstev najdou signál každého výsadkáře - nebo obleku - na zemi, Cherubini tu mohli nechat nějaký zraněný, ale živý. Ale nikdo se nezastaví, aby zkontroloval medicínský displeje, dokud to nepřikážu. Nejdřív musíme zjistit situaci s Brouky."

"Ano, pane."

"Návrhy?"

"Jen jeden," odpověděl. "Myslím, že průzkumníci v družstvech by měli použít infra už při tom prvním rychlým průchodu."

"Dobře, udělejte to takhle." Jeho návrh měl smysl, protože povrchová teplota vzduchu byla mnohem nižší než ta, kterou Brouci používali ve svých tunelech, zamaskovaný ventilační tunel ukáže při infra chochol jako gejzír. Kouknul jsem na svůj displej. "Cunhovi hoši jsou už skoro na hranici. Začněte se svou parádou."

"Dobře, pane!"

"Konec."

Přecvakl jsem na širší okruh a pokračoval v hledání stop po dírách, zatímco jsem naslouchal všem najednou, jak můj seržant čtyři opravoval náš předplán - utál jedno družstvo mířící ke kráteru, poslal zbytek prvního oddílu ve dvoudružstevním protichodu a zatím udržoval druhé družstvo v kruhovém pohybu, jak jsme předplánovali, ale s šířkou o čtyři míle větší, dostal oddíly do pohybu, nechal je a odchytil první družstvo, jak sbíhalo ke kotevnímu kráteru, a dal jim příkazy. Vrátil se zpátky k velitelům oddílů s dostatečným předstihem, aby jim dal nové zaměření signálu, na který se mají otáčet.

Dělal to s chytrou přesností hlavního bubnu na přehlídce a dělal to rychleji a s mň slovy, než bych to dokázal já.

Výcvik předávání rozkazů silovým oblekům s četou rozhozenou na spoustě čtverečních mil krajiny je mnohem složitější než vyšlapovat si na přehlídce - ale musí se to provést přesně, jinak ustřelíte hlavu svému kolegovi v akci... nebo, jako v tomhle případě, prošmejíte jednu část terénu dvakrát a minete jinou.

Ale mistr má jenom ukázkou své formace na radaru, očima může vidět jenom ty poblíž. Zatímco jsem poslouchal, hlídal jsem si vlastní displeje - planoucí červi se před mým obličejem plazili v přesnejch linkách, "plazili", protože i čtyřicet mil za hodinu je pomalý plazení, když tlačíte formaci na dvaceti mílech do obrázku, kterej člověk dokáže přehlédnout.

Všem najednou jsem naslouchal proto, že jsem chtěl slyšet hovor v družstvech.

Žádný nebyl. Cunha a Brumby dávali svým dvojčím rozkazy - a zmlkli.

Desátníci zazpívali jenom v případě, že byly nutné změny v družstvech, oddíloví a družstevní průzkumníci občas ohlásili opravu mezer nebo seskupení - a vojínů neříkali vůbec nic.

Slyšel jsem dech padesáti mužů jako přidušený syčení přilboje, přerušovaný jenom nezbytněma rozkazama v nejmenším možným množstvím slov. Blackie měl pravdu: dostal jsem četou "vyladěnou jako housle".

Oni nepotřebovali mě! Mohl jsem jít domů a moje četa by to zvládla stejně dobře.

Možná líp -

Nebyl jsem si jistě, že jsem udělal dobře, když jsem odmítl odvolat Cunhu hlídat kráter, kdyby nastaly problémy a tihle hoši by nebyli včas k zastížení, omluva, že jsem to udělal "podle učebnice", byla bezcenná. Když vás zabijou nebo nechají někoho jinýho vás zabít, "podle učebnice" je to stejně konečný jako každej jinej způsob.

Zajímalo by mě, jestli je u Rváčů volnej flek mladšího seržanta.

Většina čtverce černá jedna byla plochá jako prerie kolem tábora Currie a mnohem holejší. Za to jsem byl vděčnej, dávalo nám to šanci zahlídnout Brouka, jak leze nahoru, a dostat ho první. Byli jsme rozhození tak doširoka, že čtyřmílová mezera mezi muži a kolem šesti minut mezi vlnama rychlého pátrání byla nejtěsnější hlídka, jakou jsme zvládali. A to není dost těsně, každý bod zůstane bez dohledu nejmíň tři nebo čtyři minuty mezi hlídkovějma vlnama - a spousta Brouků dokáže ve třech čtyřech minutách vylizt i velice malou dírou.

Radar samozřejmě dohlédne dál než oko, ale nevidí tak přesně.

A navíc jsme se neodvažovali používat něco jiného než selektivní zbraně krátkého dostřelu - naši vlastní kolegové byli rozhození všude kolem nás. Když Brouk vystrčil hlavu a vy jste odpálili něco smrtonosnýho, bylo jistý, že kousek dál za tím Broukem byl baret, tohle ostře ohraničovalo dostřel a sílu hrozby, kterou jste se odvažovali používat. Na týhle operaci byli raketama ozbrojeni jenom důstojníci a i tak jsme nečekali, že je použijem. Když se raketě nepodaří najít svůj cíl, má ošklivý zvyk pokračovat v hledání, dokud nějaký nenajde... a nedokáže rozeznat přítele od kořisti, mozek, kterej se dá nacpat do malý rakety, je pěkně pitomej.

Klidně bych tohle hlídkování s tisícema M. P. kolem nás vyměnil za útok s jedinou četou, kdy víte, kde jsou vaši lidé a že všechno ostatní je nepřítel.

Nenařil jsem čas bédováním, nepřestal jsem se řídit kupředu k tomu kotevnímu rohu, hlídal jsem si zem a snažil se zároveň sledovat radar. Nenašel jsem žádné Broučí díry, ale přeskočil jsem suché koryto, skoro kaňon, ve kterém se jich pár mohlo ukrývat. Nezastavil jsem se, abych se kouknul, jen jsem předal koordináty svému seržantu čtyři a řekl mu, aby to někoho poslal zkontrolovat.

Kráter byl ještě větší, než jsem si představoval, Tours by se v něm ztratila. Posunul jsem svůj počítač záření na směrovou kaskádu a vzal si hodnoty ze dna a boků - od červené po červenou směs rovnou z měřítka, velice nezdravý pro delší působení i pro muže v pancíři, odhadl jsem jeho délku a šířku pomocí dálkoměru v přibliž, pak jsem procoural okolí a snažil se najít otvory vedoucí dolů.

Žádný jsem nenašel, ale narazil jsem na odposlech kráteru, který tam instalovaly čtyři sousedního pátého a prvního praporu, takže jsem přerovnal odposlech po sektorech tak, že kombinovaná stráž zavolá na pomoc všechny tři čety, a dohled nad tím šel přes poručíka Do Campa z "Lovců Lebek" po naší levici. Pak jsem vytáhl Naidiho svobodníka a půl jeho družstva (včetně rekrutů) a poslal je zpátky k četě a všechno jsem ohlásil šéfovi a svému seržantu čtyři.

"Kapitáne," řekl jsem Blackiemu, "nedostáváme žádný otřesy půdy. Sejdu dolů dovnitř a zkontroluju díry. Hodnoty ukazují, že nedostanu moc velkou dávku, když -"

"Mladíku, drž se od toho kráteru dál."

"Ale kapitáne, jenom jsem chtěl -"

"Sklapni. Nemůžeš zjistit nic užitečnýho. Drž se mimo."

"Ano, pane."

Následujících devět hodin byla nuda. Předem nás připravili na čtyřicet hodin služby (dvě otočky planety P) pomocí potlačeného spánku, zvýšený hladiny cukru v krvi a hypnoškolení a obleky jsou samozřejmě plně vybaveny pro osobní potřeby. Obleky tak dlouho nevydrží, ale každý muž si nesl energetický jednotky navíc a bomby s vysoce stlačeným vzduchem k výměně.

Ale hlídka, která nemá co na práci, se začne snadno ulevjat.

Dělal jsem, co jsem dokázal vymyslet, a nechal Cunhu a Brumbyho převzít dozor jako výcvikové seržanty (což ponechalo seržanta čety a velitele volný k courání kolem): vydal jsem rozkazy, že se sestavení žádný patroly nesmí opakovat, takže každý muž bude pročesávat terén, který pro něj bude nový. Pro pokrytí dané oblasti existuje nekonečný množství vhodných postavení díky kombinování kombinací. Kromě toho jsem se poradil se svým seržantem čety a vyhlásil prémie body pro čestnou četou, která najde první ověřenou díru, zničí prvního Brouka atd. - triky ze základního výcviku, ale zůstat v pohotovosti znamená zůstat v pohotovosti, takže je vhodný všechno, co zažene nudu.

Nakonec jsme dostali návštěvu od speciální jednotky. Tři bojové inženýry v běžném vznášedle, doprovázeli talent - speciálního cítiče. Blackie mě na ně upozornil. "Dávej na ně pozor a dej jim, co budou chtít."

"Ano, pane. Co budou potřebovat?"

"Jak to mám vědět? Jestli bude major Landry chtít, aby ses svlíkl z kůže a tancoval jenom v kostech, udělej to!"

"Ano, pane. Major Landry."

Dal jsem to vědět kolem a postavil stráž u podoblastí. Pak, když přijeli, šel jsem jim naproti, protože jsem byl zvědavý, ještě nikdy jsem neviděl speciální talent při práci. Přistáli u mého levého křídla a vystoupili. Major Landry a dva důstojníci na sobě měli pancíře a ruční plamenomety, ale talent neměl ani pancíř, ani zbraň - jen kyslíkovou masku. Měl na sobě pracovní uniformu bez označení a vypadal, že ho všechno strašně nudí. Já jsem mu nebyl představen. Vypadal jako šestnáctiletý kluk... dokud jsem se nedostal blíž a kolem jeho unavených očí nespatřil síť vrásek. Jak vystoupil, sundal si masku. Vyděsilo mě to, takže jsem přes přílbu, bez rádia promluvil s majorem Landrym. "Majore - vzduch tady kolem je 'horkej'. Kromě toho jsme dostali varování, že -"

"Zmlknete," řekl major. "On to ví."

Zůstal jsem potichu. Talent kousek odkráčel, otočil se a našpulil dolní ret. Měl zavřený oči a vypadal ztracený v myšlenkách.

Otevřel oči a zaprskal: "Jak má jeden pracovat, když kolem poskakuje tolik hlupáků?"

Major Landry stroze řekl: "Nechte četou zalehnout."

Polkl jsem a začal protestovat - pak jsem přeskočil na okruh jednotky: "První četa Banditů - zalehnout a ani hnout!"

Pro poručíka Silvu mluví hodně to, že všechno, co jsem uslyšel, bylo dvojí opakování rozkazu, jak ho opakovali pro družstvo. Řekl jsem: "Majore, můžu je nechat hýbat se kolem po zemi?"

„Ne. A sklapněte."

Za chvíli se cítič vrátil do vznášedla a nasadil si masku. Nebylo tam pro mě místo, ale dovolili mi - vlastně rozkázali - abych se chytil a nechal se táhnout, přesunuli jsme se o pár mil. Cítič si znovu sundal masku a prošel se kolem. Tentokrát promluvil s jedním z těch dvou bojových inženýrů, který mu přikyvoval a psal si do bloku.

Jednotka speciálního nasazení přistála v mé oblasti asi tucetkrát a pokaždé prošla tou samou nesmyslnou rutinou, pak se pohnula do nuditě páteho pluku. Těsně předtím, než odletěli, důstojník, který si zapisoval, vytáhl ze své zapisovací krabičky kus papíru a podal mi ho. "Tady je vaše mapa podzemí. Široká červená čára je jediné Broučí bulvár ve vaší oblasti. Začíná skoro tisíc stop hluboko, ale leze pravidelně nahoru vzhledem k vám doleva a dozadu a vylízá kolem minus čtyři sta padesát. Ta světle modrá síť, která se k ní připojuje, je velká Broučí kolonie, jediný místa, kde se přibližuje povrchu na méně než pět set stop, jsem označil. Můžete tam dát nějaký odposlouchávání, než se tam budeme moct dostat a vyřídit to."

Zíral jsem na něj. "Je ta mapa spolehlivá?"

Důstojník inženýr koukl na cítiče a velice potichu mi řekl: "Jasně, že je, vy idiote! Co se tu snažíte dokázat? Rozrušit ho?"

Odletěli, ještě když jsem to studoval. Inženýr-umělec udělal dvojité nákrese a krabička ho zkombovala do stereo obrázku prvního tisíce stop pod povrchem. Byl jsem tím tak omráčen, že mi museli připomenout, abych odvolal četou z "ani hnout" - pak jsem odmontoval zemní odposlech od kráteru, vybral z každého družstva dva muže a dal jim zaměření z té pekelné mapy, aby poslouchali kolem Broučí dálnice a nad městem.

Podal jsem zprávu Blackiemu. Jak jsem mu začal popisovat koordináty Broučích tunelů, zarazil mě. "Major Landry mi poslal přepis. Jen mi dej koordináty míst odposlechu."

Což jsem učinil. Řekl: "Není to špatný, Johnnie. Ale ani přesně to, co chci. Umístils víc odposlechů nad těmi tunely, než potřebuješ. Stáhni čtyři z té Broučí závodní dráhy a dej čtyři navíc do diamantu kolem jejich města. Zůstanou ti ještě čtyři. Jeden dej do trojúhelníku, který tvoří tvůj pravý roh a hlavní tunel, další tři půjdou do té větší oblasti na druhý straně tunelu."

"Ano, pane."

Pak jsem dodal: "Kapitáne, můžu se na tu mapu spolehnout?"

"Co tě žere?"

"No... vypadá to jako magie. Á, černá magie."

"Ó - Podívej, synku, dostal jsem pro tebe speciální zprávu od vesmírného maršála. Říká, abych ti vyřídil, že ta mapa je oficiální... a že se bude strachovat o všechno ostatní, takže se můžeš plně věnovat své četě. Jasný?"

"Á, ano, kapitáne."

"Ale ti Brouci se umí zahrabávat zatraceně rychle, takže dávej zvláštní pozor na místa mimo oblast tunelů. Každý zvuk z

těchhle venkovních míst hlasitější než motýlí řev bude okamžitě ohlášen, bez ohledu na jeho původ."

"Ano, pane."

"Když hrabou, dává to zvuk jako smažící se slanina - pro případ, žeš to nikdy neslyšel. Zastav svý pátrání. Nech jednoho muže opticky hlídat kráter. Nech půlku čety na dvě hodiny prospat, druhou půlku rozděl do dvojic a nech je střídat se u odposlechu."

"Ano, pane."

"Možná uvidíš víc bojovych inženýrů. Tady je opravenej plán. Sapeři odstřelí a ucpou ten hlavní tunel tam, kde je nejbliž povrchu, buď na tvým levým křídle, nebo za územím 'Lovců Lebek'. Zároveň jiná setnina bojovych inženýrů udělá to samý tam, kde se tunel větví, asi třicet mil dál napravo od tebe ve správné oblasti prvního pluku. Jak se to ucpe, dlouhej kus jejich hlavní ulice a největší sídliště budou odříznutý. Mezitím se to stejný bude dít na spoustě dalších míst. Potom - uvidíme. Buď se Brouci prolomí na povrch a povedeme pravidelnou bitvu, nebo zůstanou sedět a my za nima půjdem dolů, po sektorech."

"Chápu." Nebyl jsem si tím jist, ale pochopil jsem svůj úkol: přeorganizovat odposlech a nechat četu vyspat. Pak přijde lov na Brouky - když budem mít štěstí, tak na povrchu, když budem muset, tak pod zemí.

"Ať tvoje pravý křídlo naváže kontakt s rotou ženistů, až přijede. A pomůže jim, pokud to budou potřebovat."

"Dobrá, kapitáne," souhlasil jsem srdečně. Bojovní inženýři jsou skoro tak dobrá jednotka jako pěchota, je radost s nima spolupracovat. V bitvě bojují, možná ne tak zkušeně, ale statečně. Nebo pokračují ve své práci a ani nezvednou hlavy, když kolem nich zuří bitva. Mají neoficiální, velice cynický a velice starý heslo: "Nejdřív je vykopem, pak v nich zemřem," jako dodatek k jejich oficiálnímu heslu: "Dokážeme!" Obě jsou doslovná pravda.

"Dej se do toho, synku."

Dvanáct míst pro odposlech znamenalo, že jsem mohl na každé místo dát půl družstva, buď desátníka, nebo jeho svobodníka plus tři vojiny, a tak nechat dva z každý čtyřčlenný skupiny spát, zatímco druzí dva poslouchají. Navarre a průzkumník z druhého oddílu mohli hlídat kráter a spát na střídačku, zatímco se oddíloví seržanti mohli střídat ve velení četě. Když už jsem seržantům jednou podrobně vysvětlil plán a koordináty, přerozdělení nezabralo víc než deset minut, nikdo se nemusel přesunovat moc daleko. Každýho jsem upozornil, aby měl oči otevřený, až přijedou bojovní inženýři. Jakmile každej oddíl ohlásil, že jeho odposlech pracuje, přecvakl jsem na širokej okruh: "Lichá čísla! Zalehnout, připravit ke spánku... raz... dva... tři... čtyři... pět - spát!"

Oblek není postel, ale dá se to. Jedna dobrá věc na hypnoprůpravě k boji je, že při nepravděpodobný šanci na odpočinek může být člověk okamžitě uspán díky posthypnotickému rozkazu zmáčknutému někým, kdo sám není hypnotizér - a probuzen stejně rychle, v pohotovosti a připravený k boji. Zachraňuje to životy, protože člověk se může v bitvě tak vyčerpat, že až stíhl po věcech, který tam nejsou, a nevidí, proti čemu by měl bojovat.

Ale já jsem neměl na spánek ani pomýšlení. Nenařídili mi to - a já jsem se neprosil. I jen myšlenka na spánek, když jsem věděl, že možná několik tisíc Brouků je jenom pár set stop odtud, mi obracela žaludek. Možná byl ten citič neomylný, možná se k nám Brouci nemohli dostat, aniž upozornili naše odposlechy.

Možná - Ale nechtěl jsem to riskovat.

Cvakl jsem na svůj soukromej okruh. "Seržo -"

"Ano, pane?"

"Můžete si klidně dáchnout. Budu hlídat. Zalehnout a připravit ke spánku... raz... dva -"

"Promiňte, pane. Mám návrh."

"Ano?"

"Jestli jsem pochopil opravenej plán, v příštích čtyřech hodinách nečekáme žádnou akci. Teď byste si mohl oddechnout vy a pak -"

"Zapomeňte na to, seržo! Já spát nejdu. Jdu obhlídnout postavení s odposlechem a počkám na tu rotu ženistů."

"Dobře, pane."

"Když už jsem tady, zkontroluju číslo tři. Zůstaňte tu s Brumbym a dejte si pohov, zatímco já -"

"Johnnie!"

Odpojil jsem se. "Ano, kapitáne?" Poslouchal Muž Číslo Jedna?

"Jsou všechna místa obsazena?"

"Ano, kapitáne, a lichá čísla spí. Právě jdu zkontrolovat každý místo. Pak -"

"Nech to udělat svýho seržanta. Chci, aby sis odpočinul."

"Ale, kapitáne -"

"Zalehnout. To je přímý rozkaz. Připravit ke spánku... raz... dva... tři - Johnnie!"

"Kapitáne, s vaším dovolením, rád bych nejdřív překontroloval svý postavení. Pak si lehnu, když říkáte, ale radši bych zůstal vzhůru. Já -"

Blackie mi zavrčel do ucha. "Koukni, synku, spal jsi hodinu a deset minut."

"Pane?"

"Zkontroluj si čas." Udělal jsem to - a cítil jsem se hloupě. "Už jsi vzhůru, synku?"

"Ano, pane. Myslím, že jo."

"Věci se hýbou. Probud' svý lichý čísla a dej sudý spát. S trochou štěstí by mohli dostat hodinu. Takže je vyměň, zkontroluj postavení a zavolej mi zpátky."

Udělal jsem to a začal svůj okruh beze slova mému seržantu čety. Byl jsem naštvanej na oba, jak na něho, tak na Blackieho - na velitele mý rot, protože se mi nelíbilo, že mě uspal proti mému přání. A co se týče mého seržanta čety, měl jsem temný tušení, že by se to nestalo, kdyby on nebyl opravdovej šéf a já jenom figurka v čele.

Ale když jsem zkontroloval postavení číslo tři a jedna (žádný zvuky, obě hluboko v Broučím území), vychladnul jsem.

Koneckonců, vinit seržanta, dokonce i seržanta čtyř, z něčeho, co udělal kapitán, bylo hloupý. "Seržo -"

"Ano, pane Rico?"

"Chcete si dáchnout se sudými čísly? Vzbudím vás o jednu dvě minuty dřív než je."

Lehce zaváhal. "Pane, rád bych ty postavení s odposlechem zkontroloval sám."

"Ještě jste to neudělal?"

"Ne, pane. Minulou hodinu jsem spal."

"Cože?"

Znělo to rozpačitě. "Kapitán mi to doporučil. Dočasně dal Brumbyho do velení a uspal mě hned potom, co uvolnil vás."

Začal jsem odpovídat, pak jsem se beznadějně rozesmál. "Seržo? Pojďme se my dva někam uklidit a vyspat se. Maříme tady čas, týhle četi velí kapitán Blackie."

"Zjistil jsem, pane," odpověděl ztuhle, "že kapitán Blackstone má vždycky důvod pro to, co dělá."

Zamyšleně jsem přikývl a zapomněl, že jsem deset mil od svého posluchače. "Ano. Máte pravdu, vždycky má důvod. Mmm... protože nás oba uspal, musel nás oba chtít mít vzhůru a v pohotovosti teď."

"Myslím, že to musí být pravda."

"Mmm... nějaký nápad proč?"

Dával si s odpovědí docela načas. "Pane Rico," řekl pomalu, "kdyby to kapitán věděl, řek by nám to, nikdy jsem si nevšiml, že by zadržoval informace. Ale občas dělá věci určitě tím způsobem a není schopný vysvětlit proč. Kapitánovo tušení - no, naučil jsem se ho respektovat."

"Takže? Velitelé družstev jsou všichni lichý čísla, spí."

"Ano, pane."

„Vzbudíte svobodníky každého družstva. Nebudem nikoho budit... ale kdybychom museli, dvojky by mohly být důležité."

"Hned, pane."

Zkontroloval jsem zbývající přední postavení, pak pokrýl čtyři postavení zastřelený na Broučí vesnici. U každého odposlechu jsem připojoval svoje sluchátka na paralelku. Nutil jsem se poslouchat, protože jsem je slyšel, tam dole, jak si švitoří. Chtělo se mi utýct a jediný, co jsem mohl dělat, bylo nedávat to najevo.

Zajímalo mě, jestli ten "speciální talent" nebyl prostě jenom člověk s neuvěřitelně přesným sluchem.

No, ať už to dělal, jak chtěl, Brouci byli tam, kde říkal, že jsou. Ve škole nám předváděli záznamy Broučích zvuků, tahle čtyři postavení zachytávala typické hnízdní zvuky velkého Broučího města - to švitoření, které mohlo být jejich řečí (i když proč by potřebovali mluvit, když byli cele řízení mozkovou kastou?), šustot jako suchý větvičky a listí, vysoký pískot v pozadí, který byl vždycky slyšet v sídlišťích a který musel pocházet od strojů - možná od jejich klimatizace.

Neslyšel jsem syčivý, praskavý zvuk, který dělali, když se prořezávali skálou.

Zvuky podél Broučího bulváru se sídlištním zvukům nepodobaly - nízký dunění v pozadí, které každou chvíli zesilovalo do řevu, jako když projíždí těžká vozidla. Poslechl jsem si stanoviště pět a pak jsem dostal nápad - zkontroloval jsem si to tak, že jsem nechal každého muže stojícího na ostatních čtyřech postaveních zařvat "Mám!" pokaždé, když byl řev nejsilnější.

Okamžitě jsem to hlásil. "Kapitáne -"

"Jo, Johnnie?"

"Doprava po Broučí dráze jde všechna jedním směrem, ode mě k vám. Rychlost je přibližně sto deset mil za hodinu, náklad projíždí asi jednou za minutu."

"Dost přesný," souhlasil. "Já jsem to odhadl na jedna-nula-osm s frekvencí padesátosm sekund."

Cítil jsem se pokořeně a změnil jsem téma. "Neviděl jsem tu rotu ženistů."

"Ani neuvidíš. Usadili se v oblasti 'Lovců Lebek' vzadu vprostřed. Promiň, měl jsem ti to říct. Ještě něco?"

"Ne, pane." Odcvakl jsem a cítil jsem se líp. I Blackie může zapomenout... a s mým nápadem nebylo nic v nepořádku. Opustil jsem oblast tunelu, abych překontroloval postavení odposlechu vpravo a vzadu v Broučí oblasti, postavení dvanáct.

Jako všude jinde, i zde dva muži spali, jeden poslouchal a jeden mu pomáhal. Řekl jsem pomocníkovi: "Dostali jste něco?"

"Ne, pane."

Muž, který naslouchal, jeden z mých pěti rekrutů, vzhlédl a řekl: "Pane Rico, myslím, že program začal být nějaký popuzený."

"Podívám se," řekl jsem. Uhnul, abych se mohl připojit k němu.

"Smažící se slanina" tak hlasitě, že jste ji mohli cítit! Praštil jsem do okruhu jednotky. "První četa vstát! Probudit se, ozvat se a podat hlášení!"

- A přecvakl jsem na důstojnický okruh. "Kapitáne! Kapitáne Blackstone! Naléhavé!"

"Přibrzdi, Johnnie. Podej hlášení."

"Zvuk 'smažící se slanina', pane," odpověděl jsem a zoufale jsem se snažil udržet hlas v klidu. "Postavení dvanáct na koordinátách východní devět, čtverec černá jedna."

"Východní devět," přitakal. "Decibely?"

Spěšně jsem se kouknul na měřák na odposlechu. "Nevím, kapitáne. Mimo měřítka na maximálním konci. Zní to, jako kdybych je měl přímo pod nohama!"

"Dobrá!" zatleskal - a mě zajímalo, jak se takhle mohl cítit. "Nejlepší zpráva, kterou jsme dneska dostali! Teď poslouchej, synku. Probud' své chlapce -"

"Už se stalo, pane!"

"Skvěle. Vytáhni dva odposlechy a nech je překontrolovat okolí postavení dvanáct. Snaž se vypátrat, kde se Brouci prolomí. A drž se od toho místa dál! Rozumíš mi?"

"Slyším vás, pane," řekl jsem opatrně. "Ale nerozumím."

Povzdychl si. "Johnnie, kvůli tobě zešedivím. Koukni, synku, my chceme, aby vylezli, čím víc, tím líp. Ty nemáš palebnou sílu na nic jiného, než, když se dostanou na povrch jim odstřelit tunel - a to je jediná věc, kterou nesmíš udělat! Když vylezou ve velkém, ani pluk si s nima neporadí. Ale to je přesně to, co generál chce, a na oběžný dráze má brigádu těžké zbraně, která na to čeká. Takže urči místo průlomu, stáhni se a jenom ho pozoruj. Když budeš mít dost štěstí, abys měl ve své oblasti velké průlom, tvůj průzkum půjde rovnou cestou nahoru. Takže ať máš štěstí a ať zůstaneš naživu! Jasný?"

"Ano, pane. Určit průlom. Stáhnout se a vyhýbat se kontaktu. Sledovat a hlásit."

"Už to máš!"

Stáhl jsem odposlechy devět a deset ze středu "Broučího bulváru" a vypustil je poblíž koordinát východní devět zprava doleva, zastavovali se každé půl míle a poslouchali "smažící se slaninu". Zároveň jsem zdvihl postavení dvanáct a posunul ho zpátky k našim žádům, zatímco kontrolovali slábnutí zvuku. Mezitím můj seržant čtyři přeskupoval četu v přední oblasti mezi Broučím sídlištěm a kráterem - všechny kromě těch dvanácti, kteří poslouchali zemi. Protože jsme dostali rozkaz neútočit, oba jsme kvůli vzájemné podpoře nechtěli mít četu příliš rozptýlenou. Takže je seržant čtyři přeskupil do těsné linie pět mil dlouhé, s Brumbyho oddílem nalevo, nejbliž k Broučímu sídlišti. Tohle muže rozmístilo na míň než tři sta yardů od sebe (téměř rameno na rameni, pro výsadkáře) a stále nechávalo devět mužů mimo na postaveních odposlechu v dosahu pomoci od jednoho nebo od druhého křídla. Jenom tři muži, kteří pracovali se mnou, byli z dosahu okamžité pomoci.

Řekl jsem Bayonneovi od Vlčáků a Do Campovi od Lovců Lebek, že už nehlídám a proč, a ohlásil jsem přeskupení kapitánu Blackstoneovi.

Zavrčel. "Jak je libo. Máš už předběžný místo toho průlomu?"

"Vypadá to jako střed východní deset, kapitáne, ale je těžký to určit přesně. Zvuky jsou v oblasti asi tři mil napříč hrozně hlasitý - a vypadá to, že se to ještě rozšiřuje. Snažím se to obkroužit na hladině hlasitosti těsně na hranici měřítka." Dodal jsem: "Nemohli by vést nově horizontální tunel těsně pod povrchem?"

Zněl překvapeně. "To je možný. Doufám, že ne - chceme, aby vylezli." Dodal: "Dej mi vědět, jestli se střed toho zvuku hýbe. Zkontroluj to."

"Ano, pane. Kapitáne -"

"Cože? Mluv."

"Říkal jste nám, že když se prolomí, nemáme útočit. Jestli se prolomí. Co teda máme udělat? Jsme jenom diváci?"

Nastala delší odmlka, patnáct nebo dvacet vteřin, a on to mohl konzultovat "nahore". Nakonec řekl: "Pane Rico, nezaútočíte v nebo poblíž východní deset. Kdekoliv jinde - plán je lovit Brouky."

"Ano, pane," souhlasil jsem spokojeně. "Lovíme Brouky."

"Johnnie!" řekl ostře. "Jestli budeš lovit metály místo Brouků - a já to zjistím -, dostaneš zatraceně smutnej formulář třicet jedna!"

"Kapitáne," řekl jsem vážně. "Já nechci získat žádnou medaili. Plán je lovit Brouky."

"Správně. A teď přestaň otravovat."

Zavolal jsem svému seržantovi čtyři, vysvětlil mu nová pravidla, podle kterých budeme pracovat, řekl jsem mu, ať to dá, vědět dál a ujistil se, že všechny obleky jsou čerstvě napojeny na nový vzduch a energii.

"Právě jsme s tím skončili, pane. Navrhuju, abychom vyměnili ty muže s vámi." Jmenoval tři náhradníky.

To bylo rozumné, protože moji posluchači neměli na výměnu čas. Ale náhradníci, který jmenoval, byli všichni průzkumníci.

Tiše jsem si vynadal za úplnou pitomost. Oblek průzkumníka je stejně rychlý jako oblek velitele, dvakrát rychlejší než oblek záškodníka. Měl jsem takovej nejasnej pocit, že jsem něco nedodělal, ale sváděl jsem to na nervozitu, kterou jsem vždycky kolem Brouků pociťoval.

Ted' to vím. Jsem tady, deset mil od své čety, se třemi muži - každý je v záškodnickém obleku. Kdyby se Brouci prolomili, stál bych proti nemožnému rozhodování... pokud by se ti tři muži nedokázali vrátit stejně rychle jako já. "To je správný," souhlasil jsem, "ale tři muže už nepotřebuju. Pošlete Hughese, okamžitě. Nechte ho vystřídat Nyberga. Použijte ostatní tři průzkumníky k výměně na postaveních odposlechu nejvíc vpředu."

"Jenom Hughese?" zeptal se pochybovačně.

„Hughes stačí. Jednoho posluchače zastoupím já. Dva dokážeme oblast pokrýt, víme teď, kde jsou." Dodal jsem:

"Pošlete sem Hughese bleskově."

Příštích sedmatřicet minut se nic nestalo. Hughes a já jsme se procházeli sem a tam podél zadního oblouku oblasti kolem východní deset, vždycky pět vteřin poslouchali a pak pokračovali dál. Už ani nebylo nutný cpát mikrofony do skály, abyste dostali zvuk "smažící se slaniny" silně a jasně, stačilo je položit na zem. Oblast hluku se rozšiřovala, ale střed se nehýbal.

Jednou jsem zavolal kapitána Blackstonea, abych mu řekl, že zvuk náhle utichl, a pak za tři minuty znova, abych mu řekl, že zase začal, jinak jsem používal pátračské okruhy a svého seržanta čtyři jsem nechal starat se o četu a postavení odposlechu poblíž ní.

Po těch sedmatřiceti minutách se všechno stalo najednou.

Z průzkumnického okruhu se ozval hlas: "'Smaženice!' Albert dva!"

Přecvakl jsem a zavolal: "Kapitáne, 'smaženice' na Albert dva, černá jedna!" - přecvakl na styk s četami kolem mě:

"Styčná zpráva! 'Smaženice' na Albert dva, čtverec černá jedna" - a okamžitě jsem uslyšel Do Campa hlásit:

"'Smaženice' je slyšet na Adolf tři, zelená dvanáct."

Převlehl jsem to Blackiemu a skočil zpátky na svůj vlastní průzkumnický okruh, uslyšel jsem: "Brouci! Brouci! POMOC!"

"Kde?"

Žádná odpověď. Přecvakl jsem: "Seržo! Kdo hlásil Brouky?"

Štěl zpátky: "Lezou nahoru ze svého města - kolem Bangkok šest."

"Udeřte!" Přecvakl jsem na Blackieho. "Brouci na Bangkok šest, černá jedna - útočím!"

"Slyšel jsem tvůj rozkaz," odpověděl klidně. "Co východní deset?"

"Východní deset je -" Země se pode mnou propadla a já jsem byl pohlcen Broukami.

Nevěděl jsem, co se mi to stalo. Nebyl jsem zraněný, bylo to trochu jako pád do větvi stromu - ale tyhle větve byly živé a strkaly do mě, zatímco moje ciferníky nařikaly a snažily se mě udržet vstoj. Propadl jsem se deset nebo patnáct stop, dost na to, aby vám zmizelo denní světlo.

Pak mě vlna živých příšer vynesla zpátky na světlo - a trénink se mi vrátil, přistál jsem na nohách, mluvil jsem a bojoval: "Průlom na východní deset - ne, východní jedenáct, kde jsem teď. Velká díra a derou se ven. Stovky. Víc." V obou rukách jsem měl ruční plamenomet, a když jsem podával hlášení, pálił jsem je.

"Vypadni odtamtud, Johnnie!"

"Provedu!" - a připravil jsem se ke skoku.

A nechal jsem toho. Přibrzdl jsem skok včas, přestal páliť a pořádně jsem se rozhlídl - protože jsem si najednou uvědomil, že bych měl být mrtvej. "Oprava," řekl jsem, zíral a skoro jsem tomu nevěřil. "Průlom na východní jedenáct je finta. Žádní vojáci."

"Opakuj."

"Východní jedenáct, černá jedna. Zdejší průlom jsou všechno dělnice, aspoň zatím. Žádní vojáci. Jsem obklopen Broukami a pořád se ještě derou ven, ale ani jeden z nich není ozbrojený a ti nejbližší mají typický tvar dělnic. Nebyl jsem napaden." Dodal jsem: "Kapitáne, myslíte, že to může být jenom odvracení pozornosti? A doopravdy se prolomí někde jinde?"

"Mohlo by bejt," připustil. "Vaše hlášení jde rovnou na divizi, takže nechte myslet je. Drž se kolem a ověř, cos hlásil. Nepředpokládej, že to jsou všechno dělnice - mohl bys to zjistit tím tvrdším způsobem."

"Jasně, kapitáne." Skočil jsem vysoko a daleko, chtěl jsem se dostat mimo masu neškodných, ale hnusných příšer. Po skalnatý pláni se na všechny strany hemžily černé postavy. Přetočil jsem své skokové kontrolky, zvýšil jsem skok a zavolał: "Hughesi! Ohlašte se!"

"Bróci, pane Rico! Só jich zilijóny! Pálim je!"

"Hughesi, pořádně se na ty Brouky koukněte. Bojují někteří s vámi? Nejsou to všechno dělnice?"

"Á -" Dopadl jsem na zem a znova se odrazil. Hughes pokračoval: "Hej! Máte pravdu, pane! Jak ste to věděl?"

"Připojte se ke svému družstvu, Hughesi." Přecvakl jsem. "Kapitáne, několik tisíc Brouků vylezlo kousek odsud z nedefinovaného počtu děr. Nebyl jsem napaden. Opakuju, nebyl jsem vůbec napaden. Jestli jsou mezi náma nějakí vojáci, musí zadržovat palbu a používat dělnice jako maskování."

Neodpověděl.

Daleko nalevo se objevil zvlášť jasný záblesk, okamžitě následovaný dalším podobným, ale dál napravo a dopředu ode mě. Automaticky jsem si všiml času a orientace. "Kapitáne Blackstone - odpovězte!" Na vrcholu skoku jsem se pokoušel najít jeho signál, ale obzor byl ve čtverci černá dvě poset nízkými vrcholky.

Přecvakl jsem a zavolał: "Seržo! Můžete mi sehnat kapitána?"

Přesně v tom okamžiku se signál mého seržanta čtyř ztratil.

Zamířil jsem k jeho souřadnicím nejvyšší rychlostí, kterou jsem dokázal vymáčkout ze svého obleku. Pořádně jsem displeje nesledoval, můj seržant měl na povel četu a já jsem byl zaneprázdněný, nejdřív se zemním odposlechem a pak naposled s pár stovkami Brouků. Potlačil jsem všechno kromě signálů poddůstojníků, abych líp viděl.

Stužoval jsem na displeji schéma, vytáhl Brumbyho a Cunhu, jejich velitele družstev a oddílový lovce. "Cunho! Kde je seržant čtyř?"

"Prozkoumává díru, pane."

"Řekněte mu, že jsem na cestě k vám." Bez čekání jsem posunul okruhy. "První četa Banditů druhé četě - odpovězte!"

"Co chcete?" zavrčel poručík Chorošen.

"Nemůžu vytáhnout kapitána."

"Jo, je mimo."

"Mrtvej?"

"Ne. Jen ztratil energii - takže je mimo."

"Ó. Takže vy jste velitel roty?"

"Dobrá, dobrá, tak co? Chcete pomoci?"

"Á... ne. Ne, pane."

"Tak sklápnete," řekl mi Chorošen, "dokud nebudete potřebovat pomoc. Máme tu víc, než můžu zvládnout."

"Prima." Náhle jsem zjistil, že já mám víc, než můžu zvládnout. Jak jsem se hlásil Chorošenovi, posunul jsem na plnej displej a krátkou vzdálenost, protože jsem byl už skoro u své čtyř - a teď jsem uviděl svůj první oddíl zmizet jednoho po druhém, Brumbyho signál zmizel první. "Cunho! Co se stalo s prvním oddílem?"

Jeho hlas zněl napjatě. "Následují seržanta čtyř dolů." Jestli je někde v učebnici něco, co zahrnuje tohle, tak teda nevím, co to je. Jednal Brumby bez rozkazů? Nebo dostal rozkazy, který jsem nezaslechl? Koukněte, ten člověk už byl v

Broučí díře, z dohledu a doslechu - je to vhodná doba, začít ho stíhat? Vyřešíme to zítra. Jestli někdo z nás bude mít zítřek -

"Dobrá," řekl jsem. "Už jsem zpátky. Podejte hlášení." Můj poslední skok mě přivedl mezi ně, spatřil jsem Brouka po své pravici a dostal jsem ho, ještě než jsem dopadl. Žádná dělnice, tenhle - tohle při pohybu střelelo.

"Ztratil jsem tři muže," odpověděl Cunha a lapal po dechu. "Nevím, jaký jsou Brumbyho ztráty. Prolomili se na třech místech najednou - tehdy jsme o ně přišli. Ale už je ženem -"

Strašlivá tlaková vlna mě praštila, zrovna když jsem znova odskočil, a odhodila mě na bok. Tři minuty, třicet sedm vteřin - řekněme třicet mil. Byli to naši ženisti s jejich "ucpávkama"? "První oddíl! Připravte se na další tlakovou vlnu!"

Nejistě jsem přistál, málem na hlavách tří nebo čtyř Brouků. Nebyli mrtví, ale nebojovali, jen sebou škubali. Věnoval jsem jim granát a znova odskočil. "Udeřte na ně teď!" zavolal jsem. "Jsou grogy. A dejte bacha na další -"

Druhý výbuch mě zasáhl, když jsem to říkal. Nebyl tak divoký. "Cunho! Odvolejte svůj oddíl. A každý zůstane v pohotovosti a zamete s nima."

Přehled byl roztřesený a pomalý - chybělo příliš mnoho článků, jak jsem mohl vidět na svých lékařských displejích. Ale metení bylo přesné a rychlé. Zahnul jsem za roh a dostal sám půl tuctu Brouků - poslední z nich se najednou probral, zrovna když jsem ho chtěl spálit. Proč je náraz omámil víc než nás? Protože nebyli opancéřovaní? Nebo to byl jejich Brouk - mozek někde dole, kdo byl oťřesený?

Přehled ukazoval devatenáct funkčních plus dva mrtvé, dva raněné a tři vyřazené z akce kvůli selhání obleku - a dva z těch posledních opravoval Navarre, vybrakoval totiž energetické jednotky z obleků mrtvých a raněných. Třetí selhání obleku bylo v rádiu & radaru a nedalo se opravit, takže Navarre pověřil muže, aby raněného strážil, to nejbližší vyzvednutí, co jsme mohli udělat, než nás vystřídají.

Mezitím jsem se seržantem Cunhou prohlížel tři místa, kde se Brouci prolomili ze svého úlu dole. Srovnání s mapou podzemí ukázalo, jak se ostatně dalo čekat, že prořezali východy na místech, kde jejich tunely byly nejbližší povrchu.

Jedna díra se zavřela, byla to hromada volného kamení. Druhá nevykazovala žádnou Broučí aktivitu, řekl jsem Cunhovi, aby sem postavil svobodníka a vojína s rozkazem zabít jednotlivé Brouky a umístit u díry bombu, kdyby se začali hrnout ven - pro vesmírného maršála je to v pořádku, sedět si tam nahoře a rozhodovat, že se díry nesmí uzavírat, ale já jsem musel řešit skutečnou situaci, ne teorii.

Pak jsem se podíval na poslední díru, tu, která spolkla mého seržanta a polovinu čtyř.

Tady šla Broučí chodba míň než dvacet stop pod povrchem a oni jednoduše odstranili strop na nějakých padesáti stopách. Kam zmizelo kamení a co způsobovalo ten zvuk "smažící se slaniny", když ho provozovali, to jsem nedokázal říct. Kamenný strop byl pryč a okraje díry byly svažené a rýhované. Mapa ukazovala, co se muselo stát, ty druhé dvě díry pocházely od malých postranních tunelů, tenhle tunel byl součástí jejich hlavního labyrintu - takže ty druhé dvě byly na odvrácení pozornosti a jejich hlavní útok přišel odtud.

Vidí Brouci skrz pevnou skálu?

Tam dole v díře nebylo nic vidět, ani Brouk, ani člověk. Cunha mi ukázal směr, kudy zmizel druhý oddíl. Bylo tomu sedm minut a čtyřicet vteřin od chvíle, kdy seržant čtyř se stoupil dolů, a něco přes sedm minut, co za ním odešel Brumby. Nahlídl jsem do temnoty, polkl a obrátil se mi žaludek. "Seržante, ujměte se velení svého oddílu," řekl jsem a snažil se, aby to znělo vesele. "Kdybyste potřeboval pomoc, zavolejte poručíka Chorošena."

"Rozkazy, pane?"

"Žádný. Pokud sem dolů nepřijde někdo shora. Jdu dolů zjistit něco o druhém oddílu - takže bych moh být z dosahu delší dobu." Pak jsem honem seskočil dolů do díry, protože mi začaly ujíždět nervy.

Za sebou jsem uslyšel: "Oddíle!"

"První družstvo!" - "Druhé družstvo!" - "Třetí družstvo!"

"Po oddílech! Za mnou!" - a Cunha dolů skočil taky. Takhle to vůbec není tak osamělý.

Nařídil jsem Cunhovi nechat u otvoru dva muže, aby nám hlídali záda, jednoho na podlaze tunelu, druhého na povrchu.

Pak jsem je vedl dolů tunelem, druhé družstvo mě následovalo a pohybovalo se, jak nejrychleji dovedlo - což nebylo moc rychle, protože jsme střechu tunelu měli přímo nad hlavou. Člověk se ve svém silovém obleku může pohybovat určitým druhem klouzání, aniž musí zdvihat nohy, ale není to ani jednoduché, ani přirozené, bez pancíře bychom dokázali klusat rychleji.

Najednou byly potřeba infradalekohledy - čímž jsme si potvrdili něco, co bylo předpokládáno: Brouci vidí infračerveně. Ten tmavý tunel byl dobře osvětlen, pokud jste se dívali přes infradalekohledy. Až dosud tu nebyly žádné zvláštnosti, prostě jenom ohlazené kamenné stěny klenoucí se nad hladkou, rovnou podlahou.

Přišli jsme k tunelu, který se křížoval s tím naším, a já jsem kousek před ním zastavil.

Existují nařízení, jak máte v podzemí rozložit útočnou sílu - ale k čemu jsou dobrý? Jediná jistota byla, že muž, co je napsal, je nikdy sám nevyzkoušel... protože před Operací Výsost se nikdy nikdo nahoru nevrátil a neřekl, co fungovalo a co ne.

Jedno nařizovalo strážit každou křižovatku, jako byla tahle. Ale já už jsem použil dva muže na strážení únikové díry, kdybych nechal 10 procent své síly na každý křižovatec, brzo bych se udesetiprocentoval k smrti. Rozhodl jsem se, že zůstaneme pohromadě... a taky jsem se rozhodl, že nikoho z nás nechytí. Ne Brouci. Mnohem lepší je hezkej, čistej, opravdovej odchod... a s tímhle rozhodnutím mi ze srdce spadl kámen a já jsem se už ničeho nebál.

Opatrně jsem nahlídl do křižovatky a podíval se na obě strany. Žádní Brouci. Takže jsem zavolal přes poddůstojnický okruh: "Brumby!"

Výsledek byl děsivější. Když používáte rádio v obleku, skoro neslyšíte svůj hlas, jak jste odstíněni. Ale tady, v podzemní síti hladkých chodeb se můj hlas vrátil, jako kdyby celý byl jeden obrovský vlnový usměřňovač:

"BRRRRUMMBY!"

Zazvonilo mi to v uších.

A pak mi zazvonilo znovu: "PANE RRRICCCO!"

"Ne tak nahlas," řekl jsem a snažil se mluvit sám potichu. "Kde jste?"

Brumby odpověděl, už ne tak hlasitě: "Pane, já nevím. Ztratili jsme se."

"No, jen klid. Jdeme vás vyzvednout. Nemůžete být moc daleko. Je s váma seržant čtyry?"

"Ne, pane. Vůbec jsme -"

"Moment." Přecvakl jsem na svůj soukromý okruh. "Seržo -"

"Slyším vás, pane." Jeho hlas zněl klidně a hlasitost držel dole. "Brumby a já jsme v rádiovém spojení, ale nejsme schopní se setkat."

"Kde jste?"

Lehce zaváhal. "Pane, moje rada je, abyste se setkali s Brumbyho oddílem - a pak se vrátili na povrch."

"Odpovězte na otázku."

"Pane Rico, mohl byste tady dole strávit týden a nenajít mě ... a já se nemůžu hýbat. Musíte -"

"Nechte toho, seržo! Jste raněn?"

"Ne, pane, ale -"

"Tak proč se nemůžete hýbat? Problémy s Brouky?"

"Spousta. Teď se ke mně nedostanou... ale nemůžu odejít. Takže si myslím, že byste měl radši -"

"Seržo, plýtváte časem! Jsem si jistě, že přesně víte, kudy jste šel. Teď mi to řekněte, koukám se na mapu. A dejte mi hodnoty nonia na svém samozaměřovači. Je to přímý rozkaz. Mluvte."

Udělal to, přesně a stručně. Rozsvítil jsem si na hlavě lampu, zvedl dalekohledy a sledoval mapu. "V pořádku," řekl jsem nakonec. "Jste skoro přesně pod náma o dvě hladiny níž - a já vím, kudy zahýbat. Budeme tam, jakmile vyzvedneme druhé oddíl. Vydržte." Přecvakl jsem. "Brumby -"

"Tady, pane."

"Když jste se dostali na první křižovatku tunelů, šli jste doprava, doleva nebo rovnou?"

"Rovnou, pane."

"Prima. Cunho, přiveďte je. Brumby, máte potíže s Brouky?"

"Teď ne, pane. Ale tak jsme se ztratili. Zapletli jsme se s jejich bandou... a když to skončilo, byli jsme zamotaní." Začal jsem se ptát na ztráty, ale pak jsem se rozhodl, že špatný zprávy můžou počkat, chtěl jsem dostat četu dohromady a pryč odtamtud. Broučí město bez Brouků v dohledu bylo něco ještě horšího než Brouci, na které jsme čekali, že narazíme. Brumby nás provedl přes dvě další křižovatky a já jsem do každé chodby, kterou jsme nepoužili, hodil po nášlapné mině. "Nášlapná" je odvozená od nervového plynu, který jsme používali na Brouky v minulosti - místo aby ho to zabilo, způsobí to, že Brouk, co tím proběhne, dostane určitý druh křečovitého ochrnutí. Byli jsme tím vybaveni i na tuhle operaci a já bych toho vyměnil i tunu za těch pár liber, co jsme měli. Stejně, mohlo nám to ochránit křídla. V jednom dlouhém rovném tunelu jsem zratil kontakt s Brumbym - nějaký podivný odraz rádiových vln hádám, protože jsem ho našel na další křižovatce.

Ale tam mi nemohl říct, kudy jít dál. Tohle bylo to místo, nebo poblíž toho místa, kde se na ně Brouci vrhli.

A tady se vrhli Brouci na nás.

Nevím, odkud přišli. Jednu chvíli bylo ticho. Pak jsem uslyšel křik "Brouci! Brouci!" zezadu ze zástupu, otočil jsem se - a najednou byli Brouci všude. Mám podezření, že ty pevné stěny nejsou tak pevné, jak vypadají. To je jediné vysvětlení, na které jsem přišel, pro způsob, jak se tak najednou ocitli kolem nás a mezi náma.

Nemohli jsme použít plamenomety, nemohli jsme použít bomby, bylo pravděpodobné, že zasáhnu někoho z nás. Ale Brouci žádné takové výčitky mezi sebou neměli, když mohli dostat jednoho z nás. Ale měli jsme ruce a měli jsme nohy - Nemohlo to trvat víc než minutu, pak tam nebyli žádní Brouci, jenom kusy z nich na podlaze... a čtyři výsadkáři dole. Jeden byl seržant Brumby, mrtvý. Během toho rámusu se k nám druhý oddíl připojil. Nebyli moc daleko, drželi se u sebe, aby dál nebloudili v tomhle bludišti, a uslyšeli boj. Pak nás byli schopni najít po zvuku tam, kde nás nebyli schopni zaměřit rádiem.

Cunha a já jsme se ujistili, že naše oběti jsou opravdu mrtvé, pak jsme spojili dva oddíly do jednoho o čtyřech družstvech a šli jsme dolů - a našli Brouky, kteří oblehli našeho seržanta čtyry.

Tenhle boj ani vlastně nebyl, protože mě seržant čtyry varoval, co nás čeká. Ulovil Brouka - mozka a používal jeho nafouklé tělo jako štít. Nemohl se odtamtud dostat, ale oni ho nemohli napadnout, aniž by (doslova) nespáchali sebevraždu napadením vlastního mozka.

My jsme žádný takový handicap neměli, napadli jsme je zezadu.

Pak jsem se díval na tu hroznou věc, kterou držel, a i přes naše ztráty jsem se cítil nadšeně, když jsem najednou uslyšel ten zvuk "smažící se slaniny". Spadl na mě velký kus stropu, a co se mě týkalo, operace Výsost skončila.

Probudil jsem se v posteli a myslel jsem, že jsem zpátky ve škole a že jsem právě měl zvlášť dlouhou a komplikovanou Broučí noční mŕvu. Ale nebyl jsem ve škole, byl jsem v polní nemocnici na transportéru Argonne a opravdu jsem měl skoro dvanáct hodin svou vlastní četu.

Ale teď jsem byl jenom další pacient, trpící otravou oxidy dusíku a velkou dávkou záření, protože jsem byl víc než hodinu předtím, než mě sem přinesli, bez pancíře, plus polámaná žebra a rána do hlavy, která mě vyřadila z akce.

Bylo to dlouho předtím, než se mi všechno o operaci Výsost ujasnilo, a něco z toho jsem se nikdy nedověděl. Brumby je mrtvý a Naidi to koupil hned po něm a já jsem jenom rád, že dostali své prýmky a měli je už ten den na planetě P, kdy nic nešlo podle plánu.

Nakonec jsem zjistil, proč se můj seržant čtyry rozhodl jít dolů do Broučího města. Slyšel moje hlášení kapitánu

Blackstoneovi, že "hlavní průlom" byl ve skutečnosti finta, kterou provedly dělnice poslané nahoru na porážku. Když

se praví vojáci prolomili tam, kde byl on, usoudil (přesně a o celé minuty dřív, než k tomu samému závěru došel štáb), že Brouci dělají zoufalý krok, jinak by neutratili všechny své dělnice jen proto, aby odlákali naši palbu.

Viděl, že jejich protiútok, vedený z Broučího města, nemá dostatečnou sílu, a usoudil, že nepřítel už nemá moc rezerv - a rozhodl se, že v tomhle zlatém okamžiku by mohl jeden jednatel člověk mít šanci na nájezd, nalezení "výsosti" a její ulovení. Vzpomeňte si, že to byl pravý důvod téhle operace. Měli jsme dost síly, abychom jednoduše celou planetu P sterilizovali, ale naším cílem bylo chytit královskou kastu a zjistit, jak se dostat dolů. Takže se o to pokusil, využil toho jediného momentu - a uspěl v obou bodech.

Pro první četu Banditů to znamenalo "mise splněna". Jenom pár čtů z mnoha (mnoha set) to mohlo říct; nechytli jsme žádné královny (Brouci je zabili první) a jenom šest mozků. Ani jeden z těch šesti nebyl vyměněn, nežili dost dlouho. Ale hoši od psychozbraní dostali živé jedince, takže předpokládám, že operace Výsost byla úspěšná.

Můj seržant čety dostal povýšení v poli. Mně žádné nenabídli (a já bych ho nepřijal) - ale nebyl jsem překvapen, když jsem zjistil, že on povýšení dostal. Kapitán Blackie mi řekl, že dostanu "nejlepšího seržanta flotily", a já nikdy nepochyboval, že Blackieho tušení je správné. Se svým seržantem čety jsem se setkal už dřív. Nemyslím, že by tohle věděl někdo z Banditů - ode mě ne a od něj určitě taky ne. Pochybuju, že to Blackie věděl sám. Ale já jsem znal svého seržanta čety od prvního dne, kdy jsem nastoupil jako bažant.

Jmenoval se Zim.

Moje účast v operaci Výsost mi nepřipadala jako úspěšná. Strávil jsem na Argonne víc než měsíc, nejdřív jako pacient, pak jak přidělenec mimo službu, než se dostali k tomu, aby mě a pár tuctů dalších doručili na Sanktuarium. Dalo mi to spoustu času k přemýšlení - většinou o obětech a o tom, jakou celkově zmatenou práci jsem odvedl v poměrně krátké době na zemi v roli velitele čety. Věděl jsem, že jsem neměl všechno vymakaný, jako to mívá poručík - no, ani jsem se nedokázal nechat zranit v boji, nechal jsem na sebe padnout kus skály.

A oběti - nevěděl jsem, kolik jich bylo, jen jsem věděl, že když jsem formoval řady, zůstala mi jenom čtyři družstva tam, kde jsem začínal se šesti. Ani jsem nevěděl, kolik jich ještě mohlo být, než je Zim dostal na povrch, než Banditům poslali pomoc a zachránili je.

Ani jsem nevěděl, jestli je kapitán Blackstone ještě naživu (byl - ve skutečnosti byl zpátky ve velení už v době, kdy jsem šel pod zem), a neměl jsem ani ponětí, jaký je postup, když kandidát přežije a zkoušející umře. Ale cítil jsem, že můj formulář třicet jedna mě určitě pošle zase zpátky jako prvního seržanta. Opravdu se mi nezdálo důležité, že moje učebnice matematiky jsou na jiné lodi.

Každopádně když mě pustili z postele, byl jsem na Argonne a po dni, kdy jsem se jen tak poflakoval a dumal, jsem si půjčil nějaký knížky od mladších důstojníků a dal se do práce. Matika je těžká dřina a zaměstná vám mysl - a neuškodí naučit se z ní všechno, co můžete, bez ohledu na to, jakou máte hodnotu; všechno, co je aspoň trochu důležité, je založeno na matematice.

Když jsem se nakonec ohlásil ve škole a vrátil své hvězdy, zjistil jsem, že jsem zase kadet místo seržanta. Hádám, že mi Blackie dal podporu pochybnosti.

Můj spolubydlicí, Anděl, byl v našem pokoji s nohama na stole - a před ním ležel balík, moje učebnice matematiky. Vzhledl a vypadal překvapeně: "Čau, Juane! Mysleli jsme, žeš to koupil!"

"Já? Tak moc mě zas Brouci rádi nemaj. Kdy se dostaneš ven ty?"

"No, já venku byl," protestoval Anděl. "Odešel jsem den po tobě, udělal tři seskoky a před týdnem jsem se vrátil. Co tě tak zdrželo?"

"Dlouhá cesta domů. Strávil jsem měsíc jako pasažér."

"Některý lidi maj holt štěstí. Jak jsi skákal?"

"Neskákal jsem," připustil jsem.

Zíral. "Některý lidi maj akorát štěstí!"

Možná měl Anděl pravdu, nakonec jsem absolvoval. Ale část toho štěstí mi dodal on, trpělivým doučováním. Hádám, že mé "štěstí" byli vždycky lidé - Anděl a Jelly a poručík a Carl a podplukovník Dubois, ano a můj otec a Blackie... a Brumby... a Eso - a vždycky seržant Zim. Čestný kapitán Zim, teď se stálou hodností prvního poručíka. Nebylo by ode mě správné, kdybych se vyvrbil jako jeho nadřízený.

Bennie Montez, můj spolužák, a já jsme byli den po absolvování na přistávací ploše Flotily a čekali na svoje lodě.

Byli jsme ještě tak čerství druzí poručíci, že nás salutování znervózňovalo, a já jsem to zakrýval pročítáním seznamu lodí na oběžné dráze kolem Sanktuaria - seznam tak dlouhý, že bylo jasné, že se děje něco velkého, i když to nevypadalo, že by se mi o tom chtěli zmínit. Cítil jsem vzrušení. Měl jsem svá dvě nejdražší přání v jednom balíku - umístění u své staré jednotky a můj otec tam pořád ještě byl taky. A teď tohle, ať už to bude cokoliv, znamenalo to, že na sebe dostanu trochu lesku díky "dělej-uč se" pod poručíkem Jelalem s nějakým důležitým seskokem před sebou.

Byl jsem toho tak plný, že jsem o tom nemohl mluvit, takže jsem studoval ty seznamy. Jůů, tolik lodí! Byly rozmístěny podle typů, bylo jich příliš mnoho, než aby se daly lokalizovat jinak. Začal jsem číst od výsadek lodí, ty jediný mají pro M. P. význam.

Byla tam Mannerheim! Někáká šance spatřit Carmen? Pravděpodobně ne, ale mohl jsem poslat depeši a zjistit to. Velké lodě - nová Valley Forge a nová Ypres, Marathon, El Alamejn, Iwo Jima, Gallipoli, Leyte, Marna, Tours, Gettysburg, Hastings, Alamo, Waterloo - všechno místa, kde zazářila jména pěšáků.

Malé lodě, pojmenované po pěšácích: Horácus, Alvin York, Liška z Bazin, sama Rog, Bůh jí žehnej, Plukovník Bowie, Devereux, Vercingetorix, Sandino, Aubrey Cousens, Kamehameha, Audie Murphy, Xenofón, Aguinaldo -

Řekl jsem: "Měla by tam být jedna se jménem Magsaysay."

Bennie řekl: "Co?"

"Ramon Magsaysay," vysvětloval jsem. "Velkej muž, velkej voják - pravděpodobně by šéfoval psychologickem

zbraním, kdyby byl dneska naživu. Tos nikdy nestudoval dějiny?"

"No," připustil Bennie, "naučil jsem se, že Simon Bolívar postavil pyramidy, porazil Armádu a udělal první cestu na Měsíc."

"Vynechals svatbu s Kleopatrou."

"Ó, tohle. Jo. No, hádám, že každá zem má svou vlastní verzi dějin."

"Tím jsem si jistěj." Dodal jsem něco pro sebe a Bernie řekl: "Co jsi říkal?"

"Promiň, Bernardo. Jen starý přísloví v mém vlastním jazyce. Myslím, že to můžeš přeložit asi takhle, víceméně: 'Domov je tam, kde je srdce.'"

"Ale co to bylo za jazyk?"

"Tagalog\*4. Můj rodný jazyk."

"Tam u vás se nemluví standardní angličtinou?"

"Ó, jasně. V obchodě a ve škole a tak. Starou řečí jsme mluvili jen trochu doma. Tradice. Víš."

"Jo, to znám. Moji staří švitořej trochu španělsky. Ale odkud -" Hlásič začal hrát Lučiny, Bernie se usmál. "Mám rande s lodí! Dej na sebe bacha, kámo! Nashle."

"Bacha na Brouky." Otočil jsem se zpátky a pokračoval ve čtení jmen lodí: Pal Maleter, Montgomery, Čaka, Geronimo - Pak se ozval ten nejkrásnější zvuk na světě: "- září jméno, září jméno Rodger Young!"

Hrábl jsem po svém báglu a vyrazil. "Domov je tam, kde je srdce" - šel jsem domů.

Zdaliž jsem já strážným bratra svého?

- Genesis IV:9

Co se vám zdá? Kdyby některý člověk  
měl sto ovec, a zbloudila by jedna z nich,  
zdaliž nenechá těch devadesáti devíti,  
a jde na hory, nehledá té pobloudilé?

- Matouš XVII:12

A čím lepší jest člověk než ovce?

- Matouš XII:12

Ve Jménu Boha Dobrotivého  
a Milosrdného... jenž zachránil  
život jednoho, jakož by  
zachránil život všeho lidstva.

- Korán, Súra V, 32

## KAPITOLA ČTRNÁCTÁ

Každý rok jsme trochu získali. Musíte si udržet smysl pro proporce.

"Čas, pane." Můj mladší důstojník v zácviu, kandidát nebo "třetí poručík" Medvědí tlapa, stál těsně za mými dveřmi. Vypadal a zněl strašlivě mladě a byl skoro stejně neškodný jako jeho předci na lovu skalpů.

"V pořádku, Jimmie." Už jsem byl v pancíři. Kráčeli jsme na zád' do výsadkové místnosti. Za chůze jsem řekl: "Jedna věc, Jimmie. Drž se za mnou a jdi mi z cesty. Užij si to a využij svou municí. Kdybych to nějakou náhodou dostal, jsi šéf - ale jestli jsi chytřej, vykřikovat povely necháš svého seržanta čtyry."

"Ano, pane."

Jak jsme vstoupili, seržant čtyry je postavil do pozoru a zasalutoval. Vrátil jsem mu to a řekl: "Pohov," a vykročil dolů podél prvního oddílu, zatímco Jimmie prohlížel druhý. Pak jsem překontroloval i druhý, na každém muži jsem si prohlédl úplně všechno. Můj seržant čtyry je mnohem pečlivější než já, takže jsem nic nenašel, nikdy nenajdu. Ale muži se tak cítí líp, když jejich starej podrobně všechno prohlídne - kromě toho, je to moje práce.

Pak jsem se postavil doprostřed. "Další lov na Brouky, hoši. Tenhle je trochu jiný, jak víte. Protože pořád zadržují zajatce, nemůžeme na Klendathu použít nova bombu - takže tentokrát jdeme dolů, zůstaneme tam, udržíme ji a sebereme jim ji. Člun se pro nás nevrátí, místo toho přiveze víc munice a potravin. Jestli získáte zajatce, držte hlavu vzhůru a držte se pravidel - protože za sebou máte celou jednotku, máte za sebou celou Federaci, my přijdeme a dostaneme se k vám. Na tomhle závisí hoši z Lišky z Bažin a z Montgomery. Ti, kteří jsou pořád ještě naživu a čekají, vědí, že se ukážeme. A my jsme tady. Ted' si pro ně půjdeme."

Nezapomeňte, že všude kolem sebe máme podporu, spoustu podpory nad náma. Jediné, o co se musíme postarat, je ten náš jeden malý kousek, přesně jak jste to slyšeli.

Ještě poslední věc. Dostal jsem dopis od kapitána Jelala, těsně před odletem. Říká, že jeho nová noha funguje dobře.

Ale taky mi řekl, abych řekl vám, že na vás myslí... a očekává, že vaše jména budou zářit!

A já taky. Pět minut pro padreho."

Cítil jsem, jak se začínám třást. Byla to úleva, když jsem je mohl znova zavolat do pozoru a dodat: "Po oddílech... pravobok a levobok... připravit se k seskoku!"

Když jsem kontroloval každého muže v jeho kokonu po jedné straně a Jimmie a seržant čtyry po druhé, byl jsem už v pořádku. Pak jsme zapnuli Jimmieho do střední kapsle číslo 3. Jak byl jeho obličej zakrytý, třes mě přepadl znova. Můj seržant čtyry mi položil ruku kolem opancéřovaných ramen. "Je to jako výcvik, synu."

"Já vím, otče." Najednou jsem se přestal třást. "Je to tím čekáním, to je všechno."

"Já vím. Čtyři minuty. Nepůjdeme se zapnout, pane?"

"Hned, otče." Rychle jsem ho objal a nechal námořní osádku seskoku nás zapnout. Třes se znovu neobjevil. Krátce nato jsem byl schopen ohlásit: "Můstku! Ricovi Rváči... připraveni k seskoku!"

"Třicet jedna sekund, poručíku." Dodala: "Hodně štěstí, hoši! Tentokrát je dostanem!"

"Jasně, kapitáne."

"Správně. Co takhle nějakou hudbu, když čekáte?" Pustila:

Pro nehynoucí slávu pěchoty -

#### HISTORICKÁ POZNÁMKA

YOUNG, RODGER W., voják, 148. pěchota, 37. pěchotní divize (Ohijské ořešáky); narozen v Tiffinu, Ohio, 28. dubna 1918; zahynul 31. července 1943 na ostrově Nová Georgie, Solomony, jižní Tichý oceán, když sám zaútočil a zničil nepřátelské kulometné hnízdo. Voják Young byl raněn v první salvě. Plazil se k hnízdu, byl raněn podruhé, ale pokračoval v postupu a přitom střílel. Přiblížil se k hnízdu, zaútočil a zničil je ručními granáty, ale přitom byl raněn potřetí a zabit.

Jeho smělý a chrabý čin tváří v tvář obrovské přesile dovolil jeho spolubojovníkům uniknout beze ztrát; posmrtně byl odměněn medailí Cti.

1 hora Dobré naděje, pozn. překl.

2 Argus byl v řecké mytologii stooký a storuký hlídač stád - pozn. překl.

3 fr.: Zachraň se, kdo můžeš. Pozn. překl.

4 Národ obývající Filipíny, hlavně Manilu a okolní provincie a jejich austronéský jazyk

- 172 -